

**T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EPÖ-DR-2013-0002**

**BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ÖĞRETMEN
YETERLİKLERİNİN ÖĞRETİM ELEMANI, ÖĞRETMEN
ADAYI VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE
DEĞERLENDİRİLMESİ**

HAZIRLAYAN

Fevzi DURSUN

TEZ DANIŞMANI

Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU

Aydın-2013

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EPÖ-DR-2013-0002

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ÖĞRETMEN
YETERLİKLERİNİN ÖĞRETİM ELEMANI, ÖĞRETMEN
ADAYI VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE
DEĞERLENDİRİLMESİ

HAZIRLAYAN

Fevzi DURSUN

TEZ DANIŞMANI

Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU

Aydın-2013

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
AYDIN

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı Doktora Programı öğrencisi Fevzi DURSUN tarafından hazırlanan *Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterliklerinin Öğretim Elemanı, Öğretmen Adayı ve Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi* başlıklı tez, 04.03.2013 tarihinde yapılan savunma sonucunda aşağıda isimleri bulunan jüri üyelerince kabul edilmiştir.

<u>Unvanı, Adı ve Soyadı:</u>	<u>Kurumu:</u>	<u>İmzası:</u>
Prof. Dr. A. Seda SARACALOĞLU (Başkan)	Adnan Menderes Üniversitesi	
Prof. Dr. Adil TÜRKOĞLU (Üye)	Adnan Menderes Üniversitesi	
Prof. Dr. Salih UŞUN (Üye)	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	
Doç. Dr. Kerim GÜNDOĞDU (Üye)	Adnan Menderes Üniversitesi	
Yrd. Doç. Dr. İbrahim GÖKDAŞ (Üye)	Adnan Menderes Üniversitesi	

Jüri üyeleri tarafından kabul edilen bu doktora tezi, Enstitü Yönetim Kurulununsayılı kararıylatarihinde onaylanmıştır.

Doç. Dr. Osman PEKER
Enstitü Müdürü

Bu tezde görsel ve yazılı biçimde sunulan tüm bilgi ve sonuçların akademik ve etik kurallara uyularak tarafımdan elde edildiğini tez içinde yer alan ancak bu çalışmaya özgü olmayan tüm sonuç ve bilgilerin tezde kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

Adı soyadı: Fevzi DURSUN

İmza:

Bu tez, Adnan Menderes Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) kapsamında projelendirilmiş ve **EĞF-12003** proje kodu ile mali destek alınarak yapılmıştır.

YAZARIN ADI SOYADI: Fevzi DURSUN

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ÖĞRETMEN YETERLİKLERİNİN ÖĞRETİM ELEMANI, ÖĞRETMEN ADAYI VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖZET

Araştırmanın temel amacı, Yüksek Öğretim Kurulu tarafından 2006-2007 öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan Eğitim Fakültesi Programları ile Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) bölümlerinden mezun bilişim teknolojileri öğretmenleri özel alan yeterliklerini; bilişim teknolojileri öğretim elemanlarına, öğretmen adaylarına ve öğretmen görüşlerine göre değerlendirmektir.

Bu genel amaç çerçevesinde, çalışma hem nicel hem nitel özellikler taşıyan karma yöntemin (mixed methods) kullanıldığı bir araştırmadır. Araştırmanın nicel boyutunda tarama yöntemi, nitel boyutunda ise görüşme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma deseni (explanatory design) açıklayıcı desende olup, araştırmada bilişim teknolojileri öğretmen yeterliklerine ilişkin ölçek ile tespit edilen öğretim elemanı, öğretmen adayı ve öğretmen görüşleri nicel olarak analiz edilmiştir. Ayrıca ilköğretim okullarında görev yapan bilişim teknolojileri öğretmenleriyle yapılan görüşmeler nitel olarak analiz edilmiştir. Bu araştırmanın nicel boyutunda bilişim teknolojileri öğretmen yeterliklerini tespit etmek için araştırma kapsamında geliştirilen “Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterlikleri Ölçeği (BTÖY)” kullanılmıştır. Araştırmanın nitel boyutunda ise nicel boyutunda kullanılan yeterlikler kapsamında hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

Araştırmada iki tür evrenden bilgiler toplanmıştır. Araştırmanın birinci evrenini 2010–2011 eğitim-öğretim yılında 19 devlet üniversitesine bağlı eğitim fakültelerinin bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümü son sınıflarında okuyan 460 öğretmen adayı ve bu bölümde görevli 79 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Araştırmanın ikinci evrenini ise eğitim fakültesi BÖTE bölümlerinden mezun olmuş Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarında çalışan öğretmenler oluşturmaktadır. Çalışmada, Aydın, Denizli ve Muğla illeri merkez ilçelerinde görev yapan 93 öğretmene bilişim teknolojileri öğretmenleri yeterlikleri ölçeği (öğretmen formu) uygulanmış ve bu

öğretmenlerden görüşme yapmaya gönüllü olan otuz altı-36 (her ilden en az 10) öğretmen ile görüşmeler yapılmıştır.

Toplanan veriler, SPSS paket programı ile analiz edilmiştir. Öğretim elemanları, öğretmen adayları ve öğretmenlere ait kişisel bilgiler frekans (f) ve yüzde (%) kullanılarak tablolar şeklinde gösterilmiştir. Ölçekte yer alan yeterliklere öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin hangi düzeyde sahip olduğuna ilişkin öğretim elemanı, öğretmen adayı ve öğretmen yanıtlarının genel olarak betimlenmesine olanak vermesi bakımından her bir yeterlik maddesi için toplam puan olarak ve bu toplam puanlara göre aritmetik ortalama (\bar{x}), standart sapmalar (ss) hesaplanmıştır. Elde edilen bilgiler ölçekteki en küçükten en büyüğe (çok az düzeyde-1, az düzeyde-2, orta düzeyde-3, yüksek düzeyde-4 ve çok yüksek düzeyde-5) olmak üzere beşli bir derecelendirmeye göre yorumlanmıştır. Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının cinsiyetlerine, unvanlarına ve kıdemlerine; öğretmen adaylarının cinsiyetlerine ve araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet ve kıdemlerine göre görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için, toplanan veriler Mann-Whitney U testi kullanılarak analiz edilmiştir. Öğretim elemanları, öğretmen adayları ve öğretmen gruplarının görüşlerini karşılaştırmak için Kruskal Wallis H testi ve buradaki farkın hangi gruplardan kaynaklandığını incelemek içinde Mann-Whitney U testi kullanılmıştır.

Araştırmanın nitel boyutunda yapılan görüşmelerde görüşmeler ses kayıt cihazıyla kaydedilmiş, ses kaydına izin vermeyen bir görüşmecinin görüşleri ise not alınarak kaydedilmiştir. Yine tüm görüşmeler sırasında ilave notlar tutulmuştur. Görüşme kayıtları önce word formatına aktırılarak transkript edilmiş, alınan yazılı notlarla beraber kontrol edilerek ham veri olarak word formatına dönüştürülmüştür. Görüşme verileri içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir.

Araştırma sonucunda özetle; öğretmen adayları, öğretim elemanları ve öğretmenlerle yapılan uygulamalar sonucunda, öğretim elemanlarının bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının yeterliklerine ilişkin görüşleri ölçeğin beş boyutunda da cinsiyet, unvan ve kıdem değişkenleri açısından istatistiki olarak anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir. Öğretmen adaylarında cinsiyet değişkeni açısından sadece teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri alanında erkekler lehine bir farklılık göstermektedir. Yine öğretmenlerin kendi yeterliklerine ilişkin görüşleri ölçeğin beş boyutunda, cinsiyet değişkeni açısından teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri ile öğretme-öğrenme

yeterlikleri boyutlarında erkekler lehine anlamlı farklılık gösterirken, kıdem değişkeni açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir.

Öğretim elemanları, öğretmen adayları ve öğretmenler üç grup olarak kendi aralarında karşılaştırıldığında bilişim teknolojileri öğretmen yeterlikleri ölçeğinin beş boyutunda da öğretmen görüşleri ortalaması en yüksek gruptur. Anlamlı farkın kaynağını incelediğimizde öğretmenlerin en yüksek sıra ortalamasına sahip oldukları görülmektedir. Öğretmenlerin ardından ise öğretim elemanlarının ikinci sırada, öğretmen adaylarının ise üç grup içerisinde en düşük sıra ortalamasına sahip olduğu ifade edilebilir.

Bilişim teknolojileri öğretmenleri ile yapılan görüşmelerin analizinden, öğretmen eğitimi, öğretim sürecini tasarlama, bilişim teknolojileri kullanımı, bilişim teknolojileri öğretmenleri, değerlendirme ve okul-toplum işleri adlı temalara ulaşılmıştır. Öğretmenlerin bazı noktalarda üniversitede aldıkları eğitimin yetersizlikleri, üniversitede alınan eğitimle yapılan görevin tam örtüşmediği, deneyimle bazı yeterlikleri kazandıkları, programlama dilleri gibi bazı konularda aldıkları eğitimi kullanmadıkları tespit edilmiştir. Ayrıca ders saatinin ve eğitim ortamlarının yetersizliği, dersin seçmeli olmasından dolayı idareci, diğer öğretmenler, öğrenciler ve veliler tarafından önemsenmemesi, bu alan öğretmenlerinin ders işlerken internet kaynaklarını kullandıkları, öğrencilerin bu alanda eğitime ihtiyaçları olduğu, bu alan öğretmenlerinin formatör olarak görev yaptıkları ve yapılan işler açısından sorunlar yaşadıkları, dersin değerlendirmesinin olmamasının olumsuz etkileri olduğu, mesleki gelişim için öğretmenlerin en çok interneti kullandığı ve velilerin genelde bu alan öğretmenlerine fazla başvurmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Bilişim teknolojileri öğretmen adayları, bilişim teknolojileri öğretmenleri, öğretmen görüşleri, öğretmen yeterlikleri

NAME: Fevzi DURSUN

**EVALUATION OF INFORMATION TECHNOLOGY TEACHER
COMPETENCIES ACCORDING TO THE OPINIONS OF
INSTRUCTORS, PRESERVICE TEACHERS AND TEACHERS**

ABSTRACT

The main purpose of the study is to evaluate the special field competencies of information technologies teachers who graduated from the Computer Education and Instructional Technologies (CEIT) departments and programs of Education Faculties that have been implemented by the Higher Education Council since 2006 – 2007 academic years, according to the opinions of information technologies instructors, pre-service teachers and teachers.

Within the framework of this general purpose, the mixed method, which includes both qualitative and quantitative aspects, was used in the present study. The survey method was used in the quantitative dimension of the study while the interview method was used in the qualitative dimension of the study. Research design was selected as the explanatory design and the instructors, pre-service teachers and teachers' opinions which were obtained through the scale regarding with information technology teacher competencies were analyzed quantitatively in the study. Also, interviews conducted with information technology teachers working at primary schools were analyzed qualitatively. In the quantitative dimension of this study, the "Information Technologies Teacher Competencies Scale (ITTC)" was used, which was developed within the scope of the research in order to determine teacher competencies. For the qualitative dimension of the study, the semi-structured interview form was used, which was prepared within the scope of the competencies used in the quantitative dimension.

Data was gathered from two types of population and from two types of population, the first of which consisted of 460 pre-service teachers studying in their final years of the Department of Computer and Instructional Technologies Education of 19 public universities in the academic year of 2010-2011 and 79 instructors. The second group of population includes teachers who graduated from CEIT departments of Education Faculties and who are working at primary schools affiliated with the Turkish

Ministry of National Education. Information Technologies Teacher Competencies Scale (teacher form) was applied with 93 teachers working in the central districts of the cities of Aydın, Denizli and Muğla and interviews were done with thirty-six - 36 teachers (at least 10 teachers from each city), who were willing to be interviewed with, among the 93 teachers to whom the scale was applied.

Data gathered was analyzed with the SPSS program. Personal information of instructors, pre-service teachers and teachers were shown as in forms of tables using frequency (f) and percentage (%) values. In order to determine to what level pre-service teachers and teachers possess the competencies listed in the scale, total scores for each competency item and arithmetic mean (\bar{x}) and standard deviation (sd) according to these total scores were calculated, since this enables a general description of instructor, teacher and pre-service teacher responses. The information obtained as a result was interpreted in a five point rating from the lowest to highest level (very low level-1, low level-2, medium level-3, high level-4, very high level-5) system. In order to determine whether there was a significant difference between the opinions of instructors according to their gender, title and experience and the opinions of pre-service teachers according to their gender and the opinions of teachers according to their gender and experience, collected data were analyzed with the Mann-Whitney U test. In order to compare the opinions of the instructor, pre-service teacher and teacher groups, the Kruskal Wallis H test was used, and the Mann-Whitney U test was used to examine which groups cause the difference.

Interviews done within the scope of the qualitative aspect of the study were recorded with a voice recording device, and the opinions of one of the participants who did not allow the use of a voice recording device were recorded manually. Also, manual notes were taken throughout all the interviews. The recordings of the interview were initially transcribed in Microsoft Word format, checked with the written notes and saved as a word document as raw data. Interview data was analyzed with the content analysis method.

Briefly, as a result of the study, at the end of the practices conducted with instructors, pre-service teachers and teachers, no significant difference were found among the opinions of instructors on competencies of information technologies pre-service teachers in all five dimensions of the scale in terms of gender, title and

experience variables. It was found that for pre-service teachers in terms of gender there was difference only in the fields of technological applications and support competencies in favor of male participants. Teachers' opinions towards their own competencies significantly differ in terms of gender in all five dimensions of the scale at the technological applications, support competencies and learning- teaching competencies dimensions in favor of males while no significant difference was found in terms of experience.

When instructors, pre-service teachers and teachers were compared within each other as three groups, teacher opinions were found to be the group with the highest average in all five dimensions of the Information Technologies Teacher Competencies Scale. When the source of the significant difference was examined, it was seen that teachers had the highest rank averages. Following the teachers, instructors were found as the second and pre-service teachers had the lowest ranking average among the three groups.

Themes named as teacher training, designing the instruction process, use of information technologies, information technologies teachers, evaluation and school-community works were obtained as a result of the analyses of interviews conducted with the information technologies teachers. It was found out that there are some deficiencies in teachers' university education in some points; university education of teachers does not completely match with their jobs and they obtain some competencies with experience; teachers do not use their education in some issues like programming languages. Also, the following conclusions were made: The course hours and educational settings are insufficient; the course is underestimated by administrators, other teachers and parents since it is an elective course; course teachers make use of internet sources while teaching it; students need to be educated on this issue; course teachers act as a formatter and have trouble in terms of the tasks performed; it causes an adverse effect that the course is not evaluated; teachers mostly make use of the internet for their professional development and parents do not often interact with the teachers of this field.

Key Words: Information technologies pre-service teachers, information technologies teachers, teacher opinions, teacher competencies.

ÖNSÖZ

Eğitim programları, kaliteli bir eğitim sistemi kurma, ülkenin gelişmesini sağlayacak nitelikli insan gücü yetiştirme, toplumsal ve kültürel değerlerin korunmasını ve geliştirilmesini destekleme gibi amaçlara yönelik olarak geliştirilirler. Varış'ın (1998b) belirttiği gibi, *“Eğitim Programları, eğitilenlerin davranış standartlarından, öğrenme ve öğretim etkinliklerine kılavuzluk etmekte ve bir aracı rol oynamaktadır. Temel işlevi, milli eğitim politikasının programlar yolu ile uygulamaya dönüştürülmesidir. Buna göre, Türk Ulusunun, birlik ve bütünlük içinde kalkınmasına dayanan milli eğitim politikasının, ülkenin en uzak köşesine kadar yayılması ve gerçekleşmesinde programlar köprü rolü oynamaktadır”*

Eğitim programlarının bu işlevlerini tam olarak yerine getirebilmesi için bilimsel anlayışa göre geliştirilmeleri gerekir. Program geliştirmenin, planlanan etkinlikler yoluyla öğrenenlere yönelik öğrenme deneyimlerinin tasarlanması ve eğitim programını etkili biçimde değiştirmeye ve geliştirmeye yönelik bir süreç olduğu düşünülürse, eğitim programlarının sürekli biçimde gözden geçirilmesine ve güncelleştirilmesine ihtiyaç vardır. Uygulanmakta olan eğitim programlarının toplumun ve bireylerin ihtiyaçlarına ve özelliklerine, bilim ve teknolojideki gelişmelere, konu alanındaki değişme ve gelişmelere uygun olup olmaması bakımından değerlendirilmesini de gerektirmektedir.

Yaşadığımız dönemde nitelikli ve teknolojiyi doğru kullanabilen bireylerin toplum için önemi büyüktür. Bunu yapmak için genel olarak sistemde görev yapan tüm öğretmenlerin, özeldede ise bilişim teknolojileri öğretmenlerinin yeterli olmaları ve bu yeterliklerini yerinde kullanmaları oldukça önemlidir.

Doktora eğitimim süresince ve araştırmanın her aşamasında değerli katkılarıyla bana yol gösteren, büyük desteğini ve yardımlarını gördüğüm hocam aynı zamanda tez danışmanım Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU'na sonsuz teşekkür ediyorum.

Doktora ders aşamasında bana her türlü desteği veren ve aynı zamanda tez izleme jürilerinde bulunarak değerli katkıları ve olumlu eleştirileri ile beni yönlendiren hocam Prof. Dr. Adil TÜRKOĞLU'na teşekkürlerimi sunarım. Yine tez izleme jürimde bulunarak çok değerli katkılarını esirgemeyen Prof Dr. Salih UŞUN'a teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmanın uygulanması sürecinin çeşitli aşamalarında büyük yardımlarını gördüğüm ikinci danışmanım Yrd. Doç. Dr. Şerife AK'a ve yine tezimin yazım sürecinde büyük katkılar sunan Doç. Dr. Kerim GÜNDOĞDU ve Yrd. Doç. Dr. İbrahim GÖKDAŞ'a ADÜ Eğitim Fakültesindeki diğer hocalarıma ve çalışma arkadaşlarıma sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca araştırmanın tüm aşamalarında bana yardımcı olan doktora arkadaşım Dr. Taner ARABACIOĞLU'na, fikirleri, yardımları ve arkadaşlığı için teşekkür ederim

Araştırmanın çeşitli aşamalarında katkıda bulunan ve araştırmanın bilgi toplama aracının diğer üniversitelerin eğitim fakültelerinde uygulanması aşamasında çok büyük yardım ve desteklerini gördüğüm hocalarıma, arkadaşlarıma ve araştırmadaki ölçekleri doldurarak katkıda bulunan öğretim elemanları, öğretmen adayları ve öğretmenlere çok teşekkür ederim. Yukarıda adlarını saydığım, saymadığım hocam, çalışma arkadaşlarım ve bütün bu değerli kişilerin yanı sıra, doktora eğitimim tüm aşamalarında destek olan eşim Gül DURSUN ve bu süreçte onların zamanından çaldığım için babaları olarak bana anlayış gösterdikleri için oğlum Mehmet Ali ve kızım Bilgehan Zümra'ya ve beni büyüterek bu günlere gelmemi sağlayan aileme sonsuz teşekkürler ederim.

Fevzi DURSUN

İÇİNDEKİLER

	<u>S</u>
ÖZET	i
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	vii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLOLOLAR LİSTESİ	xii
EKLER LİSTESİ	xv
BİRİNCİ BÖLÜM	
GİRİŞ	1
1.1. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ	2
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI	4
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	5
1.4. SAYILTILAR	6
1.5. SINIRLILIKLAR	6
1.6. TANIM VE KISALTMALAR	7
1.6.1. Tanımlar	7
1.6.2. Kısaltmalar	7
İKİNCİ BÖLÜM	
KURAMSAL TEMELLER	8
2.1. ÖĞRETMEN YETİŞTİRME VE ÖĞRETMEN YETERLİKLERİ	8
2.1.1. Öğretmen Yetiştirme	8
2.1.2. Öğretmen Yeterlikleri	14
2.2. BİLİŞİM TEKNOLOJİSİ ÖĞRETMENLERİ	20
2.2.1. Dünyada ve Türkiye’de Bilişim Teknolojileri Öğretmeni Yetiştirme	20
2.2.2. Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterlikleri	25
2.3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	27

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM	34
3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	34
3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM	35
3.2.1. Katılımcılar	37
3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	41
3.3.1. Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterlik Ölçeği	41
3.3.2. Görüşme Formu	46
3.4. VERİLERİN ANALİZİ	47
3.4.1. Nicel Verilerin Analizi	47
3.4.2. Nitel Verilerin Analizi	48
3.4.2. Uygulama	50

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM	52
4.1. ÖĞRETİM ELEMANLARININ GÖRÜŞLERİ	52
4.1.1. Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterliklerine İlişkin BÖTE Öğretim Elemanlarının Görüşleri	52
4.2. ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÖRÜŞLERİ	63
4.2.1. Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterliklerine İlişkin BÖTE Öğretmen Adaylarının Görüşleri	63
4.3. ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİ	72
4.3.1. Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterliklerine İlişkin Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Görüşleri	72
4.4. BİLİŞİM TEKNOLOJİSİ ÖĞRETMEN YETERLİKLERİNE İLİŞKİN ÖĞRETİM ELEMANLARININ CİNSİYET, UNVAN VE KIDEM DEĞİŞKENİ AÇISINDAN GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	83
4.5. BİLİŞİM TEKNOLOJİSİ ÖĞRETMEN YETERLİKLERİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN ADAYLARININ CİNSİYET DEĞİŞKENİ AÇISINDAN GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	86

4.6. BİLİŞİM TEKNOLOJİSİ ÖĞRETMEN YETERLİKLERİNE İLİŞKİN ÖĞRETMENLERİN CİNSİYET VE KIDEM DEĞİŞKENİ AÇISINDAN GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	87
4.7. ÖĞRETMEN YETERLİKLERİNE İLİŞKİN ÖĞRETİM ELEMANLARI, ÖĞRETMEN ADAYLARI VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	90
4.8. ÖĞRETMENLERLE YAPILAN NİTEL GÖRÜŞMELER	95
4.8.1.Öğretmen Eğitimi Teması	96
4.8.2. Öğretim Süreci Tasarlama	116
4.8.3. Bilişim Teknolojileri Kullanımı	135
4.8.4. Bilişim Teknolojileri öğretmenleri	151
4.8.5. Değerlendirme	181
4.4.6. Okul-Toplum İşleri	190
BEŞİNCİ BÖLÜM	
SONUÇLAR ve ÖNERİLER	206
5.1. SONUÇLAR	206
5.1.1. Nicel Verilerden Elde Edilen Bulgulara Dayalı Sonuçlar	206
5.1.2.Nitel Verilerden Elde Edilen Bulgulara Dayalı Sonuçlar	207
5.2. ÖNERİLER	212
5.1.1.Uygulamaya Yönelik Öneriler	212
5.1.2.Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler	213
KAYNAKÇA	214
ÖZGEÇMİŞ	232

TABLolar LİSTESİ

Tablo 2.1 Türkiye’de öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri	19
Tablo 2.2. Türkiye’de bilişim teknolojileri öğretmenleri özel alan yeterlikleri	27
Tablo 3.1 Araştırma süreci	35
Tablo 3.2 Örneklem grubu	36
Tablo 3.3 2010-2011 öğretim yılında mezun verecek BÖTE bölümleri öğretim elemanları ve öğrenci sayıları	36
Tablo 3.4 BÖTE öğretim elemanlarının cinsiyet ve unvanları ile ilgili bilgiler	38
Tablo 3.5 Öğretim elemanlarının görevli oldukları üniversiteler	38
Tablo 3.6 BÖTE öğretmen adaylarının cinsiyet ile ilgili bilgiler	39
Tablo 3.7 Öğretmen adaylarının üniversitelere dağılımı	39
Tablo 3.8 Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin cinsiyet ve kıdem ile ilgili bilgileri	40
Tablo 3.9 Öğretmenlerin mezun oldukları üniversiteler	41
Tablo 3.10 Pilot uygulama	42
Tablo 3.11 Bilişim teknolojileri öğretmen yeterlikleri ölçeğinin faktör yapısı ve madde faktör yükleri	45
Tablo 3.12 Araştırma ölçeğine ilişkin puan dağılımı sınırları	48
Tablo 4.1 Öğretim elemanlarının <i>değerlendirme ve etik yeterlikleri</i> boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri	53
Tablo 4.2 Öğretim elemanlarının <i>teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri</i> boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri	55
Tablo 4.3 Öğretim elemanlarının <i>öğretme-öğrenme yeterlikleri</i> boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri	58
Tablo 4.4 Öğretim elemanlarının <i>öğretim sürecini tasarlama yeterlikleri</i> boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri	60
Tablo 4.5 Öğretim elemanlarının <i>okul-toplum ilişkisi yeterlikleri</i> boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri	61
Tablo 4.6 Öğretim elemanlarının bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının yeterliklerine ilişkin görüşlerinin genel dağılımı	62
Tablo 4.7 Öğretmen adaylarının <i>değerlendirme ve etik yeterlikleri</i> boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri	63

Tablo 4.8 Öğretim elemanlarının <i>teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri</i> boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri	66
Tablo 4.9 Öğretmen adaylarının <i>öğretme-öğrenme yeterlikleri</i> boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri	68
Tablo 4.10 Öğretmen adaylarının <i>öğretim sürecini tasarlama yeterlikleri</i> boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri	70
Tablo 4.11 Öğretmen adaylarının <i>okul-toplum ilişkisi yeterlikleri</i> boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri	71
Tablo 4.12 Öğretmen adaylarının bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının yeterliklerine ilişkin görüşlerinin genel dağılımı	72
Tablo 4.13 Öğretmenlerin <i>değerlendirme ve etik yeterlikleri</i> boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri	73
Tablo 4.14 Öğretmenlerin <i>teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri</i> boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri	75
Tablo 4.15 Öğretmen adaylarının <i>öğretme-öğrenme yeterlikleri</i> boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri	78
Tablo 4.16 Öğretmenlerin <i>öğretim sürecini tasarlama yeterlikleri</i> boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri	80
Tablo 4.17 Öğretmenlerin <i>okul-toplum ilişkisi yeterlikleri</i> boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri	81
Tablo 4.18 Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin kendi yeterliklerine ilişkin görüşlerinin genel dağılımı	82
Tablo 4.19 Öğretim elamanları görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre Mann-Whitney U testi sonuçları	83
Tablo 4.20 Öğretim elamanları görüşlerinin unvan değişkenine göre Mann-Whitney U testi sonuçları	84
Tablo 4.21 Öğretim elamanları görüşlerinin kıdem değişkenine göre Mann-Whitney U testi sonuçları	85
Tablo 4.22 Öğretmen adaylarının görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre Mann-Whitney U testi sonuçları	86
Tablo 4.23 Öğretmenlerin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre Mann-Whitney U testi sonuçları	88

Tablo 4.24 Öğretmenlerin görüşlerinin kıdem değişkenine göre Mann-Whitney U testi sonuçları	89
Tablo 4.25 Öğretmen yeterliklerine ilişkin öğretim elemanları, öğretmen adayları ve öğretmen görüşlerinin karşılaştırılması için yapılan Kruskal Wallis H Testi Sonuçları	90
Tablo 4.26 Öğretim elemanları, öğretmen adayları ve öğretmen görüşlerinin karşılaştırılmasına ilişkin farkların incelenmesi için yapılan Mann-Whitney U testi sonuçları	92
Tablo 4.27 Öğretmen görüşmeleri çıkarılan tema ve kod listesi	95

EKLER LİSTESİ

EK- 1. ÜNİVERSİTELER ÖLÇEK UYGULAMA İZİNİ	223
Ek-1. 1. Adnan Menderes Üniversitesi Rektörlüğünden Üniversitelere Giden Yazı	223
Ek-1. 2. Diğer Üniversitelerden Gelen Cevap Örneği	224
EK-2. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINDAN ALINAN İZİN VE EKLERİ	226
Ek-2. 1. Milli Eğitim Bakanlığı İzin Yazısı	226
Ek-2. 2. Öğretmen Görüşme Formu	227
Ek-2. 3. Öğretmen Ölçeği	228

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Türk Milli Eğitim Sistemi kendi içinde örgün ve yaygın eğitim kurumlarından; örgün eğitim kurumları da aşamalı olarak okul öncesi eğitim, ilköğretim (yeni düzenlemeyle; ilkokul-ortaokul), orta öğretim ve yüksek öğretim kurumlarından oluşmaktadır. Bu alt sistemlerin birinde yaşanan olumsuzluklar diğerlerini de olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle yüksek öğretim programlarının ve dolayısıyla Eğitim Fakültelerinin bilgi çağı insanını yetiştirebilecek özellikler taşıması gerekir. Ülkemizde ilk öğretmen yetiştiren kurum 1848 yılında kurulmuştur. Bu tarihten günümüze kadar programlarda çok sık değişiklikler yapılmıştır. Öğretmen eğitiminde kaliteyi artırmak için son 30 yıldır dünyada meydana gelen değişme ve gelişmeler Türkiye'yi de etkilemektedir.

Günümüzde reform çalışmalarını etkileyen, tüm ülkeleri ilgilendiren faktörler bulunmaktadır. Her ülke reform çalışmalarını yaparken kendilerine özgü nitel ve nicel durumları göz önünde bulundurarak eğitim sistemlerini etkileyen kentleşme, politik durum, ekonomik durum ve küreselleşme gibi faktörleri dikkate almalıdır (Türkoğlu, 2005a: 10).

Öğretmen yetiştirme sistemi üzerinde yapılması düşünülen değişikliklere ilişkin tartışmalar devam etmektedir. 18. Milli Eğitim Şurasında öğretmen yetiştirmeye ilgili olarak; *“2023 Vizyonu esas alınarak Millî Eğitim Bakanlığı ve Yüksek Öğretim Kurulu arasındaki koordinasyon geliştirilmeli, orta ve uzun vadede öğretmen ihtiyacı planlanmalı ve ihtiyaç doğrultusunda öğretmen yetiştirilmelidir. Öğretmenliğin bir ihtisas mesleği olduğu gerçeğinden hareketle, uzaktan veya açık öğretim yoluyla okul öncesi öğretmenliği, İngilizce öğretmenliği vb. alanlarda öğretmen yetiştirilmesine izin verilmemelidir. Öğretmen yetiştiren kurumlarda, öğrencilerin öğretmen yeterliklerini ve özellikle iletişim becerilerini kazanmış olarak mezun olmaları sağlanmalıdır. Fakültelerde yetiştirilen öğretmenler arasında niteliksel açıdan farklılıkların olması nedeniyle öğretmen yetiştiren kurumlarda ara verilen akreditasyon çalışmaları yeniden başlatılmalıdır. Öğretmenlerin hizmet içi eğitim faaliyetleri ile kongre, seminer, konferans vb. bilimsel etkinlikler sonucunda almış oldukları belgelerin; kariyer basamaklarının belirlenmesinde, öğretmen yeterlikleri ile performans değerlendirme ve*

ücretlendirmede esas alınmasına ilişkin gerekli düzenlemeler yapılmalıdır” gibi birçok karar yer almıştır (MEB-TTKB, 2010).

Ülkemizde geçerli olan ve en son YÖK tarafından üniversitelere gönderilen öğretmen yetiştirme paket programlarının üniversiteler, MEB ve meslek örgütleriyle işbirliği yapıp gözden geçirilerek eğitim ve toplum bilimleri bakış açısıyla yeniden düzenlenmesi zorunludur. Öğretmenlik meslek eğitimi gerçek yaşama yaklaştırılmalı, sürecin bu yönde zenginleştirilmesi sağlanmalıdır. Aday öğretmenlerin yetiştirilmesine gereken önem verilmelidir (Karlı ve Güven, 2011: 6).

21. yüzyıl; öğretmenlik mesleğinin bir ihtisas mesleği, öğretmenin ise bir uzman olması gerektiği anlayışını doğurmaktadır. 21. yüzyılın öğretmeni; çağın gereklerinin farkında olan, değişime ve gelişime istekli bir anlayışta olmalıdır. Tüm eğitim sistemleri öğretmen yetiştirme programlarını 21. yüzyılın gerekleri doğrultusunda yenilemek zorundadırlar (Tutkun ve Aksoyalp, 2010: 369).

Öğretmenlerin yetiştirilmesi her zaman eğitim sistemleri için önem taşımakta olup gündemin devamlı olarak en önemli konusu olmayı sürdürmektedir. Kısaca her eğitim sistemi kendi planlamalarını yaparak tüm katılımcılarının görüşleri doğrultusunda, bilimsel süreçlere dayalı olarak, çağın gerektirdiği düzenlemeleri yapmalıdır.

Öğretmenlerin taşınması gereken ve mesleğin gerektirdiği özelliklerin neler olduğu alan yazında uzun süredir tartışılmakta, araştırma konusu edilmektedir. Bu özellikler alanyazın incelendiğinde öğretmen nitelikleri, öğretmen yeterlikleri, öğretmenlerin mesleki özellikleri gibi farklı şekillerde ifade edilebilmektedir. Yaşadığımız dönemde öğretmenin geniş bir genel kültür, sağlam bir alan bilgisi ve güçlü bir meslek bilgisi ile donatılması, kendini günün şartlarına göre yenilemesi, teknolojiyi etkili kullanması gerekmektedir. Bu görevler öğretmenin gerekli nitelik ve yeterlikleri yerine getirecek şekilde yetiştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

1.1. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

Dünyada bilgi toplumunun simgesi olan bilgisayar ve bilgisayara dayalı bilgi ve iletişim teknolojilerinin her alanda kullanımının artması sonucu eğitim kurumlarında bu alana yönelik eğitim verilmesi gereği ortaya çıkmıştır. Yaşamakta olduğumuz bilgi çağında artık bilgiye ulaşabilen, bilgiyi kullanabilen ve yaratıcı düşünen bireylere ihtiyaç vardır. Bu nedenle bilgi toplumunda yaşayan bireylerin bilgiye ulaşma, bilgiyi

düzenleme; değerlendirme; sunma; aktarma ile gelişen teknolojileri kullanabilme becerisine sahip olmaları, eleştirel düşünme, problem çözme, grupta çalışma gibi yeterliklerle donatılmaları gerekmektedir.

Bilgi ve iletişim teknolojisi, öğrencileri günlük etkinliklerinde yeni geliştirilen teknolojileri kullanarak, hızla değişen dünyada yer almaya hazırlar. Bu amaçla ilköğretim kurumları programına Bilişim Teknolojileri dersi konulmuştur. Yine bu dersi yürütmek için ilköğretim kurumlarında bilişim teknolojileri (bilgisayar) öğretmenleri görev yapmaktadır. Bu branş öğretmenleri okullarda bulunan bilişim teknolojileri araçlarının eğitimde etkin kullanımını sağlamaları için *Okul Bilişim Teknolojileri Formatör Öğretmeni* olarak görevlendirilmektedirler.

Bilişim teknolojileri öğretmenliği sisteme en son giren öğretmenlik alanlarından biri olmakla beraber statüsü tam oturmamıştır. Bu alanda çalışan öğretmenlerin görevleri, rolleri veya okuttukları dersin kaç saat olduğu değişkenlik göstermiştir. Son olarak seçmeli ders statüsünde olan bilişim teknolojisi dersi çoğu zaman okullarda seçilmemekte ve notla da değerlendirilmemektedir. Bu tür sorunlar, bu alanı baştan tartışılır kılmakta, bu nedenle öğretmenlerin rutin görevlerinde ve özlük haklarında zaman zaman belirsizlikler ortaya çıkabilmektedir. Tüm öğretmenlik alanlarında olduğu gibi bu alan için de öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri ve özel alan yeterlikleri belirlenmiştir. Karacaoğluna göre (2008: 71) öğretmen yeterliliklerinin düzeyi öğrencinin öğrenmesini etkilemektedir. Öğretmen ne kadar yeterli ise öğrenci öğrenmeleri ve öğrenmelerin kalıcılığı da o kadar artacaktır.

Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı’nın üniversitelerle işbirliği ile yürüttüğü çalışmalarla, öğretmenlik mesleği genel yeterliklerinin belirlenmesi ve daha sonra özel alan yeterliklerinin belirlenmesi, öğretmen eğitiminin devamlı gelişmesi ve öğretmen yeterliklerinin geliştirilmesi bakımından önemli bir ilerleme olarak değerlendirilebilir, Ancak bu yeterliklerin öğretmen eğitimi, öğretmen seçimi, öğretmenin hizmet içinde değerlendirilmesinde ve öğretmenin kendini geliştirmesinde nasıl kullanılacağı henüz tam olarak belirlenmiş değildir.

Yeterliklerin kapsamı ve içeriği uluslararası uygulama ve deneyimlerden hareketle kolaylıkla tanımlanabilir. Öğretmen yeterlikleri konusunda temel sorun; mevcut kurumsal yapı, kapasite, yasal ve yönetsel düzenlemelerin bu yeterlikleri geliştirme ve güvence altına almaya ne ölçüde uygun olduğunun değerlendirilmesi

gerekir (TED, 2009: 15). Genel olarak öğretmenlik alanlarında ve özel olarak bilişim teknolojileri öğretmenliği alanında özel alan yeterliklerini konu edinen araştırmaların az olduğu söylenebilir. Eğitim kamuoyunda artık öğretmen yeterlikleri ve uluslararası öğretmenlik yeterlikleri ile ilgili çalışmalar tartışılmaktadır. Bunun yanında bilişim teknolojileri öğretmenliğinin içinde bulunduğu belirsizlikler nedeniyle bu konuda yeni araştırmalar yapmaya daha çok gereksinim olduğunu söylenebilir.

Bu bağlamda Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü programından mezun olan bilişim teknolojileri öğretmenlerinin yeterliklerini öğretim elemanı, öğretmen adayı ve öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi bu araştırmanın temel problemini oluşturmaktadır.

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Eğitim Fakültelerinin temel hedefi, nitelikli öğretmen yetiştirmedir. Bu amaçla eğitim fakülteleri programları öğretmen yetiştirmede üç temel boyut üzerine yapılandırılmıştır. Programın üç temel boyutunu; alan eğitimi, öğretmenlik meslek bilgisi ve genel kültür dersleri oluşturmaktadır. Araştırma, Yüksek Öğretim Kurulu tarafından 2006-2007 öğretim yılından itibaren uygulamaya konan Eğitim Fakültesi Programları ile BÖTE bölümleri programında yetiştirilen bilişim teknolojileri öğretmenlerinin özel alan yeterliklerini Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen özel alan yeterlikleri çerçevesinde değerlendirmek amacıyla tasarlanmıştır. Araştırmanın genel amacı; bilişim teknolojileri öğretmen yeterliklerini öğretim elemanı, öğretmen adayı ve öğretmen görüşlerine göre değerlendirmektir.

Bu genel amaç çerçevesinde araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Bilişim teknolojileri öğretmen yeterliklerine ilişkin

- a) BÖTE öğretim elemanlarının görüşleri nasıldır?
- b) BÖTE öğretmen adaylarının görüşleri nasıldır?
- c) Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin görüşleri nasıldır?

2. BÖTE bölümü öğretim elemanlarının, bilişim teknolojileri öğretmen yeterliklerine ilişkin görüşleri arasında cinsiyet, unvan ve kıdem değişkenlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık var mıdır?

3. Bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının, bilişim teknolojileri öğretmen yeterliklerine ilişkin görüşleri arasında cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık var mıdır?

4. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin, bilişim teknolojileri öğretmen yeterliklerine ilişkin görüşleri arasında cinsiyet ve kıdeme göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık var mıdır?

5. BÖTE bölümü öğretim elemanlarının, öğretmen adayları ve öğretmenlerinin bilişim teknolojileri öğretmen yeterliklerine ilişkin görüşleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık var mıdır?

Ayrıca araştırmanın nitel verileri ile bilişim teknolojileri öğretmenlerinin;

1. Yeterlikler ile ilgili görüşleri nelerdir?

2. Öğretim sürecini tasarlama ile ilgili görüşleri nelerdir?

3. Bilişim teknolojilerini kullanma konusuyla ilgili görüşleri nelerdir?

4. Kendi alanları ile ilgili görüşleri nelerdir?

5. Değerlendirme süreci ile ilgili görüşleri nelerdir?

6. Okul toplum ilişkileri konusuyla ilgili görüşleri nelerdir? Sorularına cevap aranmıştır.

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Eğitimde bilgi teknolojilerinin kullanımının etkin hale getirilmesi başarıyı arttırmaya yönelik çalışmalar arasında sayılabilir. Son yıllarda öğretim teknolojilerine verilen önemin arttığı ve yaygınlaştırılmaya çalışıldığı görülmektedir. Örneğin, FATİH (Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi) projesi de eğitim ve öğretimde niteliği artırmak ve fırsat eşitliğini sağlamak amacıyla geliştirilen bir uygulamadır (Çelen, Çelik ve Seferoğlu, 2011: 765).

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümü mezunları bilgisayar bilimleri konusunda alan bilgisine sahip nitelikli öğretmenler olarak ve ilk, orta ve lise seviyesinde teknolojinin derslere entegrasyonu konusunda çeşitli diğer alan öğretmenleriyle birlikte rehber bir rolü üstlenmeleri beklenmektedir. Okullarımızda öğrencilerin bilgisayar okuryazarlığı becerilerini geliştirme ve diğer alan öğretmenlerinin derslerinde bilgisayarı bir öğretim aracı olarak kullanmalarını

destekleme gibi görevleri yerine getirmek üzere yetiştirilen bilişim teknolojileri öğretmenlerinin nitelikleri eğitim sistemimiz açısından önemlidir.

Hizmet öncesi öğretmen yetiştirmede öğretmen adayının yetiştiği kurumlar (fakülteler) ve Milli Eğitim Bakanlığı hizmet içinde birçok öğretmeni yetiştirmek ve onlara gerekli yeterlikleri kazandırma amacıyla çeşitli çalışmalar sürdürmektedir. Bu araştırma bilişim teknolojileri öğretmenlerini yetiştiren öğretmenlik programı açısından önemlidir. Sistemde görev yapacak olan ve halen görev yapan öğretmenlerin kendilerinde bulunan yeterlikleri nasıl gördüğü; Milli Eğitim Bakanlığı ilgilileri, bilişim teknolojileri öğretmenliği alanı için ve öğretmenlerin hizmet öncesinde (fakültelerde) ve hizmet içinde ise yetiştirilmeleri açısından önem taşımaktadır.

Eğitim sisteminin en önemli ögesi öğretmenlerdir. Hizmet öncesinde öğretmenlere gerekli nitelikleri kazandırma ve buna bağlı olarak yüksek öğretim sistemi içerisindeki eğitim fakülteleri ve öğretmen yetiştiren programları ayrı bir öneme sahiptir. Bu araştırmanın ele aldığı konunun genel olarak öğretmen yetiştirmeye ilgili olması ve Türkiye'deki Eğitim Fakültelerinde uygulanan Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi alanına katkısı ve araştırma sonunda ulaşılan sonuçlara bağlı olarak ortaya konulan öneriler bakımından önemlidir. Ayrıca alana ve genel olarak alanyazına ve uygulamalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. SAYILTILAR

Araştırmanın geçerliğini ve güvenilirliğini sağlamak için yapılan, yöntem kısmında ayrıntılı olarak anlatılan çalışmalarla birlikte, sözü edilen yöntemlerle katılımcılardan alınan verilerin doğru ve samimi olduğu kabul edilmektedir.

1.5. SINIRLILIKLAR

Bu araştırma; Eğitim Fakülteleri Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) bölümlerinde görev yapan 79 öğretim elemanı, bu bölümlerin 4 sınıfında okuyan 460 öğretmen adayı ve bu bölümlerden mezun Aydın Denizli, Muğla illerinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan 70 bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşleri ile sınırlıdır

1.6. TANIM VE KISALTMALAR

1.6.1.Tanımlar

Yeterlik: bir kişiye belirli rolü oynayabilme gücü kazandıran özelliklerin varlığıdır (Bursalıoğlu, 1981: 4). Şişman'a göre (2000: 9) ise yeterlik; mesleki yönden bir mesleğin başarılı biçimde yerine getirilebilmesi için sahip olunması gereken özellikleri (bilgi, beceri ve tutumları) ifade etmektedir.

Bilişim Teknolojileri Öğretmen Adayı: Eğitim Fakültelerinin Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) bölümlerinin dördüncü sınıfında öğrenim gören öğretmen adayıdır.

Bilişim Teknolojileri Öğretmeni: Eğitim Fakültelerinin Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) bölümlerinden mezun olmuş ve halen Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görevli öğretmenlerdir.

1.6.2. Kısaltmalar

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

BÖTE: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

YÖK: Yüksek Öğretim Kurulu

ÖYEGM: Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü

BTÖY: Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterlikleri Ölçeği

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL TEMELLER

2.1. ÖĞRETMEN YETİŞTİRME VE ÖĞRETMEN YETERLİKLERİ

Bu başlık altında öğretmen yetiştirme ve öğretmen yeterlikleri konusunun genel kavramsal çerçevesi verilmeye çalışılmıştır.

2.1.1. Öğretmen Yetiştirme

Bir eğitim sisteminin başarısı, büyük ölçüde öğrencilerini olumlu olarak etkileyebilen öğretmen nitelikleri ile doğrudan ilişkilidir. Öğretmenler, eğitim programlarının sistemdeki uygulayıcıları olarak eğitim-öğretim faaliyetlerinin başarılı olmasında en önemli role sahiptirler. Bu nedenle dünyadaki tüm eğitim sistemlerinde olduğu gibi Türkiye’de de öğretmen yetiştirme uygulamaları Osmanlı ve Cumhuriyet döneminde gerçekleşmiş bulunan pek çok düzenleme ve değişiklik örneklerine ve tecrübesine sahiptir.

Milli Eğitim Temel Kanununun 43. maddesinde öğretmenlik; “devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir. Öğretmenler bu görevlerini Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifa etmekle yükümlüdürler” diye ifade edilmiştir (Resmi Gazete, 1973). Yine Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 80 sayılı kararında öğretmen: “Yükseköğretim kurumlarında genel kültür, özel alan ve pedagojik formasyon eğitimi alarak yetişmiş olan, her derece ve türdeki örgün ve yaygın eğitim kurumları ile kurs ve seminerlerde eğitim-öğretim hizmetlerini yürüten kişileri ifade eder” şeklinde tanımlanmaktadır (MEB-TTKB, 2009).

Eğitim sisteminin temel unsuru olan öğretmenlerin yetiştirilmesi amacıyla Cumhuriyet’in kuruluşundan günümüze kadar Köy Enstitüleri, İlk Öğretmen Okulları, İki Yıllık Eğitim Enstitüleri, Eğitim Yüksekokulları, Eğitim Enstitüleri, Yüksek Öğretmen Okulları ve Eğitim Fakülteleri olmak üzere çeşitli öğretmen eğitimi modelleri uygulanmıştır. Öğretmen yetiştiren kurumlar günümüzde Yüksek Öğretim Kuruluna bağlı olarak faaliyet göstermektedir.

Günümüz toplumları; bilgiye kolay erişebilen, onu kullanıp üretimine katkı sağlayabilen, analiz, sentez ve değerlendirme yapabilme gücü ile iletişim ve eleştirel düşünme becerilerine sahip olan, araştıran, sorgulayan, yaratıcı, evrensel değerleri özümsemiş, kendisini sürekli geliştiren, bağımsız düşünebilen, üretken, yapıcı ve demokratik değerler ile bütünleşmiş bireylere gereksinim duymaktadır. Bu bağlamda, eğitim sistemlerinin bu özellikleri taşıyan insan gücünü yetiştirmesi beklenmektedir. Söz konusu niteliklerin çocuk ve gençlere kazandırılabilmesi için, öncelikle bu özellikleri öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin taşıması gerekmektedir (Saracaloğlu ve Kaşlı, 2001; Saracaloğlu, 2006; Saracaloğlu, Yenice ve Karasakaloğlu, 2009).

Öğretmen, bir meslek adamı olarak insan davranışlarını oluşturmada görevi olağanüstü güç ve karmaşık olan bir uzmandır. Öğretim süreçlerinde öğretim programının uygulayıcısı olarak önemli bir role sahiptir. Eğitim alanında başarı ve verimi etkileyen çeşitli etmenler söz konusudur, ancak bunların en önemlilerinden biri de eğitici personel olarak adlandırılan öğretmenlerdir (Alkan, 2003: 193-215).

Herhangi bir ülkede öğretmenlik mesleği yeterli niteliğe ulaşmadıkça o ülkede iyi bir eğitim sistemi olsa da eğitimin toplumsal gelişmeye katkısı olmaz (Akyüz, 2006: 442). Öğretmenlik bilgi, beceri gibi bilişsel alan yeterlilikleri gerektirmesinin yanı sıra tutum ve davranış gibi duyuşsal alan yeterlikleri gerektiren bir meslektir. Öğretmen adaylarının meslekle ilgili değer ve tutumları kazanmaları en az bilgi kadar gereklidir. Öğretmenin düşünsel tutumu, duygusal tepkileri, çeşitli alışkanlıkları ve bunları kapsayan kişiliği öğrenciyi etkilemektedir (Varış, 1988a: 118). Eğitim hedefleri, eğitim programları, derslerin içeriği gibi boyutlar ne kadar iyi olursa olsun, bu programların uygulayıcısı olan öğretmenler iyi yetiştirilmezse yapılan çalışmalar amacına ulaşmayacaktır (Saracaloğlu, 2006: 254).

Yaygın olarak öğretmen niteliğinin iyileştirilmesinin eğitimdeki başarıyı artırdığı savunulmaktadır (Darling-Hammond, 2006; Hopkins & Stern, 1996; Kleinhenz & Ingvarson, 2004; Smith, 2008; Yeh, 2009). Öğretmen yetiştirme, çok boyutlu ve kapsamlı bir konudur. Öğretmen adaylarının seçimi, hizmet öncesi eğitimi, uygulama (staj) dönemi ve bu dönemdeki izleme-değerlendirme çalışmaları, hizmet içi eğitim gibi konular, tümüyle öğretmen yetiştirme kavramı içine girer. Bir eğitim sisteminin en önemli ögesi öğretmendir. Çünkü iyi ve nitelikli bir eğitimi, nitelikli öğretmenler yapar. Bundan dolayı, “Bir okul, ancak, içindeki öğretmenler kadar iyidir” denilebilir.

Bilindiği gibi iyi bir öğretmenin iki temel özelliğe sahip olması gerekir: Mesleki özellikler, kişisel özellikler. Mesleki özellikler, genel kültür, alan bilgisi, öğretmenlik meslek bilgisidir. Kişisel özellikler, kişinin mesleğe yatkınlığı, öğretmenliğin gerektirdiği örnek olma, model olma niteliklerini içerir (Kavcar, 2002: 1). Yeterlik; görevlerin başarılı bir şekilde tamamlanması için gerekli olan bilgi, beceri ve tutumları içeren karmaşık hareketler sistemi olarak tanımlanır (Guasch, Alvarez, ve Espasa, 2010; 200).

Toplumda istenen gelişmenin sağlanabilmesi, nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesine bağlıdır. Bu da öğretmen eğitimi programlarının yeterliklerinin geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Başarılı profesyonel bir öğretmende mesleki özellikleri ve mesleki yeterlikler olmak üzere iki grupta karakterize edilen nitelikler vardır (Whitty, 1996: 90).

Son yıllarda, yeterliklerin değerlendirilmesi öğretmenlik mesleğinde önemli konular arasında gelmektedir. Geleneksel olarak öğretmen yeterliği sıklıkla davranış ya da bireysel psikolojik özellikler açısından algılanmakla birlikte, öğretmenlerin mesleki görevlerini yerine getirirken bilgi, beceri ve ortamdaki tutumlarını ifade eden daha bütünsel bir kavram olarak ifade edilmektedir. Geleneksel olarak, öğretmen yeterliklerine yönelik bulgular beklendik durumlardaki performans veya ürünlerin doğrudan gözlenmesine dayanmaktadır. Yeterlik uygun düzeyde genelliğe sahip dikkatlice seçilmiş bir dizi gerçekçi mesleki görevler bağlamında gösterilecek bilgi, yetenek, beceri ve tutumlar açısından kavramsallaştırılmaktadır (Stokking, Van der Schaaf, Jaspers ve Erkens, 2004: 109).

Öğretmen niteliği ve öğretmen yeterlikleri, bu tür çok boyutlu kavramların özel anlamlarını belirlemeye yönelik açık ve net tanımlar olmaksızın farklı eğitimsel bağlamlarda sıklıkla uygulanan ve sözedilen kavramlardır. İlişkili oldukları yeterlikleri açıkça tanımlamak gereklidir; çünkü bu, güvenilir sonuçlara varabilmek için toplanması gereken verilerin türünü etkilemektedir (Malm ve Löfgren, 2006: 62).

Lofgren (1995) öğretmen yeterliğini üç ana bileşene ayırır: kişilerarası beceriler, sınıftaki süreçler ve ders konularıyla ilgili bilgisi. Birinci bileşen, sosyal yeterlik ve öğretmenlerin etik davranışı ile ilişkili olabilir. Bunlar, öğretmenin öğrenci ile iletişim kurabilmesini, olumlu bir öğrenci yaklaşımını, öğrencilerin öğrenme zorluklarını anlamayı, öğrenciyi bir birey olarak tanımayı ve öğrencinin güven duyabileceği biri

olmayı içerir. Öğretmen yetenekleri denilen ikinci bileşen ise, ilginç ve esnek şekillerde öğretebilme yeteneğini ve iyi öğretim yöntemleri kullanmayı içerir. Üçüncü bileşen ise öğretmenin ders konularını ve içeriği planlama ve yapılandırma becerisi ile ilişkilidir (Akt; Palaniandy, 2009: 84).

Öğretmen yetiştirme programları sürekli program geliştirme ve değerlendirme çabaları gerektirmektedir. Değişen ve gelişen toplum sürekli yenileşmeyi zorunlu kılmaktadır. Programlarda öğrencide gerçekleşecek amaçlar belirlenip, amaçlara uygun içerik kategorileri, bilimsel ilkelere göre düzenlenmelidir. Programlarda kuram ve uygulamanın birleştirilmesi öğretmenin nitelikleri açısından önem taşımaktadır. Öğretmenlik profesyonel bir meslektir. Öğretmenin mesleki niteliği genel kültür, alan bilgisi, öğretmenlik meslek bilgi ve becerilerini kazanmasına bağlıdır (Türkoğlu, 2005b: 51). Günümüzde eğitime olan talebin artması öğretmenlik mesleğini de yakından etkilemesi, öğretmenlerin yeterli sayı ve nitelikte yetiştirilmesi ve çalışan öğretmenlerin hizmet içinde çağdaş bilgi ve becerilerle donatılmaları gereğini ortaya çıkarmıştır (Uşun, 2006: 269).

Öğretmen yetiştiren tüm yükseköğretim kurumları 41 Sayılı ve 20 Temmuz 1982 tarihli Kanun Hükmünde Kararname ile üniversite çatısı altında toplanmıştır. Bu aşamada, 4 Yıllık Eğitim Enstitüleri ve Yüksek Öğretmen Okulları, Eğitim Fakültesi, İki Yıllık Eğitim Enstitüleri Eğitim Yüksekokulu adını almış, yabancı diller yüksekokulları kaldırılarak, Eğitim Fakültelerinin ilgili bölümlerine bağlanmıştır. Yine Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı Gençlik ve Spor Akademileri de Beden Eğitimi ve Spor Bölümü adı altında eğitim fakültelerine bağlanmıştır (Yüksek Öğretim Kurulu, 2007: 38). Bu tarihten itibaren, öğretmenlik mesleğinin statüsü yükseltilmeye ve öğretmenlerin akademik ortamlarda yetiştirilmeleri amaçlanmıştır. İki yıllık eğitim enstitülerinden eğitim yüksekokullarına dönüştürülen kurumlar, 1988-1989 öğretim yılına kadar iki yıllık öğretim süresiyle “sınıf öğretmeni” yetiştirmeye devam etmişlerdir. Eğitim Yüksekokulları 1989-1990 öğretim yılından itibaren dört yıla çıkarılmıştır (YÖK, 2007: 39). 1982'den 1998-1999 öğretim yılına kadar geçen sürede, üniversiteler öğretmen yetiştirme konusunda deneyimler kazanmış ve 1998-1999 öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere Yüksek Öğretim Kurulu tarafından hazırlanıp 09.12.1997 tarihinde eğitim fakültelerine gönderilen ve adına “yeni

düzenleme” denilerek öğretmen yetiştirme programları uygulamaya konmuştur (Türkoğlu ve Sarı, 2006: 364).

Öğretmenlerin kalitesinin iyileştirilmesi açısından öğretmen yetiştiren okulların üniversitelere bağlanması ve öğretmen yetiştirme işinin üniversitelere verilmesi, öğretmen adayları açısından önemli bir gelişmedir. Bu uygulama ile öğretmenlerin farklı kaynaklardan yetişmesi yerine, günümüzde aynı kaynaktan yetişmesi sağlanmıştır. Böylece öğretmen adaylarının üniversitelerde belirli standartlara ulaşması sağlanmış ve bu adaylara araştırma ve yayın gibi bilimsel faaliyetlerin yapıldığı ortamlarda yetişme fırsatı verilmiştir. Bu uygulama sonucunda öğretmen adaylarının bilimsel çalışma ve akademik kariyer kazanması bakımından önleri açılmıştır (Doğan, 2005: 35).

Türkiye'de eğitim sisteminin ve öğretmen yetiştiren kurumların yeni mesleki rol ve sorumluluklara uygun yeterlikte öğretmen yetiştirilebilmesi için öğretmen yetiştirme ve öğretmen yeterlikleri konusunda bir standart oluşturmak amacıyla Türkiye'de de öğretmen yetiştiren kurumlar yeniden yapılandırılmıştır. 1997 yılında yapılan düzenlemelerle tüm öğretmenlik eğitimi programları Eğitim Fakülteleri içerisinde yeniden düzenlenmiştir. Öğretmen yetiştirme işlevinin üniversitelere devredilmesinin ardından geçen 15 yıl sonra Yüksek Öğretim Kurulu öğretmen yetiştirme konusunda kapsamlı bir düzenleme gerçekleştirmiştir.

Ülkemizde 16.8.1997 tarih ve 4306 sayılı kanunla yürürlüğe giren ve 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında uygulanmaya başlanan sekiz yıllık zorunlu ilköğretimin ihtiyacı olan sınıf ve branş öğretmenini yetiştirmek üzere Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılandırma çalışmasına başlanmış ve 1998-1999 eğitim ve öğretim yılında yeni bir program uygulanmaya konmuş ve programlarda birlik ve bütünlüğü sağlamayı amaçlamıştır. Tüm öğretmen adayları aynı öğretmenlik meslek derslerini, aynı yarıyıldan, aynı kredi saatte görmüş, aynı uygulamaya gitmiş, aynı standartlarda yetişmiştir (Küçükahmet, 2007: 206).

Eğitim Fakültelerinde yapılan bu düzenleme ile öncelikle 1997-1998 öğretim yılında uygulanmaya başlanan 8 yıllık zorunlu ilköğretim düzeyindeki sınıf öğretmeni ve branş öğretmeni ihtiyacının karşılanması amaçlanmıştır. Bunun yanında ortaöğretim öğretmenliğinin lisansüstü düzeye kaydırılması ve gerek lisans ve gerekse lisansüstü düzeydeki öğretmen yetiştirme programlarında yer alan derslerin yeniden düzenlenmesi

ile daha nitelikli öğretmen yetiştirme yönünde adımlar atılmıştır. Yapılan bu düzenlemeye göre oluşturulan lisans ve lisansüstü düzeydeki programlar 1998-1999 yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Düzenleme ile öğretmen yetiştiren programlarda yer alan dersler ve içerikleri yeniden belirlenmiştir (Kızılçaoğlu, 2005: 134).

Öğretmen yetiştirme konusunda 1997 yılında gerçekleştirilen yeniden yapılanmanın ardından geçen sekiz yılı aşkın bir uygulamadan sonra ikinci kez yeni bir düzenlemeye gidilmiştir. Yüksel'e (2010: 64) göre, 1997 yılında uygulamaya giren yapılandırmaya yapılan eleştiriler doğrultusunda YÖK Temmuz 2006'da eğitim fakülteleri programlarında güncellemeler yapmış ve 2006- 2007 öğretim yılından itibaren uygulamaya konmuştur.

2006-2007 öğretim yılında öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesi ve Eğitim Fakültelerinde ortaöğretime öğretmen yetiştiren programlarda 3,5+1,5 yıllık uygulamadan vazgeçilerek, öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin bütünleştirilmiş beş yıllık programla verilmesi benimsenmiştir. Eğitim fakülteleri dışındaki fakültelerden mezun olan öğrenciler için 4+1,5 yıl olarak uygulanan programın devam etmesi benimsenmiştir. Ancak YÖK 2009 yılında belirli üniversitelerin fen-edebiyat fakültelerinde öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin birinci sınıftan itibaren öğretilmesine onay vermiştir. Bu durumda 4+1,5 yıl olarak uygulanan Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans programlarından öğretmen yetiştirme yerine, fen-edebiyat fakültelerinin lisans programları süresi içinde öğretmen yetiştirmenin yolu yeniden açılmıştır (Türk Eğitim Derneği, 2009: 21).

YÖK genel kurulu toplantısında, eğitim fakültelerinin açılması, azaltılması veya kontenjan verilmemesi gereken programlara yönelik Talim Terbiye Kurulu ile birlikte çalışma başlatılması ve eğitim fakültelerinde program yeterliklerinin gözden geçirilmesi gibi kararlar alınmıştır (Cumhuriyet Gazetesi, 2011).

Türkiye'deki son gelişmelerle birlikte temel eğitim ve orta öğretim basamağının birleştirilmesiyle 4+4+4=12 sisteminin gelmesi genel olarak eğitim sistemini ve öğretmen yetiştirmeyi de doğrudan ilgilendirmekte olup, önümüzdeki zamanlarda bu gelişmelere göre eğitim fakültelerinde yeni düzenlemeleri gerektirmektedir.

2.1.2. Öğretmen Yeterlikleri

Genel anlamda *yeterlik*; bir kişiye belirli rolü oynayabilme gücü kazandıran özelliklerin varlığıdır (Bursalıoğlu, 1981: 4). *Yeterlilik*; yeterli olma durumu, bir işi yapma gücünü sağlayan özel bilgi, ehliyet, görevini yerine getirme gücü, *yeterlik* ise kişinin haklarını kullanabilmesi, görev yapabilmesi, yüküm ve sorumluluk altına girebilmesi gücü olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 2010). Kısaca yeterlik işlerin doğruluğunu, etkililik ise doğru işlerin yapılmasını ifade etmektedir. Yeterli öğretmenler ise, planlı çalışan, düzgün iletişim kurabilen, çeşitli araç gereçleri ve öğretim yöntemlerini etkili olarak kullanabilen öğretmenlerdir (Uşun, 2000: 8). Şişman'a göre (2000:9) ise yeterlik; mesleki yönden bir mesleğin başarılı biçimde yerine getirilebilmesi için sahip olunması gereken özellikleri (bilgi, beceri ve tutumları) ifade etmektedir. Öğretmenlerin yeterlik alanları da genel olarak alan bilgisi, öğretmenlik meslek bilgisi ve genel kültür olmak üzere üç başlıkta toplanmıştır. Öğretmen yeterlikleri öğretmenlerin "öğretmenlik mesleğini verimli biçimde yerine getirebilmek için sahip olunması gereken bilgi, beceri ve tutumlar" olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2008: VIII). Öğretmen yeterlikleri araştırma ve geliştirme çalışmaları içinde öncelikli bir konu haline gelmiştir. Öğretmen yeterlikleri; öğretmenlerin neleri bileceği ve neleri yapabileceği konusu, öğretmen eğitimi ve öğretmenlerin öğrenci başarısı üzerindeki etkileri ile ilgili araştırmaların odağı haline gelmiştir (TED, 2009: 6).

Son yıllarda lise eğitimi sonrasındaki eğitim kademelerinde yeterlik kazandırma işi temel bir konu haline gelmiştir (Westera, 2001: 75). Ülkemizin de Avrupa Yükseköğretim Alanı yaratmayı hedefleyen, pek çok uluslararası kuruluşun işbirliği ile 47 üye ülke tarafından oluşturulan ve sürdürülen, Bologna Süreci ile bir anlamda yükseköğretim sistemindeki yeterlikleri ortak kılma çabası devam etmektedir. Bologna Sürecinin oluşturmayı hedeflediği Avrupa Yükseköğretim Alanı içerisinde yer alan ülke vatandaşları, yükseköğrenim görmek ya da çalışmak amacıyla Avrupa'da kolayca dolaşabileceklerdir. Amaç, yükseköğretim sistemlerinin kendilerine özgü farklılıkları korunarak birbirleriyle karşılaştırılabilir olması ve uyumlu hale getirilmesinden ibarettir. Bu şekilde, bir ülkenin yükseköğretim sisteminden bir diğerine geçişin kolaylaşması ve böylece öğrenciler ve öğretim görevlilerin hareketliliği ve istihdamının artırılması planlanmaktadır. Buna bağlı olarak Türkiye Yükseköğretim Ulusal Yeterlilikler

Çerçevesi kapsamında ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora düzeylerini kapsayacak şekilde 4 (dört) düzeyde yeterlikler tanımlanıp Avrupa ülkeleriyle uyumlu hale getirme çalışmaları devam etmektedir (YÖK, Bologna Süreci).

Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan çalışmada “öğretmen yeterlikleri” kavramı kullanılmasına karşın, uluslararası alandaki uygulamalarda “öğretmen standartları” kavramı kullanılmaktadır. Türkçe çalışmalarda öğretmenlik yeterlikleri ile ilgili kaynaklarda ve dokümanlarda “yeterlik”, “standart” ve “nitelik” kavramlarının zaman zaman bir birinin yerine kullanılması bir kavramsal kargaşaya neden olabilmektedir. Öğretmen yeterlikleri (teacher competencies), öğretmenlerin sahip olması gereken tutum, bilgi ve becerilerin ayrıntılı olarak listelendiği bir kavramdır. Öğretmenlik yeterlikleri genellikle öğretmenin neleri yapabileceğinin davranış düzeyinde ayrıntılarını içerir. Yeterlikler yüzlerce maddeden oluşan bir liste olabilir. Çünkü yeterlikler öğretmenin işinin teknik ayrıntılarını tanımlar. Öğretmen standartları (teacher standards) ise öğretmenlerin sahip olmaları beklenen tutum, bilgi ve becerilerin genel çerçevesini belirlemede kullanılan bir kavramdır. Standartlar davranış düzeyinde teknik ayrıntıya inmez ve öğretmenlerin sahip olmaları beklenen tutum, bilgi ve becerilerin kapsamı genellikle 8-10 standart ile ifade edilir. Ayrıca bu standartların karşılandığının göstergesi olabilecek olası kanıtlar esnek bir çerçeve içinde tanımlanır (TED, 2009: 4-5).

Milli Eğitim Bakanlığı kaynaklarında öğretmen yeterliklerinin kullanım amaçları;

- *Milli eğitim hedeflerinin desteklenmesini sağlamak,*
- *Ulusal iş birliği ve bilgi paylaşımını daha etkin olarak gerçekleştirmek,*
- *Öğretmenlerin niteliği ve kalitesi için kıyaslama, karşılaştırma yapılabilecek bir yapı oluşturmak,*
- *Öğretmenlik mesleğinin statüsü ve kalitesi açısından toplumsal beklentilerde tutarlılık oluşturmak,*
- *Öğretmenlerin mesleki gelişimlerinde esas alınacak açık, anlaşılır ve güvenilir bir kaynak oluşturmak,*
- *Ulusal düzeyde profesyonel öğretmenlik seviyesinin tartışılmasında kullanılacak ortak terim ve tanımları içeren bir dil birliği sağlamak,*
- *Öğretmenlerin bilgi, beceri, tutum ve değerlerini tanımlayarak, toplum tarafından fark edilmesini ve toplumun gözünde statülerinin yükseltilmesini sağlamak,*

- *Öğrencilerin öğrenmeyi öğrenmesi için olanaklar sağlamak,*
- *Öğretmenlerin görevlerini şeffaflaştırarak veliler ve toplum için kalite güvencesi oluşturmak,* olarak ifade edilmektedir.

Ayrıca öğretmenlik yeterliklerinin kullanım alanları; öğretmen yetiştirme politikalarının belirlenmesi, öğretmen yetiştiren yüksek öğretim kurumlarının hizmet öncesi öğretmen yetiştirme programları, öğretmenlerin hizmet içi eğitimi, öğretmenlerin seçimi, öğretmenlerin iş başarılarının, performanslarının değerlendirilmesi, öğretmenlerin kendilerini tanıma ve kariyer gelişimleri olabilmektedir (MEB, 2008: IX).

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 43. maddesine göre; Öğretmenlik bir meslektir. Öğretmenlik mesleği özel bir mesleki yeterliği gerektirir. Bu yeterliği sağlamanın ölçütleri dünyada ve ülkemizde çoktan belirlenmiştir. Bu ölçütlerden ilki; öğretmen yetiştirme programlarında öğretmen adaylarına üç tür muhteva kategorisinde bilgi verilir. Bunlar; öğretmenlik meslek bilgisi: “öğretmen adayına kim, niçin, nerede, nasıl öğretmelidir?” sorularına cevap veren derslerdir. Alan bilgisi: öğretim alanı hakkında derin ve engin alan bilgisi veren derslerdir. Genel kültür: küçük bilgi, olgu ve olay kategorilerinin büyük strükture oturtmaya yaracak genel kültürü veren derslerdir (Küçükahmet, 2007: 207). Öğretmenlik mesleği; özel uzmanlık bilgi ve becerileri gerektiren bir alan olarak kabul edildiğinde öğretmen adaylarının belirli yeterlikleri kazanabilmeleri için, hizmet öncesi eğitim sürecinin beklenen nitelikte olması önemlidir (Numanoğlu ve Bayır, 2009:200).

Atamalarda, öğretmen olarak atanacakların gerekli ve yeterli düzeyde genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon almaları esastır. Bu eğitim süreçlerinden birini tamamlamamış ya da yeterli kredi almamış olanların öğretmen olarak ataması yapılmaz (MEB-TTKB, 2009).

1999 yılında hazırlanan yeterlikler uygulamaya dönüştürülemeden, 2002 yılında uygulamaya konulan ve AB tarafından desteklenen Temel Eğitime Destek Projesi (TEDEP) kapsamında yeniden öğretmen yeterliklerinin belirlenmesi için bir çalışma başlatılmıştır. Türkiye’de öğretmenlerin niteliklerinin genel çerçevesini belirlenmesi amacıyla 14/06/1973 tarih ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 45. maddesinde “öğretmen adaylarında genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon bakımından aranacak nitelikler Milli Eğitim Bakanlığınca tespit olunur”

hükmü yer almıştır. Genel kültür, özel alan eğitimi ve öğretmenlik meslek bilgisi, öğretmen yeterlikleri için ortak bir bilgi tabanı oluşturacağı yasal olarak hükme bağlanarak, öğretmen yetiştiren kurumların programlarında bu alanların her birini temsil eden derslerle istenilen nitelikte öğretmen yetiştirileceği varsayılmıştır (TED, 2009: 13). Öğretmen adaylarında aranacak niteliklerin genel kültür, özel alan eğitimi ve öğretmenlik meslek bilgisinden oluştuğu ve bu alanlara ait niteliklerin Milli Eğitim Bakanlığı tarafından saptanacağı hükme bağlı olarak öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri uygulamaya konmuştur (MEB Tebliğler Dergisi, 2006).

Nitelikli, üretken, bilime ve sanata değer veren, toplumsal değerlerimizi özümsemiş bireyler yetiştirebilmemiz, öğretmenlerimizin nitelik ve sahip oldukları yeterliklerin farkında olma ve bunları sürekli olarak geliştirme çabasında olmalarına bağlıdır. Öğretmenin kendi gelişim alanını belirleyip, bu alanda gelişimini sağlamak için sahip olması gereken bilgi, beceri ve tutumları içeren “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri” ve ilköğretim kademesi öğretmenlerine yönelik 16 alanda “Özel Alan Yeterlikleri” geliştirilmiştir. Genel yeterlikler ve özel alan yeterlikleri bir bütün teşkil etmekte ve birlikte değerlendirilmeyi gerektirmektedir. Bunlardan Özel Alan Yeterlikleri, o alana özgü olarak, öğretmenlere gelişim hedefleri göstermek için hazırlanmıştır. Geliştirilen özel alan yeterliklerinde; yeterlik alanı, kapsam, yeterlikler ve performans göstergeleri bulunmaktadır. Her bir yeterlik için, A1, A2, A3 olarak düzeylendirilen performans göstergeleri belirlenmiştir. Performans göstergelerinde ilköğretim programları esas alınmıştır. *A1 düzeyi:* Öğretmenin öğretim programına ilişkin uygulamalarındaki farkındalığı ile öğretmenlik mesleğine ilişkin sahip olduğu temel bilgi, beceri ve tutumları gösteren performans göstergelerini içerir. *A2 düzeyi:* Öğretmenin A1 düzeyindeki bilgi ve farkındalığının yanı sıra, öğretim sürecindeki uygulamalarında edindiği mesleki deneyimlerle programın gereğini yerine getirdiği, uygulamalarını çeşitlendirdiği, öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate aldığı performans göstergelerini içerir. *A3 düzeyi:* Öğretmenin A2 düzeyinde geliştirdiği uygulamalarını, öğretimin farklı değişkenlerini de göz önünde bulundurarak özgün bir şekilde çeşitlendirmesini gerektiren performans göstergelerini içerir. Bu düzeydeki performans göstergelerine sahip olan öğretmen, özgün yeni uygulamalarla alanına katkı sağlayabilir; meslektaşları, veliler, sivil toplum kuruluşları ve diğer kurumlarla sürekli işbirliği yapabilir. A3 düzeyi, A2 ve A1 düzeylerini, A2 düzeyi de A1 düzeyini kapsar.

Performans göstergelerinin A3 düzeyi, en üst düzey olarak gösterilmişse de gelişimin üst sınırı değildir (MEB, 2008: 42).

Günümüz koşullarında bir öğretmenin sahip olması gereken yeterlikler üzerinde büyük ölçüde görüş birliği sağlanmıştır. Türkiye'deki durumun değerlendirilmesi ile uluslararası uygulama örnekleri ve temel kavramsal belgelerin incelenmesine dayalı olarak belirlenen öğretmen yeterlikleri kısaca; öğretmenlerin öğrencilerine ve öğrencilerin öğrenmesine adanmış olması, alan hakkındaki özel öğretim bilgisi, öğretimi planlama ve uygulama, değerlendirme ve izleme, öğretme öğrenme ortamında etkili bir iletişim sağlayabilme ve öğrenci davranışlarını yönetme, bireysel ve mesleki gelişimi planlama ve gerçekleştirme, diğer öğretmenler, veliler ve okul çalışanları ile işbirliği içinde çalışabilme, takım çalışması ve işbirliği, mesleki görevleri ve işiyle ilgili mevzuatı bilme ve anlama gibi alanları kapsar (TED, 2009: 6).

Yeterliklerin öğretmen yetiştirme, seçme, sürekli mesleki gelişim ve performans değerlendirme ile nasıl ilişkilendirileceği ve performansın nasıl değerlendirileceği konularında bir çalışma yapılmamıştır. Performans göstergesi sayısının çokluğu uygulamada bu ilişkilendirmelerin yapılmasını zor kılmaktadır. Uygulamada tam olarak öğretmen yeterliklerinin ve performans göstergelerinin nasıl işe koşulacağı netleşmemiştir. Ancak Mili Eğitim Bakanlığı ve ilgili alt birimlerinin çalışmaları devam etmektedir.

Üstte kuramsal çerçevesi tanımlanan öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri altı yeterlik ve 31 alt yeterlikten oluşmaktadır (Tablo 2.1). Alt yeterliklerin her biri için performans göstergeleri oluşturularak, toplam 233 performans göstergesi tanımlanmıştır (MEB, 2008: 8).

Tablo 2.1 Türkiye’de öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri

<p>A. Kişisel ve meslekî değerler - meslekî gelişim A1. Öğrencilere değer verme, anlama ve saygı gösterme A2. Öğrencilerin, öğrenebileceğine ve başaracağına inanma A3. Ulusal ve evrensel değerlere önem verme A4. Öz değerlendirme yapma A5. Kişisel gelişimi sağlama A6. Meslekî gelişmeleri izleme ve katkı sağlama A7. Okulun iyileştirilmesine ve geliştirilmesine katkı sağlama A8. Meslekî yasaları izleme, görev ve sorumlulukları yerine getirme</p>
<p>B. Öğrenciyi tanıma B1. Gelişim özelliklerini tanıma B2. İlgi ve ihtiyaçları dikkate alma B3. Öğrenciyeye değer verme B4. Öğrenciyeye rehberlik etme</p>
<p>C. Öğretme ve öğrenme süreci C1. Dersi plânlama C2. Materyal hazırlama C3. Öğrenme ortamlarını düzenleme C4. Ders dışı etkinlikler düzenleme C5. Bireysel farklılıkları dikkate alarak öğretimi çeşitlendirme C6. Zaman yönetimi C7. Davranış yönetimi</p>
<p>D. Öğrenmeyi, gelişimi izleme ve değerlendirme D1. Ölçme ve değerlendirme yöntem ve tekniklerini belirleme D2. Değişik ölçme tekniklerini kullanarak öğrencinin öğrenmelerini ölçme D3. Verileri analiz ederek yorumlama, öğrencinin gelişimi ve öğrenmesi hakkında geri bildirim sağlama D4. Sonuçlara göre öğretme-öğrenme sürecini gözden geçirme</p>
<p>E. Okul, aile ve toplum ilişkileri E1. Çevreyi tanıma E2. Çevre olanaklarından yararlanma E3. Okulu kültür merkezi durumuna getirme E4. Aileyi tanıma ve ailelerle ilişkilerde tarafsızlık E5. Aile katılımı ve işbirliği sağlama</p>
<p>F. Program ve içerik bilgisi F1. Türk Millî Eğitiminin amaçları ve ilkeleri F2. Özel alan öğretim programı bilgisi ve uygulama becerisi F3. Özel alan öğretim programını izleme-değerlendirme ve geliştirme</p>

Millî Eğitim Bakanlığı kaynaklarında, Bilişim Teknolojileri öğretmenliği denilen, günlük konuşma dilinde ise eğitim çalışanları arasında bilgisayar öğretmenliği olarak ifade edilen bu öğretmenleri yetiştiren alan ise; üniversitelerde eğitim fakülteleri bünyesinde Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü (Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı) ve yüksek öğretim programlarında Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Lisans programı olarak adlandırılmaktadır (YÖK, 2007: 212).

Yine Talim ve Terbiye Kurulunca uygun bulunan Bilişim Teknolojileri Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri, Bakanlık Makamının 25 Temmuz 2008 tarih ve 2391 sayılı

onayı ile yürürlüğe konulmuştur. “Ülkemizde bir ilk olarak, katılımcı anlayışla hazırlanan öğretmen yeterlikleri, uygulamadan belli aralıklarla alınacak geri bildirimlerden, eğitim alanındaki yeniliklerden, öğretmen yeterliklerine ilişkin yapılan bilimsel çalışmaların bulgularından faydalanarak, Bakanlığımızca, ilgili kurumlarla işbirliği içinde sürekli geliştirilecek ve güncellenecektir” denilmektedir (MEB-ÖYEGM).

2.2. BİLİŞİM TEKNOLOJİSİ ÖĞRETMENLERİ

Dünyada eğitim sistemlerinde öğretmen yetiştirme açısından genel olarak benzerliklere rağmen ayrıntıda bazı farklar görülebilmektedir. Bu kısımda bilişim teknolojileri öğretmeni yetiştirme konusu dünya ve Türkiye açısından incelenmeye çalışılmıştır.

2.2.1. Dünyada ve Türkiye de Bilişim Teknolojileri Öğretmeni Yetiştirme

Günümüzde ülkeler bilgiyi kullanmaları ve üretmeleri miktarıyla gelişmişlik açısından karşılaştırılmaktadır. Alan yazında çoğu zaman bilgi çağı, bilgisayar çağı diye adlandırmalar kullanılmakta olup bilişim teknolojileri toplumlar için giderek daha çok önem kazanmaktadır.

Yirmi birinci yüzyılın başından beri öğretim uygulamalarında bilgi ve iletişim teknolojileri bütünleştirme profilinde sanayileşmiş ülkelerin çoğunluğunda altyapı ve okullarda bulunan malzeme düzeyinde gerçekleştirilen hükümet çabaları da göz önüne alındığında bir durgunluk olduğu söylenebilir. Aslında, birçok öğretmen Avrupa’da ya da Kuzey Amerika’da herhangi bir yerde de bilgi ve iletişim teknolojilerini hem planlamalarını, hem de günlük rutinlerini sürdürme şekillerine entegre ederler. Kanada’da, Avrupa’da ya da ABD’de gerçekleştirilen sayısız çalışmanın sonuçları bunu doğrular niteliktedir (Larose, Grenon, Morin, ve Hasni, 2009: 290).

Bilgi toplumunda değişim, bilgi teknolojilerinin toplumun üyeleri tarafından aktif kullanımıyla paralellik göstermektedir. Günümüz toplumları bilgi edinmede bilgi teknolojilerinden olabildiğince yararlanma ve bu yönde ciddi yatırımlar yapma çabası içerisindedirler. Günümüzde ulusların eğitimlerinde başarıya götüreceğine inanılan bilgi teknolojileri tüm düzeylerdeki okullarda yerini almakta, öğrenciler bu yönde donanımlı

hale getirilmeye çalışılmakta ve nitelik olarak öğretmen davranışlarında değişimler beklenmektedir (Çavuş ve Gökdaş, 2006: 57).

Çağa uygun nitelikli insan yetiştirmek eğitimde en temel ve genel amaçlardan birisidir. Sürekli değişen dünyada nitelikli insan yetiştirmek, ancak nitelikli bir eğitimle mümkündür. 21. yüzyıl toplumlarında, araştırmacı, sorgulayıcı, bilgiye ulaşma ve paylaşma yollarını bilen, teknoloji okuryazarı, iletişim becerilerine sahip, üretken, takım çalışmasına yatkın, akılcı ve bilimsel düşünebilen bireylere ihtiyaç vardır (Gündoğdu, Kızıldaş ve Çimen, 2011:318).

Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT), son on yılda çok hızlı bir şekilde gelişmiş ve BİT'in eğitimde kullanımı öğretim uygulamalarında, yöntemlerde, içerikte ve değerlendirme süreçlerinde değişimler ortaya çıkarmaktadır. Öğrencilerin yaratıcı gelişimlerini ve dijital yeterliklerini teşvik etme AB'nin Eğitim ve Öğretim 2020 stratejisinin en öncelikli alanlarından birisidir. Avrupa ülkelerinin çoğunda yönetmelikler, BİT'in öğretmenlerin başlangıç eğitimlerindeki kazandıkları bilgi ve becerilerden olduğunu belirtmektedir. Danimarka ve İzlanda dışında, bütün Avrupa ülkeleri, öğretmenlerin BİT becerilerinin gelişiminin Sürekli Mesleki Gelişim'e (CPD) ilişkin merkezi olarak teşvik edilen programlar arasında yer aldığını bildirmektedir (Eurydice, 2011a)

Bilgi ve iletişim teknolojileri toplumlarda yayılmaya devam etmektedir. Bilgi ve iletişim teknolojileri konusunda öğretmenlerin eğitimi için büyük oranda istekler mevcuttur. Araştırmalar teknoloji ile ilgili etkili mesleki gelişimin de; bilgi ve iletişim teknolojilerinin öğretmen eğitimine başarılı bir şekilde entegre olması ve sürdürülebilirliğinin önemli bir destek olduğunu ortaya koymaktadır (Davis, Preston ve Şahin, 2009: 136).

Teknolojinin topluma yaptığı etkiler sonucunda bilgisayarların ve diğer teknolojik araçların eğitimde kullanımıyla birlikte okulların yapısında, öğretme-öğrenme ortamlarının tüm katılımcılarında ve okul programlarının düzenlenmesinde önemli değişikliklere neden olabilmekte ve öğretmenler için de farklı yeterlik ve nitelikler gerekmektedir (Öksüz ve Ak, 2009: 2).

Genelde Avrupa ülkelerinde ilköğretimdeki tüm öğretmenlerin bilgi-iletişim teknolojileri konusunda zorunlu asgari yeterlikleri taşımaları gerektiği anlayışı geçerlidir. İlköğretim düzeyinde öğretmenler öğrencilerin sonraki yaşamında ihtiyaç

duyacağı bilgi iletişim teknolojileri ile ilgili bilgi ve becerilerini kazandırmak ve geliştirmelerine yardımcı olmada önemli bir rol oynamaktadır (Eurydice, 2011b: 63).

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin yaşamımızın her alanında giderek daha çok yer alması ve sürekli değişimlerin yaşanması son 25 yıllık süreçte bu alandaki uzman, eğitmen, öğretici gereksinimini önemli bir noktaya getirmiştir. Yürütülen çalışmalar bazen ekonomik veya diğer değişik nedenlerle kesintiye uğramıştır. 2005 yılının sonuna doğru ilköğretim okullarında bilgisayar ders saatleri ve uygulanması ile ilgili gelişmeler, alanda görev yapan ve alana eleman yetiştiren bireyleri hayal kırıklığına uğratmıştır. Yetiştirilen ve okullara atanan bilişim teknolojileri öğretmenleri Milli Eğitim Bakanlığının bilişim teknolojileri öğretmenlerinin konu ile ilgili olarak görüşlerini almadan alınan karar nedeniyle tepkilerini değişik platformlarda dile getirmektedirler (Altun ve Ateş, 2008: 681).

Türkiye'deki öğretmenlik alanlarından biri de 1998 yılından itibaren üniversitelerin eğitim fakülteleri bünyesinde yer alan Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri öğretmenliğidir. Bu alanın bilişim teknolojileri öğretmenleri olarak adlandırılan mezunları, ülkemizde çağın gerektirdiği niteliklere sahip, ihtiyaç duyduğu bilgiye ulaşabilen ve ulaştığı bilgiyi amacı doğrultusunda kullanabilen nesiller yetiştirmek amacıyla ilköğretim okullarında yer alan bilişim teknolojileri dersini yürütmekle görevlidirler (Odabaşı ve Diğerleri, 2011: 29).

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin ilköğretim okullarında uygulanması çağdaş bir gerekliliktir; çünkü öğrencilerin zamanımızın sosyo-ekonomik ortamı ile baş edebilmelerini sağlamaları ve bilgi ve iletişim teknolojileri ile ilgili becerileri kazanmaları önemlidir. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin okullarda öğretimi ve uygulanması teknolojik olarak okuyazar öğretmenler gerektirmektedir. Bu yüzden bilgi ve iletişim teknolojileri öğretmen eğitimi çok büyük öneme sahiptir (Panagiotis, Adamantios, Efthymios ve Adamos, 2011: 3).

Türkiye'de olduğu gibi dünyanın diğer ülkelerinde de bilişim teknolojileri öğretmenleri değişik isimlerle anılabilmektedir. Dünyada daha çok bu alan öğretmenleri sertifika programlarıyla fen, matematik gibi alanlardan seçilebilmektedir. ABD'de ve dünyadaki diğer ülkelerde bilgisayar öğretmenliği sertifikası standartlarında önemli ölçüde tutarlılık eksikliği vardır (Gal-Ezer. ve Stephenson, 2010: 66).

Wilson, Ann-Sudol, Stephenson, Stehlik (2010: 11) “Amerika için bilgisayar bilimi eğitimini iyileştirmek üzere belirli planlar geliştirmeleri için eyaletleri teşvik etmeliyiz”, diyerek yaptığı önerilerde çok az eyalet bilgisayar bilimi eğitimi için ortaokul (k-12) düzeyinde öğrenme standartlarını tanımlamıştır. Bu standartların var olduğu yerde de temel olarak bilgisayar bilimi kavramlarını öğretme yerine hesaplama becerilerini geliştirmeye odaklanıldığını ve bilgisayar öğretmenliği sertifika programlarının birçok eyalette mevcut olmadığını ve mevcut olduğu yerlerde de sıklıkla hataların var olduğunu, bu nedenle eksiklikleri tespit için eyaletlerde harekete geçilmesini, Kongre’nin bilgisayar bilimi eğitiminin şu anki durumunu değerlendirmek, iyileştirilmesi için planlar geliştirmek ve eyalet çapında ve yerel reformlar uygulamak için eyaletlere ödenek ayırmaları gerektiğini belirtmektedir.

İskoçya’daki bilgisayar öğretmenleri: eğitim fakültesinde lisans derecesi veren 4 yıllık bir programı; ya da birleşik bir derece (bazen eş zamanlı derece olarak da bilinir); ya da lisans eğitimini takiben eğitimde mesleki mezuniyet diploması programını tamamlamak zorundadırlar (Aktaran; Gal-Ezer, Stephenson, 2010: 65).

İsrail’de bilgisayar öğretmenleri çok sıkı bir dizi kriteri karşılamak zorundadır. Bunlar örgün bir lisans bilgisayar bilimi derecesi ve bir öğretmen yetiştirme programından mezun olmayı gerektirir. Üniversitedeki Bilgisayar Bilimi bölümleri bilgisayar bilimi derecesi isteyen öğrencilere ve okullarda bilgisayar bilimi öğretmeye hazırlanan öğretmenlere dersler açarlar. Öğretmen yetiştirme programları Bilgisayar Bilimi Öğretmenliği ya da Eğitim bölümleri ya da Fen Öğretmenliği Bölümü tarafından verilmektedir (Gal-Ezer, Zur, 2007: 251).

Ülkemizde, Yüksek Öğretim Kurulu tarafından eğitim fakültelerinde yapılan düzenlemelerle eğitim fakültelerindeki bazı bölümler kapatılıp bazıları açılmıştır. Bu yeni açılan bölümlerden birisi de Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümüdür. Bölüm ülkemizin ihtiyacı olan bilişim teknolojileri (bilgisayar) öğretmenlerini yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bölüm mezunlarının büyük çoğunluğu Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı okullarda çalışmaktadırlar.

Türkiye’deki çeşitli üniversitelere bağlı eğitim fakültelerindeki öğretmenlik bölümleri, 1998-1999 öğretim yılından itibaren Yüksek Öğretim Kurulunca yürütülen *Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılması* çalışmalarıyla birlikte tek bir eğitim programı uygulamaya başlanmıştır. Eğitim sistemine daha iyi öğretmen adayları

sunmayı amaçlayan sözü edilen programlar, 2001–2002 öğretim döneminde ilk mezunlarını vermiştir. Amaç kaliteli öğretmenlerin yetişmesini sağlamaktır.

İlk kez 1998 yılında, eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması çerçevesinde YÖK tarafından Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) bölümü açılmış ve aynı öğretim yılında eğitime başlamıştır. Bölümün amacı, ilk ve ortaöğretim kurumlarına bilgisayar öğretmeni yetiştirmektir. Bilgisayar öğretmenlerinin görev yaptıkları okullarda hem öğretmen, hem öğretim teknolojü, hem formatör hem de teknisyen olarak görülmeleri bilgisayar öğretmenlerinin işini zorlaştırmaktadır (Erdoğan, 2008: 136). Dünyada BÖTE bölümünün dengi lisans programı henüz bulunmamakta, bu alan için yalnızca yüksek lisans ve doktora programları hizmet vermektedir (Şahinkaya, Şahinkaya, 2004: 2).

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Bölümü Lisans programının amaçları; ilk ve orta öğretimde görev alacak olan, temel mesleki bilgi ve becerileri kazanmış bilişim teknolojileri öğretmenlerini yetiştirmektir. Öğrenci kitlesinin eğitim düzeyine ve eğitim içeriğine uygun öğretim materyali ve eğitim yazılımı tasarlama, geliştirme, uygulama ve değerlendirme alanlarında donanımlı BDÖ (Bilgisayar Destekli Öğretim) uzmanlarını yetiştirmektir (Sevindik ve Kayak, 2012: 5).

Alanın bilişim teknolojileri öğretmenleri olarak adlandırılan mezunları, ülkemizde çağın gerektirdiği niteliklere sahip, ilköğretim öğretim programında yer alan bilişim teknolojileri dersini yürütmekle görevlidirler. İlköğretim düzeyindeki bilişim teknolojileri dersi, hedeflenen kazanımları, içerdiği teorik bilgi ve laboratuvar ortamında uygulamalı etkinlikleri ile diğer disiplin alanlarından ayrılmaktadır. Bilişim teknolojileri dersinin hedeflerine ulaşabilmesi için bu dersi verecek öğretmenin, konu alanı bilgisinin yanı sıra, bilgisayar laboratuvarında sınıf yönetimi becerilerine sahip olması, öğrenci veya teknik donanım kaynaklı sorunlara etkili bir biçimde çözüm getirebilmesi gereklidir. Bu nedenle, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) Bölümlerinde yetiştirilen öğretmenlerin, mesleklerine iyi hazırlanabilmeleri için, öğretmenlik uygulaması etkinliklerinin alana özel bir biçimde planlanması ve yürütülmesi gereklidir (Odabaşı ve Diğerleri, 2011: 29).

2.2.2. Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterlikleri

2007-2008 öğretim yılında 26 devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümüne (Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı) 33 programa (26 normal öğretim-970 kişi, 7 ikinci öğretim-227 kişi) toplam 1197 lisans öğrencisi alınmıştır (ÖSYM, 2007). Bunlar 2010-2011 öğretim yılında mezun olma aşamasında olacaklardır. 2010-2011 öğretim yılında 102 devlet üniversitesinden 39 üniversitenin Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümlerine toplam 56 programa (40 normal öğretim-2106 kişi, 13 ikinci öğretim-715 kişi ve 3 uzaktan eğitim (İstanbul, Karadeniz Teknik ve Sakarya Üniversitesi-232 kişi) toplam 3053 lisans öğrencisi alınmıştır (ÖSYM, 2010). Yukarıda görüldüğü gibi bu bölüm, ülkemiz genelinde örgün, ikinci öğretim, uzaktan öğretim gibi programlarla çeşitlenmekte ve bölüm sayısı ve bölüme alınan öğrenci sayısı her yıl giderek artış göstermektedir. 2010-2011 eğitim öğretim yılı itibariyle 50 üniversitede (Vakıf Üniversiteleri dâhil) 87 programda (3847 öğrenci alınmıştır) Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümleri faaliyet göstermektedir (ÖSYM, 2010).

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliğinde program sayısı yıllar itibariyle artmaya devam etmektedir. 1997-1998 öğretim yılında tek programla başlamış, 1998-1999 öğretim yılında 12, 2006-2007 öğretim yılında 29 ve 2010-2011 öğretim yılında 87 programa ulaşmıştır (ÖSYM, 2010; YÖK, 2007: 72). Ancak bu 87 programa devlet, vakıf ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki üniversitelerdeki programlar (normal, ikinci öğretim ve 2010-2011 öğretim yılından itibaren 3 üniversitede başlayan uzaktan eğitim programları) dâhildir. Öğrenci sayıları 2012’de ÖSYM verilerine göre ikinci öğretimler kapatılmış olmasına rağmen öğrenci kontenjanları 51 eğitim fakültesinde 2925 öğrenci olmuştur (ÖSYM, 2012).

MEB Personel Genel Müdürlüğü tarafından yapılan açıklamada; “23.02.2011 tarihli MEBBİS Norm İşlemleri verilerine göre Bilişim Teknolojileri alanında Bakanlığımıza bağlı resmî eğitim kurumlarında; 11.305 kadrolu, 1.456 sözleşmeli olmak üzere toplam 12.761 öğretmen görev yapmaktadır. Aynı alandan 5.040 öğretmen ihtiyacı bulunmaktadır” denilmektedir (MEB Personel Genel Müdürlüğü, 2011).

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Lisans Programı eğitim fakültelerinin yapılmasına 1997-1998 öğretim yılında dahil edilmiştir. 1998 yılında Yüksek Öğretim Kurulu tarafından hazırlanan ve 2006-2007 öğretim yılında bilgisayar

öğretmeni yetiştirmeyi hedefleyen Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümleri'nin öğretim programlarında öğrenciler; özel alan bilgisi, öğretmenlik meslek bilgisi ve genel kültüre yönelik dersleri almaktadırlar. Öğretmen yetiştirme programlarında 2006-2007 öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanan lisans programında toplam 142 kredilik bir içerik mevcut olup, bunun % 58,45'ini alan bilgisi, % 24,65'ini öğretmenlik meslek bilgisi, % 16,90'ını genel kültür dersleri oluşturmaktadır (YÖK, 2007: 213).

Alan yazında dikkati çeken diğer bir güncel kavram ise Teknopedagojidir. Teknopedagojik eğitim yeterlikleri kavramı kullanılabilir. Teknopedagojik eğitim ise, etkili teknoloji entegrasyonunda gereksinim duyulan öğretmenlik bilgisi için pedagoji, teknoloji ve içerik bilgisi olmak üzere üç farklı disiplinin birlikteliğini ve etkileşimini vurgulayan bir yaklaşımı ifade etmektedir. Etkili teknoloji entegrasyonu için teknopedagojik eğitime dayalı bir öğretim sürecinin gerçekleştirilmesindeki en önemli değişkenlerden biri buna ilişkin öğretmen yeterlikleridir (Kabakçı-Yurdakul, 2011: 399).

Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığı tarafından *Bilişim Teknolojileri Öğretmenleri Özel Alan Yeterlikleri* altı yeterlik ve 27 alt yeterlikten oluşmaktadır (Tablo 2.2). Alt yeterliklerin her biri için performans göstergeleri oluşturularak, toplam 177 performans göstergesi tanımlanmıştır (MEB, 2008: 92).

Tablo 2.2. Türkiye’de bilişim teknolojileri öğretmenleri özel alan yeterlikleri

<p>A-Öğretim sürecini ortamını tasarlama, planlama, düzenleme</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Öğretime uygun planlama yapabilme 2. Öğretim hedeflerine uygun teknolojik kaynakları seçerek kullanabilme 3. Öğrenenlerin farklı gereksinimlerini karşılayabilecek teknoloji destekli öğrenme ortamları tasarlayarak kullanabilme
<p>B-Teknolojik kavramlar ve uygulamalar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bilişim teknolojileriyle ilgili kavramları doğru ve yerinde kullanabilme 2. Amaca uygun bilgisayar sistemi kurma, bu sistemle uyumlu yazılım ve çevre birimlerini tanımlayarak kullanabilme 3. Yazılım, donanım ve ağ unsurları için temel bakım ve onarım stratejileri geliştirerek uygulayabilme 4. Dosyalama ve zaman yönetimi ile ilgili organizasyonlar yapabilme 5. Belirli amaçlar için hazırlanmış uygulama yazılımlarını kullanabilme 6. Ağ ve internet uygulamalarını yerinde kullanabilme
<p>C-Öğretme-Öğrenme-Program</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Öğrenenlerin farklı gereksinimlerini karşılayabilecek teknoloji destekli süreçler ve uygulamalar düzenleyebilme 2. Bilişim teknolojilerinden yararlanarak bilgiye ulaşma, veri toplama, analiz etme ve değerlendirebilme 3. Etkili öğretim- öğrenme materyalleri hazırlayabilme 4. Özel gereksinimli ve özel gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan uygulamalar yapabilme
<p>D-Gelişimi İzleme Ve Değerlendirme</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Yapacağı ölçme değerlendirme uygulamalarının amaçlarını belirleyebilme 2. Bilişim teknolojileri öğrenmelerini ölçme ve değerlendirme 3. Bilişim teknolojilerinden yararlanarak, öğrenmelerini ölçme ve değerlendirme
<p>E-Okul aile toplum ilişkileri, etik ve sosyal konular</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanırken sağlık ve güvenlik ile ilgili gerekli önlemleri alabilme 2. Bilişim teknolojilerinin kullanımında etik kurallara uyabilme 3. Bilişim teknolojilerinin kullanımında yasal kuralları bilme 4. İnternet ve ağ uygulamalarını yerinde, güvenli ve sorumlu kullanabilme 5. Ulusal bayramlarda, anma törenlerinde, belirli günlerin ve haftaların işlenmesinde teknolojinin etkin kullanılmasını sağlayabilme 6. Öğrencilerin ulusal bayram ve törenlerin anlam ve öneminin farkına varmalarını ve törenlere aktif katılımlarını sağlayabilme 7. Atatürk’ün düşünce ve görüşlerini öğretim sürecindeki uygulamalarına yansıtabilme 8. Okulun kültür ve öğrenme merkezi haline getirilmesinde toplumla iş birliği yapabilme
<p>F-Mesleki Gelişim</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bilişim teknolojilerinden mesleki gelişim için yararlanabilme 2. Bilişim teknolojilerini meslektaşlar, uzmanlar, aileler ve öğrenenlerle iletişim amaçlı kullanabilme 3. Yeni teknolojilerin toplumdaki etkilerini bilme ve bu teknolojilere uyum sağlayabilme

2.3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu kısımda bilişim teknolojileri öğretmen yeterlikleriyle ilgili çalışmalar verilmiştir. Diğer ülkelerde doğrudan BÖTE bölümüne karşılık gelen bir öğretmenlik programı bulunmadığı için ilgili araştırma örnekleri Türkçe alan yazınla sınırlandırılmış ve bu kapsamdaki çalışmalar sunulmuştur.

Kılıçer (2007) “Bilgisayar Ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Öğretmen Adaylarının Bireysel Yenilikçilik Profilleri” adlı doktora çalışmasında tekil ve ilişkisel tarama modelinden yararlanarak, Türkiye genelindeki devlet ve vakıf üniversitelerinin

BÖTE bölümünde öğrenim gören 1149 dördüncü sınıf öğrencisi ile yürüttüğü çalışmaya 782 öğrenci katılmıştır. Çalışma verilerinin toplanmasında, araştırmacı tarafından Türkçeye uyarlanan “Bireysel Yenilikçilik Profili Anketi” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; BÖTE bölümü öğretmen adaylarının genel olarak üçte ikisinin yenilikçilik açısından yüksek ve orta düzeyde olduğu, üçte birinin yenilikçilik açısından düşük düzeyde olduğu, %88,60’sının yenilikçilik açısından iyi olarak kabul edilen kategorilerde ve en çok sorgulayıcı kategorisinde yer aldığı belirlenmiştir. Buna göre, BÖTE bölümü öğretmen adaylarının en güçlü yanlarının; yenilikleri denemeye açık, istekli ve içinde buldukları toplumlarda yeniliklere ilişkin fikir önderliği yapabilir oldukları belirlenmiştir. Yine araştırmaya katılan BÖTE bölümü öğretmen adaylarına ait yenilikçilik puanları ile aile gelir düzeyleri; bilgisayar, internet, teknoloji kullanım düzeyi, teknoloji kullanım sıklığı, teknoloji sahiplik durumu, sosyal ağlara üyelik durumu ve algılanan yenilikçilik düzeyi açısından anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. Ayrıca BÖTE bölümü öğretmen adaylarının en çok kurumsal boyuttaki durumları yenilikçiliğin önünde engel olarak gördüğü, eğitim kurumlarındaki öğretim sürecinin niteliğiyle ilgili durumları yenilikçiliğin önündeki öncelikli engeller olarak algıladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Altun ve Ateş (2008)’in çalışmasında Türkiye’deki 32 üniversitenin eğitim fakültesinde yer alan bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi (BÖTE) bölümlerinin işlevleri, bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmen adaylarının lisans döneminde yaşadıkları sorunlar, geleceğe yönelik kaygıları, göreve başladıktan sonra yaşadıkları sıkıntılar ve bunlara yönelik çözüm önerileri konu edilmiştir. Tarama yöntemiyle yapılan araştırmada 22 BÖTE bölümünden 157 kadın, 216 erkek olmak üzere toplam 373 öğrenciye anket uygulanmıştır. Edinilen bulgulara göre, bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmen adaylarının lisans döneminde en fazla karşılaştıklarını belirttikleri sorunların başında öğretim programı sorunları yer almaktadır. Geleceğe yönelik kaygılarının başında; bilgisayar dersi verecekleri öğrencilerin sayısının bilgisayar sayısından çok fazla olması, öğretmenin aylık maaşının ve ders ücretlerinin yetersizliği, bilgisayar dersinin seçmeli ders olması, ilköğretimde bilgisayar dersinin karne notunun olmaması, bilgisayar ders saatinin yetersizliği, bilgisayarın daha çok oyun aracı olarak görülmesi konuları bulunmaktadır.

Çakır (2008) yaptığı doktora çalışmasında ilköğretim bilgisayar öğretmeni ve öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Öğretmenliğe karşı algıları ile pedagojik ve konu alanı yeterlikleri bakımından mesleki gelişimlerini anlamak için Türkiye genelinde 1,568 öğretmen adayı ve 104 bilgisayar öğretmeninden anket yoluyla bilgi toplanmıştır. Çalışmada nitel ve nicel yöntemleri içeren karma araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmacı nicel bilgileri için anket, nitel verilerini toplamak için ise nitel görüşmeler, gözlemler ve doküman analizi teknikleri kullanılmıştır. Araştırmada 33 bilgisayar öğretmeni adayı ve 12 öğretmen ile görüşmeler yapılmıştır. Ayrıca 8 öğretmen adayı ve 4 öğretmenin dersleri gözlemlenmiştir. Ayrıca onların ders planları bilgi toplama sürecinde incelenmiştir. Araştırma sorularına cevap bulmak için araştırmacı alanda literatür çalışmalarından ve uzman görüşlerinden yararlanarak anket geliştirmiş ve var olan araçları uyarlayarak kullanmıştır. Daha sonra anketlerin geçerlik ve güvenilirliklerini tespit etmek için pilot çalışmalar yapılmıştır. Nitel olan araştırma soruları bilgisayar öğretmeni ve öğretmen adaylarının mesleğe karşı algıları, pedagojik ve konu alanı yeterlikleri ve teknoloji entegrasyonu hakkındaki düşüncelerini derinlemesine anlamaya odaklanmıştır. Bu amaç için, araştırmacı tarafından uzman görüşü alınarak ve alandaki literatürden yararlanarak görüşme ve gözlem formları hazırlanmıştır. Araştırma sonucunda; bilgisayar öğretmeni ve öğretmen adaylarının mesleğe karşı algılarının genelde pozitif olduğunu göstermektedir. Ayrıca yeterliklerinin yıllar geçtikçe arttığı görülmektedir. Ancak sonuçlar, öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının mesleğe karşı algılarında ve yeterliklerinde bazı olumsuz noktaların olduğunu da göstermektedir. Bununla birlikte ölçülen değişkenler açısından bilgisayar öğretmeni ve öğretmen adayları arasında yıllara göre anlamlı farkların olduğu gözlenmiştir. Öğretmen ve öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerdeki değişimi derinlemesine anlamak için kullanılan görüşme ve gözlem sonuçları anket sonuçlarını destekler nitelikte bulunmuştur.

Türk (2008), yüksek lisans çalışmasında bilgisayar öğretmenlerinin mesleki yeterliklerini çalışma ortamlarında kullanabilirliklerini değerlendirmeyi amaçlamıştır. Araştırmada tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın evreni Türkiye'deki bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi mezunu bilgisayar öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada Milli Eğitim Bakanlığı aracılığıyla ve mail yoluyla 581 öğretmene ulaşılmıştır. Öğretmenlerden 207'si web ortamında hazırlanan ve dört bölümden oluşan

ankete katılmışlardır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin, teknolojik kavramlar ve uygulamalar, öğrenme ortamlarının tasarımı, öğrenme-öğretme-program ve mesleki gelişim alanlarında mesleki yeterliklerin çoğuna sahip oldukları tespit edilmiştir. Öğretmenlerin sahip oldukları mesleki yeterlikleri kullanamama nedeni genel olarak okuldaki teknolojik alt yapının yetersizliğinden kaynaklandığı belirlenmiştir. Araştırmada veriler anket kullanılarak toplanmıştır. Benzer araştırmalarda anketin yanı sıra gözlem ve görüşme gibi tekniklerin kullanılarak farklı branşlardaki öğretmenler için de bu araştırmada problem durumunun araştırılması önerilmiştir.

Çakır ve Yıldırım (2009)'ın çalışmasında, bilgisayar öğretmeni ve öğretmen adaylarının ilköğretim okullarında başarılı teknoloji entegrasyonunu etkileyen faktörler hakkındaki görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Bunun için araştırmacılar tarafından geliştirilen anket uygulanmıştır. 302 erkek ve 216 kadın bilgisayar öğretmeni adayı ile 55 erkek ve 49 kadından oluşan ilköğretim bilgisayar öğretmeni, ankete cevap vermiştir. Bilgisayar öğretmenlerinin teknoloji entegrasyonu hakkındaki düşüncelerini derinlemesine anlamak için toplanan nitel veriler, anket sonuçlarını desteklemektedir. Çalışma sonucunda bilgisayar öğretmeni adaylarının ve öğretmenlerinin okullarda teknoloji entegrasyonunu etkileyen pek çok unsur (sınıfların kalabalık olması, sınırlı erişim ve öğretmenin yetersiz bilgisi gibi) olduğuna inandıkları ortaya çıkmıştır.

Özder ve Konedralı (2010) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde yaptıkları çalışmada 2008 Öğretim Yılı'nda Atatürk Öğretmen Akademisi'nde öğrenim gören öğretmen adaylarının bilgisayar öz-yeterlik algıları, akademik başarıları ve bilgisayara giriş dersi puanları arasındaki ilişkiyi belirlemek için 143 öğretmen adayının bilgisayar öz-yeterlik algıları Aşkar ve Umay (2001) tarafından geliştirilen ölçek ile ölçülmüştür. Öğretmen adaylarının akademik başarıları ve bilgisayara giriş dersi puanları ise Atatürk Öğretmen Akademisi Öğrenci İşleri'nden alınmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının bilgisayar öz-yeterlik algıları cinsiyete göre erkeklerin lehine anlamlı bir fark gösterirken akademik başarı ve bilgisayara giriş dersi puanları açısından ise kızların lehine anlamlı bir fark göstermiştir. Ayrıca, öğretmen adaylarının bilgisayar özyeterlik algıları ile bilgisayara giriş dersi puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bilgisayara giriş dersi puanları ile akademik başarıları arasında ise olumlu yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Topuz (2010), yüksek lisans tezinde bilgisayar öğretmenlerinin karşılaştığı sorunların çözümüne yönelik çalışmalara katkı sağlamayı amaçlamıştır. Veriler 2009–2010 öğretim yılında İstanbul ilinde çalışan 17 bilgisayar öğretmenin ses kayıt cihazıyla kaydedilmiş görüşmelerinden oluşmaktadır. Ses kayıtları yazıya aktarılarak metinler çözümlenmiştir. Araştırmada bilgisayar öğretmenleri tarafından idareciler, veliler, öğrenciler ve diğer branş öğretmenleri tarafından algılanma problemi yaşadıkları; öğretim programının öğrenci ihtiyacını karşılamaması, öğrencilerin kredisiz olan bilgisayar dersini önemsememesi, laboratuvar ortamında sınav yapma ve değerlendirmenin güçlüğü sebebiyle öğretim sürecinde birçok sorunla karşılaştıkları; ders yaptıkları laboratuvarların olanaklarının bilgisayar sayısı ve performansları açısından yetersiz olduğu ifade edilmiştir.

Temelli (2011), yüksek lisans tezinde bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümü öğretmen adaylarının cinsiyet, yaş, mezun oldukları lise türü, öğrenim gördükleri üniversite ve sınıf seviyesine göre bilgisayar öğretimi ve öğretmenlik öz yeterlik algılarının farklılık gösterip göstermediğini incelemeyi amaçlamıştır. Tarama modelindeki Çanakkale 18 Mart ve Malatya İnönü Üniversitelerinin bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümü'nde öğrenim görmekte olan 184 (75 kız, 109 erkek) 1. ve 4. sınıf düzeyindeki öğretmen adayları ile birlikte sürdürülmüştür. Araştırma verileri Çapa, Çakıroğlu ve Sarıkaya (2005) tarafından Türkçeye uyarlanan (TSES-Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği) ve Akkoyunlu, Orhan ve Umay (2005) tarafından geliştirilen “Bilgisayar Öğretmenliği Öz Yeterlik Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın verilerinin analizinde Aritmetik Ortalama, Standart Sapma, t testi, Tek Yönlü Varyans Analizi, Pearson Korelasyon ve Scheffè Testi kullanılmış ve BÖTE öğretmen adaylarının bilgisayar öğretimi öz yeterlik algıları cinsiyet, sınıf seviyesi ve yaşa göre farklılıklar gösterirken; mezun olunan lise ve öğrenim görülen üniversiteler açısından herhangi bir değişim göstermediği, üniversitelerarası karşılaştırmalarda ise BÖTE öğretmen adaylarının öğretmenlik öz yeterlik algılarının öğretimsel stratejiler ve sınıf yönetiminde yeterlik boyutlarında farklılıklar bulunurken, öğrenci katılımı boyutunda herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır. Ayrıca öğretmenlik öz yeterlik algıları cinsiyet, yaş, mezun olunan lise ve sınıf seviyelerine göre herhangi bir farklılık göstermediği ve öğretmen adaylarının bilgisayar öğretimi ve öğretmenlik öz yeterlik

algıları arasında olumlu ve istatistiksel olarak anlamlı ilişkilerin var olduğu tespit edilmiştir.

Özbey (2011) “İlköğretim Bilgisayar Dersi (1–8. Sınıflar) Öğretim Programını Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirme” adlı yüksek lisans çalışmasında öğretmen görüşleri dikkate alınarak öğretim programının kazanım, içerik, öğrenme-öğretme süreci, ölçme-değerlendirme boyutlarında karşılaşılan güçlükler saptanmış; güçlükleri gidermek amacıyla öğretilmelerin ne gibi çözüm yolları önerdiği belirlenmiştir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma evrenini, 2009–2010 eğitim öğretim yılında Kars il merkezindeki ve ilçelerindeki ilköğretim okullarında görev yapan bilgisayar ve bilgisayar formatör öğretmenleri oluşturmuştur. Araştırmada anket formu hazırlanmış ve öğretmenlere görüş ve önerilerinin derinlemesine betimlenmesi için yedi nitel soru yöneltilmiştir. Araştırmada nicel verilerin analizi için SPSS programından yararlanılmıştır. Araştırmanın nitel veriler için içerik analizi yapılmıştır. Araştırma sonucunda; bilgisayar laboratuvarlarında araç-gereç eksikliği, ölçme ve değerlendirme yapılırken zorluk yaşandığı, kazanımların edinilmesi için belirlenen sürenin yetersizliği, kazanımların bilişsel düzeyin üst basamaklarını barındıracak şekilde oluşturulmadığı, öğretim programında öğrenenlerin hazır bulunuşluk düzeyini ölçen etkinliklere yer verilmediği ve ders notunun olmamasından dolayı öğrencilerin dersi ciddiye almadığı gibi saptamalar yapılmıştır.

Tosun ve Özgür (2011) tarafından yapılan Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü’nde öğrenim gören öğretmen adaylarının bilgisayar öz yeterlik algıları; cinsiyet, öğrenim gördükleri sınıf seviyesi, bilgisayar kullanma yılı, günlük bilgisayar kullanma süresi ve mezun oldukları lise türü değişkenleri açısından incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre erkek öğretmen adaylarının bilgisayar öz yeterlik algıları kadınlara göre daha yüksektir. Öğretmen adayının bilgisayar kullanım yılı ve günlük bilgisayar kullanım süresi arttıkça bilgisayar öz yeterlik algısının da arttığı görülmektedir. Mezun olunan lise türünün öğretmen adaylarının bilgisayar öz yeterlik algıları arasında herhangi bir farklılığa neden olmadığı araştırmada tespit edilmiştir.

Alan yazındaki çalışmalarda katılımcı olarak genelde BÖTE bölümünde öğrenim gören öğretmen adayları, bilişim teknolojileri öğretmenleri ve bilişim teknolojileri formatör öğretmenlerinden yararlandığı anlaşılmaktadır. Çalışmalarda öğretmen

adaylarının profilleri, bu bölüm mezunu öğretmenlerin sorunları, mesleki gelişimleri, teknoloji entegrasyonunda bu bölüm mezunlarının yeri, bu alan öğretmen adayları ve öğretmenlerinin öz yeterlikleri, bu alandaki ders programlarını değerlendirilmesi vb. gibi konuların incelendiğini ve sonuçta bu alan öğretmen adayları ve öğretmenlerin sorunlarını çözmeye yönelik önerilere yer verildiği tespit edilmiştir. Sonuçta yapılan çalışmaların ifadesinden bu alan öğretmenlerinin teknoloji entegrasyonunda rehber rolü üstlendikleri anlaşılmaktadır. Eldeki çalışma ise nicel olarak bu alan öğretmenlerinin özel alan yeterliklerini, öğretim elemanları, öğretmen adayları ve öğretmenlerin değerlendirmesini kapsaması yönüyle yapılacak çalışmalara bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bunun yanında öğretmenlerle yapılan görüşmelerle alan öğretmenlerinin yeterlikleri hakkındaki görüşleri, bu alandaki sorun ve önerilerini belirlemeye çalışması ile önceki çalışmalardan farklılıklar göstermektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırma hem nicel hem nitel özellikler taşımaktadır. Bu nedenle karma araştırma modeli (mixed methods) kullanıldığı söylenebilir. Johnson, Onwuegbuzie ve Turner (2007: 123) karma araştırmayı “*bir araştırmacı ya da araştırmacı ekibinin anlamlandırma ve doğrulamanın derin ve geniş olması amacıyla nicel ve nitel araştırma yaklaşımlarının unsurlarını birleştirdiği (nicel ve nitel bakış açıları, veri toplama, analiz, yorumlama teknikleri kullanması gibi) bir araştırma türü*” olarak ifade etmişlerdir. Buna göre karma çalışmalarda nicel ve nitel veri toplama teknikleri kullanılarak çalışmalar yapılabilir ve veriler birleştirilebilir (Balcı, 2011: 44).

Araştırma deseni olarak açıklayıcı desen (explanatory design) kullanılmış olup açıklayıcı desende öncelikle nicel veriler toplanıp ve analiz edildikten sonra bu verileri desteklemek için nitel veriler toplanıp analiz edilmektedir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2008: 261).

Araştırmada yöntem olarak; nicel boyutta tarama yöntemi, nitel boyutta görüşme yöntemi kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişteki ya da halen var olan durumların betimlenmesini amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan birey, nesne ya da olaylar kendi koşulları içerisinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Bu modelde dikkat edilecek nokta olguların değiştirilmeye kalkmadan gözlemlenmesidir (Karasar, 2009: 77).

Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların, olayların doğal ortamda gerçekçi ve birbirini tamamlayan bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma türüdür. Nitel araştırma, kuram oluşturma anlayışını temel alan, sosyal olguları bağlı olduğu çevre içerisinde araştırmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 39).

Görüşmeler aracılığıyla deneyimler, tutumlar, düşünceler, gibi gözlenemeyenler anlaşılmaya çalışılır. Bu süreçte sorulan sorulara karşı tarafın rahat, dürüst ve doğru şekilde tepkide bulunmasını sağlamak görüşmecinin temel görevidir. Yıldırım ve Şimşek’e (2008: 122) göre görüşme; bireylerin görüşlerini, deneyimlerini ve

duygularını ortaya çıkarma yönünden oldukça güçlü olması ve iletişimin en yaygın olan konuşmayı temel almasındandır.

Bu araştırmanın nicel boyutunda bilişim teknolojileri öğretmen yeterlikleri tespit etmek için “*Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterlikleri Ölçeği (BTÖY)*” kullanılmıştır. Araştırmanın nitel boyutunda ise nicel boyutunda kullanılan yeterlikler kapsamında hazırlanan görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma süreci aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.1 Araştırma süreci

Nicel	Nitel
<ul style="list-style-type: none"> • Ölçeğin taslak olarak hazırlanması • Uzman görüşlerinin alınması • Son düzeltmeler • Pilot uygulamalar • Ölçeklerin uygulanması • Verilerin girilmesi • Verilerin analizi • Yorumlama ve raporlaştırılmalar 	<ul style="list-style-type: none"> • Görüşme formunun hazırlanması • Uzman görüşünün alınması • Deneme uygulaması • Görüşmelerin yapılması • Görüşmelerin Word ortamında yazılması • Analizlerin yapılması • Yorumlama ve raporlaştırılmalar

3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmada iki tür evrenden örneklem alınarak veri toplanmıştır. Bu araştırmanın birinci evrenini 2010–2011 öğretim yılında 26 devlet üniversitesine bağlı eğitim fakültelerinin bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümü oluşturmuştur. Ancak Ankara, Eskişehir, İstanbul ve İzmir illerinde birden fazla üniversitede aynı program olduğu için çalışmaya bu illerden birer üniversite alındığı; ikinci öğretimlerin ise tüm üniversitelerde olmadığı için örneklem dışında tutulup geriye kalan 19 devlet üniversitesi son sınıflarında okuyan yaklaşık 660 (ÖSYM, 2007) öğrenci ve bu fakültelerde görev yapan 112 alan öğretim elemanı araştırmanın birinci örneklemini oluşturmuştur. İki örnekleme dair özet bilgiler Tablo 3.2’ de gösterilmiştir. Tablo 3.3’de ise araştırmanın birinci örnekleme ait bilgiler verilmiştir.

Tablo 3. 2 Örneklem grubu

Katılımcılar	Örneklem Alma Kriteri	Yöntem	Örneklem	Ulaşılan Sayı
Öğretim elemanları	19 devlet üniversitesi BÖTE bölümlerinde görev yapan öğretim elemanları	Nicel-Ölçek	112	79
Öğretmen adayları	19 devlet üniversitesi BÖTE bölümlerinde öğrenim gören 4. Sınıf öğretmen adayları	Nicel-Ölçek	660	460
Çalışan öğretmenler	Aydın, Denizli ve Muğla il merkezleri	Nicel-Ölçek	93	70
	Aydın, Denizli ve Muğla il merkezleri	Nitel-Görüşme	36	36

Tablo 3.3 2010-2011 öğretim yılında mezun verecek BÖTE bölümleri öğretim elemanları ve öğrenci sayıları

Sıra	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği	Öğretim Elemanı	Öğrenci
1	Abant İzzet Baysal Üniversitesi (Bolu)	5	31
2	Atatürk Üniversitesi (Erzurum)	4	31
3	Balıkesir Üniversitesi	7	31
4	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	7	41
5	Çukurova Üniversitesi (Adana)	6	31
6	Dokuz Eylül Üniversitesi (İzmir)	4	31
7	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	5	31
8	Fırat Üniversitesi (Elazığ)	3	41
9	Gazi Üniversitesi (Ankara)	12	41
10	Gaziosmanpaşa Üniversitesi (Tokat)	3	31
11	İnönü Üniversitesi (Malatya)	5	31
12	Karadeniz Teknik Üniversitesi (Trabzon)	6	31
13	Marmara Üniversitesi (İstanbul)	8	31
14	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (Burdur)	2	31
15	Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Samsun)	6	31
16	Sakarya Üniversitesi (Adapazarı)	9	52
17	Selçuk Üniversitesi (Konya)	6	41
18	Uludağ Üniversitesi (Bursa)	8	41
19	Yüzüncü Yıl Üniversitesi (Van)	6	31
	Toplam öğrenci sayısı	112	660

Bu araştırmanın ikinci evrenini; Türkiye genelindeki bilişim teknolojileri öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın ikinci örneklemini ise Aydın, Denizli ve Muğla illeri merkez ilçelerinde görev yapan 93 bilişim teknolojileri öğretmeni oluşturmuştur. Bu üç il kendi içerisinde bir bütünlük oluşturulması (TR32) ve ulaşım kolaylığı, zaman ve maliyet gibi nedenlerle seçilmiştir. TR32; Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) Müsteşarlığı ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) koordinasyonunda 2001 yılında başlanan çalışma ile Türkiye’de İstatistik Bölge Birimleri tanımlanmış ve bu sınıflandırma 28 Ağustos 2002 (2002/4720 sayılı karar) tarihli Bakanlar Kurulu Kararı

ile yürürlüğe konulmuştur (Resmi Gazete, 2002). Yapılan sınıflandırmada iller üç düzeyde gruplandırılmıştır. Komşu illerin gruplandırılması ile de 26 adet Düzey-2 ve 12 adet Düzey-1 Bölgesi oluşturulmuştur. Buna bağlı olarak Ege bölgesi kendi içinde Düzey-2 olarak 4 alt bölge olarak gruplandırılmıştır. Bu alt gruplardan birisi de İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırmasına (İBBS) göre 2. düzeyde TR32 bölgesi olarak adlandırılan Aydın, Denizli ve Muğla illerini kapsayan bölgedir.

Bu bölgedeki öğretmenlere *Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterlikleri Ölçeği* (öğretmen formu) uygulanmış ve bu öğretmenlerden görüşme yapmaya gönüllü olan 36 (her ilden en az 10) öğretmen ile görüşme yapılmıştır. Üç ildeki 93 öğretmenden 36 tanesi görüşme örneğine alınırken, nitel araştırmalarda kullanılan amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır. Bu örneklem ile üzerinde çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır (farklı kurumdan mezun, farklı kıdeme sahip, farklı ilköğretim okulunda çalışma vb. gibi). Bu tür örneklem oluşturmadaki amaç; çeşitlilik gösteren durumlar arasında herhangi ortak veya paylaşılan olguların olup olmadığını bulmaya çalışmak ve bu çeşitliliğe göre problemin farklı boyutlarını ortaya koymaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 109).

3.2.1. Katılımcılar

Ölçek (öğretim elemanı formu) 19 üniversitedeki eğitim fakültesi BÖTE bölümlerinde görev yapan 112 öğretim elemanına uygulanmıştır. Bunlardan 85 tane ölçek dolu olarak dönmüştür. Toplam 33 ölçek formu analiz dışı bırakılmıştır. (27 tanesi boş dönmüştür, eksik bilgi nedeniyle 6'sı geçersiz sayılmıştır). Analizler kalan 79 öğretim elemanının ölçek formları üzerinden yapılmıştır. Uygulamaya katılan öğretim elemanlarının kişisel bilgileri Tablo 3.4'de verilmiştir.

Tablo 3.4 BÖTE öğretim elemanlarının cinsiyet ve unvanları ile ilgili bilgiler

Cinsiyet	n	%
Erkek	63	79,7
Kadın	16	20,3
Toplam	79	100
Unvan	n	%
Öğretim üyeleri	51	64,6
Öğretim elemanları	28	35,4
Toplam	79	100
Kıdem aralığı	f	%
1-10 yıl	42	53,3
11 ve üstü kıdem	37	46,8
Toplam	79	100

19 üniversitede eğitim fakültesi *BÖTE* bölümlerinde görev yapan 79 öğretim elemanın 63'ü (% 79,7) erkek ve 16'sı (% 20,3) kadındır. 79 öğretim elemanın 51'inin (% 64,6) öğretim üyelerinden, 28'inin (% 35,4) öğretim elemanlarından oluştuğu, 42'sinin 1-10 yıl (% 53,2) ve 37'sinin ise (% 40,8) ise 11 yıl ve üstünde kıdeme sahip olduğu görülmektedir. Uygulamaya katılan 19 üniversitedeki eğitim fakültesi *BÖTE* bölümlerinde görev yapan 79 öğretim elemanının; üniversitelere göre dağılımı frekans (f) ve yüzde (%) olarak Tablo 3.5 görülmektedir.

Tablo 3.5 Öğretim elemanlarının görevli oldukları üniversiteler

Sıra	Üniversiteler	f	%
1	Abant İzzet Baysal Üniversitesi (Bolu)	2	5.1
2	Atatürk Üniversitesi (Erzurum)	1	1.3
3	Balıkesir Üniversitesi	6	7.6
4	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	10	12.7
5	Çukurova Üniversitesi(Adana)	7	8.9
6	Dokuz Eylül Üniversitesi (İzmir)	3	3.8
7	Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi	3	3.8
8	Fırat Üniversitesi (Elazığ)	1	1.3
9	Gazi Üniversitesi (Ankara)	5	6.3
10	Gaziosmanpaşa Üniversitesi (Tokat)	3	3.8
11	İnönü Üniversitesi (Malatya)	6	7.6
12	Karadeniz Teknik Üniversitesi (Trabzon)	2	2.5
13	Marmara Üniversitesi (İstanbul)	2	2.5
14	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (Burdur)	4	5.1
15	Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Samsun)	3	3.8
16	Sakarya Üniversitesi (Adapazarı)	6	7.6
17	Selçuk Üniversitesi (Konya)	6	7.6
18	Uludağ Üniversitesi (Bursa)	8	10.1
19	Yüzüncü Yıl Üniversitesi (Van)	3	3.8
Toplam		79	100

Örneklemdaki 19 üniversitede “Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterlilik Ölçeği (öğretmen aday formu) 19 üniversitede eğitim fakültesi *BÖTE* bölümü dördüncü sınıfta

okuyan 660 tane öğretmen adayına uygulanmıştır. Bu 660 ölçeğin (191 tanesi boş dönmüş, 9 tanesi eksik bilgi nedeniyle geçersiz sayılmıştır) 460 tanesi geçerli kabul edilerek analizler bu 460 ölçek üzerinden yapılmıştır. Uygulamaya katılan öğretmen adaylarının kişisel bilgileri Tablo 3.6’da gösterilmiştir.

Tablo 3.6 BÖTE öğretmen adaylarının cinsiyet ile ilgili bilgiler

Cinsiyet	n	%
Erkek	286	62,2
Kadın	174	37,8
Toplam	460	100

19 üniversitede eğitim fakültesi *BÖTE* bölümü dördüncü sınıfta okuyan ve ölçek formu geçerli sayılan 460 öğretmen adayının 286 (% 62,2)’sı erkek ve 174 (% 37,8)’ü kadındır. Geçerli sayılan Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterlikleri Ölçekleri (öğretmen adayı formları) 19 üniversitede eğitim fakültesi *BÖTE* bölümleri 4. sınıfında okuyan 460 öğretmen adayının üniversitelere göre dağılımı aşağıdaki tabloda frekans (f) ve yüzde (%) olarak verilmiştir. Uygulamaya katılan öğretmen adaylarının üniversitelere göre dağılımı Tablo 3.7’de gösterilmiştir.

Tablo 3.7 Öğretmen adaylarının üniversitelere dağılımı

Sıra	Üniversiteler	f	%
1	Abant İzzet Baysal Üniversitesi (Bolu)	32	7.0
2	Atatürk Üniversitesi (Erzurum)	26	5.7
3	Balikesir Üniversitesi	18	3.9
4	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	30	6.5
5	Çukurova Üniversitesi(Adana)	30	6.5
6	Dokuz Eylül Üniversitesi (İzmir)	20	4.3
7	Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi	28	6.1
8	Fırat Üniversitesi (Elazığ)	33	7.2
9	Gazi Üniversitesi (Ankara)	23	5.0
10	Gaziosmanpaşa Üniversitesi (Tokat)	25	5.4
11	İnönü Üniversitesi (Malatya)	21	4.6
12	Karadeniz Teknik Üniversitesi (Trabzon)	32	7.0
13	Marmara Üniversitesi (İstanbul)	19	4.1
14	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (Burdur)	15	3.3
15	Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Samsun)	22	4.8
16	Sakarya Üniversitesi (Adapazarı)	18	3.9
17	Selçuk Üniversitesi (Konya)	23	5.0
18	Uludağ Üniversitesi (Bursa)	30	6.5
19	Yüzüncü Yıl Üniversitesi (Van)	15	3.3
	Toplam	460	100

Bu araştırmanın ikinci evrenini oluşturan 93 bilişim teknolojileri öğretmenlerine (Aydın, Denizli ve Muğla illeri merkez ilçe ilköğretim okullarında görev yapan) Bilişim

Teknolojileri Öğretmen Yeterlilik Ölçeği (öğretmen formu) uygulanmıştır. Örneklemdeki 93 öğretmene ulaşılmış, ancak bunların 15 kişisi Teknik Eğitim Mezunu oldukları için ve 8'i ise ölçek formundaki eksik bilgi nedeniyle elendiği için analizler 70 öğretmen formu üzerinden yapılmıştır. Buna göre; 70 öğretmenin 47'si (% 67,1) erkek ve 23'ü (% 32,9) kadın öğretmenlerden oluşmaktadır. Ayrıca 70 bilişim teknolojileri öğretmenin; 19'u 1-5 yıl (% 27,1), 51'i 6-10 yıl (% 72,9) kıdeme sahip öğretmenlerden oluştuğu aşağıda görülmektedir. Uygulamaya katılan öğretmenlerin kişisel bilgileri Tablo 4.8'de gösterilmiştir.

Tablo 3.8 Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin cinsiyet ve kıdem ile ilgili bilgileri

Cinsiyet	n	%
Erkek	47	67,1
Kadın	23	32,9
Toplam	70	100
Kıdem aralığı	f	%
1-5 yıl	19	27,1
6-10 yıl	51	72,9
Toplam	70	100

Araştırma kapsamında Aydın, Denizli ve Muğla illeri merkez ilçe ilköğretim okullarında görev yapan bilişim teknolojileri öğretmenlerinin; mezun oldukları üniversitelere ilişkin dağılımları aşağıdaki tabloda frekans (f) ve yüzde (%) olarak verilmiştir. Uygulamaya katılan öğretmenlerin üniversitelere göre dağılımı Tablo 3.9'da gösterilmiştir.

Tablo 3.9 Öğretmenlerin mezun oldukları üniversiteler

Sıra	Üniversiteler	f	%
1	Abant İzzet Baysal Üniversitesi (Bolu)	1	1,4
2	Anadolu Üniversitesi (Eskişehir)	7	10,0
3	Ankara Üniversitesi	1	1,4
4	Balıkesir üniversitesi	9	12,9
5	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	10	14,3
6	Çukurova Üniversitesi(Adana)	2	2,9
7	Dokuz Eylül Üniversitesi (İzmir)	4	5,7
8	Ege Üniversitesi (İzmir)	8	11,4
9	Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi	2	2,9
10	Gazi Üniversitesi (Ankara)	1	1,4
11	Hacettepe Üniversitesi (Ankara)	2	2,9
12	İnönü Üniversitesi (Malatya)	2	2,9
13	Karadeniz Teknik Üniversitesi (Trabzon)	3	4,3
14	Marmara Üniversitesi (İstanbul)	2	2,9
15	Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Samsun)	6	8,6
16	Orta Doğu Teknik Üniversitesi (Ankara)	2	2,9
17	Sakarya Üniversitesi (Adapazarı)	5	7,1
18	Selçuk Üniversitesi (Konya)	1	1,4
19	Uludağ Üniversitesi (Bursa)	2	2,9
	Toplam	70	100

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Bu araştırmada yeterli ölçüğü ve yarı yapılandırılmış görüşme formu olmak üzere iki ayrı veri toplama aracı hazırlanmıştır. Söz konusu araçlar aşağıda tanıtılmıştır.

3.3.1. Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterlik Ölçeği

İlk olarak ölçme aracı ve görüşme formlarının oluşturulması için alanyazın taraması yapılmıştır. Ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Bilişim Teknolojileri Öğretmenleri Özel Alan Yeterlikleri altı yeterlik ve 27 alt yeterlik şeklinde tanımlanmıştır. Alt yeterliklerin her biri için performans göstergeleri oluşturularak, toplam 149 performans göstergesi tanımlanmıştır (MEB, 2008: 92).

Araştırmada kullanılan “*Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterlik Ölçeği*”nin maddeleri Mili Eğitim Bakanlığı bilişim teknolojileri öğretmen yeterlikleri kitabındaki 6 alan ve 27 alt başlık dikkate alınarak ve araştırmacı tarafından yapılan alanyazın incelemesi sonucunda 60 adet yeterlik ifadesi olarak yazılmıştır. Daha sonra değişik üniversitelerde çalışan (BÖTE: Adnan Menderes Üniversitesi-2, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, *Eğitim Programları ve Öğretim (EPÖ)*: Muğla Üniversitesi, Adnan Menderes Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Osman Gazi Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Hacettepe

Üniversitesi; *Ölçme-İstatistik*; Celal Bayar Üniversitesi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi) EPÖ altı, BÖTE altı ve ölçme-istatistik alanında uzman olan iki olmak üzere toplam on dört akademisyenden uzman görüşü alınmıştır. Daha sonra ölçeğe son şekli verilerek yeniden 3 alandan 2’şer uzmana (*BÖTE*: Adnan Menderes Üniversitesi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, *EPÖ*: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Adnan Menderes Üniversitesi; *Ölçme-Değerlendirme*: Gaziosmanpaşa Üniversitesi) incelenmiş ve onlardan alınan dönütlere göre düzeltmeler yapılmıştır. Uzmanların görüşleri doğrultusunda yapılan son düzeltmelerden sonra ölçekteki madde sayısı 50 olarak belirlenmiştir.

Uzman dönütlerinden alınan düzeltmelerden sonra araştırmada kullanılacak bilgi toplama aracı olan ölçeğe son şekli verilmiş ve devlet üniversitelerine bağlı eğitim fakültelerinin bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümü son sınıflarında okuyan 130 öğretmen adayına (25.04.2011 ve 20.05.2011 tarihleri arasında) pilot uygulama amacıyla uygulanmıştır. Pilot uygulama için ölçme aracı, araştırmanın örneklemini dışında kalan üniversitelerden Ege (İzmir), Hacettepe (Ankara), yine örnekleme dışında kalan Çanakkale Onsekiz Mart, Çukurova (Adana), Fırat (Elazığ) ve Marmara (İstanbul) üniversitelerinin (ikinci öğretim) BÖTE bölümü 4. sınıfında öğrenim gören 130 tane sınıf öğrenciye ön deneme amacıyla uygulanmıştır. Pilot uygulamaya ait veriler Tablo 3.10’da özetlenmiştir.

Tablo 3.10 Pilot uygulama

Sıra	Üniversiteler	Kişi	Öğretim Türü
1	Ege Üniversitesi	25	Normal
2	Hacettepe Üniversitesi	30	Normal
3	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	21	İkinci Öğretim
4	Fırat Üniversitesi	30	İkinci Öğretim
5	Çukurova Üniversitesi	10	İkinci Öğretim
6	Marmara Üniversitesi	14	İkinci Öğretim
	Toplam	130	

Ön deneme (pilot) uygulamasına katılan farklı 6 üniversitede okuyan 130 BÖTE bölümü 4. sınıf öğrencisinin 78’i (%60) erkeklerden, 52’si (%40) kadınlardan oluşmaktadır.

Ön deneme sonunda elli maddeden oluşan ve “*Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterliklerinin Öğretim Elemanı, Öğretmen Adayı ve Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*” adlı araştırmada kullanılacak ölçme aracı öğretmen adayları, öğretim elemanı ve öğretmenlerin görüşlerini almak için 3 ayrı form şeklinde hazırlanmıştır. Ölçme aracı, 130 öğretmen adayına (BÖTE 4. sınıf öğrencisi) uygulandıktan sonra

görülen aksaklıklar dikkate alınarak son düzenlemeler yapılmıştır. Örneklemede yeteri kadar öğretim elemanı olmayışı ve alandaki öğretmenlere ulaşmanın zorluğu nedeniyle öğretim elemanları ve öğretmenlerle pilot uygulama çalışması yapılamamıştır. Ölçme aracının faktör çalışması yapılmadan önceki 50 maddelik hali Ek-2.3'de (Öğretmen formu) gösterilmiştir.

Araştırma için geliştirilen Bilişim Teknolojileri Öğretmenleri Yeterlikleri (BTÖY) ölçeği 5'li likert tipinde hazırlanmıştır. Ölçeğe verilen yanıtlar en küçüğe en büyüğe (*çok az düzeyde-1, az düzeyde-2, orta düzeyde-3, yüksek düzeyde-4 ve çok yüksek düzeyde-5 olmak üzere*) beşli bir derecelendirme ile sıralanmıştır. Yeterlik maddelerine ilişkin bulgular verilen bu 5'li likert dereceleme göre yorumlanmıştır.

Bilişim teknolojileri öğretmen ve öğretmen adaylarının yeterliklerini ölçmek amacıyla geliştirilen 50 maddeli ölçek açımlayıcı faktör analizine (AFA) tabi tutularak yapı geçerliği açısından test edilmiştir. Yapılan faktör analizi çalışmaları sonrasında ölçek, 36 maddelik bir yapıya oturmuştur.

Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA): Araştırmanın kapsamı içindeki üniversitelerin eğitim fakültesi BÖTE bölümlerinde çalışan öğretim elemanlarının sayısının sınırlı olması ve bunun yanında örneklemedeki bilişim teknolojileri öğretmen sayısının da az olması nedeniyle araştırmada kullanılan ölçeğin faktör analizi çalışması asıl uygulamada ki 609 kişilik (79 öğretim elemanı, 70 öğretmen ve 460 öğretmen adayı) veri seti üzerinden yapılmıştır. Araştırmanın istatistiksel analizleri ise faktör çalışması sonunda beş faktörlü yapı (36 madde) üzerinden yapılmıştır.

Maddeler binişiklik ve faktör yük değerlerinin kabul düzeyini karşılayıp karşılaması açısından değerlendirildiğinde; bir maddenin binişik olması için maddenin birden fazla faktörde kabul düzeyinin (.32) üstünde yük değeri vermesi ve maddenin iki ya da daha fazla faktördeki yük değerleri arasındaki farkın .1'den küçük olması gerekmektedir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010: 182).

Elli maddelik ölçek faktör analizi çalışması sonunda toplam 14 madde ölçekten çıkarılmıştır. Bu maddelerden 6. madde faktörlerde tek kaldığı için, 48., 39., 40., 5., 20., 7., 8., 50., 44., 26., 22. ve 49. maddeler binişiklik gösterdiği için ve 38. madde ise faktör yük değerlerinin kabul düzeyinin (.32) altında olduğu için ölçekten çıkarılmıştır.

KMO Bartlett test istatistiği 0,956 olarak bulunmuştur ($p < 0,000$). Bu değer de faktör analizinin uygulanabilmesi için yeterli bir değerdir (Çokluk, Şekercioğlu ve

Büyüköztürk, 2010: 169). Yine Barlett testi incelendiğinde elde edilen ki-kare değerinin (χ^2 :13898,590; sd=666, $p<0,000$) .01 düzeyinde manidar olduğu görülmektedir.

Faktör analizinde faktör sayısı; ölçme aracının genel yapısı, uzman görüşü ve öğretmen adaylarına yapılan pilot uygulamada beşli yapıda olduğu ve analizde beşli yapıya uygun olduğu görüldüğü için beş faktörlü yapı belirlenerek sonuçlar elde edilmiştir. Bu beş faktörlü yapıda toplam varyansı açıklama oranı % 60,58 olarak hesaplanmıştır. Faktörlere dağıtılan sorular üzerinden güvenirlik analizi yapıldığında Cronbach Alpha katsayısı 0,96 bulunmuştur. Bulunan bu değer oldukça yüksek bir değer olduğu söylenebilir. Oluşan alt faktörlerin katsayıları ise birinci faktör .93, ikinci faktör .92, üçüncü faktör .90, dördüncü faktör .81 ve beşinci faktör .87 olarak hesaplanmıştır.

Varimax rotasyonu sonunda elde edilen faktör yükleri, “0,32-0,44 arası=kötü”, “0,45-0,54 arası=normal”, “0,55-0,62 arası=iyi”, “0,63-0,70 arası=çok iyi” ve “0,70 ve üzeri=mükemmel” olarak kabul edilmektedir (Comrey ve Lee, 1992, Akt. Dede ve Yaman, 2008: 23). Aşağıdaki tabloda olduğu gibi bu çalışma için varimax rotasyonu sonunda elde edilen faktör yüklerinin, 8 madde için 0,55 -0,62 arasında “iyi”, 15 madde için 0,63 -0,70 arasında “çok iyi” ve 13 madde için de 0,71 ve üzerinde “mükemmel” değişim gösterdiği belirlenmiştir.

Oluşan bu faktör yapısı alanyazın ile birlikte ele alınarak her bir faktör için adlandırma çalışması yürütülmüş ve ortaya çıkan nihai beş faktörlü yapı; 1) değerlendirme ve etik yeterlikleri, 2) teknolojik uygulama ve destek yeterlikleri, 3) öğretme-öğrenme yeterlikleri, 4) öğretim sürecini tasarlama yeterlikleri ve 5) okul-toplum ilişkisi yeterlikleri olarak isimlendirilmiştir.

Birinci faktör 30., 32., 33., 29., 28., 36., 35., 31., 27., 34., ve 37. maddelerde; *ikinci faktör* 10., 43., 42., 11., 12., 9., 41., ve 18. maddelerde; *üçüncü faktör* 15., 17., 14., 16., 24., 19., 21., 23., ve 13. maddelerde; *dördüncü faktör* 3.,4., 1. ve 2. maddelerde; *beşinci faktör* 45., 46. ve 47. maddelerde yüklüdür. Aynı zamanda birinci faktörde yer alan maddelerin yük değeri; .56 ile .71 arasında; ikinci faktörde .46 ile .76 arasında; üçüncü faktörde .51 ile .72 arasında; dördüncü faktörde .70 ile .76 arasında ve beşinci faktörde ise .79 ile .86 arasında değişmektedir. Ölçeğin faktör analizi sonuçları Tablo 3,5’de gösterilmiştir.

Tablo 3.11 Bilişim teknolojileri öğretmen yeterlikleri ölçeğinin faktör yapısı ve madde faktör yükleri

Madde No	Faktörler ve Madde Faktör Yükleri				
	F1	F2	F3	F4	F5
S30	,709				
S32	,705				
S33	,699				
S29	,679				
S28	,678				
S36	,676				
S35	,669				
S31	,660				
S27	,634				
S34	,632				
S37	,557				
S10		,755			
S43		,745			
S42		,745			
S11		,726			
S12		,700			
S9		,629			
S41		,627			
S18		,591			
S25		,463			
S15			,717		
S17			,694		
S14			,688		
S16			,663		
S24			,608		
S19			,579		
S21			,576		
S23			,553		
S13			,509		
S3				,758	
S4				,753	
S1				,717	
S2				,703	
S45					,860
S46					,857
S47					,788
Faktör Özdeğerleri	14,783	2,719	1,951	1,543	1,417
Açıklanan Varyans	17,695	14,088	13,754	7,968	7,073
Toplam Açıklanan Varyansın %	17,695	31,784	45,538	53,505	60,578
KMO Yeterlilik Ölçütü			,956		
Bartlett's Testi		$\chi^2 = 13898,590$	$sd = 666$	$p = ,000$	
Faktörlerin Cronbach's Alpha Katsayısı	,925	,914	,903	,805	,873
Tüm Değişkenlerin Cronbach's Alpha Katsayısı			,956		

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA): AFA sonucu belirlenen beş faktörlü yapı (kovaryans matrisi üzerinden) doğrulayıcı faktör analizi(DFA) ile test edilmiştir. Yol şemasındaki hata varyansları incelenmiş ve maddeler için anlamlı t değerleri elde edildiği için göstergelerin model içersinde yer almasına karar verilmiştir. DFA sonucu uyum indeksleri; ($\chi^2=2405,68$, $sd=584$, $P <0.001$; $\chi^2 /sd= 4,12$) χ^2/sd oranının 5'in altında olması orta düzeyde bir uyuma karşılık gelmektedir. Yol şemasındaki RMSEA değeri incelendiğinde 0,072 düzeyinde bir uyum indeksi elde edildiği görülmektedir. Bu değer .08'den küçük olması iyi uyuma işaret etmektedir. Bu çerçevede elde edilen uyum indeksinin iyi olduğu ifade edilebilir. Uyum indekslerine devam edildiğinde GFI'nin 0.82 ve AGFI'nin 0.79 olduğu bu çerçevede yapılan analiz için GFI'nin ve AGFI'nin zayıf bir uyuma sahip olduğu söylenebilir. Standardize edilmiş RMR'nin uyum indeksinin 0.053 olduğu görülmektedir. Standardize edilmiş RMR'nin .08'in altında olması iyi uyuma sahip olduğunu göstermektedir. Son olarak NNFI ve CFI indekslerine bakıldığında NNFI'nin 0.87 ve CFI'nin 0.88 olduğu görülmektedir. Buradan NNFI'nin ve CFI'nin zayıf bir uyuma sahip olduğu söylenebilir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010: 274).

Bu ilk analiz sonucunda modifikasyon önerileri incelenmiş ve yapılan denemeler sonucu modifikasyon önerilerinin χ^2 'ye önemli katkı sağlamayacağı görülmüş ve modifikasyon yapılmamasına karar verilmiştir. Sonuç olarak ölçeğin beş faktörlü yapısının geçerli bir model olduğu söylenebilir.

3.3.2. Görüşme Formu

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarında görev yapan bilişim teknolojileri öğretmenleri ile yapılan görüşmelerde kullanılan Görüşme formu için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan bilişim teknolojileri öğretmenleri özel alan yeterlikleri kapsamında yarı yapılandırılmış görüşme formu literatür ve benzer araştırmalar incelenerek taslak şekilde oluşturulmuştur. Daha sonra değişik üniversitelerde çalışan dördü EPÖ ve dördü BÖTE (BÖTE: Adnan Menderes Üniversitesi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, (EPÖ): Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Adnan Menderes Üniversitesi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi) alanında uzman olmak üzere toplam sekiz akademisyenden uzman görüşü alınmıştır. Daha sonra yeniden (BÖTE: Adnan

Menderes Üniversitesi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, EPÖ: Adnan Menderes Üniversitesi) ikişer EPÖ ve BÖTE alan uzmana inceletirilmiş ve onlardan alınan dönütlere göre görüşme formu yeniden yapılandırılmıştır. Son aşamada 10 Bilişim teknolojileri öğretmen adayı (Ege Üniversitesi) ile yapılan ön deneme görüşmesinden sonra görülen aksaklıklar dikkate alınarak 6 ana soru ve ilave sorularından oluşan görüşme formuna son şekli verilmiştir. Görüşme formu ek-2.2’de sunulmaktadır.

3.4. VERİLERİN ANALİZİ

3.4.1. Nicel Verilerin Analizi

Araştırmanın genel amacı çerçevesinde cevapları aranan alt amaçlara yönelik toplanan veriler, önce bilgisayar ortamına girilmiş ve veriler üzerinde gerekli istatistiksel çözümler için SPSS (Statistical Package For Social Sciences) paket programdan yararlanılmıştır.

SPSS paket programdan yararlanılarak öğretim elemanları, öğretmen adayları ve öğretmenlere ait kişisel bilgilerin betimlenmesi amacıyla frekans (f) ve yüzde (%) kullanılmıştır. Ölçekte yer alan yeterliklere öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin hangi düzeyde sahip olduğuna ilişkin öğretim elemanı, öğretmen adayı ve öğretmen yanıtlarının genel olarak betimlenmesine olanak vermesi bakımından her bir yeterlik maddesi için toplam puan olarak ve bu toplam puanlara göre aritmetik ortalama (\bar{X}), standart sapmalar (ss) hesaplanmıştır. Elde edilen bilgiler ölçekteki en küçükten en büyüğe (*çok az düzeyde-1, az düzeyde-2, orta düzeyde-3, yüksek düzeyde-4 ve çok yüksek düzeyde-5 olmak üzere*) beşli bir derecelendirmeye göre yorumlanmıştır.

Bulunan ortalama puanların hangi düzeydeki yeterliliği ifade ettiğini belirleyebilmek amacıyla kullanılan beşli likert ölçeğinde yer alan her bir düzeyin (1’den 5’e-çok az düzeyden çok yüksek düzeye kadar) puan olarak sınırları hesaplanmıştır. Ölçekteki aralıklar “ $5-1=4$, $4/5= 0.80$ ” formüle göre eşit aralıklar olarak belirlenmiş ve Tablo. 3.6’da verilmiştir.

Tablo 3.12 Araştırma ölçeğine ilişkin puan dağılımı sınırları

Seçenekler	Sınırlar	Düzeyler
Çok yüksek düzeyde (5)	4.20-5.00	Çok yüksek
Yüksek düzeyde (4)	3.40-4.19	Yüksek
Orta düzeyde (3)	2.60-3.39	Orta düzeyde
Az düzeyde (2)	1.80-2.59	Az düzeyde
Çok az düzeyde (1)	1.00-1.79	Çok az düzeyde

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının, öğretmen adayı ve öğretmenlerin bilişim teknolojileri öğretmen yeterliklerine ilişkin ölçekteki yeterlik maddelerine verdikleri cevaplar puan olarak beş düzeyde derecelendirilmiştir. Bilişim teknolojileri öğretmen yeterlikleri ile ilgili görüşlerin puan ortalamalarına göre yorumlanması ve ortalamaların hangi düzeyde olduğunun belirlenmesi amacıyla ortalamalar çok az düzeyde, az düzeyde, orta düzeyde, yüksek düzeyde ve çok yüksek düzeyde olmak üzere beş grupta toplanmıştır.

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının cinsiyetlerine, unvanlarına ve kıdemlerine; öğretmen adaylarının cinsiyetlerine ve araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet ve kıdemlerine göre görüşleri arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için toplanan veriler, normallik sayıtlılarını karşılamadığı için t testi yerine nonparametrik karşılığı olan Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Öğretim elemanları, öğretmen adayları ve öğretmen gruplarının görüşlerini karşılaştırmak için ANOVA yerine nonparametrik karşılığı olan Kruskal Wallis H testi ve buradaki farkın hangi gruplardan kaynaklandığını incelemede Mann-Whitney U testi kullanılmıştır.

3.4.2. Nitel Verilerin Analizi

Hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile yapılan görüşmeler, ses kayıt cihazıyla kaydedilmiş; ses kaydına izin vermeyen bir görüşmecinin görüşleri ise not alınarak kaydedilmiştir. Yine tüm görüşmeciler ile görüşülürken ilave notlar tutulmuştur. Görüşme kayıtları önce Word formatına aktarılarak transkript edilmiş, alınan yazılı notlarla beraber kontrol edilerek ham veri olarak Word formatına dönüştürülmüştür. Daha sonra görüşme verileri içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir.

İçerik analizinde temel amaç toplanan verileri açıklayabilmek için kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması daha sonra da ortaya

çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temaların saptanması gerekmektedir. İçerik analizi temelde birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır. Görüşme yoluyla elde edilen verilerin içerik analizinde; verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması aşamaları izlenerek araştırma sürdürülür (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 228).

Otuz altı kişiyle yapılan görüşmelerin sadece birisinde kayıt cihazı kullanılmamıştır. Görüşmelerin ham verileri, süre olarak 11 saat 27 dakika (toplam 687,15 dakika) tutmuştur. Ham veri Word formatında Times New Roman-10 punto, 1,5 satır aralığı ile iki yana yaslı–araştırmacının konuşmaları ve araya konan gölgeli sorular dahil-normal sayfa düzeninde (alt, üst, sol ve sağ 2,5 cm olmak üzere) 101 sayfa, 70.882 sözcükten oluşmaktadır. En uzun görüşme 38 dakika, en kısa görüşme 12 dakika (ortalama kişi başı 19 dakika) sürmüştür. Maksimum çeşitlilik ve gönüllülük çerçevesinde görüşülen 36 katılımcı için BTÖ1, BTÖ2, BTÖ3, BTÖ4, BTÖ5, BTÖ6 ... BTÖ34, BTÖ35 ve BTÖ36 şeklinde kodlar kullanılmıştır.

Araştırmanın geçerliğini sağlamak amacıyla Miles ve Huberman (1994, Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2008: 257) tarafından ortaya konulan sorular temele alınmıştır. Bu doğrultuda iç geçerliği sağlamak için verilerin elde edildiği ortam dikkate alındığında araştırma bulgularının anlamlı olduğu, bulguların kendi içerisinde tutarlı ve anlamlı olduğu, kavramların anlamlı bir bütün oluşturduğu, bulguların farklı veri toplama yöntemleri ve farklı analiz stratejileri kullanılarak teyit edildiği, bulguların katılımcılar tarafından incelendiği ve gerçekçi bulunduğu, bulgulardan yola çıkarak yapılan tahminler ve genellemelerin elde edilen veriler ile tutarlı olduğu görülmüştür. Dış geçerliği sağlamak için ise; araştırma yöntemi, tüm ayrıntıları ile ifade edilmeye çalışılmıştır. Bulguların başka araştırmacılar tarafından kullanılıp test edilebilmesi için gerekli açıklamalar yapılmıştır ve bu araştırma bulgularının benzer şartlarda test edilebileceği düşünülmektedir.

Araştırmada güvenilirliği sağlamak amacıyla Miles ve Huberman (1994, Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2008: 261) tarafından ortaya konulan sorular dikkate alınmıştır. Buna bağlı olarak dış güvenilirliği sağlamak amacıyla araştırma yöntem ve aşamaları, veri toplama ve analiz süreci açık bir şekilde tanımlanmıştır. Araştırma sonuçlarında

ortaya konulan bulgularla görüşmelerden birebir alıntılar yapılarak ilişkilendirilmiş, farklı görüş ve alternatif açıklamalara yer verilmiş ve araştırmaya ait ham veriler başkaları tarafından incelenebilecek şekilde saklanmıştır. İç geçerliliği sağlamak için araştırma soruları açık bir biçimde ifade edilmiş araştırma sonuçlarının verilerle uyum içerisinde olmasına bakılmıştır. Veriler araştırma sorularının gerektirdiği biçimde, amaca uygun ve ayrıntılı bir şekilde toplanmaya çalışılmış; verilerin analizinde geçerli olmayan veriler ayıklanmıştır.

Le Compte ve Goetz'in (1982; Akt, Yıldırım ve Şimşek, 2008: 263) geçerliliği arttırmak için yaptıkları diğer öneri ise verilerin analizinde bir başka araştırmacıdan yardım alma ve ulaşılan sonuçları teyit etmedir. İç geçerliliğin artırılması amacıyla seçkisiz yolla belirlenen iki görüşme formu, araştırmacı ve diğer kodlayıcı (aynı alanda doktora yapmış) öğretim elemanı tarafından bağımsız olarak kodlanmış; analizler arası tutarlılık incelenmiştir. İki kodlayıcı arasındaki “(anlaşma/anlaşma+anlaşmama) x 100” formülü ile uyuma katsayısı .77 hesaplanmıştır ve elde edilen sonuç, araştırma için güvenilir kabul edilmiştir.

3.4.3. Uygulama

Burada öğretim elemanları, öğretmen adayları ve öğretmenlerle yapılan çalışmanın uygulanmasının ayrıntıları verilmiştir. Araştırmaya 11.03.2011 tarihinde kabul edilen tez önerisi ile başlanmıştır.

Öğretim Elemanları uygulaması; 19.04.2011 tarihinde 19 üniversitede uygulanması için Adnan Menderes Üniversitesi Rektörlüğünden izin yazısı üniversitelere gönderilmiştir. Ölçekler üniversitelerin ilgili birimlerine izin onaylarıyla beraber gönderilmiş ve ölçeklerin 25.07.2011 tarihinde dönüşleri tamamlanmıştır. 2010–2011 öğretim bahar yarıyılında Türkiye de örnekleme giren 19 devlet üniversitesine bağlı eğitim fakültelerinin bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümündeki 112 öğretim elemanına ölçekler uygulanmıştır. Ölçekler öncelikle kargo ile gönderilmiş, doldurulmuş ölçek sayılarını arttırmak için gerekli açıklamalarla beraber internet üzerinden ilgili öğretim elemanlarına mail atılmıştır. Ancak bunlardan 85 ölçek dönmüştür (27 tanesi boş dönmüştür, 6'sı ise ölçekteki eksik bilgiler nedeniyle geçersiz sayılmıştır). Toplam 33 ölçek formu analiz dışı bırakılmıştır. İlgili analizler kalan 79 öğretim elemanının ölçek formları

üzerinden yapılmıştır Ölçeklerin uygulaması iki üniversitede (Dokuz Eylül Üniversitesi ve Gaziosmanpaşa Üniversitesi) araştırmacı tarafından geriye kalan 17 üniversitede ise ölçekler kargo ile gönderilerek ilgili bölümdeki birer öğretim elemanın yardımı ile uygulanmıştır.

Öğretmen adayları uygulaması; 19 üniversitede Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterlilik Ölçeği (öğretmen adayı formu) 2010-2011 öğretim yılında 10 Mayıs 2011 ve 15 Haziran 2011 tarihleri arasında uygulanmıştır. Uygulama yapılan öğretmen adayları 4. sınıf öğrencisi oldukları ve Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullara staj uygulamasına gittikleri için uygulama anında bazen sayı düşük olmuştur. Bu nedenle ikinci uygulamalar yapılmıştır. Uygulanan ölçeklerde sayıyı artırmak için (4. sınıfların toplu olduğu günde uygulama yapma, ikinci uygulama yapma vb. gibi) gerekli tedbirler alınmıştır. Ölçek 19 üniversitede eğitim fakültesi *BÖTE* bölümü dördüncü sınıfta okuyan 660 tane öğretmen adayına uygulanmıştır. Bu 660 ölçeğin 191 tanesi boş dönmüş, 9 tanesi eksik bilgilerden dolayı geçersiz sayılmış ve analizler geriye kalan 460 ölçek üzerinden yapılmıştır. Ölçeklerin uygulaması iki üniversitede (Dokuz Eylül Üniversitesi ve Gaziosmanpaşa Üniversitesi) araştırmacı tarafından geriye kalan 17 üniversitede ise ilgili bölümdeki birer öğretim elemanın yardımı ile ölçekler kargo ile gönderilerek uygulanmıştır.

Öğretmenlerin uygulaması; 2011-2012 öğretim yılı güz yarısında Aydın, Denizli ve Muğla illerinde, Milli Eğitim Bakanlığında gelen 17.10.2011 tarih ve 704/3677 sayılı (EK-2. 1. 1) izin yazısıyla 18. Ekim 2012–23 Nisan 2012 tarihleri arasında Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterlilik Ölçeği (öğretmen formu) uygulamaları gerçekleştirilmiştir. Uygulamalar bizzat araştırmacı tarafından öğretmenlerle yapılan bireysel görüşme ve ziyaretler sırasında uygulanmıştır. Örneklemdeki 93 öğretmene ulaşılmıştır. Ancak öğretmenlere uygulanan ölçeklerden 23'ü geçersiz sayılmıştır. Ölçeği dolduran bilişim teknolojileri öğretmenlerinin 15 tanesi Teknik Eğitim Fakültesi Mezunu oldukları ve 8 tanesi ise ölçekteki eksik bilgiler nedeniyle elendiği için analizler 70 öğretmen formu üzerinden yapılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, bilişim teknolojileri öğretmenleri özel alan yeterlikleri hakkında sırasıyla, öğretim elemanları, öğretmen adayları ve öğretmenlerin görüşleri ile ilgili bulgu ve yorumları ile bilişim teknolojileri öğretmenleri ile yapılan nitel görüşme bulgu ve yorumlarına yer verilmiştir.

4.1. ÖĞRETİM ELEMANLARININ GÖRÜŞLERİ

Bu başlık altında, öğretim elemanlarının Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterlikleri Ölçeğinin beş boyutundaki görüşleri ile ilgili bilgi ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1.1. Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterliklerine İlişkin BÖTE Öğretim Elemanlarının Görüşleri

Öğretim elemanlarından “*bilişim teknolojileri öğretmen yeterlikleri ölçeği*” ile toplanan görüşlerinin beş boyuta ilişkin betimsel istatistik değerleri aritmetik ortalama ve standart sapma puanları ile birlikte aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 4.1 Öğretim elemanlarının *değerlendirme ve etik yeterlikleri* boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri

No	Maddeler	\bar{X}	ss
1	Bilişim teknolojilerinden ölçme ve değerlendirme sürecinde yararlanabilme	3,87	1,04
2	Öğrencilerin geliştirdikleri teknolojik ürünleri eleştirmeleri için bireysel değerlendirme uygulamalarına rehberlik edebilme	3,72	1,01
3	Grup performansını değerlendirmek için bilişim teknolojilerinden yararlanabilme	3,73	1,09
4	Öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanımıyla ilgili kazanımlarını ölçebilme	3,63	1,17
5	Öğrencilerin bilişim teknolojileriyle ilgili hazır bulunuşluk düzeylerini belirleyebilme	3,85	1,03
6	Bilişim teknolojilerinin kullanımında etik kurallara uyabilme	3,85	,95
7	Bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanırken güvenlik ile ilgili gerekli önlemleri alabilme	3,80	1,10
8	Öğrencilerin öğrenmelerini izlemek için bilişim teknolojilerinden yararlanabilme	3,78	1,02
9	Yapacağı ölçme-değerlendirme uygulamalarının amaçlarını belirleyebilme	3,75	1,03
10	Bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanırken sağlık ile ilgili gerekli önlemleri alabilme	3,48	1,12
11	Bilişim teknolojilerinin kullanımında yasal kuralları bilme	3,80	1,16
Birinci Boyutta		3,75	1,07

Tablo 4.1'e göre ilk maddedeki "*bilişim teknolojilerinden ölçme ve değerlendirme sürecinde yararlanabilme*" yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.87'dir. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların "*bilişim teknolojilerinden ölçme ve değerlendirme sürecinde yararlanabilme*" yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

İkinci maddedeki "*öğrencilerin geliştirdikleri teknolojik ürünleri eleştirmeleri için bireysel değerlendirme uygulamalarına rehberlik edebilme*" yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.72'dir. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların "*öğrencilerin geliştirdikleri teknolojik ürünleri eleştirmeleri için bireysel değerlendirme uygulamalarına rehberlik edebilme*" yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Üçüncü maddedeki "*grup performansını değerlendirmek için bilişim teknolojilerinden yararlanabilme*" yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.73'tür. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu

bulguya göre mezunların “*grup performansını değerlendirmek için bilişim teknolojilerinden yararlanabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Dördüncü maddedeki “*öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanımıyla ilgili kazanımlarını ölçebilme*” yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.63’tür. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların “*öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanımıyla ilgili kazanımlarını ölçebilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Beşinci maddedeki “*öğrencilerin bilişim teknolojileriyle ilgili hazır bulunuşluk düzeylerini, belirleyebilme*” yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.85’dir. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların “*öğrencilerin bilişim teknolojileriyle ilgili hazır bulunuşluk düzeylerini, belirleyebilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Altıncı maddedeki “*bilişim teknolojilerinin kullanımında etik kurallara uyabilme*” yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.85’dir. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların “*bilişim teknolojilerinin kullanımında etik kurallara uyabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Yedinci maddedeki “*bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanırken güvenlik ile ilgili gerekli önlemleri alabilme*” yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.80’dir. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların “*bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanırken güvenlik ile ilgili gerekli önlemleri alabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Sekizinci maddedeki “*öğrencilerin öğrenmelerini izlemek için bilişim teknolojilerinden yararlanabilme*” yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.78’dir. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların “*öğrencilerin öğrenmelerini izlemek için bilişim teknolojilerinden yararlanabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Dokuzuncu maddedeki “*yapacağı ölçme-değerlendirme uygulamalarının amaçlarını belirleyebilme*” yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.75’dir. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre

mezunların “yapacağı ölçme-değerlendirme uygulamalarının amaçlarını belirleyebilme” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Onuncu maddedeki “bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanırken sağlık ile ilgili gerekli önlemleri alabilme” yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.48’dir. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların “bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanırken sağlık ile ilgili gerekli önlemleri alabilme” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

On birinci maddedeki “bilişim teknolojilerinin kullanımında yasal kuralları bilme” yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.80’dir. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların “bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanırken sağlık ile ilgili gerekli önlemleri alabilme” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Bu boyuta ortalamalar 3,48-3,87 değerleri arasındadır. Bu boyutun genel ortalaması 3,75’dir. Genel olarak Tablo 4.3’den de anlaşıldığı gibi öğretim elemanlarının görüşlerinin ortalamasına göre öğretmen adaylarının *değerlendirme ve etik yeterlikleri* boyutundaki yeterliliklerinin hepsinin yüksek düzeyde olduğu ifade edilebilir.

Tablo 4.2 Öğretim elemanlarının teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri

No	Maddeler	\bar{X}	ss
1	Ağ sistemlerinin temel bakımını yapabilme	3,24	1,27
2	Dosya paylaşımı ile ilgili okul genelinde kullanılabilecek uygulamaların kullanımında yönetici ve öğretmenlere rehberlik edebilme	3,68	1,09
3	Dosya paylaşımı ile ilgili okul genelinde kullanılabilecek uygulamalar geliştirebilme	3,61	1,18
4	Teknolojik öğrenme uygulamalarını kullanabilme	3,76	1,12
5	Farklı uzantılı dosyaları uygun programlar ile kullanabilme	3,78	1,17
6	Donanımların temel bakımlarını yapabilme	3,73	1,22
7	Zaman yönetimi ile ilgili okul genelinde kullanılabilecek uygulamalar geliştirerek yönetici ve öğretmenlere kullanımında rehberlik edebilme	3,35	1,24
8	Öğrenenlerin farklı gereksinimlerini karşılayabilecek teknoloji destekli uygulamalar düzenleyebilme	3,85	1,13
9	Öğrencilerin çalışmalarını bilgisayar ağlarını kullanarak paylaşma becerilerini geliştirebilme	3,86	1,03
İkinci boyutta		3,65	1,16

Tablo 4.2'ye göre ilk maddedeki “*ağ sistemlerinin temel bakımını yapabilme*” yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.24'tür. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların “*ağ sistemlerinin temel bakımını yapabilme*” yeterliğine orta düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

İkinci maddedeki “*dosya paylaşımı ile ilgili okul genelinde kullanılabilecek uygulamaların kullanımında yönetici ve öğretmenlere rehberlik edebilme*” yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.68'dir. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların “*dosya paylaşımı ile ilgili okul genelinde kullanılabilecek uygulamaların kullanımında yönetici ve öğretmenlere rehberlik edebilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Üçüncü maddedeki “*dosya paylaşımı ile ilgili okul genelinde kullanılabilecek uygulamalar geliştirebilme*” yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.61'dir. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların “*dosya paylaşımı ile ilgili okul genelinde kullanılabilecek uygulamalar geliştirebilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Dördüncü maddedeki “*teknolojik öğrenme uygulamalarını kullanabilme*” yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.76'dır. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların “*teknolojik öğrenme uygulamalarını kullanabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Beşinci maddedeki “*farklı uzantılı dosyaları uygun programlar ile kullanabilme*” yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.78'dir. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların “*farklı uzantılı dosyaları uygun programlar ile kullanabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Altıncı maddedeki “*donanımların temel bakımlarını yapabilme*” yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.73'dir. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların “*donanımların temel bakımlarını yapabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Yedinci maddedeki “*zaman yönetimi ile ilgili okul genelinde kullanılabilecek uygulamalar geliştirerek yönetici ve öğretmenlere kullanımında rehberlik edebilme*”

yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.35'dir. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların *“zaman yönetimi ile ilgili okul genelinde kullanılabilir uygulamalar geliştirerek yönetici ve öğretmenlere kullanımında rehberlik edebilme”* yeterliğine orta düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Sekizinci maddedeki *“öğrenenlerin farklı gereksinimlerini karşılayabilecek teknoloji destekli uygulamalar düzenleyebilme”* yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.85'dir. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların *“öğrenenlerin farklı gereksinimlerini karşılayabilecek teknoloji destekli uygulamalar düzenleyebilme”* yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Dokuzuncu maddedeki *“öğrencilerin çalışmalarını bilgisayar ağlarını kullanarak paylaşma becerilerini geliştirebilme”* yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.85'dir. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların *“öğrencilerin çalışmalarını bilgisayar ağlarını kullanarak paylaşma becerilerini geliştirebilme”* yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Öğretim elemanlarının bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının *teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri* boyutuna ilişkin görüşlerinin ortalamaları 3,24-3,85 değerleri arasındadır. Bu boyutun genel ortalaması 3,65'dir. Bu boyutta öğretim elemanlarının 9 yeterlikten ikisinde (1-ağ sistemlerinin temel bakımını yapabilme, 7-zaman yönetimi ile ilgili okul genelinde kullanılabilir uygulamalar geliştirerek yönetici ve öğretmenlere kullanımında rehberlik edebilme) orta, geriye kalan yedi yeterlikte ise yüksek düzeydedir.

Tablo 4.3 Öğretim elemanlarının *öğretme-öğrenme yeterlikleri* boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri

No	Maddeler	\bar{X}	ss
1	Belirli amaçlar için hazırlanmış yazılımlarını kullanabilme	4,14	1,07
2	İnternet uygulamalarını yerinde kullanabilme	4,32	,99
3	E-posta hesapları üzerinden dosya yönetimi ile ilgili temel bilgisayar uygulamalarını kullanabilme	4,39	,85
4	Ağ uygulamalarını yerinde kullanabilme	4,14	1,09
5	Paket programları kullanarak öğrenme materyalleri geliştirebilme	4,19	,88
6	Bilgisayar laboratuvarının ağ ortamını, dosya paylaşımı amacıyla kullanılmasına yönelik etkinlikler tasarlayabilme	4,28	,99
7	Bilişim teknolojilerinden yararlanarak veri toplayabilme	4,09	,99
8	Bilişim teknolojilerini kullanarak öğretme-öğrenme materyalleri hazırlayabilme	4,14	,90
9	Dosya paylaşımı ile ilgili temel bilgisayar uygulamalarını kullanabilme	3,87	1,05
	Üçüncü boyutta	4,17	.98

Tablo 4.3'e göre ilk maddedeki "*belirli amaçlar için hazırlanmış yazılımlarını kullanabilme*" yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 4,14'tür. Bu bulguya göre öğretim elemanlarının görüşlerine göre mezunların "*belirli amaçlar için hazırlanmış yazılımlarını kullanabilme*" yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

İkinci maddedeki "*internet uygulamalarını yerinde kullanabilme*" yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 4,32'dir. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların "*internet uygulamalarını yerinde kullanabilme*" yeterliğine çok yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Üçüncü maddedeki "*e-posta hesapları üzerinden dosya yönetimi ile ilgili temel bilgisayar uygulamalarını kullanabilme*" yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 4,39'dur. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların "*e-posta hesapları üzerinden dosya yönetimi ile ilgili temel bilgisayar uygulamalarını kullanabilme*" yeterliğine çok yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Dördüncü maddedeki "*ağ uygulamalarını yerinde kullanabilme*" yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 4,14'tür. Öğretim

elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların “*ağ uygulamalarını yerinde kullanabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Beşinci maddedeki “*paket programları kullanarak öğrenme materyalleri geliştirebilme*” yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 4,19’dur. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların “*paket programları kullanarak öğrenme materyalleri geliştirebilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Altıncı maddedeki “*bilgisayar laboratuvarının ağ ortamını, dosya paylaşımı amacıyla kullanılmasına yönelik etkinlikler tasarlayabilme*” yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 4,28’dir. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların “*bilgisayar laboratuvarının ağ ortamını, dosya paylaşımı amacıyla kullanılmasına yönelik etkinlikler tasarlayabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Yedinci maddedeki “*bilişim teknolojilerinden yararlanarak veri toplayabilme*” yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 4,09’dur. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların “*bilişim teknolojilerinden yararlanarak veri toplayabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Sekizinci maddedeki “*bilişim teknolojilerini kullanarak öğretme-öğrenme materyalleri hazırlayabilme*” yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 4,14’dür. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların “*bilişim teknolojilerini kullanarak öğretme-öğrenme materyalleri hazırlayabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Dokuzuncu maddedeki “*dosya paylaşımı ile ilgili temel bilgisayar uygulamalarını kullanabilme*” yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3,87’dür. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların “*dosya paylaşımı ile ilgili temel bilgisayar uygulamalarını kullanabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Öğretim elemanlarının bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının *öğretme-öğrenme yeterlikleri* boyutuna ilişkin görüşlerinin ortalamaları 3,87-4,39 değerleri arasındadır. Bu boyutun genel ortalaması 4,17’dir. Bu boyutta öğretim elemanlarının 9

yeterliğin ikisinde hakkındaki görüşlerinin ortalaması çok yüksek düzey (2-İnternet uygulamalarını yerinde kullanabilme ve 3- E-posta hesapları üzerinden dosya yönetimi ile ilgili temel bilgisayar uygulamalarını kullanabilme) diğerlerinde yüksek düzeydedir.

Tablo 4.4 Öğretim elemanlarının *öğretim sürecini tasarlama yeterlikleri* boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri

No	Maddeler	\bar{X}	ss
1	Uygun teknolojileri kullanarak öğrenme ortamlarını tasarlarken özel gereksinimli öğrencilerin ihtiyaçlarını dikkate alma	3,86	,83
2	Bilişim teknolojileri uygulamalarını öğrencilerin yaratıcılıklarını	4,13	,91
3	Öğretime uygun planlama yapabilme	3,30	1,18
4	Öğretim hedeflerine uygun teknolojik kaynakları seçerek kullanabilme	3,68	,99
Dördüncü boyutta		3,74	,98

Tablo 4.4'e göre ilk maddedeki "*uygun teknolojileri kullanarak öğrenme ortamlarını tasarlarken özel gereksinimli öğrencilerin ihtiyaçlarını dikkate alma*" yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3,86'dır. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların "*uygun teknolojileri kullanarak öğrenme ortamlarını tasarlarken özel gereksinimli öğrencilerin ihtiyaçlarını dikkate alma*" yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

İkinci maddedeki "*bilişim teknolojileri uygulamalarını öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirecek şekilde tasarlayabilme*" yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 4,13'dür. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların "*bilişim teknolojileri uygulamalarını öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirecek şekilde tasarlayabilme*" yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Üçüncü maddedeki "*öğretime uygun planlama yapabilme*" yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3,30'dur. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların "*öğretime uygun planlama yapabilme*" yeterliğine orta düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Dördüncü maddedeki "*öğretim hedeflerine uygun teknolojik kaynakları seçerek kullanabilme*" yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3,68'dir. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların

“*öğretim hedeflerine uygun teknolojik kaynakları seçerek kullanabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Öğretim elemanlarının bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının *öğretim sürecini tasarlama yeterlikleri* boyutuna ilişkin görüşlerinin ortalamaları 3,30-4,13 değerleri arasındadır. Bu boyutun genel ortalaması 3,74’tür. Bu boyutta öğretim elemanlarının öğrencilerine ilişkin dört yeterliğin üçü hakkındaki görüşlerinin ortalaması yüksek düzeydedir. Ancak öğretmen adaylarının “*öğretime uygun planlama yapabilme*” yeterliğinde orta düzeyde olduğu ifade edilebilir.

Tablo 4.5 Öğretim elemanlarının okul-toplum ilişkisi yeterlikleri boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri

No	Maddeler	\bar{X}	ss
1	Öğrencilerin ulusal bayram ve törenlerin anlam ve öneminin farkına varmalarını sağlayabilme	3,24	1,26
2	Öğrencilerin ulusal bayram ve törenlere aktif katılımlarını sağlayabilme	2,97	1,19
3	Atatürk’ün düşünce ve görüşlerini öğretim sürecindeki uygulamalarına yansıtabilme	3,47	1,27
Beşinci Boyutta		3,23	1.24

Tablo 4.5’de ilk maddedeki “*öğrencilerin ulusal bayram ve törenlerin anlam ve öneminin farkına varmalarını sağlayabilme*” yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3,24’tür. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların “*öğrencilerin ulusal bayram ve törenlerin anlam ve öneminin farkına varmalarını sağlayabilme*” yeterliğine orta düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

İkinci maddedeki “*öğrencilerin ulusal bayram ve törenlere aktif katılımlarını sağlayabilme*” yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 2,97’dir. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu bulguya göre mezunların “*öğrencilerin ulusal bayram ve törenlere aktif katılımlarını sağlayabilme*” yeterliğine orta düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Üçüncü maddedeki “*Atatürk’ün düşünce ve görüşlerini öğretim sürecindeki uygulamalarına yansıtabilme*” yeterliğine ilişkin öğretim elemanları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3,47’dir. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen bu

bulguya göre mezunların “Atatürk’ün düşünce ve görüşlerini öğretim sürecindeki uygulamalarına yansıtabilme” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Öğretim elemanlarının bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının okul-toplum ilişkisi yeterlikleri boyutuna ilişkin görüşlerinin ortalamaları 2,97-3,47 değerleri arasındadır. Bu boyutun genel ortalaması 3,23’dür. Bu boyutta öğretim elemanlarının üç yeterlik maddesinin ikisi hakkındaki görüşlerinin ortalaması orta düzeydedir. Bir yeterlikte ise “Atatürk’ün düşünce ve görüşlerini öğretim sürecindeki uygulamalarına yansıtabilme” yeterliğinde yüksek düzeydedir.

Tablo 4.6 Öğretim elemanlarının bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının yeterliklerine ilişkin görüşlerinin genel dağılımı

Boyut	Çok az	Az	Orta	Yüksek	Çok yüksek	Toplam
Değerlendirme ve etik yeterlikleri	0	0	0	11	0	11
Teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri	0	0	2	7	0	9
Öğretme-öğrenme yeterlikleri	0	0	0	7	2	9
Öğretim sürecini tasarlama yeterlikleri	0	0	1	3	0	4
Okul-toplum ilişkisi yeterlikleri	0	0	2	1	0	3
Toplam	0	0	5	29	2	36

Yukarıda tabloda görüldüğü gibi öğretim elemanlarının görüşlerine göre öğretmen adaylarını yeterliklerine ilişkin bilişim teknolojileri öğretmen yeterlikleri ölçeği ile toplanan görüşlerinin genel betimsel istatistik sonuçlarına göre, öğretim elemanları öğretmen adaylarını iki yeterlik alanında çok yüksek, beş yeterlik alanında orta, 29 yeterlik alanında ise yüksek düzeyde yeterli olarak görmektedirler.

4.2. ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÖRÜŞLERİ

Bu başlık altında, öğretmen adaylarının bilişim teknolojileri öğretmen yeterlikleri ölçeğinin beş boyutundaki görüşleri ile ilgili bilgi ve yorumlara yer verilmiştir.

4.2.1. Bilişim teknolojileri öğretmen yeterliklerine ilişkin BÖTE öğretmen adaylarının görüşleri

Öğretmen adaylarından Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterlikleri Ölçeği ile kendi yeterlikleri hakkında toplanan görüşlerinin beş boyut altında betimsel istatistik değerleri aritmetik ortalama ve standart sapma puanları ile birlikte tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 4.7 Öğretmen adaylarının değerlendirme ve etik yeterlikleri boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri

No	Maddeler	\bar{X}	ss
1	Bilişim teknolojilerinden ölçme ve değerlendirme sürecinde yararlanabilme	3,78	,85
2	Öğrencilerin geliştirdikleri teknolojik ürünleri eleştirmeleri için bireysel değerlendirme uygulamalarına rehberlik edebilme	3,59	,93
3	Grup performansını değerlendirmek için bilişim teknolojilerinden yararlanabilme	3,67	,89
4	Öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanımıyla ilgili kazanımlarını ölçebilme	3,76	,84
5	Öğrencilerin bilişim teknolojileriyle ilgili hazır bulunuşluk düzeylerini belirleyebilme	3,70	,86
6	Bilişim teknolojilerinin kullanımında etik kurallara uyabilme	3,78	,87
7	Bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanırken güvenlik ile ilgili gerekli önlemleri alabilme	3,72	,86
8	Öğrencilerin öğrenmelerini izlemek için bilişim teknolojilerinden yararlanabilme	3,72	,90
9	Yapacağı ölçme- değerlendirme uygulamalarının amaçlarını belirleyebilme	3,69	,87
10	Bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanırken sağlık ile ilgili gerekli önlemleri alabilme	3,63	,94
11	Bilişim teknolojilerinin kullanımında yasal kuralları bilme	3,65	,94
Birinci boyutta		3,70	,89

Tablo 4.7’de ilk maddedeki “*bilişim teknolojilerinden ölçme ve değerlendirme sürecinde yararlanabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.78’dir. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre

“*bilişim teknolojilerinden ölçme ve değerlendirme sürecinde yararlanabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

İkinci maddedeki “*öğrencilerin geliştirdikleri teknolojik ürünleri eleştirmeleri için bireysel değerlendirme uygulamalarına rehberlik edebilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.59’dur. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre “*öğrencilerin geliştirdikleri teknolojik ürünleri eleştirmeleri için bireysel değerlendirme uygulamalarına rehberlik edebilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Üçüncü maddedeki “*grup performansını değerlendirmek için bilişim teknolojilerinden yararlanabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.67’dir. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre “*grup performansını değerlendirmek için bilişim teknolojilerinden yararlanabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Dördüncü maddedeki “*öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanımıyla ilgili kazanımlarını ölçebilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.76’dir. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre “*öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanımıyla ilgili kazanımlarını ölçebilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Beşinci maddedeki “*öğrencilerin bilişim teknolojileriyle ilgili hazır bulunuşluk düzeylerini belirleyebilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.70’dir. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre “*öğrencilerin bilişim teknolojileriyle ilgili hazır bulunuşluk düzeylerini belirleyebilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Altıncı maddedeki “*bilişim teknolojilerinin kullanımında etik kurallara uyabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.78’dir. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre “*bilişim teknolojilerinin kullanımında etik kurallara uyabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Yedinci maddedeki “*bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanırken güvenlik ile ilgili gerekli önlemleri alabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.72’dir. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen

bulguya göre “bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanırken güvenlik ile ilgili gerekli önlemleri alabilme” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Sekizinci maddedeki “öğrencilerin öğrenmelerini izlemek için bilişim teknolojilerinden yararlanabilme” yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.72’dir. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre “öğrencilerin öğrenmelerini izlemek için bilişim teknolojilerinden yararlanabilme” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Dokuzuncu maddedeki “yapacağı ölçme-değerlendirme uygulamalarının amaçlarını belirleyebilme” yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.69’dur. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre “yapacağı ölçme-değerlendirme uygulamalarının amaçlarını belirleyebilme” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Onuncu maddedeki “bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanırken sağlık ile ilgili gerekli önlemleri alabilme” yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.65’dir. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre “bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanırken sağlık ile ilgili gerekli önlemleri alabilme” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

On birinci maddedeki “bilişim teknolojilerinin kullanımında yasal kuralları bilme” yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.80’dir. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre “bilişim teknolojilerinin kullanımında yasal kuralları bilme” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Bu boyuta ortalamalar 3,59-3,78 değerleri arasındadır. Bu boyutun genel ortalaması 3,70’tir. Genel olarak tablodan da anlaşıldığı gibi öğretmen adaylarının kendi görüşlerine göre kendilerini *değerlendirme ve etik yeterlikleri* boyutundaki yeterliklerinin hepsinin yüksek düzeyde olduğu şeklinde değerlendirmişlerdir.

Tablo 4.8 Öğretmen adaylarının teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri

No	Maddeler	\bar{X}	ss
1	Ağ sistemlerinin temel bakımını yapabilme	3,04	1,11
2	Dosya paylaşımı ile ilgili okul genelinde kullanabilecek uygulamaların kullanımında yönetici ve öğretmenlere rehberlik edebilme	3,44	,99
3	Dosya paylaşımı ile ilgili okul genelinde kullanılacak uygulamalar geliştirebilme	3,29	1,06
4	Teknolojik öğrenme uygulamalarını kullanabilme	3,47	1,03
5	Farklı uzantılı dosyaları uygun programlar ile kullanabilme	3,44	1,06
6	Donanımların temel bakımlarını yapabilme	3,37	1,11
7	Zaman yönetimi ile ilgili okul genelinde kullanılacak uygulamalar geliştirerek yönetici ve öğretmenlere kullanımında rehberlik edebilme	3,47	,92
8	Öğrenenlerin farklı gereksinimlerini karşılayabilecek teknoloji destekli uygulamalar düzenleyebilme	3,42	,98
9	Öğrencilerin çalışmalarını bilgisayar ağlarını kullanarak paylaşma becerilerini geliştirebilme	3,52	,92
İkinci boyutta		3.38	1.02

Tablo 4.8’de ilk maddedeki “*ağ sistemlerinin temel bakımını yapabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.04’tür. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre “*ağ sistemlerinin temel bakımını yapabilme*” yeterliğine orta düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

İkinci maddedeki “*dosya paylaşımı ile ilgili okul genelinde kullanabilecek uygulamaların kullanımında yönetici ve öğretmenlere rehberlik edebilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.44’tür. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre “*dosya paylaşımı ile ilgili okul genelinde kullanabilecek uygulamaların kullanımında yönetici ve öğretmenlere rehberlik edebilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Üçüncü maddedeki “*dosya paylaşımı ile ilgili okul genelinde kullanılacak uygulamalar geliştirebilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.29’dur. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre “*dosya paylaşımı ile ilgili okul genelinde kullanılacak uygulamalar geliştirebilme*” yeterliğine orta düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Dördüncü maddedeki “*teknolojik öğrenme uygulamalarını kullanabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.47’dir. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre “*teknolojik*

öğrenme uygulamalarını kullanabilme” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Beşinci maddedeki *“farklı uzantılı dosyaları uygun programlar ile kullanabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.44’tür. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre *“farklı uzantılı dosyaları uygun programlar ile kullanabilme* yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Altıncı maddedeki *“donanımların temel bakımlarını yapabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.37’dir. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre *“donanımların temel bakımlarını yapabilme*” yeterliğine orta düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Yedinci maddedeki *“zaman yönetimi ile ilgili okul genelinde kullanılacak uygulamalar geliştirerek yönetici ve öğretmenlere kullanımında rehberlik edebilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.47’dir. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre *“zaman yönetimi ile ilgili okul genelinde kullanılacak uygulamalar geliştirerek yönetici ve öğretmenlere kullanımında rehberlik edebilme*” yeterliğine orta düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Sekizinci maddedeki *“öğrenenlerin farklı gereksinimlerini karşılayabilecek teknoloji destekli uygulamalar düzenleyebilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.42’dir. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre *“öğrenenlerin farklı gereksinimlerini karşılayabilecek teknoloji destekli uygulamalar düzenleyebilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Dokuzuncu maddedeki *“öğrencilerin çalışmalarını bilgisayar ağlarını kullanarak paylaşma becerilerini geliştirebilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.52’dir. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre *“öğrencilerin çalışmalarını bilgisayar ağlarını kullanarak paylaşma becerilerini geliştirebilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Öğretmen adaylarının bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının *teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri* boyutuna ilişkin görüşlerinin ortalamaları 3,04-3,52 değerleri arasındadır. Bu boyutun genel ortalaması 3,38’dir. Bu boyutta öğretmen

adaylarının 9 yeterlikten üçünde (1- *ağ sistemlerinin temel bakımını yapabilme*, 3- *dosya paylaşımı ile ilgili okul genelinde kullanılabilir uygulamalar geliştirebilme* ve 6- *donanımların temel bakımlarını yapabilme*) orta, geriye kalan altı yeterlikte ise yüksek düzeydedir.

Tablo 4.9 Öğretmen adaylarının *öğretme-öğrenme yeterlikleri* boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri

No	Maddeler	\bar{X}	ss
1	Belirli amaçlar için hazırlanmış yazılımlarını kullanabilme	3,73	,91
2	İnternet uygulamalarını yerinde kullanabilme	3,83	,94
3	E-posta hesapları üzerinden dosya yönetimi ile ilgili temel bilgisayar uygulamalarını kullanabilme	3,89	,93
4	Ağ uygulamalarını yerinde kullanabilme	3,68	1,06
5	Paket programları kullanarak öğrenme materyalleri geliştirebilme	3,70	,90
6	Bilgisayar laboratuvarının ağ ortamını, dosya paylaşımı amacıyla kullanılmasına yönelik etkinlikler tasarlayabilme	3,76	,88
7	Bilişim teknolojilerinden yararlanarak veri toplayabilme	3,92	,88
8	Bilişim teknolojilerini kullanarak <i>öğretme-öğrenme</i> materyalleri hazırlayabilme	3,77	,85
9	Dosya paylaşımı ile ilgili temel bilgisayar uygulamalarını kullanabilme	3,75	,89
	Üçüncü boyutta	3,78	0,92

Tablo 4.9’da ilk maddedeki “*belirli amaçlar için hazırlanmış yazılımlarını kullanabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3,73’tür. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre “*belirli amaçlar için hazırlanmış yazılımlarını kullanabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

İkinci maddedeki “*internet uygulamalarını yerinde kullanabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3,83’dir. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre “*internet uygulamalarını yerinde kullanabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Üçüncü maddedeki “*e-posta hesapları üzerinden dosya yönetimi ile ilgili temel bilgisayar uygulamalarını kullanabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3,89’dur. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre “*e-posta hesapları üzerinden dosya yönetimi ile ilgili temel*

bilgisayar uygulamalarını kullanabilme” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Dördüncü maddedeki *“ağ uygulamalarını yerinde kullanabilme”* yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3,68’dir. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre *“ağ uygulamalarını yerinde kullanabilme”* yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Beşinci maddedeki *“paket programları kullanarak öğrenme materyalleri geliştirebilme”* yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3,70’dir. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre *“paket programları kullanarak öğrenme materyalleri geliştirebilme”* yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Altıncı maddedeki *“bilgisayar laboratuvarının ağ ortamını, dosya paylaşımı amacıyla kullanılmasına yönelik etkinlikler tasarlayabilme”* yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3,76’dir. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre *“bilgisayar laboratuvarının ağ ortamını, dosya paylaşımı amacıyla kullanılmasına yönelik etkinlikler tasarlayabilme”* yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Yedinci maddedeki *“bilgişim teknolojilerinden yararlanarak veri toplayabilme”* yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3,92’dir. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre *“bilgişim teknolojilerinden yararlanarak veri toplayabilme”* yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Sekizinci maddedeki *“bilgişim teknolojilerini kullanarak öğretme-öğrenme materyalleri hazırlayabilme”* yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3,77’dir. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre *“bilgişim teknolojilerini kullanarak öğretme-öğrenme materyalleri hazırlayabilme”* yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Dokuzuncu maddedeki *“dosya paylaşımı ile ilgili temel bilgisayar uygulamalarını kullanabilme”* yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3,75’dir. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre *“dosya paylaşımı ile ilgili temel bilgisayar uygulamalarını kullanabilme”* yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Öğretmen adaylarının bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının *öğretme-öğrenme yeterlikleri* boyutuna ilişkin görüşlerinin ortalamaları 3,68-3,89 değerleri arasındadır. Bu boyutun genel ortalaması 3,78'dir. Bu boyutta öğretmen adaylarının 9 yeterliğin tümü hakkındaki görüşlerinin ortalaması yüksek düzeydedir.

Tablo 4.10 Öğretmen adaylarının *öğretim sürecini tasarlama yeterlikleri* boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri

No	Maddeler	\bar{X}	ss
1	Uygun teknolojileri kullanarak öğrenme ortamlarını tasarlarken özel gereksinimli öğrencilerin ihtiyaçlarını dikkate alma	3,47	,89
2	Bilişim teknolojileri uygulamalarını öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirecek şekilde tasarlayabilme	3,57	,91
3	Öğretime uygun planlama yapabilme	3,46	,78
4	Öğretim hedeflerine uygun teknolojik kaynakları seçerek kullanabilme	3,74	,79
	Dördüncü boyutta	3,56	,84

Tablo 4.10'da ilk maddedeki "*uygun teknolojileri kullanarak öğrenme ortamlarını tasarlarken özel gereksinimli öğrencilerin ihtiyaçlarını dikkate alma*" yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3,47'dir. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre "*uygun teknolojileri kullanarak öğrenme ortamlarını tasarlarken özel gereksinimli öğrencilerin ihtiyaçlarını dikkate alma*" yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

İkinci maddedeki "*bilişim teknolojileri uygulamalarını öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirecek şekilde tasarlayabilme*" yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3,57'dir. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre "*bilişim teknolojileri uygulamalarını öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirecek şekilde tasarlayabilme*" yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Üçüncü maddedeki "*öğretime uygun planlama yapabilme*" yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3,46'dır. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre "*öğretime uygun planlama yapabilme*" yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Dördüncü maddedeki "*öğretim hedeflerine uygun teknolojik kaynakları seçerek kullanabilme*" yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3,74'tür. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre "*öğretim*

hedeflerine uygun teknolojik kaynakları seçerek kullanabilme” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Öğretmen adaylarının bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının *öğretim sürecini tasarlama yeterlikleri* boyutuna ilişkin görüşlerinin ortalamaları 3,46-3,74 değerleri arasındadır. Bu boyutun genel ortalaması 3,56’dır. Bu boyutta öğretmen adaylarının dört yeterliğin tümü hakkındaki görüşlerinin ortalaması yüksek düzeydedir.

Tablo 4.11 Öğretmen adaylarının okul-toplum ilişkisi yeterlikleri boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri

No	Maddeler	\bar{X}	ss
1	Öğrencilerin ulusal bayram ve törenlerin anlam ve önemini farkına varmalarını sağlayabilme	3,73	,99
2	Öğrencilerin ulusal bayram ve törenlere aktif katılımlarını sağlayabilme	3,64	1,02
3	Atatürk’ün düşünce ve görüşlerini öğretim sürecindeki uygulamalarına yansıtabilme	3,75	1,06
	İkinci boyutta	3,71	1,02

Tablo 4.11’de ilk maddedeki “*öğrencilerin ulusal bayram ve törenlerin anlam ve önemini farkına varmalarını sağlayabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3,73’tür. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre “*öğrencilerin ulusal bayram ve törenlerin anlam ve önemini farkına varmalarını sağlayabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

İkinci maddedeki “*öğrencilerin ulusal bayram ve törenlere aktif katılımlarını sağlayabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3,64’tür. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre “*öğrencilerin ulusal bayram ve törenlere aktif katılımlarını sağlayabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Üçüncü maddedeki “*Atatürk’ün düşünce ve görüşlerini öğretim sürecindeki uygulamalarına yansıtabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen adayları yanıtlarının aritmetik ortalaması 3,75’dir. Öğretmen adaylarının kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre “*Atatürk’ün düşünce ve görüşlerini öğretim sürecindeki uygulamalarına yansıtabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Öğretim elemanlarının bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının *okul-toplum ilişkisi yeterlikleri* boyutuna ilişkin görüşlerinin ortalamaları 3,64-3,75 değerleri arasındadır. Bu boyutun genel ortalaması 3,71'dir. Bu boyutta öğretmen adaylarının üç yeterlik maddesinin tümünde yüksek düzeydedir.

Tablo 4.12 Öğretmen adaylarının bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının yeterliklerine ilişkin görüşlerinin genel dağılımı

Boyut	Çok az	Az	Orta	Yüksek	Çok yüksek	Toplam
Değerlendirme ve etik yeterlikleri	0	0	0	11	0	11
Teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri	0	0	3	6	0	9
Öğretme-öğrenme yeterlikleri	0	0	0	9	0	9
Öğretim sürecini tasarlama yeterlikleri	0	0	0	4	0	4
Okul-toplum ilişkisi yeterlikleri	0	0	0	3	0	3
Toplam	0	0	3	33	0	36

Tablo 4.12'de görüldüğü gibi öğretmen adaylarının görüşlerine göre öğretmen adaylarını yeterliklerine ilişkin bilişim teknolojileri öğretmen yeterlikleri ölçeği ile toplanan görüşlerinin genel betimsel istatistik sonuçlarına göre, öğretmen adayları kendilerini üç yeterlik alanında orta, 33 yeterlik alanında ise yüksek düzeyde yeterli olarak görmektedirler. Öğretmen adaylarının görüşlerine göre yeterliklerin orta düzeyde olduğu üç yeterlik "*teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri*" ile ilgilidir.

4.3. ÖĞRETMENLERİN GÖRÜŞLERİ

Bu başlık altında, öğretmenlerin bilişim teknolojileri öğretmen yeterlikleri ölçeğinin beş boyuttaki görüşleri ile ilgili bilgi ve yorumlara yer verilmiştir.

4.3.1. Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterliklerine İlişkin Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Görüşleri

Öğretmenlerin Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterlikleri Ölçeği ile kendi yeterlikleri hakkında toplanan görüşlerinin beş boyut altında betimsel istatistik değerleri aritmetik ortalama ve standart sapma puanları ile birlikte tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 4.13 Öğretmenlerin *değerlendirme ve etik yeterlikleri* boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri

No	Maddeler	\bar{X}	ss
1	Bilişim teknolojilerinden ölçme ve değerlendirme sürecinde yararlanabilme	3,93	,84
2	Öğrencilerin geliştirdikleri teknolojik ürünleri eleştirmeleri için bireysel değerlendirme uygulamalarına rehberlik edebilme	3,93	,88
3	Grup performansını değerlendirmek için bilişim teknolojilerinden yararlanabilme	3,84	,93
4	Öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanımıyla ilgili kazanımlarını ölçebilme	4,03	,74
5	Öğrencilerin bilişim teknolojileriyle ilgili hazır bulunuşluk düzeylerini, belirleyebilme	4,09	,74
6	Bilişim teknolojilerinin kullanımında etik kurallara uyabilme	4,21	,76
7	Bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanırken güvenlik ile ilgili gerekli önlemleri alabilme	4,20	,71
8	Öğrencilerin öğrenmelerini izlemek için bilişim teknolojilerinden yararlanabilme	4,13	,80
9	Yapacağı ölçme- değerlendirme uygulamalarının amaçlarını belirleyebilme	3,89	,75
10	Bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanırken sağlık ile ilgili gerekli önlemleri alabilme	3,90	1,04
11	Bilişim teknolojilerinin kullanımında yasal kuralları bilme	4,29	,68
Birinci boyutta		4,04	,81

Tablo 4.13’de ilk maddedeki “*bilişim teknolojilerinden ölçme ve değerlendirme sürecinde yararlanabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.93’dür. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*bilişim teknolojilerinden ölçme ve değerlendirme sürecinde yararlanabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

İkinci maddedeki “*öğrencilerin geliştirdikleri teknolojik ürünleri eleştirmeleri için bireysel değerlendirme uygulamalarına rehberlik edebilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.93’dür. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*öğrencilerin geliştirdikleri teknolojik ürünleri eleştirmeleri için bireysel değerlendirme uygulamalarına rehberlik edebilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir. .

Üçüncü maddedeki “*grup performansını değerlendirmek için bilişim teknolojilerinden yararlanabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.84’dür. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre

kendilerinin “*grup performansını değerlendirmek için bilişim teknolojilerinden yararlanabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Dördüncü maddedeki “*öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanımıyla ilgili kazanımlarını ölçebilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 4,03’dür. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanımıyla ilgili kazanımlarını ölçebilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Beşinci maddedeki “*öğrencilerin bilişim teknolojileriyle ilgili hazır bulunuşluk düzeylerini belirleyebilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 4,09’dur. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*öğrencilerin bilişim teknolojileriyle ilgili hazır bulunuşluk düzeylerini belirleyebilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Altıncı maddedeki “*bilişim teknolojilerinin kullanımında etik kurallara uyabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 4,21’dir. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*bilişim teknolojilerinin kullanımında etik kurallara uyabilme*” yeterliğine çok yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Yedinci maddedeki “*bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanırken güvenlik ile ilgili gerekli önlemleri alabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 4,20’dir. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanırken güvenlik ile ilgili gerekli önlemleri alabilme*” yeterliğine çok yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Sekizinci maddedeki “*öğrencilerin öğrenmelerini izlemek için bilişim teknolojilerinden yararlanabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 4,13’dür. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*öğrencilerin öğrenmelerini izlemek için bilişim teknolojilerinden yararlanabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Dokuzuncu maddedeki “*yapacağı ölçme-değerlendirme uygulamalarının amaçlarını belirleyebilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 3,89’dur. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*yapacağı ölçme-değerlendirme uygulamalarının amaçlarını belirleyebilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Onuncu maddedeki “bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanırken sağlık ile ilgili gerekli önlemleri alabilme” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.90’dır. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanırken sağlık ile ilgili gerekli önlemleri alabilme” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

On birinci maddedeki “bilişim teknolojilerinin kullanımında yasal kuralları bilme” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 4,29’dur. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “bilişim teknolojilerinin kullanımında yasal kuralları bilme” yeterliğine çok yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Bu boyuta ortalamalar 3,89-4,29 değerleri arasındadır. Bu boyutun genel ortalaması 4,04’tür. Genel olarak tablodan da anlaşıldığı gibi öğretmenlerin kendi görüşlerinin ortalamasına göre *değerlendirme ve etik yeterlikleri* boyutundaki yeterliklerinin sekizinin yüksek düzeyde üçünün ise (6-Bilişim teknolojilerinin kullanımında etik kurallara uyabilme, 7-Bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanırken güvenlik ile ilgili gerekli önlemleri alabilme ve 11-Bilişim teknolojilerinin kullanımında yasal kuralları bilme) çok yüksek düzeyde olduğu ifade edilebilir.

Tablo 4.14 Öğretmenlerin teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri

No	Maddeler	\bar{X}	ss
1	Ağ sistemlerinin temel bakımını yapabilme	3,91	,94
2	Dosya paylaşımı ile ilgili okul genelinde kullanılabilecek uygulamaların kullanımında yönetici ve öğretmenlere rehberlik edebilme	3,70	,98
3	Dosya paylaşımı ile ilgili okul genelinde kullanılabilecek uygulamalar geliştirebilme	3,51	1,00
4	Teknolojik öğrenme uygulamalarını kullanabilme	4,23	,64
5	Farklı uzantılı dosyaları uygun programlar ile kullanabilme	4,61	,49
6	Donanımların temel bakımlarını yapabilme	4,16	,86
7	Zaman yönetimi ile ilgili okul genelinde kullanılabilecek uygulamalar geliştirerek yönetici ve öğretmenlere kullanımında rehberlik edebilme	3,86	,94
8	Öğrenenlerin farklı gereksinimlerini karşılayabilecek teknoloji destekli uygulamalar düzenleyebilme	3,75	,88
9	Öğrencilerin çalışmalarını bilgisayar ağlarını kullanarak paylaşma becerilerini geliştirebilme	3,99	,75
	İkinci boyutta	3,97	,83

Tablo 4.14’de ilk maddedeki “*ağ sistemlerinin temel bakımını yapabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.91’dir. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*ağ sistemlerinin temel bakımını yapabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

İkinci maddedeki “*dosya paylaşımı ile ilgili okul genelinde kullanılabilecek uygulamaların kullanımında yönetici ve öğretmenlere rehberlik edebilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.70’dir. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*dosya paylaşımı ile ilgili okul genelinde kullanılabilecek uygulamaların kullanımında yönetici ve öğretmenlere rehberlik edebilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Üçüncü maddedeki “*dosya paylaşımı ile ilgili okul genelinde kullanılabilecek uygulamalar geliştirebilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.51’dir. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*dosya paylaşımı ile ilgili okul genelinde kullanılabilecek uygulamalar geliştirebilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Dördüncü maddedeki “*teknolojik öğrenme uygulamalarını kullanabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 4.23’dür. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*teknolojik öğrenme uygulamalarını kullanabilme*” yeterliğine çok yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Beşinci maddedeki “*farklı uzantılı dosyaları uygun programlar ile kullanabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 4,61’dir. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*farklı uzantılı dosyaları uygun programlar ile kullanabilme*” yeterliğine çok yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Altıncı maddedeki “*donanımların temel bakımlarını yapabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 4,16’dır. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*donanımların temel bakımlarını yapabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Yedinci maddedeki “*zaman yönetimi ile ilgili okul genelinde kullanılabilecek uygulamalar geliştirerek yönetici ve öğretmenlere kullanımında rehberlik edebilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.86’dır. Öğretmenlerin

kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*zaman yönetimi ile ilgili okul genelinde kullanılabilir uygulamalar geliştirerek yönetici ve öğretmenlere kullanımında rehberlik edebilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Sekizinci maddedeki “*öğrenenlerin farklı gereksinimlerini karşılayabilecek teknoloji destekli uygulamalar düzenleyebilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.75’dir. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*öğrenenlerin farklı gereksinimlerini karşılayabilecek teknoloji destekli uygulamalar düzenleyebilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Dokuzuncu maddedeki “*öğrencilerin çalışmalarını bilgisayar ağlarını kullanarak paylaşma becerilerini geliştirebilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 3.99’dur. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*öğrencilerin çalışmalarını bilgisayar ağlarını kullanarak paylaşma becerilerini geliştirebilme*” boyutundaki yeterliliklerinin hepsinin yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin bilişim teknolojileri öğretmen *teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri* boyutuna ilişkin görüşlerinin ortalamaları 3,51-4,61 değerleri arasındadır. Bu boyutun genel ortalaması 3,97’dir. Bu boyutta öğretmenlerin görüşüne göre 9 yeterliğin yedisinde yüksek düzeyde, ikisinde ise (4- *teknolojik öğrenme uygulamalarını kullanabilme* ve 5-*farklı uzantılı dosyaları uygun programlar ile kullanabilme*) çok yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Tablo 4.15 Öğretmen adaylarının *öğretme-öğrenme yeterlikleri* boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri

No	Maddeler	\bar{x}	ss
1	Belirli amaçlar için hazırlanmış yazılımlarını kullanabilme	4,44	,65
2	İnternet uygulamalarını yerinde kullanabilme	4,47	,58
3	E-posta hesapları üzerinden dosya yönetimi ile ilgili temel bilgisayar uygulamalarını kullanabilme	4,36	,78
4	Ağ uygulamalarını yerinde kullanabilme	4,14	,73
5	Paket programları kullanarak öğrenme materyalleri geliştirebilme	3,96	,89
6	Bilgisayar laboratuvarının ağ ortamını, dosya paylaşımı amacıyla kullanılmasına yönelik etkinlikler tasarlayabilme	4,19	,79
7	Bilişim teknolojilerinden yararlanarak veri toplayabilme	4,26	,74
8	Bilişim teknolojilerini kullanarak öğretme-öğrenme materyalleri hazırlayabilme	4,17	,72
9	Dosya paylaşımı ile ilgili temel bilgisayar uygulamalarını kullanabilme	4,53	,56
	Üçüncü boyutta	4,28	,72

Tablo 4.15’de ilk maddedeki “*belirli amaçlar için hazırlanmış yazılımlarını kullanabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 4,44’tür. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*belirli amaçlar için hazırlanmış yazılımlarını kullanabilme*” yeterliğine çok yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

İkinci maddedeki “*internet uygulamalarını yerinde kullanabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 4,47’dir. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*internet uygulamalarını yerinde kullanabilme*” yeterliğine çok yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Üçüncü maddedeki “*e-posta hesapları üzerinden dosya yönetimi ile ilgili temel bilgisayar uygulamalarını kullanabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 4,36’dır. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*e-posta hesapları üzerinden dosya yönetimi ile ilgili temel bilgisayar uygulamalarını kullanabilme*” yeterliğine çok yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Dördüncü maddedeki “*ağ uygulamalarını yerinde kullanabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 4,14’dür. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*ağ uygulamalarını yerinde kullanabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Beşinci maddedeki “*paket programları kullanarak öğrenme materyalleri geliştirebilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 3,96’dır. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*paket programları kullanarak öğrenme materyalleri geliştirebilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Altıncı maddedeki “*bilgisayar laboratuvarının ağ ortamını, dosya paylaşımı amacıyla kullanılmasına yönelik etkinlikler tasarlayabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 4,19’dur. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*bilgisayar laboratuvarının ağ ortamını, dosya paylaşımı amacıyla kullanılmasına yönelik etkinlikler tasarlayabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Yedinci maddedeki “*bilgişim teknolojilerinden yararlanarak veri toplayabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 4,26’dır. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*bilgişim teknolojilerinden yararlanarak veri toplayabilme*” yeterliğine çok yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Sekizinci maddedeki “*bilgişim teknolojilerini kullanarak öğretme-öğrenme materyalleri hazırlayabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 4,17’dır. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*bilgişim teknolojilerini kullanarak öğretme-öğrenme materyalleri hazırlayabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Dokuzuncu maddedeki “*dosya paylaşımı ile ilgili temel bilgisayar uygulamalarını kullanabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 4,53’dür. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*dosya paylaşımı ile ilgili temel bilgisayar uygulamalarını kullanabilme*” yeterliğine çok yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Öğretmenlerin bilgişim teknolojileri öğretmen adaylarının *öğretme-öğrenme yeterlikleri* boyutuna ilişkin görüşlerinin ortalamaları 3,96-4,53 değerleri arasındadır. Bu boyutun genel ortalaması 4,28’dür. Bu boyutta öğretmenlerin kendi görüşlerine göre; 9 yeterliğin dördünde yüksek düzeyde (4-*ağ uygulamalarını yerinde kullanabilme*, 5-*paket programları kullanarak öğrenme materyalleri geliştirebilme*, 6- *bilgisayar laboratuvarının ağ ortamını, dosya paylaşımı amacıyla kullanılmasına yönelik etkinlikler*

tasarlayabilme ve bilişim teknolojilerini kullanarak öğretme-öğrenme materyalleri hazırlayabilme) beşinde ise çok yüksek düzeyde yeterliklere sahip oldukları ifade edilebilir.

Tablo 4.16 Öğretmenlerin *öğretim sürecini tasarlama yeterlikleri* boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri

No	Maddeler	\bar{x}	ss
1	Uygun teknolojileri kullanarak öğrenme ortamlarını tasarlarken özel gereksinimli öğrencilerin ihtiyaçlarını dikkate alma	3,60	,87
2	Bilişim teknolojileri uygulamalarını öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirecek şekilde tasarlayabilme	3,93	,71
3	Öğretime uygun planlama yapabilme	4,01	,69
4	Öğretim hedeflerine uygun teknolojik kaynakları seçerek kullanabilme	4,13	,68
	Dördüncü boyutta	3,92	,74

Tablo 4.16’da ilk maddedeki “*uygun teknolojileri kullanarak öğrenme ortamlarını tasarlarken özel gereksinimli öğrencilerin ihtiyaçlarını dikkate alma*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 3,60’dır. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*uygun teknolojileri kullanarak öğrenme ortamlarını tasarlarken özel gereksinimli öğrencilerin ihtiyaçlarını dikkate alma*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

İkinci maddedeki “*bilişim teknolojileri uygulamalarını öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirecek şekilde tasarlayabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 3,93’dür. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*bilişim teknolojileri uygulamalarını öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirecek şekilde tasarlayabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Üçüncü maddedeki “*öğretime uygun planlama yapabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 4,01’dir. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*öğretime uygun planlama yapabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Dördüncü maddedeki “*öğretim hedeflerine uygun teknolojik kaynakları seçerek kullanabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 4,13’tür. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre kendilerinin “*öğretim*

hedeflerine uygun teknolojik kaynakları seçerek kullanabilme” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir. .

Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin *öğretim sürecini tasarlama yeterlikleri* boyutuna ilişkin kendi görüşlerinin ortalamaları 3,60-4,132 değerleri arasındadır. Bu boyutun genel ortalaması 3,92’dir. Bu boyutta öğretmenlerin dört yeterliğin hepsindeki kendi görüşlerinin ortalaması yüksek düzeydedir.

Tablo 4.17 Öğretmenlerin okul-toplum ilişkisi yeterlikleri boyutuyla ilgili görüşlerinin betimsel istatistik değerleri

No	Maddeler	\bar{X}	ss
1	Öğrencilerin ulusal bayram ve törenlerin anlam ve öneminin farkına varmalarını sağlayabilme	3,90	,80
2	Öğrencilerin ulusal bayram ve törenlere aktif katılımlarını sağlayabilme	3,90	,87
3	Atatürk’ün düşünce ve görüşlerini öğretim sürecindeki uygulamalarına yansıtabilme	4,19	,79
	Beşinci boyutta	4,00	,82

Tablo 4.17’de ilk maddedeki “*öğrencilerin ulusal bayram ve törenlerin anlam ve öneminin farkına varmalarını sağlayabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 3,90’dır. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre “*öğrencilerin ulusal bayram ve törenlerin anlam ve öneminin farkına varmalarını sağlayabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

İkinci maddedeki “*öğrencilerin ulusal bayram ve törenlere aktif katılımlarını sağlayabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 3,90’dır. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre “*öğrencilerin ulusal bayram ve törenlere aktif katılımlarını sağlayabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları ifade edilebilir.

Üçüncü maddedeki “*Atatürk’ün düşünce ve görüşlerini öğretim sürecindeki uygulamalarına yansıtabilme*” yeterliğine ilişkin öğretmen yanıtlarının aritmetik ortalaması 4,19’dur. Öğretmenlerin kendi görüşlerinden elde edilen bulguya göre “*Atatürk’ün düşünce ve görüşlerini öğretim sürecindeki uygulamalarına yansıtabilme*” yeterliğine yüksek düzeyde sahip oldukları söylenebilir.

Öğretmenlerin *okul-toplum ilişkisi yeterlikleri* boyutuna ilişkin görüşlerinin ortalamaları 3,64-3,75 değerleri arasındadır. Bu boyutun genel ortalaması 4’tür. Bu

boyutta öğretmenlerin kendi görüşlerinin ortalamalarına göre üç yeterlik maddesinin tümünde yeterlikleri yüksek düzeydedir.

Tablo 4.18 Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin kendi yeterliklerine ilişkin görüşlerinin genel dağılımı

Boyut	Çok az	Az	Orta	Yüksek	Çok yüksek	Toplam
Değerlendirme ve etik yeterlikleri	0	0	0	8	3	11
Teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri	0	0	0	7	2	9
Öğretme-öğrenme yeterlikleri	0	0	0	4	5	9
Öğretim sürecini tasarlama yeterlikleri	0	0	0	4	0	4
Okul-toplum ilişkisi yeterlikleri	0	0	0	3	0	3
Toplam	0	0	0	26	10	36

Tablo 4.18’de görüldüğü gibi öğretmenlerin kendi görüşlerine göre bilişim teknolojileri öğretmen yeterlikleri ölçeği ile toplanan görüşlerinin genel betimsel istatistik sonuçlarına göre, öğretmenler kendilerini 36 yeterlik alanının 26’sında yüksek, 10’unda ise çok yüksek düzeyde yeterli olarak görmektedirler.

Genel olarak madde ortalamalarına bakıldığında öğretim elemanları öğretmen adaylarını iki yeterlik alanında çok yüksek, beş yeterlik alanında orta, 29 yeterlik alanında ise yüksek düzeyde yeterli olarak görmektedirler.

Öğretmen adayları kendilerini bu yeterlik maddeleri içerisinde üç yeterlik alanında orta, 33 yeterlik alanında ise yüksek düzeyde yeterli olarak görmektedirler. Öğretmen adaylarının görüşlerine göre yeterliklerin orta düzeyde olduğu üç yeterlik “teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri” ile ilgilidir. Orta düzeydeki bu üç yeterlikle ilgili olarak adayların öğretmenlik deneyimi kazandıkça öğretmenlerde olduğu gibi kendilerini daha yeterli olarak göreceklere ifade edilebilir.

Öğretmenler ise bu yeterlik maddelerinde kendilerini 36’sından 26’sında yüksek, 10’unda ise çok yüksek düzeyde yeterli olarak görmektedirler. Bu bağlamda, öğretim elemanlarının, öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin kendilerini bu 36 yeterlik alanında genel anlamda yeterli olarak gördükleri söylenebilir.

4.4. BİLİŞİM TEKNOLOJİSİ ÖĞRETMEN YETERLİKLERİNE İLİŞKİN ÖĞRETİM ELEMANLARININ CİNSİYET, UNVAN VE KIDEM DEĞİŞKENİ AÇISINDAN GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Bu bölümde öğretim elemanlarının öğretmen adayları yeterliklerine ilişkin görüşleri cinsiyetleri, unvanları ve kıdemleri açısından karşılaştırılıp tablolar yardımıyla açıklanıp yorumlanmıştır.

Bu bölümde analize katılan öğretim elemanlarının cinsiyet değişkeninde kadınların sayıları 50'nin altında olduğu ve normal dağılım özelliği göstermediği için Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Aynı şekilde unvan açısından öğretim elemanı grubunun sayıları 50'nin altında olduğu ve normal dağılım özelliği göstermediği için Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Kıdem değişkeninde de 1-10 yıl ve 11 yıl ve üstünde kıdeme sahip olanların sayılarının 50'nin altında olduğu ve normal dağılım özelliği göstermediği için Mann-Whitney U testi kullanılmıştır.

Tablo 4.19 Öğretim elemanları görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre Mann-Whitney U testi sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
Değerlendirme ve etik yeterlikleri	Erkek	63	37,72	2376,50	360,500	-1,751	,080
	Kadın	16	48,97	783,50			
Teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri	Erkek	63	41,28	2600,50	423,500	-,983	,326
	Kadın	16	34,97	559,50			
Öğretme-öğrenme yeterlikleri	Erkek	63	39,55	2491,50	475,500	-,348	,728
	Kadın	16	41,78	668,50			
Öğretim sürecini tasarlama yeterlikleri	Erkek	63	38,75	2441,50	425,500	-,961	,337
	Kadın	16	44,91	718,50			
Okul-toplum ilişkisi yeterlikleri	Erkek	63	39,90	2514,00	498,000	-,073	,941
	Kadın	16	40,38	646,00			
Toplam		79					

Tablo 4.19'da görüldüğü gibi öğretim elemanlarının bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının yeterliklerine ilişkin görüş puanlarının beş boyutta cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Değerlendirme ve etik yeterlikleri (U=360,500; P>0,05), teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri (U=423,500; P>0,05), öğretme-öğrenme yeterlikleri (U=475,500;

$P>0,05$), öğretim sürecini tasarlama yeterlikleri ($U=425,500$; $P>0,05$) ve okul-toplum ilişkisi yeterlikleri ($U=498,000$; $P>0,05$) boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında ikinci boyut hariç kadın öğretim elemanlarının erkek öğretim elemanlarına göre daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu söylenebilir fakat bu farkın istatistiksel olarak anlamlı bir fark için yeterli olmadığı görülmektedir. İkinci boyuttaki ortalamaların erkeklerde yüksek çıkması ise teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri teknolojik uygulamalarla ilgili olduğu için erkeklerin kendilerini bu boyutta daha yeterli olarak düşünmüş olmalarından kaynaklanabilir.

Tablo 4.20 Öğretim elemanları görüşlerinin unvan değişkenine göre Mann-Whitney U testi sonuçları

Boyutlar	Unvan	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
Değerlendirme ve etik yeterlikleri	Öğr. Üye.	51	39,55	2017,00	691,000	-,236	,814
	Öğr. Elem.	28	40,82	1143,00			
Teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri	Öğr. Üye.	51	40,64	2072,50	681,500	-,333	,739
	Öğr. Elem.	28	38,84	1087,50			
Öğretme-öğrenme yeterlikleri	Öğr. Üye.	51	38,76	1977,00	651,000	-,646	,518
	Öğr. Elem.	28	42,25	1183,00			
Öğretim sürecini tasarlama yeterlikleri	Öğr. Üye.	51	38,75	1976,50	650,500	-,653	,514
	Öğr. Elem.	28	42,27	1183,50			
Okul-toplum ilişkisi yeterlikleri	Öğr. Üye.	51	36,75	1874,00	548,000	-1,706	,088
	Öğr. Elem.	28	45,93	1286,00			
Toplam		79					

Tablo 4.20'de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının yeterliklerine ilişkin görüş puanlarının beş boyutta unvana göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Değerlendirme ve etik yeterlikleri ($U=691,000$; $P>0,05$), teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri ($U=681,500$; $P>0,05$), öğretme-öğrenme yeterlikleri ($U=651,000$; $P>0,05$), öğretim sürecini tasarlama yeterlikleri ($U=650,500$; $P>0,05$) ve okul-toplum ilişkisi yeterlikleri ($U=548,000$; $P>,05$) boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark belirlenmemiştir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında ikinci boyut hariç öğretim elemanlı unvanlıların öğretim üyesi unvanına sahip olanlara göre daha yüksek bir

ortalamaya sahip olduğu söylenebilir fakat bu farkın istatistiksel olarak anlamlı bir fark için yeterli olmadığı görülmektedir. İkinci boyuttaki ortalamanın öğretim üyesi unvanlılarda yüksek çıkması ise teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikler konusunda öğretim üyesi unvanlıların öğretmen adaylarının bu boyutta daha yeterli oldukları görüşüne katıldıkları söylenebilir.

Tablo 4.21 Öğretim elemanları görüşlerinin kıdem değişkenine göre Mann-Whitney U testi sonuçları

Boyutlar	Kıdem	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
Değerlendirme ve etik yeterlikleri	1-10 yıl	42	39,75	1669,50	766,500	-,103	,918
	11 ve üstü	37	40,28	1490,50			
Teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri	1-10 yıl	42	37,51	1575,50	672,500	-1,027	,304
	11 ve üstü	37	42,82	1584,50			
Öğretme-öğrenme yeterlikleri	1-10 yıl	42	40,60	1705,00	752,000	-,246	,806
	11 ve üstü	37	39,32	1455,00			
Öğretim sürecini tasarlama yeterlikleri	1-10 yıl	42	38,40	1613,00	710,000	-,661	,509
	11 ve üstü	37	41,81	1547,00			
Okul-toplum ilişkisi yeterlikleri	1-10 yıl	42	38,93	1635,00	732,000	-,443	,657
	11 ve üstü	37	41,22	1525,00			
Toplam		79					

Tablo 4.21’de görüldüğü gibi öğretim elemanlarının bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının yeterliklerine ilişkin görüş puanlarının beş boyutun hiç birinde kıdeme göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Değerlendirme ve etik yeterlikleri ($U=766,500$; $P>0,05$), teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri ($U=672,500$; $P>0,05$), öğretme-öğrenme yeterlikleri ($U=752,000$; $P>0,05$), öğretim sürecini tasarlama yeterlikleri ($U=710,000$; $P>0,05$) ve okul-toplum ilişkisi yeterlikleri ($U=732,000$; $P>0,05$) boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark belirlenememiştir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında tüm boyutlarda 11 yıl ve üstünde kıdeme sahip öğretim elemanlarının 1-10 arasında kıdeme sahip olanlara göre daha yüksek bir ortalama sahip olduğu söylenebilir fakat bu farkın istatistiksel olarak anlamlı bir fark için yeterli olmadığı söylenebilir.

Sonuç olarak; öğretim elemanlarının öğretmen adayları yeterliklerine ilişkin görüşleri cinsiyetleri, unvanları ve kıdemleri açısından karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği ifade edilebilir.

4.5. BİLİŞİM TEKNOLOJİSİ ÖĞRETMEN YETERLİKLERİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN ADAYLARININ CİNSİYET DEĞİŞKENİ AÇISINDAN GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Bu bölümde öğretmen adaylarının kendi yeterliklerine ilişkin görüşleri cinsiyet değişkeni açısından karşılaştırılıp tablo yardımıyla açıklanıp yorumlanmıştır. Ölçümlerden elde edilen ortalama puanlar normal dağılım özelliği göstermediği için Mann-Whitney U testi kullanılmıştır

Tablo 4.22 Öğretmen adaylarının görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre Mann-Whitney U testi sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
Değerlendirme ve etik yeterlikleri	Erkek	286	229,34	65590,00	24549,000	-,241	,810
	Kadın	174	232,41	40440,00			
Teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri	Erkek	286	240,22	68703,00	22102,000	-2,011	,044
	Kadın	174	214,52	37327,00			
Öğretme- öğrenme yeterlikleri	Erkek	286	238,45	68198,00	22607,000	-1,646	,100
	Kadın	174	217,43	37832,00			
Öğretim sürecini tasarlama yeterlikleri	Erkek	286	222,41	63608,50	22567,500	-1,680	,093
	Kadın	174	243,80	42421,50			
Okul-toplum ilişkisi yeterlikleri	Erkek	286	226,65	64821,50	24645,000	-,172	,423
	Kadın	174	236,83	41208,50			
Toplam		79					

Tablo 4.22’de görüldüğü gibi öğretmen adaylarının kendi yeterliklerine ilişkin görüş puanlarının beş boyutta cinsiyete göre sadece teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri (U=22102,000; P<0,05) boyutunda anlamlı bir farklılık göstermektedir. Sıralama toplamaları erkek öğretmen adaylarında 68703 kadın öğretmen adaylarında 37327 olarak belirlenmiştir.

Değerlendirme ve etik yeterlikleri ($U=24549,000$; $P>0,05$), öğretme-öğrenme yeterlikleri ($U=22607,000$; $P>0,05$), öğretim sürecini tasarlama yeterlikleri ($U=22567,500$; $P>0,05$) ve okul-toplum ilişkisi yeterlikleri ($U=24645,000$; $P>0,05$) boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark belirlenmemiştir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında ikinci ve üçüncü boyutlarda kadınların diğer üç boyutta ise erkeklerin daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu söylenebilir fakat bu farkların istatistiksel olarak anlamlı bir fark için yeterli olmadığı saptanmıştır.

Sonuçta; öğretmen adaylarının kendi yeterliklerine ilişkin görüş puanlarının cinsiyete göre teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri boyutunda erkek öğretmen adayları lehine anlamlı bir farklılık göstermektedir. Benzer şekilde Menzi, Çalışkan ve Çetin'in (2012) 642 farklı branştaki öğretmen adayları ile yaptığı çalışmada da erkek öğretmen adaylarının teknoloji yeterliliğinin kadın öğretmen adaylarının teknoloji yeterliliğinden daha yüksek olduğu görülmüştür. Yine Akkoyunlu ve Orhan'ın araştırmasında da kadın ve erkek öğrencilerin bilgisayar kullanma öz-yeterlik inançları temel bilgisayar becerileri açısından ele alındığında anlamlı bir farklılık bulunmazken, üst düzey bilgisayar becerileri açısından ele alındığında erkekler lehine anlamlı bir fark bulunmaktadır. Elde edilen bulgular, kadın öğrencilerin bilgisayar programlama gibi problem çözmeyi temel alan üst düzey becerilerde kendilerine daha az güveniyor olabilecekleleriyle açıklanmıştır (2003: 90).

Bu farkın nedeni, erkek öğretmen adaylarının teknoloji yeterliliği konusunda kendilerini kadın öğretmen adaylarına göre daha yeterli düzeyde görmelerinden kaynaklandığı söylenebilir.

4.6. BİLİŞİM TEKNOLOJİSİ ÖĞRETMEN YETERLİKLERİNE İLİŞKİN ÖĞRETMENLERİN CİNSİYET VE KIDEM DEĞİŞKENİ AÇISINDAN GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Bu bölümde öğretmenlerin kendi yeterliklerine ilişkin görüşleri cinsiyet ve kıdem değişkenleri açısından karşılaştırılıp tablo yardımıyla açıklanıp yorumlanmıştır. Örneklemin küçük olması, cinsiyet ve kıdem değişkeninde grupların ellinin altına düşmesi ve ölçümlerden elde edilen ortalama puanlar normal dağılım özelliği göstermediği için Mann-Whitney U testi kullanılmıştır

Tablo 4.23 Öğretmenlerin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre Mann-Whitney U testi sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
Değerlendirme ve etik yeterlikleri	Erkek	47	35,12	1650,50	522,500	-,225	,822
	Kadın	23	36,28	834,50			
Teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri	Erkek	47	39,66	1864,00	345,000	-2,447	,014
	Kadın	23	27,00	621,00			
Öğretme-öğrenme yeterlikleri	Erkek	47	39,76	1868,50	340,500	-2,506	,012
	Kadın	23	26,80	616,50			
Öğretim sürecini tasarlama yeterlikleri	Erkek	47	34,48	1620,50	492,500	-,604	,546
	Kadın	23	37,59	864,50			
Okul-toplum ilişkisi yeterlikleri	Erkek	47	34,32	1613,00	485,000	-,705	,481
	Kadın	23	37,91	872,00			
Toplam		79					

Tablo 4.23'den anlaşıldığı gibi öğretmenlerin kendi yeterliklerine ilişkin görüş puanlarının beş boyutta cinsiyete göre teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri ($U=345,000$; $P<0,05$) ile öğretme-öğrenme yeterlikleri ($U=340,500$; $P<0,05$) boyutlarında anlamlı bir farklılık göstermektedirler. Sıralama toplamları teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri boyutunda erkek öğretmen adaylarında 1864 kadın öğretmen adaylarında 621 ve öğretme-öğrenme yeterlikleri boyutunda erkek öğretmen adaylarında 1868,50 kadın öğretmen adaylarında 616,50 olarak belirlenmiştir.

Değerlendirme ve etik yeterlikleri ($U=522,500$; $P>0,05$), öğretim sürecini tasarlama yeterlikleri ($U=492,500$; $P>0,05$) ve okul-toplum ilişkisi yeterlikleri ($U=485,000$; $P>0,05$) boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark belirlenmemiştir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında birinci, dördüncü ve beşinci boyutlarda kadınların diğer iki boyutta ise erkeklerin daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu söylenebilir fakat bu farkların istatistiksel olarak anlamlı bir fark için yeterli olmadığı ifade edilebilir.

Burada farkın erkekler lehine olmasının nedeni; toplumun kadına biçtiği rollerden dolayı kadınların erkeklere göre bilgisayarlar konusuyla daha az ilgilenmeleri ve bunun yanında bu bölüme gelen erkek öğretmen adaylarının ilgili meslek liselerinin bilgisayar ile ilgili bölümlerinden gelmeleri ve donanım vb gibi teknik konulardaki eksikliklerini öğretmen olduklarında dışarıda bilgisayar ile ilgili özel şirketlerde gönüllü çalışarak deneyim kazanmaları olabilir.

Tablo 4.24 Öğretmenlerin görüşlerinin kıdem değişkenine göre Mann-Whitney U testi sonuçları

Boyutlar	Kıdem	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
Değerlendirme ve etik yeterlikleri	1-5 yıl	19	39,87	757,50	401,500	-1,098	,272
	6-10 yıl	51	33,87	1727,50			
Teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri	1-5 yıl	19	36,26	689,00	470,000	-,192	,848
	6-10 yıl	51	35,22	1796,00			
Öğretme-öğrenme yeterlikleri	1-5 yıl	19	32,97	626,50	436,500	-,635	,525
	6-10 yıl	51	36,44	1858,50			
Öğretim sürecini tasarlama yeterlikleri	1-5 yıl	19	37,53	713,00	446,000	-,512	,609
	6-10 yıl	51	34,75	1772,00			
Okul-toplum ilişkisi yeterlikleri	1-5 yıl	19	34,08	647,50	457,500	-,362	,717
	6-10 yıl	51	36,03	1837,50			
Toplam		79					

Tablo 4.24’de görüldüğü gibi öğretmenlerin kendi yeterliklerine ilişkin görüş puanları karşılaştırıldığında beş boyutta kıdeme göre; değerlendirme ve etik yeterlikleri (U=401,500; P>0,05), teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri (U=470,000; P>0,05) ve öğretme-öğrenme yeterlikleri (U=436,500; P>0,05), öğretim sürecini tasarlama yeterlikleri (U=446,000; P>0,05) ve okul-toplum ilişkisi yeterlikleri (U=457,500; P>0,05) boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark belirlenememiştir.

Sıra ortalamaları dikkate alındığında üçüncü ve dördüncü boyutlarda 1-5 yıl kıdeme sahip olanlar 6-10 yıl kıdeme sahip olanlara göre daha yüksek diğer üç boyutta ise 6-10 yıl kıdeme sahip olanların 1-5 yıl kıdeme sahip olanlara göre daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu söylenebilir fakat bu farkların istatistiksel olarak anlamlı bir fark için yeterli olmadığı görülmektedir.

Sonuç olarak; öğretmenlerin kendi yeterliklerine ilişkin görüş puanlarının beş boyutta cinsiyete göre teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri boyutlarında anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Cinsiyet açısından; bazı araştırmacılar aynı şekilde teknoloji konusunda erkek öğretmen adayları ya da erkek öğretmenlerin kadınların yeterliklerinden daha yüksek olduğu sonucunu vurgulamışlardır (Birgin, Çoker ve Çatlıoğlu, 2010, Korkut ve Akkoyunlu, 2008).

Bu araştırmada, öğretmenlerin kendi yeterliklerine ilişkin görüş puanlarının beş boyutta da kıdeme göre; hiçbir boyutta boyutlarının hiç birinde istatistiksel açıdan anlamlı bir fark göstermediği belirlenmiştir.

4.7. ÖĞRETMEN YETERLİKLERİNE İLİŞKİN ÖĞRETİM ELEMANLARI, ÖĞRETMEN ADAYLARI VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Bu bölümde öğretmen yeterliklerine ilişkin öğretim elemanları, öğretmen adayları ve öğretmen görüşleri ölçeğin beş boyutunda karşılaştırılıp tablo yardımıyla açıklanıp yorumlanmıştır. Örneklemdeki katılımcıların görüşlerinden elde edilen ortalama puanlar normal dağılım özelliği göstermediği için görüşlerin karşılaştırılmasında Kruskal Wallis H Testi, farkın kaynağını incelemek için Mann-Whitney U testi kullanılmıştır.

Tablo 4.25 Öğretmen yeterliklerine ilişkin öğretim elemanları, öğretmen adayları ve öğretmen görüşlerinin karşılaştırılması için yapılan Kruskal Wallis H Testi

Sonuçları						
Boyutlar	Katılımcılar	n	Ortalamalar	sd	χ^2	p
Değerlendirme ve etik yeterlikleri	Öğretim elemanı	79	319,93	2	15,671	,000
	Öğretmen	70	378,67			
	Öğretmen adayı	460	291,23			
Teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri	Öğretim elemanı	79	342,71	2	39,037	,000
	Öğretmen	70	415,04			
	Öğretmen adayı	460	281,78			
Öğretme-öğrenme yeterlikleri	Öğretim elemanı	79	391,54	2	51,971	,000
	Öğretmen	70	399,34			
	Öğretmen adayı	460	275,78			
Öğretim sürecini tasarlama yeterlikleri	Öğretim elemanı	79	327,04	2	18,950	,000
	Öğretmen	70	383,46			
	Öğretmen adayı	460	289,27			
Okul-toplum ilişkisi yeterlikleri	Öğretim elemanı	79	228,97	2	21,676	,000
	Öğretmen	70	357,91			
	Öğretmen adayı	460	310,00			
Toplam		609				

Tablo. 4.25’de görüldüğü gibi *değerlendirme ve etik yeterlikleri* ($\chi^2 = 15,671$; $p < 0.05$), *teknolojik uygulama ve destek yeterlikleri* ($\chi^2 = 39,037$; $p < 0.05$), *öğretme-öğrenme yeterlikleri* ($\chi^2 = 51,971$; $p < 0.05$), *öğretim sürecini tasarlama yeterlikleri* ($\chi^2 = 18,950$; $p < 0.05$) ve *okul-toplum ilişkisi yeterlikleri* ($\chi^2 = 21,676$; $p < 0.05$) boyutlarında

öğretim elemanı, öğretmen ve öğretmen aday görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar belirlenmiştir.

Anlamlı istatistiksel farkın hangi grupların görüşleri arasında olduğunu belirlemek için Mann Whitney U analizi yapılan ikili grup karşılaştırmaları sonucunda; Tablo 4.26'da görüldüğü gibi *değerlendirme ve etik yeterlikleri boyutunda* öğretim elemanı-öğretmen aday görüşleri arasındaki karşılaştırmada ($U=16509,500$; $P>0,05$) ve öğretim elemanı-öğretmen görüşleri arasındaki karşılaştırmada ($U=2284$; $P>0,05$) istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmemiştir. Ancak öğretmen-öğretmen aday görüşleri arasındaki karşılaştırmada ($U=11424$; $P<0,05$) anlamlı fark olduğu saptanmıştır. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin öğretmen adaylarına göre daha yüksek bir ortalamaya sahip oldukları ifade edilebilir.

Tablo 4. 26 Öğretim elemanları, öğretmen adayları ve öğretmen görüşlerinin karşılaştırılmasına ilişkin farkların incelenmesi için yapılan Mann-Whitney U testi sonuçları

Boyutlar	Gruplar	n	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	Z	P
Değerlendirme ve etik yeterlikleri	Öğretim elemanı	79	291,02	22990,50	16509,500	-1,299	,194
	Öğretmen adayı	460	266,39	122539,50			
	Toplam	539					
	Öğretim elemanı	79	68,91	5444,00	2284	-1,831	,067
	Öğretmen	70	81,87	5731,00			
	Toplam	149					
Öğretmen	70	332,30	23261,00	11424,000	-3,919	,000	
Öğretmen adayı	460	255,33	117454,00				
Toplam	530						
Teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri	Öğretim elemanı	79	313,53	24768,50	14731,500	-2,689	,007
	Öğretmen adayı	460	262,52	120761,50			
	Toplam	539					
	Öğretim elemanı	79	69,18	5465,50	2305,500	-1,749	,080
	Öğretmen	70	81,56	5709,50			
	Toplam	149					
Öğretmen	70	368,97	25828,00	8857,000	-6,069	,000	
Öğretmen adayı	460	249,75	114887,00				
Toplam	530						
Öğretme-öğrenme yeterlikleri	Öğretim elemanı	79	355,92	28118,00	11382,000	-5,310	,000
	Öğretmen adayı	460	255,24	117412,00			
	Toplam	539					
	Öğretim elemanı	79	75,61	5973,50	2716,500	-,185	,853
	Öğretmen	70	74,31	5201,50			
	Toplam	149					
Öğretmen	70	360,54	25237,50	9447,500	-5,576	,000	
Öğretmen adayı	460	251,04	115477,50				
Toplam	530						
Öğretim sürecini tasarlama yeterlikleri	Öğretim elemanı	79	296,58	23429,50	16070,500	-1,646	,100
	Öğretmen adayı	460	265,44	122100,50			
	Toplam	539					
	Öğretim elemanı	79	70,47	5567,00	2407,000	-1,367	,172
	Öğretmen	70	80,11	5608,00			
	Toplam	149					
Öğretmen	70	338,84	23719,00	10966,000	-4,316	,000	
Öğretmen adayı	460	254,34	116996,00				
Toplam	530						
Okul-toplum ilişkisi yeterlikleri	Öğretim elemanı	79	208,42	16465,00	13305,000	-3,821	,000
	Öğretmen adayı	460	280,58	129065,00			
	Toplam	539					
	Öğretim elemanı	79	60,56	4784,00	1624,000	-4,364	,000
	Öğretmen	70	91,30	6391,00			
	Toplam	149					
Öğretmen	70	302,11	21148,00	13537,000	-2,160	,031	
Öğretmen adayı	460	259,93	119567,00				
Toplam	530						

İkinci boyut olan *teknolojik uygulama ve destek yeterliklerindeki* anlamlı istatistiksel farkın hangi grupların görüşleri arasında olduğunu belirlemek için, Mann Whitney U analizi sonucunda; öğretim elemanı-öğretmen aday görüşleri arasındaki karşılaştırmada ($U=14731,500$; $P<0,05$) ve öğretmen-öğretmen aday görüşleri arasındaki karşılaştırmada ($U= 8857$; $P<0,05$) istatistiksel olarak anlamlı bir fark belirlenmiştir. Ancak öğretim elemanı-öğretmen görüşleri arasındaki karşılaştırmada ($U=2305,500$; $P>0,05$) anlamlı bir fark saptanmamıştır. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin ve öğretim elemanlarının öğretmen adaylarına göre daha yüksek bir ortalamaya sahip oldukları söylenebilir.

Üçüncü boyut olan *öğretme-öğrenme yeterliklerindeki* anlamlı istatistiksel farkın hangi grupların görüşleri arasında olduğunu belirlemek için Mann Whitney U analizi sonucunda; öğretim elemanı-öğretmen aday görüşleri arasındaki karşılaştırmada ($U=11382$; $P<0,05$) ve öğretmen-öğretmen aday görüşleri arasındaki karşılaştırmada ($U=9447,500$; $P<0,05$) istatistiksel olarak anlamlı fark belirlenmiştir. Ancak öğretim elemanı-öğretmen görüşleri arasındaki karşılaştırmada ($U=2716,500$; $P>0,05$) anlamlı fark belirlenmemiştir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin ve öğretim elemanlarının öğretmen adaylarına göre daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Dördüncü boyut olan *öğretim sürecini tasarlama yeterliklerindeki* anlamlı istatistiksel farkın hangi grupların görüşleri arasında olduğunu belirlemek için, Mann Whitney U analizi sonucunda; öğretim elemanı-öğretmen aday görüşleri arasındaki karşılaştırmada ($U=16070,500$; $P>0,05$) ve öğretim elemanı-öğretmen görüşleri arasındaki karşılaştırmada ($U=2407$; $P>0,05$) istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu saptanmamıştır. Ancak öğretmen-öğretmen aday görüşleri arasındaki karşılaştırmada ($U=10966$; $P<0,05$) anlamlı bir fark belirlenmiştir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin öğretmen adaylarına göre daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu söylenebilir.

Beşinci boyut olan *okul-toplum ilişkisi yeterliklerindeki* anlamlı istatistiksel farkın hangi grupların görüşleri arasında olduğunu belirlemek için uygulanan Mann Whitney U analizi sonucunda; öğretim elemanı-öğretmen aday görüşleri arasındaki karşılaştırmada ($U=13305$; $P<0,05$) ve öğretim elemanı-öğretmen görüşleri arasındaki karşılaştırmada ($U=16240$; $P<0,05$) öğretmen-öğretmen aday görüşleri arasındaki

karşılaştırmada ($U=13537$; $P<0,05$) anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında; öğretim elemanlarının öğretmen adaylarına, öğretmenlerin öğretim elamanlarına göre ve öğretmenlerin öğretmen adaylarına göre daha yüksek ortalamalara sahip oldukları söylenebilir.

Beş boyuttaki karşılaştırmada anlamlı farkın kaynağını incelendiğinde öğretmenlerin daha yüksek bir sıra ortalamasına sahip olmasının nedeni, öğretmenlerin deneyimle beraber kendilerini daha yeterli olarak görmelerinden kaynaklanabileceği düşünülebilir. Bunun yanında öğretim elemanlarının mezun olacak öğretmen adaylarından daha yüksek sıra ortalamasına sahip olması öğretim elemanlarının kendi yetiştirdikleri öğrencilerini yeterli görmelerinden kaynaklanabilir. Öğretmen adaylarının ise üç grup içerisinde en düşük sıra ortalamasına sahip olması; kendilerini deneyimsiz, görmelerinden, yeteri kadar uygulama yapmamış olmalarından vb gibi nedenler yüzünden kendilerini kaygılı hissetmelerinden kaynaklanabileceği söylenebilir.

4.8. ÖĞRETMENLERLE YAPILAN NİTEL GÖRÜŞMELER

Bu bölümde, Aydın, Denizli ve Muğla il merkezlerindeki ilköğretim okullarında görev yapan toplam 36 bilişim teknolojileri öğretmeni ile gerçekleştirilen nitel görüşmelere ait analiz sonuçları verilmiştir. Bireysel görüşmelerden elde edilen içerik analizi sonuçlarına göre veriler, altı tema etrafında toplanmaktadır. Söz konusu temalar; *öğretmen eğitimi, öğretim sürecini tasarlama; bilişim teknolojileri kullanımı, bilişim teknolojileri öğretmenleri, değerlendirme ve okul-toplum ilişkisi* olarak sıralanmaktadır.

Tablo 4. 27 Öğretmen görüşmeleri çıkarılan tema ve kod listesi

<u>Temalar</u>	<u>Kodlar</u>
Öğretmen eğitimi	1. Alınan eğitimin kullanımı, 2. Deneyim kazanma 3. Genel yetersizlikler 4. Öğretim elemanı niteliği 5. Üniversite eğitimi 6. Yeterli eğitim 7. Yetersiz donanım bilgisi
Öğretim sürecini tasarlama	1. Bilgisayar dersi 2. Ders öğretim programı 3. Ders programı basamakları 4. Ders saati yetersizliği f 5. Kılavuz kitap 6. Ortam sorunları 7. Öğretimi Planlama
Bilişim teknolojileri kullanımı	1. Ders işleme 2. Materyal ve Etkinlik kullanımı 3. Öğrenci
Bilişim öğretmenleri teknolojileri	1. Diğer öğretmenler 2. Formatörlük işleri 3. Görev tanımı 4. Öğretmenin kendini geliştirmesi 5. Yapılan işler 6. Zümre içinde işbirliği
Değerlendirme	1. Değerlendirme süreci 2. Not sistemi
Okul-toplum ilişkisi	1. Okul-aile işleri 2. Veliye danışmanlık 3. Veli ilgisi 4. Güvenli kullanım

Öğretmen görüşmelerinden elde edilen bilgiler içerik analizi yapılarak elde edilen tema-kodlar dikkate alınarak yorumlanmıştır. Öğretmen görüşmelerinden elde edilen tema- kodlar yukarıda Tablo 4.27’de verilmiştir. Temalar-kodlar incelendiğinde öğretmenler öğretmenlerin genel olarak kendi yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşleri

belirttikleri görülmüştür. Bu sorunlar altı (öğretmen eğitimi, öğretim sürecini tasarlama, bilişim teknolojileri kullanımı, bilişim teknolojileri öğretmenleri, değerlendirme ve okul toplum ilişkileri) tema ve onlarla ilgili kodlar başlığı altında incelenmiştir

4.8.1. Öğretmen Eğitimi

Öğretmen eğitimi başlığı (teması) altında öğretmenlerin bireysel görüşleri; *alınan eğitimin kullanımı, deneyim kazanma, genel yetersizlikler, öğretim elemanı niteliği, üniversite eğitimi, yeterli eğitim ve yetersiz donanım bilgisi* alt başlıklarında (kodlarında) toplanmıştır.

Alınan eğitimin kullanımı

Bilişim teknolojileri öğretmenleri görüşlerinde; eğitim fakültesinde aldıkları eğitimin öğretmenliğe başladıklarında, öğrendikleri bilgilerin çoğunu özellikle öğretim teknolojileri ile ilgili olanları kullanmadıklarını, yaptıkları işlerle bu bilgilerin örtüşmediğini ve öğrendikleri bilgilerin köreldiğini ifade etmişlerdir. Görüşülen; *BTÖ1, BTÖ4, BTÖ5, BTÖ7, BTÖ8, BTÖ9, BTÖ12, BTÖ13, BTÖ14, BTÖ15, BTÖ17, BTÖ18, BTÖ21, BTÖ22, BTÖ24, BTÖ25, BTÖ26, BTÖ29, BTÖ30, BTÖ31, BTÖ33, BTÖ34 ve BTÖ35* olmak üzere yirmi üç (23) bilişim teknolojileri öğretmeni bu durumu aşağıda olduğu şekillerde ifade etmişlerdir.

BTÖ1: “...ben öğretmen olarak dışarıda öğrendiğim şeyleri yapmaya devam etmezsem öğretmen olarak köreleceğimi bile düşünüyorum. Aldığım bilgileri unutmaya başladığım oluyor bazen tekrar etmezsem çünkü burada anlattığımız şeyler ilköğretim düzeyinde çok basit Office, Excell, internet, bilgisayar yazılım, donanım parçaları...”.

BTÖ4: “Birde benim okulumda olduğu gibi böyle sosyo-ekonomik vs. açısından profili düşük öğrencilerin bulunduğu okullarda öğretmenin kendi çabası olmazsa öğretmenin formasyonu ve yeterlikleri köreliyor”.

BTÖ5: “... bence üniversitede böyle bir eğitimin olması gerekiyor çünkü biz burada sekiz beş çalışıyorsak birkaç donanım konusunda sıkıntı çekiyorsak da bunun çözümünü bilmemiz gerekmekte. Orada aldığımız bilgilerle okulda karşılaştığımız durumlar çok farklı”.

BTÖ7: “Biz programcı olarak yetiştirildik ama hiçbir dersi veremedim şimdiye kadar programlamayla ilgili. Köreldi yani üstüne gitmeyince ekstra bir zamanda

ayıramıyorsun onu unutmayayım onları geliştireyim diye dersin de olmayınca ister istemez köreldi. Öğretmen yeterliliği deyince öğretmenin görevini yürütebilecek yeterlilikte olmasını anlıyorum. Bize branşımıza gelerseniz bizim branşımızda yeterince yeterliliğimiz var ama bu derslere yansıyor mu fazlasıyla yansıyamıyor. Biz genellikle program geliştirme amacıyla eğitim aldık ama şu an sadece derslerde word, exel, Office programı kullandırmayı öğretiyoruz. Onun dışında herhangi bir şeyimiz yok ilköğretimde liselerde de yine aynı program devam ediyor. Meslek liselerine de alınamadığımız için geçişimiz olmuyor bakanlık izin vermiyor böyle bir şeye sadece biz genel olarak word, exel gibi genel şeyleri öğretiyoruz”.

BTÖ8: “... aldığımız lisans eğitimi bizi bugüne getirip devam ettirir mi evet daha ileriye de gidersiniz. Çünkü eğitim öğretim aşamasında bir şey yapmıyoruz yani en etkin ya da en fazla kullanabileceğimiz web tasarımı olabilir bir de yeni yeni blok sayfalarının hazırlanıp yaygınlaştırılması ve çok basit onları da yapabiliriz kendi merakımızla da yapabiliriz. Bence bilgisayar öğretmenin yazılım, donanımının daha fazla olması gerekir diye düşünüyorum ki o bize verilmedi. Beklenti de o yönde değil teknik olarak fişini takmayı unuttuğu bilgisayarının açılmasını istiyor mesela öğretmen bizden beklentisi o”.

BTÖ9: “Öğretmen olarak çıkmakla okulda yapılan iş arasında fark var tabii ki. Dersi tamam üniversite de öğrendik kullanıyoruz yeterli de oluyor. Zaten eğitimi de ona göre alıyoruz. Çocuklara eğitim yeterli ama tabii okul içinde bilgisayar tamirinden projeksiyon tamirine kablolar kadar en ufak şeyi biz koşturuyoruz”.

BTÖ12: “Bilişim teknolojileri öğretmenleri 4 yıl öğretim süresinde özellikle program konusunda eğitim almaktadırlar, program konusunda oldukça yeterli olduğumuzu söyleyebilirim. Üst seviyede programlama dillerini lisans eğitimimiz sırasında bize gösterdiler ve öğretiler ancak biz şu andaki sistemde ilköğretimde öğretmenlik yaparken bunları kullanmıyoruz. Dolayısıyla bu bilgilerimiz köreldi. Ayrıca bu yetiştiğimizi lisans programı güncellemelidir. Ağır ve bizim çalıştığımız alan için gereksiz dersler bulunmamaktadır. Örneğin derslerin yönetimi, öğrenci hâkimiyeti ve öğretmen formasyonu okulda becerilerini kazanıyor. Okul web sitesini kullanıyoruz, forum blogları kullanma, programlama dilleri konusunda bilgilerimizi kullanmıyoruz. Genelde alanımızda kullandığımız bilgiler okulda aldığımız program dışında donanım daha çok ama lisans da aldığımız eğitimim bunlarla pek ilgisi yok”.

BTÖ13: “... bilgisayar öğretmenine şu alanda bir program yaz bize dendiğini sanmıyorum. Exel kullanılır, word, Outlook bu tür yazılımlar genelde kullanılıyor genellikle bilgisayar öğretmenleri de bunları kullanmak durumda kalıyor. Ben BÖTE mezunu olarak hep şunu diyorum. Bizim alanımız sadece bilgisayar öğretmenliği değil bu işin içinde öğretim teknolojileri de var ama hep bu bir kenara itilmiş durumda. Benim ilk atama branşım bilgisayar öğretmenliğiydi. Daha sonra bilişim teknolojileri oldu ama öğretim teknoloğu kısmı hala yok. Biz bu alanda da çok ciddi bir eğitim aldık”.

BTÖ14: “Biz hem donanım olarak hem de yazılım olarak daha iyi yetişseydik biz daha verimli olurduk diye düşünüyorum. Biz yazılım alanında web sayfası tasarlamayı öğrendik, değişik programlamalar öğrendik falan şimdi bu programlamaları MEB ortamında kullanamıyoruz. Programcılık gördük oturup bir program falan yazmıyoruz çünkü ihtiyaç yok diye düşünüyorum. Hazır yazılmış programlarla falan programa uygun bir şekilde dersimizi işleyip gidiyoruz. Öğrenciler bazen bize dert yanyorlar. Trigonometriyi, fonksiyonu, polinomu günlük hayatta nerede kullanacağız ki biz bunları niye öğreniyoruz ki derler ya aynı onun gibi biz de üniversite de öyle konular gördük ki biz şu an onu uygulayamıyoruz veya hayata geçiremiyoruz”.

BTÖ15: “Teorik olarak yok. Şu anda ben Office anlatıyorum daha çok bilgisayara giriş bilgisayar okuryazarlığı adına bir şeyler anlatıyorum öğrencilerime. Mesela Office ile ilgili çok fazla bir şey göstermediler bize. Onunla ilgili olarak Office programlarıyla ilgili sadece Word’le ilgili bir şeyler anlattılar o da bizi biraz daha oyalamak adına mı yoksa sadece laf olsun diye mi bilmiyorum o dersi verdiler. Ondan sonra direkt programlama ağır şeyler yüklediler, bize yani anlatacağımız konuları biz çalışarak öğrendik. Mesela bir Excel’i çocuklara anlatabilmek için önce hakim olmak gerekiyor. Excel’le ilgili aman bir şey yapmadık biz. PowerPoint’dir onları hiç yapmadık. Bunları siz kendiniz bilgisayarıcısınız zaten bunları yaparsınız ondan direkt biz başladık programlamaya o şekilde. İlk başta yoğurdular bizi programlama adına tabi yabancı geliyor. Programlama dersini anlatabilecek bir sürü BÖTE mezunu arkadaşım var ama keşke diyorum ki o programlama yönünden değil de bize okullarda anlatacağımız, programdır onlar biraz daha baz alınarak eğitim bize verilebilirdi”.

BTÖ17: “... çok üzerine düşülen bir ders olmadığı için öğretmen o yeterliliklerini kullansa da aynı kullanmasa da aynı. Bir de kullanmak istediğinde şu

sorunlarla karşılaşıyor. Birincisi; sınıf mevcutları çok olabiliyor, sınıf bilgisayar sayısı çok az olabiliyor. Mesela burada sekizler otuz- otuz beş civarı sınıflar var, on beş bilgisayar var. Her bilgisayara iki değil üç kişi düşüyor. Bir ders saatinde o üç kişinin hangisine yaptıracaksın o işi. İlla ki birisi diğerleri ona bakıyor ya da öbürüyle gevezelik ediyor. Sürekli komiser gibi sen yaptın mı, sen yaptın mı, buraya artı at yapamıyoruz yani. İçlerinden biri yapıyor diğerleri yatıyor.”

BTÖ18: *“Ben mezun olduğum bölümle ilgili söyleyeyim. Mezun olduğum bölümle biz mezun olduğumuzda ders anlatma konusunda programa hakim olma konusunda iyiydik. Fakat okullarda bizden beklenen şey de bizim mezun olduğumuzda aldığımız şeyler birbirinden farklı. Bizden öğretmen olarak programa hakim olarak ders anlatmamız hele şu ara şu iki yıldır beklenmiyor, idare de beklemiyor öğretmenler de. Daha çok tamirci muamelesi görüyorum diyebilirim. O yönden de çok kötü değilimdir aslında o yönden değerlendiriyor insanlar ama ben kendimi yeterli görüyorum bu konuda”.*

BTÖ21: *“... eğitim, evet birebir örtüşmüyor. Çok farklı şeylerle karşı karşıya kalıyoruz. Şimdi bilmiyorum nasıl yedi sene geçti üzerinden ama”.*

BTÖ22: *“Üniversiteden çıkınca şok olduk ya oradan aldığımız eğitimle yaşadığımız çok farklı. Mutlaka dediğiniz gibi meslekte öğreniliyor ama çok kopukluk var. Öyle olduğunu düşünüyorum”.*

BTÖ24: *“Yetiştirdiğimiz alanla yaptığımız iş kesinlikle örtüşmüyor. Mezun olduğumuz bölümle aldığımız eğitim yaptığımız işe bakarsanız aslında alakası yok. Bilgisayar öğretim teknolojileri öğretmenliği bölümünde eğitsel materyal geliştirme konusunda her türlü materyal geliştirdik her türlü eğitimi aldık çok üst düzey bir yazılım gördük sürekli programlama gördük, sürekli matematik gördük. Ama okullara gelip göreve başladığımız zaman kapı çaktık, duvarları kazdık, hat çektik, swichlere baktık. Modemin tamirine baktık. Aldığımız eğitimle yaptığımız işin aslında uzaktan yakından alakası yoktu. Biz aldığımız yazılım derslerin hiç birini okulumuzda kullanamıyoruz. Çünkü dersimiz yok”.*

BTÖ25: *“... aldığımız eğitimle benim burada öğrenci zaten dersi ders gözüyle bakmıyor o ayrı bir mesele. İdareci seni öğretmen gözüyle değil de yardımcı, teknisyen, eleman ne dersek artık, amele gözüyle bakıyor. Sınıf öğretmenleri keza öyle. Öğretmen öyle gel benim farem çıktı, klavyem çalışmıyor, bilgisayar açılmadı. Biz ne için*

okuyoruz buradan ben bilgisayarının yanında yetişen on, on beş yaşındaki çocuk da yapar aynısını düşününce. Benim aldığım eğitimle formasyon dersleri almışız eğitim fakültesinde bilgisayar üzerine eğitim almışız öğretmenlikle alakamız yok ki. Ben diyorum arkadaşlar arasında zaten ben ameleym diyorum şaka bir yana öyleyiz yani.”

BTÖ26: *“Branş olarak üniversitede aldığımız eğitimle uygulama arasında çok büyük farklılıklar var. İlk atanan arkadaşlar bunu hep yaşadılar ben de yaşadım. Örtüşme açısından üniversitenin bizi yetiştirme amacı aslında bilişim teknolojileri yani sadece bilişim değil öğretim teknolojileri de bütün hepsini kapsıyor. Daha genel. Aslında bizim amacımız derslerde öğretmenlere yardımcı olmak bilişim teknolojilerini kullanmak için ama okullarda bambaşka bir durum var. Bizim formatörlük diye bir durumumuz var biliyorsunuz”.*

BTÖ29: *“Birinci aldığımız dersler, ben doksan dokuzda girdim birinci sınıfta Office dersi alıyorsun. Office’le ilgili dersler aldık yine ikinci ve üçüncü sınıfta aldığımız programlama dersleri bence çok gereksizdi. Şu anki derslere bakıyorum biraz daha iyi”.*

BTÖ30: *“Öğretmenlik olarak eğitim fakültelerinde kısmen teorik bilgiler veriliyor, uygulamaya da gittik ama ben bilgisayar alanında bizim bilgisayar öğretmenliğinde öyle yetişiyoruz ki biz her şeyi ucundan öğretiyorlar. Office ucundan öğreniyorsun, web tasarımını ucundan öğreniyorsun, animasyon, grafik tasarım, fotoshop’u ucundan gösteriyorlar. Sonra senden sırası geldiğinde okulda profesyonel iş de bekleyebiliyorlar. Afiş yapalım hadi hocam diyorlar sen fotoshapta çok uzman değilsin fotoğrafçı değilsin ama uğraşa uğraşa öğreniyorsun. Orta joker elemanı diye kullanıyorlar nerde eksik var oraya koşuyoruz”.*

BTÖ31: *“Bizim aslında okuduğumuz bölümün bilgisayar öğretmek olduğunu da pek inanmıyorum ben. Çünkü bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmenliği bölümünden birisi olan bize üniversiteden hocalarımızdan birisi sorduğu zaman bir ne yapacağız şu anda bilgisayar dersi var diye bilgisayar dersine giriyoruz. Ama siz normalde bilgisayar teknoloğusunuz, eğitim teknoloğusunuz deniliyor mesela bize. Sizin bilişimde rehber öğretmen gibi fonksiyonunuz var deniliyor”.*

BTÖ33: *“En çok ne kullanır Word’de mesela biz bunların hiç birini öğrenemedik. Bizim üniversitenin mi eksikliği bilemiyorum ama çoğu mezunlarla görüştüğümde hep aynı. Bizde birinci sınıfta matematik, ikinci sınıfta fizik kimya, üçte biyoloji falan alan*

dersleri biraz geride kaldı. Delfi gördük biz defli-6 bir sene boyunca. Bir sene bittiğinde tek yaptığımız ad soyad yazmak”.

BTÖ34: *“Şu anki programa göre eğitim görmedik biz. Bizde ilk başta 2005-2008 arası ben derslere girdim. O zaman üniversite bir de gördüğümüz konuları mesela Word, Excel’i anlatıp geçiyorduk. Bize o ağırlıktaki dersler verdi mesela dreamwiwer, fotoshop bu tarzda dersler vermedi ama şu an altıncı, yedinci, sekizinci basamak diye basamaklandırıldılar, grubu html öğretmen gerekiyor çocuklara dreamwiwer’ı öğretmen gerekiyor. Birçok öğretmen bunu bilmeden mezun oluyor. Örtüşüyor problem var şu an hiçbir öğretmen de altıncı, yedinci basamağa çıkamıyor zaten. Ders sayısı da bir saat oluyor, not olmayınca çocuk ilgilenmiyor dersleriyle”.*

BTÖ35: *“... verilen eğitimlerde çok fazla uygulamaya yönelik eğitim yoktu. Kendimizi geliştirmeye alakalı bir eğitim verildi bize. Kendin araştırırsan, kendin çabalarsan belli bir seviyeye gelebilirsin gibi durum vardı. Mesela esquel anlatıldı bize ağ anlatıldı ağla alakalı bize uygulama falan yaptırılmadı kendini yetiştirirsen kendin merak edersen o şekilde yeterlilikler verildi. Çabalamayla alakalı çabalarsan, yeni bir şeyler öğrenmeye çalışırsan donanım, yazılım gibi”.*

BTÖ36: *“Eğitim olarak yeterli sadece bilgisayar kısmı yeterli değil sürekli güncellenen bir şey olduğu için aslında bizim hizmet içi eğitime tabi tutulmamız gerekiyor. Benim fikrim yani sürekli yeni çıkan programlar olsun yazılımlar olsun bunlar hakkında. Bunun dışında öğretmenlik mesleği mezunuyuz ama sadece biz ilk senemizde mesleğimizi yaptık. Ondan sonra formatör olarak görevlendiriliyoruz ama öğretmenlik yapmıyoruz. İlköğretim de yeterli ama lisede çalışıyor olsaydık dört yıllık aldığımız eğitim yeterli olmayacaktı”.*

Görüşülen öğretmenlerinin fikirlerinden; öğretmenler verilen eğitim ile elde ettikleri bilgilerin önemli miktarını kendileri eğitim sistemi içerisinde öğretmen olarak görev yaparken yaptıkları işlerde kullanmadıkları, bu nedenle söz konusu bilgilerin zamanla unutulup, körelmesine neden olduğu anlaşılmaktadır. Buradan üniversitede alınan eğitimle yapılan görevin örtüşmediği söylenebilir.

Deneyim kazanma

Bilişim teknolojileri öğretmenleri görüşlerinde; eğitim fakültesinde aldıkları eğitimin eksik kalan yönlerini nasıl kapattıklarını, nasıl deneyim kazandıklarını belirtmişlerdir. Görüşülen; *BTÖ5, BTÖ6, BTÖ12, BTÖ13, BTÖ14, BTÖ15, BTÖ19, BTÖ21, BTÖ24, BTÖ25, BTÖ26, BTÖ27, BTÖ28, BTÖ29, BTÖ31, BTÖ32, BTÖ33, BTÖ35 ve BTÖ36* olmak üzere on sekiz (18) bilişim teknolojileri öğretmeni bu durumu şöyle dile getirmişlerdir.

BTÖ5: "...bunu kendimiz öğrendik okuldan hiç bir şey öğrenmedik ben kendi adıma söyleyeyim. Problemlerle karşılaşınca öğrendim ben".

BTÖ6: "Okulda formatörlük görevim de olduğundan dolayı donanım konusunda artık mümkün olduğunca okuldaki bilgisayarların donanımdaki ihtiyaçları arıza olabilir vs. bunları kendim yapmaya çalışıyorum. Bunları da üniversitede öğrendiklerimiz onları uygulayarak, kendi araştırdıklarımız. Özellikle donanım konusunda arkadaşlarımız sayesinde bilgisayarçı arkadaşlarımız var onların yanına gidiyoruz. Onlarla birlikte o cihazları görüyoruz, birlikte topluyoruz bu şekilde açığı kapatmaya çalışıyoruz".

BTÖ12: "... ilk başladığımızda okullarda bize donanım konusunda soru sorduklarında veya okuldaki bilgisayarlarla ilgili bir şeylerle ilgili iş verdiklerinde sorun yaşayabiliyoruz tecrübesiz olduğumuzdan. İlk geldiğimizde deneyimsizlik konuları branşımızı etkiliyor. Ancak özellikle öğretmenlikle ilgili temel becerilerimizi okulda öğretmenlik yaptığımızda öğreniyoruz. Yoksa 4 yıllık üniversitede aldığımız eğitim bize tam olarak öğretmenlik becerilerini kazandırmıyor. Çoğu bilgi ve becerilerimiz okulda çalışırken geliyor. Öğretmenlik becerilerimizi daha çok çalışırken geliştiriliyor".

BTÖ13: "... kendini çok iyi geliştirenler var ama bunlar kişisel özverileriyle oluyor genelde".

BTÖ14: "... google'ye yazıyoruz diğer başına gelen arkadaşların yorumlarından, paylaştıklarından falan faydalanmaya çalışıyoruz. Mesela diyor ki benimde başıma böyle bir sorun geldi, ben şöyle şöyle yaptım oldu diyor. Çözümü bu şekilde buldum diyor biz de dinliyoruz mesela oluyor ondan sonra aynı sorunla karşılaştığımızda en azından böyle bir sorun olmuştu da ben şu şekilde çözmüştüm diyerek çözüyoruz mesela".

BTÖ15: “... biz nasıl yeterli hale getirdik kendimizi teknik servisin yanında çalıştım daha önceden başka çevremdeki arkadaşlarımın bilgisayarlarıdır, tanıdıkların makineleridir. Onlarla uğraşarak daha yeterli hale geldik ama bayan arkadaşların teknik serviste çalışma imkânları falan yoktu”.

BTÖ19: “Orada ciddi bir eğitim almadık açıkçası. Biz kendi çabalarımızla uğraştık merak edenler etti, merak etmeyenler dersi yeniden aldılar geçtiler. Okulun bize çok katkısı olduğunu söyleyemem”.

BTÖ21: “... bizim branşımız deneme yanılma yöntemi. Bir şeyi deniyorsunuz sonuç verdiyse onu ilerletiyorsunuz. İnternete baktığınızda da herkes yorum yazıyor başına gelen olayla ilgili. Ben deneme yanılma yöntemini seçmişimdir, oradan takip çıkarıyorsunuz. Yani kendi kendine çözmeye çalışıyorsunuz artık. deneme yanılma yöntemiyle önce kablosuna bakıyorum, açmış mı ona bakıyorum, bakıyorum tanıtmış mı tanıtmış, kağıt gönderiyorum, vermiyorsa diyorum ki kağıt sıkışmış. Açıyoruz makineyi kağıdı çıkarıyoruz. Bunun gibi şeyleri deneme yanılma yöntemleriyle tecrübe kazanıyorsunuz artık yavaş yavaş. Deneyim kazanıyorsunuz”.

BTÖ24: “Donanım açığını deneyimle öğrenilir zaten donanım öğrenmek için özel bir derse gerek yok. Zaten bilgisayar kullanabilmek için dersler çok uzun süreli dersler değil önemli olan yazılım ve programlama bilgisidir.

BTÖ25: “... çıkışlıyım üzerine bir şeyler ekledim kendi çapımda bir şeyler yaptım. Ben hiç bir şey bilmiyordum o zamana kadar bilgisayarla çok alakam olmadı aslında. Kendim bir şekilde öğrenmeye çalıştım sonrasında geldik ilköğretimde formatör malum durumumuz”.

BTÖ26: “Ben kazandığım yeterliliklerin çoğunu kendi çabalarımınla kazandığımı düşünüyorum. Deneyimle, bilgisayarla çok haşır neşir olduğumuzdan daha önce az çok yeterliliğimiz olduğundan”.

BTÖ27: “Deneyimle evet ...dediğim gibi donanım kursuna gittim kendi çabamla bir takım şeyler, şu an biliyorum. Kazanmamız gereken şeyleri öğretmen olduktan sonra yaşayarak kazanıyoruz”.

BTÖ28: “İlk etapta ilk mezun olunca çok eksiklik olduğunu hissediyorsunuz. Bir web sitesi yaparken işin teorik kısmını öğrenmişizdir, ama uygulama kısmına geçerken istenilenler ya da farklı şeyler gösteriliyor deneyimsizlik kötü oluyor ilk dönemler. Ağ yapısını ister istemez nasıl çözeceğinizi bilemiyorsunuz okulda göstermiyorlar bunu işin

içine girince birinci okulda başlıyorsunuz sonra öğreniyorsunuz. Yeni mezun arkadaşlar arıyor web sitesi yapacağız nasıl yapacağız diye ya da laboratuvarında neler kullanılması gerekiyor deneyimsizlik öncelikle orada bu staj dediğimiz kısım var ya üniversitede orada gidip sadece ders anlatıyoruz. Bahsettiğiniz şeyi gösteriyoruz eğitimde öğretmenliği gösteriyoruz. İşin arka tarafında biz teknik servis elemanı gibi çalışıyoruz. Bizim herhalde en çok muzdarip olduğumuz konu da bu”.

BTÖ29: “Ben mesela üniversitedeyken bir bilgisayar firmasına gidiyordum, çalışıyordum. O şekilde şu anda öğrenci ne kadar yabancıysa bile sende bilgisayar okusan bile bilgisayarın parçaları hangisi ne iş yapar, bilgisayar nasıl toplanır hiçbir konuda bilgin yok. Ben bilgisayar firmasına gidip her gün iki üç saatimi bazen dersin olmadığında bu konuda arkadaşlarım tarafından çok eleştiriliyordum”.

BTÖ31: “Donanım hariç pek bir sorun yok deneyimle kapatmaya çalışıyoruz. Ben şahsen öyleydi ilk çalıştığım okulda kasayı açmamışken, elimde 98 yılından kalma bilgisayar vardı. Açtım inceledim daha sonra hizmet içi eğitim aldım. Böylece eksiklerimizi gidermeye çalışıyoruz. Her şeyi mükemmel biliyor muyuz tabi orası tartışılır onda yeterli diyemem zaten”.

BTÖ32: “Benim mesleki yeterlilik konusunda ilk göreve başladığım zamanlarda birçok zorluk çektim mesleki yeterlilik anlamında. Bu eksiklik ilerleyen zamanlarda edindiğim tecrübeler sayesinde o şekilde giderildi. Şu an bir sıkıntı olmadığını düşünmüyorum. Daha bilgilendim, daha tecrübelendim. Bu tecrübeleri kazanırken mesleki yeterliliklerin kesinlikle ve kesinlikle tecrübeyle kazanılabileceğini anladım. Öncelikle çalışma ortamının yani öğretmenlik mesleğinin öğretilmesi için çalışma ortamının uygun olup üniversite döneminde gidip çalışılması gerekiyor. Tabi bu bizim üniversitede vardı bütün üniversitede mevcut. Stajyer olarak öğretmen uygulama dersleri var ben birinci ve dördüncü sınıfta gitmiştim sonradan değiştirildi galiba üç ve dördüncü sınıflarda gidiliyor”.

BTÖ33: “Basit anlamda. Mesleğe başladığımızda kendimizi geliştirdik. Bilgisayar zaman geçtikçe öğrenilen bir şey. Biz haftalık veya yıllık sekizinci yılımdayım ben ne yapıyorsun bilgisayarla ilgili ben ilk göreve başladığımda ağ konusunda çok zayıftım. Şimdi çok daha iyiyiz. En iyi misin değilsin daha da öğreneceğin şeyler vardır. Bazen takip ettiğimiz diğer öğretmenlerin web sitesi vardır, orada mesela bir şey

paylaşmıştır, onu okursun. Aylık dergi takip edersen bilgisayar dergileri. Forumları takip edersen güncel teknolojiyi”.

BTÖ35: *“Kendini geliştirmezsen takip etmezsen güncel yazılımları, donanımları yeterli bilgiye sahip olmazsan”.*

BTÖ36: *“Karşılaştıkça öğreniyorsun bir sorun çözmeye çalışırken aynı sorunla tekrar karşılaştığında sende oluyor ama ilk defa karşılaştığında ne yapacağını bilmiyorsun. Nedendir onunla birkaç kere karşılaşman lazım ki sürekli iki, üç kere bilgisayar formatlamak zorunda kalıyorum ben, deneyim tabi ki ilk senemizle şimdiki çok farklı”.*

Öğretmenler öğretmen olarak görev yapmaya başladıklarında bazı konularda yaşadıkları eksikleri bazen yapa yapa, bazen kursa giderek veya okul dışında bazı yerlerde çalışarak deneyim kazanıp, bazı konuları öğrendikleri ve daha yeterli hale geldikleri söylenebilir. Bu nedenle genel anlamda öğretmenlik alanlarının hepsi için öğretmenlerin hizmet öncesi devrede öğretmenlik uygulama dersi, hizmet içinde stajyer öğretmenlik uygulaması süreci öğretmenlerin gerekli tecrübeyi kazanması için önemlidir.

Genel yetersizlikler

Bilişim teknolojileri öğretmenleri görüşlerinde; eğitim fakültesinde aldıkları eğitimin genel anlamda eksik yönlerini ve yaşadıkları güçlükleri örnekleriyle açıkça ifade etmişlerdir. Görüşülen; BTÖ3, BTÖ4, BTÖ5, BTÖ13, BTÖ16, BTÖ17, BTÖ19, BTÖ27, BTÖ30, BTÖ32, BTÖ33 ve BTÖ35 olmak üzere on iki (12) bilişim teknolojileri öğretmeni bu durumu aşağıdaki gibi ifade etmişlerdir.

BTÖ3: *“... alan bilgisi sorularınız mesela donanımla ilgili bu şekilde cevap veriyorsunuz. Bilgisayarlar çok sık arızalanıyor. Bizim laboratuvarımızda bir yılda geçen öğrenci sayısı seksen bin bir yılda burada seksen bin tane öğrenci bilgisayarları kullanıyor ve tabi ki bu çok fazla düzeyde bilgisayar arızasına neden oluyor. Siz eğer o bilgisayar arızasını doğru bir şekilde tespit edemezseniz bunu bir bilgisayarçıya yönlendiriyorsunuz. Böylelikle hem devleti zarara uğrattıyor hem de çok kolaylıkla çözülebilecek bir işin süresini uzatıyorsunuz ve fiziksel olarak bir eksikliğiniz doğuyor”.*

BTÖ4: “Bazı bölümlerde hele bazı üniversitelerden mezun olan öyle öğrenciler var ki çok basit şeyleri bile bilmiyorlar. Bir Excel programında bir kenarlık koymayı dahi bilmiyorlar”.

BTÖ5: “Öncelikle üniversitede aldığımız dört yıllık lisans eğitiminin yeterli olmadığını düşünüyorum”.

BTÖ13: “Bilgisayar çok gelişmiş bir alan olduğu için bence biraz sıkıntılı bir alan. Bir de ben hep şunu diyorum; Bilgisayar öğretmenleri sorun çözücü. Bilişimin temeline baktığımız zaman mesela e-okul sisteminin temeli bilgisayar. Burada olan sorunlarda ilk görüşülen genelde bilgisayar öğretmeni oluyor okulda. Bu anlamda bilgisayar öğretmeninini kendini çok iyi geliştirmesi lazım tabi ki ama üniversitede alınan lisans eğitimi bu açıdan çok da yeterli olmadığını düşünüyorum ben. Kendi alanımızla ilgili daha önemli daha ciddi bilgiler edinmemiz gerektiğini düşünüyorum. BÖTE mezunu öğretmen, mezun olduğu zaman okula geldiğinde karşılaşacağı sorunları bilmiyor birçoğu. Nasıl çözeceğini zaten bilmiyor. Ben şunu biliyorum lisans mezunu olup da bilgisayara Office paketi kuramayan arkadaşlar da vardı. Şu anda onlar öğretmenlik yapıyor. Office paketi kuramamak ciddi bir eksiklik”.

BTÖ16: “... yeterlilik alan bilgisi olarak yeterli diyebilirim ama eğitim bilimleri anlamında sınıf yönetimi, öğretim yöntemleri falan bu konularda özellikle sınıf yönetiminde belki aslında biraz daha eğitim fakültelerinde bu konuya ağırlık verilmeli”.

BTÖ17: “Bir kısmı öğretmen olmadı sağda solda şirketlere girdiler. Bir kısmı öğretmen oldu, bir kısmı üniversitelerde kaldı ama genelde mezun olurken öğretmen olmak gibi bir düşüncemiz yoktu. O yüzden öğretmenlik konusunda yeterliliklerimiz çok iyi olmadı. Çok üzerine düşmedik biraz da İngilizce eğitim görmenin dezavantajı İngilizce gördük her şeyi KPSS’ye girdik her şey değişti. Sorular Türkçe kavramlar Türkçe birebir karşılığı da olmuyor. O tür bir KPSS kitabı karıştırmak gerekti ama matematik alt yapımız iyi olduğu için genelde KPSS’de sıkıntı yaşanmadı ama eğitim bilimleri anlamında çok fazla kendimizi geliştirmedik. Öğretmen olduktan sonra şunu gördüm onu geliştirememiş olmamızın ona bir eksisi olmadı çünkü devletin bilgisayar öğretmenine bakış açısı değişmiş ya da velinin okulun herkesin”.

BTÖ21: “Ben o zaman hatırlıyorum tepegözden anlatıyordu okulda öğretmenlerimiz. Tepegöz şimdi hiçbir okulda kullanılmıyor. Tepegözler depoda bekliyor bizim tamamen projeksiyona yönelmiş durumda. Ama dediğim gibi

projeksiyonlar da farklı modellerde. Bizim donanım dersimiz yoktu ders vardı ama bire bir uygulama yoktu ayrıca kurs yapılıyordu. Kurslara tabi oluyorduk o kurslarda kasayı açıp her öğrenciye de düşmüyordu mesela şu parçayı çıkarın bu parçayı çıkarın diye. Aldığımız eğitim tamamen öğretim metotları üzerine öğrencilere ne verebilirsiniz bilişim teknolojileriyle ilgili. Teorikti. Teknik anlamda burada birçok şeylerle karşılaşılıyor. Ben çok sıkıntılar yaşadım ben geçen sene geldim bu okula. Hala daha yaşıyoruz. Yeterli gelemiyoruz okulda birçok şey herkesin bir bilgisayar var”.

BTÖ27: “Yeterli bir şekilde mezun olmuyoruz diyebiliriz işin gerçeği. Çünkü biz tabi bir takım farklı programlar gördük web uygulamaları adı altında ya da ağ şeklinde ama okula başladığımızda ya da bize gösterilenin çok altında olduğunu özellikle donanım konusunda BÖTE mezunlarının biz teknik bir donanım istemiyoruz çünkü teknik bir servis de değiliz. Çok yetersiz bilgi verdikleri ve üniversitelerde şöyle bir şey var; sürekli kendin bilgiyi bulacaksın havasında bir eğitim gösteriliyor. Bu da çok doğru bir yaklaşım değil”.

BTÖ30: “Üniversiteler eğitim fakülteleri bu açıdan yetersiz. Gerçi okullarda çok da o kadar profesyonel bir beklenti yok. Sadece web sayfası onu da html de yaptığımızda iş görüyor. Bence daha üst düzey bilgisayar öğretmeni olarak eğitim fakültelerinden bilgi almamız lazım. Her şeyi meslekte öğreniyorsunuz. Ben daha önce özel sektörde de çalıştım bilgisayarla ilgili orada öğrendim. Okuldan bomboş mezun olmuşum dedim yani kendi adıma”.

BTÖ32: “Zaten öğretmenimiz kendisi daha yeni öğrenmiş gelip bizle birlikte kendisi öğrenmeye çalıştı. Kağıtta yazıp ya da bilgisayarda yazıp programda uygulama bile olmaksızın onu uygulamaya çalıştı”.

BTÖ33: “ADSL bağlantıları vardı o zaman okula gittik, ADSL bağlantısı yapılacak bilmiyorsun ağ yapısını bilmiyorsun. Öğretmen gelmiş çok iyi olduğunu iddia ediyor ama hiçbir şey anladığı yok ağ bağlantısından çok basittir aslında ben şimdi üniversitede hoca olsam bilgisayar öğretmeni olarak ilk başta vereceğim şey ağ. Bir ağda nasıl sorun vardır nasıl çözülebilir bununla ilgili bırak sınavı, yazılıyı onun eğitimini veririm veya Word’ü Excel’i mesela nasıl öğretmen anlatabilir. Öğretmen olacak nasıl anlatır”.

BTÖ35: “...yeterliliklerde eksiklik yok da. Eksiklik şöyle verilen eğitimlerde çok fazla uygulamaya yönelik eğitim yoktu. Kendimizi geliştirmeye alakalı bir eğitim verildi

bize. Kendin araştırırsan, kendin çabalarsan belli bir seviyeye gelebilirsin gibi durum vardı. Örneğin, bize ağ anlatıldı ağla alakalı bize uygulama falan yaptırılmadı kendini yetiştirirsen kendin merak edersen o şekilde yeterlilikler verildi. Çabalamayla alakalı çabalarsan, yeni bir şeyler öğrenmeye çalışırsan donanım, yazılım gibi”.

Burada öğretmenlerin görüşlerinden; yazılım, donanım gibi alana özgü konuların dışında derslerin teorik verildiği, uygulama gerektirecek öğretmenlik becerilerinin yeterliliklerinde bazı eksikliklerin olduğu söylenebilir.

Öğretim elemanı niteliği

Bilişim teknolojileri öğretmenleri görüşlerinde eğitim fakültesindeki öğretim elemanlarının gerekli niteliklerden yoksun olduğunu belirtmektedirler. Görüşülen; BTÖ4, BTÖ8, BTÖ19, BTÖ32, BTÖ33 ve BTÖ35 olmak üzere altı (6) bilişim teknolojileri öğretmeni bu durumu şöyle dile getirmişlerdir.

BTÖ4: *“Dört yıllık programı bence daha iyi olabilir. Bence çok yeterli değildi neden dersiniz çok fazla ders almıyorduk aldığımız derslerde de genelde işin uzmanı kişiler tarafından verilmiyordu ya da bilgisayar mühendisliğinden bizim çok çok üstümüzde seviyedeki hocalar geliyordu. Ben yeterli görmüyorum”.*

BTÖ8: *“Ben bölümün ilk mezunlarındanım bölümümüzde hocamız yoktu o konuya girsek çok yetersiz çıkarız. Bölüm başkanımız kimya çıkışlıydı BÖTE’ci yoktu yani bizde”.*

BTÖ19: *“.. öyle hocalarımız olmadı açıkçası. O dersi verebilecek kapasitede hocalarımız hiç olmadı. Bizim derslerimize fizik öğretmenleri girdi. Meraklı olan kimya öğretmenleri girdi. Branşında eğitim almış hiç kimse girmedi açıkçası. Lisedeki bazı öğretmen arkadaşlar hızlı bir şekilde üniversite kadrosuna geçirildi öğretim görevlisi olarak onlar da bize bir şey katamadılar. Çünkü biz onları geçmiştik geldiklerinde. Bizim dersimize gelip bir şey katmadılar bize. alan hocalarımız olmadı açıkçası”.*

BTÖ32: *“Bize grafik tasarım dersleri verilmedi. Programa dillerinden hiç işimize yaramayacak bir ders verildi. Son sınıfta video stüdyo diye bir şey gösterildi. Tabi şimdi yazılım boyutu bir kenara donanım boyutu bizim için daha önemli diğerine göre. Bunun için üniversitede yine verimli bir eğitim aldığuma inanmıyorum”.*

BTÖ33: *“... bizde alan öğretmenleri yoktu. Yani bilgisayar dersini verebilecek kalitede öğretmen yoktu. İkinci öğretim okudum meslek lisesi öğrencilerinin yoğunlukta*

olduğu bir sınıfta biz üç dört tane düz liseden gelen öğrenciler vardık. Onlar da biraz bilgisayar biliyorlardı. Derse giren hocalar meslek lisesinin hocasıydı zaten okutman olarak. Bilgisayar alanında yetişmiş uzman alanlı öğretmenler değillerdi. Fizik bölümü olarak, kimya bölümünün öğretmeni..”.

BTÖ35: “çok fazla öğretim görevlisi alanında yetişmiş kişi yoktu. Son iki sene gelmeye başladı profesör geldi galiba bölüm başkanı olarak. Biraz daha iyi olduğunu duydum daha sonra. İlk olmanın dezavantajlarını yaşadık. Sadece uygulama olarak sıkıntı oldu”.

Bu kısımda öğretmenlerin görüşlerine dayanarak; alanında yetişmiş eleman azlığının ve diğer alan dışı öğretim elemanlarının çalıştığı ve BÖTE bölümlerinde öğretim elemanlarının sayı ve nitelik olarak yetersizliklerinin bulunduğu ifade edilebilir.

Üniversite eğitimi

Bilişim teknolojileri öğretmenleri görüşlerinde; eğitim fakültesinde aldıkları eğitimin taşıdığı özellikleri belirtmişler, örneğin programlama konusunda eğitim aldıklarını fakat ihtiyaç duyulan diğer konularda eğitim almadıklarını söylemektedirler. Görüşülen; *BTÖ1, BTÖ2, BTÖ11, BTÖ15, BTÖ19, BTÖ21, BTÖ25, BTÖ29 ve BTÖ32* olmak üzere dokuz (9) bilişim teknolojiler, öğretmeni fikirlerini şöyle ifade etmişlerdir.

BTÖ1: “...ilköğretimler için gayet yeterli. BÖTE bölümlerinin eğitimleri”.

BTÖ2: “..ders için yeterli ders için sorun yok zaten Office gösteriliyor başka bir şey gösterilmiyor”.

BTÖ11: “Yeterlilik açısından biz eğitim fakültesinde bilgisayar eğitimin değil de daha çok eğitim dersi gördük. Yani eğitim nasıl olur daha az kapsamlı gördük bu da aynı şekilde devam etti. İlköğretim öğrencileri olduğu için. Belki alıştırmaya ve etkinlikler olabilirdi. Bilgisayar eğitimi daha fazla verilebilirdi. Bilgisayar yönelik programlamadır, donanımdır. Şimdi yönlendirme öyle çünkü bilgisayar eğitimi değil de bilgisayarların bakımından daha çok sorumluyuz. Teknik işler yaptığımız için donanım konusunda daha çok bilgi verilebilirdi”.

BTÖ15: “BÖTE diye bir bölüm var bilgisayar öğretim teknolojileri bölümü eğitimi bu bölümden maalesef birçok üniversitede çok fazla yetkinliğe sahip olmadan mezun oluyor arkadaşlar. Ben kendi mezun olduğum üniversitede bayan arkadaşlar özellikle çok bilgisi yoktu çok fazla yoktu sayıları ama Windows bile kurmasını

bilmeden bizim bölümden mezun olan arkadaşlar vardı. Daha sonra göreve başladıktan sonra mecbur kaldılar Windows kurulumudur, yazıcı tanıtımıdır bunlarla ilgili birçoğu utana sıkıla telefon ediyorlardı. Hocam böyle bir durum var nasıl yapabiliriz ben bunu çözemedim diyorlardı halbuki çok büyük problemler değildi. Donanım ve yazılım adına bizi direkt laboratuvarların içine atıp bir şey öğretmediler ama çok iyi birer programcı olduk. Birçok eğitim yazılımını BÖTE mezunu olan arkadaşlar çok rahat bir şekilde yazarlar ben kendim bile iki, üç tane eğitim yazılımı yaptım proje olarak. Şu anda böyle bir değerlendirme yapılırsa çok iddialı bir söz söylemeyeyim ama benim programlarım bile eğitim yazılımı olarak kullanılabilir düzeyde ki benden daha iyi arkadaşlar vardı”.

BTÖ19: *“...evet BÖTE orada ciddi bir eğitim almadık açıkçası. Biz kendi çabalarımızla uğraştık merak edenler etti merak etmeyenler dersi yeniden aldılar geçtiler. Okulun bize çok katkısı olduğunu söyleyemem”.*

BTÖ21: *“Ben 2004 yılında mezun oldum. O zaman akıllı tahta falan yoktu tepegözün eğitimini verdiler bize projeksiyon eğitimi falan verilmedi. Ama okullara geldiğimizde her sınıfta projeksiyon var şimdi. Her sınıfın projeksiyonu da farklı model, farklı özellikte, farklı menüsü var. Mesela akıllı tahtalar kuruldu geçen sene bize otomatik akıllı tahtalarımız. O akıllı tahtalarla bire bir uyumsuzluk yaşandı. Akıllı tahtayı görme projeksiyonu ayarlaması onları bulabilmek için baya zorlandık. Aldığımız eğitimle tamamen farklı bir şeyle karşı karşıya kaldık ki birçok arkadaşımız aynı şekilde. Çoğu kişinin aldığı eğitim yetersiz geliyor yani eğitim fakültelerinde aldığımız eğitim yetersiz geliyor. Teknik ve donanımlar farklı”.*

BTÖ25: *“Kendi alanımızda diyorsak yetiştirilme bazında eğitim fakültelerinde BÖTE bizim zamanımızda çok gereksiz dersler vardı. Bizde fizik, kimya, matematik kredisi en yüksek derslerdi mezun olurken. Yine varmış kredisi düşmüş bunun yanı sıra yeni dersler flash ya da çeşitli programlar almışlar galiba bilgisayar üzerine ama eğitim fakültesinin ben çok fazla verimli olduğunu düşünmüyorum. Kendi kendine yapabilen arkadaşlar da ilerledi, uğraşanlar meslek lisesinden gelenler zaten biliyordu onlar hiç bir şey öğrenmeden gittiler”.*

BTÖ29: *“Eğitim öğretimde kullanılacak güncel programlar var. Dreamwiwer, flash orada bu programlar üzerinde eğitim alıyorsun. Bizim aldığımız pascal vardı s-plus vardı. Şu anda hiçbir eğitimde kullanmıyorsun ve kullanılmayan bilgi de zaten unutuluyor. Şu an pascal’dan bir program yaz deseniz ben yazamam*

çünkü o programa hiç ihtiyaç duymadım sekiz on yıldır da kullanmadım kullanılan bilgi de unutuluyor. Onun yerine güncel programlar verilse eğitim öğretim açısından materyal açısından daha faydalı olur. Bilgisayar öğretmenleri bu konuda zorlanıyor mu bence zorlanmıyor çünkü açıklarını kapatıyorlar. En güzel olay forum sitesi var hiç yapamıyorsa paylaşım yoluyla çeşitli materyalleri toplayabiliyor ya da bir derdi problemi varsa oradan fikir edip çözebiliyor”.

BTÖ32: *“O şekilde bir tecrübem oldu o tecrübe hayat boyu bana yarayacak herhalde. Ama üniversitede gerçekten hocam bizde genelde muhalefetlik var bir beğenmemelik var gibisinden de düşünülebilir ama bu öyle bir şey değil aldığımız eğitim gerçekten iyi bir eğitim değildi”.*

Burada görüş bildiren öğretmenlerin ifadelerinden; yeni teknolojik uygulamaları fazla öğrenemedikleri, yazılımı-donanımı dengeli öğrenmediklerini, aldıkları bazı konularda eğitimlerin ise öğretmen olduklarında kullanamadıkları söylenebilir.

Yeterli eğitim

Bilişim teknolojileri öğretmenleri görüşlerinde eğitim fakültesinde aldıkları eğitimin hangi boyutlarının yeterli olduğunu açıkça ifade etmişlerdir. Görüşülen; BTÖ4, BTÖ8, BTÖ9, BTÖ10, BTÖ20, BTÖ22, BTÖ24, BTÖ28 ve BTÖ31 olmak üzere dokuz (9) bilişim teknolojileri öğretmeni bu konuyla ilgili düşünceleri sırasıyla şöyledir.

BTÖ4: *“Yeterlikleri şöyle tanımlayabiliriz bilişim teknolojilerinden anlayan değişen teknolojilerle kendini geliştiren ve onlara adapte olabilen, aynı zamanda teknolojilere eğitim ortamında adapte edebilen ve onu eğitim ortamında kullanabilen öğretmenler olarak tanımlayabiliriz. Aynı zamanda okuldaki eğitim teknolojilerinden yani eğitim ortamında kullanılan teknolojilerden anlayabilen olarak tanımlayabiliriz yeterlik olarak. Yeterlikler çok geniş”.*

BTÖ8: *“BÖTE mezunuyum ama tabi öğretmenlik yapamıyoruz onu da baştan söyleyeyim. Bilgi ve teknoloji araç ve gereçlerini etkin olarak kullanabilen yeniliğe açık uyarlanabilen ve adapte olabilen kolaylıkta yeniliklere bu konuda kendisi de biraz meraklı olan birisi olması lazım bence. Kendisi kullanmakla birlikte çevreyi bu konuda yönlendirici olabilir”.*

BTÖ9: “Bence dört yıllık eğitim, öğretmen olmam için bilişim teknolojileri öğretmeni ya da formatör öğretmen olmak için yeterli. Yeterli eğitimi aldığımızı düşünüyorum üniversiteyle ilgili”.

BTÖ10: “Benim aldığım eğitim burada çocuklara gösterdiğim ders, program açısından bir sıkıntı yok. Yani okulda bize o yeterliliği verdiler. Televizyondan da evet her şey eğitim teknolojisi diye geçen zaten BÖTE diye geçiyor ya bilgisayar ve öğretim teknolojileri onun içerisinde yazı tahtalarından tutun her şey tabi bizde kimse yazı tahtası ile ilgili bir şey demiyor da akıllı tahtalar onların hepsi iş onun içerisine girince orada bir sıkıntı var. Biz üniversitede akıllı tahta hiç görmedik projeksiyon cihazı gördük kurduk kullandık onda bir sıkıntımız yok aynı şekilde sunumlar vs. yani üniversitelerin elinde olan imkanlardan faydalanarak eğitim öğretim materyali hazırlama ve o konularda bir sıkıntımız yok”.

BTÖ20: “Genelde yeterlilik konusunda ben üniversiteden ders anlatma konusunda, materyal hazırlama konusunda yani yeterli eğitimi aldığımı inanıyorum ben”.

BTÖ22: “... mesleki yeterlilik konusunda ilköğretimde bir sorun yok. Liselerde mesleki liselerde ki zaten mesleki liselerde görev yapamadığımız için onda belki yetersiz kalabiliriz, özellikle programlama dillerinde. Şimdi demiyorum üniversiteden çıktığımız andan itibaren. Hizmet içi eğitimlerle bu kapatılabilir.

BTÖ24: “Yeterlilik konusunda hiçbir sorunumuz yok bizim. Bilgisayar öğretmenlerinin çok yetenekli olduğunu düşünüyorum. Kendim yeterince formatörlük de yaptım. Bilgisayar öğretmenlerini yönlendirme konusunda da çok çalıştım. Bu konuda öğretmen arkadaşların çoğunun yeterli olduğunu gördüm zaten. İstisnalar her zaman kaideyi bozmaz kendini yetiştirmiş arkadaşlar çok iyiler olduğu gibi çok kötülerde olabiliyor. O ayrı bir şey ama Milli Eğitim Bakanlığının bunu da hizmet içi eğitimlerle kapatabileceğini düşünüyorum ben”.

BTÖ28: “Aldığımız eğitim ders programına göre yeterli fazlasıyla yeterli çünkü program kötü bir program. Office programları bilgisayar okuryazarlığı gösterdiği için hatta ilköğretimde geçen sene ilköğretimde çalıştığım için bilgisayara dokunmadan dersi bitiriyordum. Başka okullarda başka öğretmenler fizik öğretmeni derse girmeye başlıyor. Bilgisayar öğretmeni için çok kötü bir program kötü program olduğu için de yeterliliği ders yeterliliğine göre uygun”.

BTÖ31: *Yazılım noktasında kendimi yeterli görüyorum. Bilmem gereken şeyleri biliyorum ama donanım konusunda belli sıkıntılar olduğu zaman da internette birçok kaynakta mevcut olup kendimizi geliştirmeye çalışıyoruz zaten bilgisayar da böyle bir şey sürekli yeniliğe açık olmak lazım. Dersin en büyük sıkıntısı bu bilişim öğretmenleri için toplumumuzda oluşan genel bir yargı var. Bilgisayar öğretmenin teknolojinin her şeyinden anlarsın. Yeri geldiği zaman mesela fotokopi makinesi bozuk siz anlarsınız siz bilgisayarlısınız diye gelenler oluyordu”.*

Burada görüş bildiren öğretmenlerin ifadelerinde yeterlik alanındaki kapsamın geniş olduğunu ve genel anlamda öğretmen olarak bilişim teknolojileri dersini yürütecek yeterlilikte olduklarını eksik yönlerini ise deneyim ve hizmet içi eğitimlerle kapatılabileceğini önermektedirler ve bunun yanında derse girmemelerinden yakındıkları ifade edilebilir.

Yetersiz donanım bilgisi

Bilişim teknolojileri öğretmenleri görüşlerinde; eğitim fakültesinde aldıkları eğitimin özellikle donanım alanında hangi sorunları yaşadıklarını ve bu konudaki yetersizliklerini aşağıdaki gibi ifade etmişlerdir. Görüşülen; BTÖ2, BTÖ4, BTÖ5, BTÖ7, BTÖ12, BTÖ14, BTÖ20, BTÖ22, BTÖ23, BTÖ26, BTÖ28, BTÖ29, BTÖ31 ve BTÖ34 olmak üzere on dört (14) bilişim teknolojileri öğretmeni bu konuyla ilgili düşünceleri sırasıyla şöyledir.

BTÖ2: *“İlköğretim için yeterli yani dersler için yeterli ama şu var mesela bilgisayar öğretmenlerinden genelde okullarda başka şeyler isteniyor. Ne bileyim mesela arızalar oluyor bilgisayarlarda, başka şeylerde gel onu tamir et deniyor, donanımla ilgili bir şey gösterilmiyor daha çok teknik servislikle ilgilendiğimiz için”.*

BTÖ4: *“Bence daha fazla dersler arttırılmalı içerikleri yoğunlaştırılmalı, uygulama daha fazla olmalı donanım kısmı çok eksik kalıyordu. Uygulama basamağına geçilemiyordu teoride kalıyordu donanım kısmını genelde öğrenciler kendi çabalarıyla öğreniyorlardı”.*

BTÖ5: *“Donanım bilgisi açısından eksik olduğumuzu düşünüyorum ben BÖTE mezunuyum. Okulda bizden öğretmenlikten daha fazla teknik elemanlık bekliyorlar o yüzden bu konuda yeterli değiliz”.*

BTÖ7: “Tabi ben şu anda donanım eğitimini almadım mesela. Biz mezun olduğumuzda bizim programın içinde donanım yoktu donanım laboratuvarı da yoktu Ama ne yaptık okula geldik kurcalaya kurcalaya deneye çıkara öğrendik birçok şeyi”.

BTÖ10: “... donanım temel bazda biraz daha olsa eğitim verebilirlerse seçmeli ders olarak çok daha faydalı olur en azından daha önce hiç bu olayı yaşamamış, karşılaşmamış bir arkadaşımız ilk göreve başladığında, karşılaştığında biraz daha tecrübeli olur”.

BTÖ12: “Üniversitedeki lisans eğitimimiz sırasında donanım konusunda herhangi bir şey öğrenmedik. Donanım konusunda öğretmen olduğumuzda kendi kendimize yoğrulduk ve tecrübe kazandık”.

BTÖ14: “Keşke diyorum biraz daha teknik eğitim fakültelerinde falan mutlaka görüyorlardır ama eğitim fakültelerinde keşke biz de biraz daha donanım ağırlıklı görseydik o bizim işimize daha çok yarardı diye düşündüm çünkü her okulda 15+1, 20+1 bilgisayarlar var ve her gün bir tanesinde sorun oluşuyor yani donanımsal olarak. Biz bunu kendi bilgimiz dahilinde yapmaya çalışıyoruz. Ben kendimi o konuda eksik görüyorum donanım konusunda eksikim var yazılım konusunda kendime güvenirim ama donanım konusunda eksikim var. Ben bu konuda kendimi yetersiz görüyorum”.

BTÖ20: “Öğretmen yeterlilikleri konusunda benim üniversite olarak mezun olduğum yerde ders anlatma açısından yeterliliğimiz tam o şekilde ama biz BÖTE olarak herhangi bir şekilde donanım dersi görmediğimiz için ki orada da belirttim. Okula ilk başladığımız anda atandığımız anda ilk karşımızda sorun şu oldu şu donanımı biliyor musunuz şu bilgisayarı yapabilir misiniz, ağı kurabilir misiniz? Direk karşımıza çıkan bu oluyor. Yeterlilik konusunda dersi anlatma değil daha çok bilgisayarı yapabiliyor muyuz, önümüze gelen bilgisayarı tamir edebiliyor muyuz?”.

BTÖ22: “Çözemediğim donanım problemi yok, çok mu iyiyim donanımda hayır. Hatta üniversiteden çıktıktan sonra ben donanım dersimiz yoktu mesela çok çok eksiktim. Ondan sonra sorunlar çıka çıka, çöze çöze şu an hiçbir bilgisayarda sorun yaşamıyorum. Çözemeyeceğim problem yok bu biraz da deneyimle alakalı. Programlama konusunda özellikle eksik olduğumu düşünüyorum. Üniversitede o konuda eksik kaldığımı düşünüyorum. Biz üç dört farklı programlama dili gördük keşke diyorum bir tane görseydim”.

BTÖ23: “Yeterlilik konusunda açıkçası BÖTE mezunları ilköğretim için yeterli ama çok da bir şey yapılmadığı için okulda ders anlamında sadece Office programları öğretim kitaplarımızda da mevcut zaten çok fazla bir şey geçmiyoruz görsel olarak ne fotoshop, ne flash öğrenciler de almak istemiyor ki çoğunun zaten hazır bulunuşluğu yok öğrencilerin okulda ama öğretmenler donanım açısından yetersiz. Ben donanım boyutunda yetersizim. Herhangi bir bilgisayarda arıza olduğu zaman açıkçası ne yapacağımı ben de bilmiyorum. Çoğu zaman ilk başlarda özellikle mesleğe ilk başladığım zaman çok zorlanıyordum”.

BTÖ26: “Sorun şöyle oluyor aldığımız eğitimlerle biz yarım dönem donanım gördük görmedik ama şimdi atanan öğretmenler özellikle bayan öğretmenler çok sıkıntı yaşarlar. Üniversitede çok zorluk çekmedik şimdi de zorluk çekmiyoruz ama bizden beklenen daha çok donanımsal olarak yeterliliğe sahip olmamız. Yeri geliyor yazıcı bozuluyor onu tamir etmemiz gerekiyor, yeri geliyor elektrik süpürgesi bozuluyor onu tamir etmemiz gerekiyor böyle değişik şeyler”.

BTÖ28: “... formatör olduğu için, başka bir şey olduğu için donanım konusunda yetersiz olabiliyor özellikle donanım kısmında”.

BTÖ29: “Yeterlilik açısından bizim bölüm ilk kurulduğu zamanlarda seçilen derslerde problem yaşadık. Ben ikinci mezunuyum BÖTE'nin. Benden alt dönemlerde donanım dersini çıkardılar. Ben dört yıllık eğitim fakültesini bitirdim donanımla ilgili bana hiçbir bilgi verilmedi hiçbir ders almadım. Donanımla ilgili kendini geliştiriyorsun ki bu konuda özellikle bayan arkadaşlar eksiklikler yaşadı. Benim okullarda gördüğüm donanım konusunda çok sıkıntı yaşayan öğretmenler oluyor”.

BTÖ31: “Üniversitelerde BÖTE bölümüne donanım ağırlıklı bir ders okutulmuyor genelde yazılım ağırlıklı bir dersler okutuluyor. Donanım bir kredilik, iki kredilik bir ders. Biz okullara geldiğimiz zaman en büyük sorunumuz bilgisayarlarda karşılaşılan donanım sorunları”.

BTÖ34: “Bizim BÖTE mezunlarında şu yoktu donanım gösterilmiyordu. Hep yazılım amaçlı bizim okulda da yazılım amaçlı gösterildi. Mesela ben mezun olduğumda donanım anlamında hiçbir şey bilmiyordum. Ram, ramı anlatıyorsun ama bilgisayarın içinden ram çıkar, ram tak, bozuk ram değiştir bunları bilmeden mezun oldum ve benim dönemde birçok arkadaş bilmeden mezun oldu. Bende ne yaptım okulda bozuk bilgisayarlar vardı bunları açtım, baktım, internetten bilgisayar donanımlarını

inceledim şunu çıkar tak derken okuldaki donanım ile ilgili hiçbir problem yaşamıyorum çünkü biliyordum yazılımda benim bir problemim yok ama donanımsal olarak eksikim. Eksik olduğum için eski bilgisayarlarla uğraşa uğraşa şimdi donanımsal olarak bir problem yaşamıyorum. Belki eksiktir ama okuldaki herhangi bir şeyi halledemeyecek kadar değil. Tüm bilgisayarları mesela şu an söküp takabilirim o açıdan bir problemim yok”.

Donanım konusunda gerekli eğitimin verilemediği ancak formatörlük görevlendirilmelerinden dolayı öğretmenlerin görev alanları içerisinde olmasına rağmen donanım konusunda yapmaları gereken bazı konularda yetersizlikler yaşadıkları ifade edilebilir.

4.8.2. Öğretim Sürecini Tasarlama

Öğretim sürecini tasarlama (teması) başlığı altında öğretmenlerin bireysel görüşleri; ilgili kodlar alt başlıklarında toplanmıştır. Öğretmenlerin görüşleri; *bilgisayar dersi, ders öğretim programı, ders programı basamakları, ders saati yetersizliği, kılavuz kitap, ortam sorunları ve öğretimi planlama* alt başlıklarında (kodlarında) toplanmıştır.

Bilgisayar dersi

Bilişim teknolojileri öğretmenleri öğretimini yaptıkları ilköğretim okullarında yer alan bilişim teknolojileri dersinin genel durumu ve statüsü ile ilgili olarak görüşlerini belirtmişlerdir. Görüşülen; *BTÖ3, BTÖ7, BTÖ12, BTÖ17, BTÖ18, BTÖ25, BTÖ30 ve BTÖ33* olmak üzere sekiz (8) bilişim teknolojileri öğretmeni bu durumu ilişkin görüşlerini aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir.

BTÖ3: “... çocuklar şöyle geliyor hocam haftada bir saat bilgisayar dersimiz var notumuz da yok biz diğer derslerde zaten çok yoruluyoruz bizi serbest bırakın ya da oyun oynayalım şeklinde çok fazla talep de geliyor. Biz de tabii ki bu talepleri minimuma indirmeye en alt düzeyde karşılamaya çalışıyoruz, en alt düzeyde karşılıyoruz. Bakanlık ya da milli eğitim bizden çocukların başarılı olmasını beklemiyor. Böyle bir sıkıntımız var neden dersiniz haftada iki saat olan bilgisayar dersi, bir saate indirildi, notu kaldırıldı, dört beşlerden bilgisayar dersi tamamen kaldırıldı. Bakanlığın bilişimle, bilgisayarla ilgili çocuklardan bir beklentisi yok”.

BTÖ7: “Evet zaten bizim ders olarak çok fazla bir etkinliğimiz yok programa öğretmen olarak fazla söz hakkımız da yok. Dersimiz olmadığı için, seçme şansımız olmadığı seçmeli ders olduğumuz için öğrencileri proje ödevi bile veremiyoruz öğrenci istemediği sürece notumuz yok çünkü. Bir de bakanlık herhangi bir şeyde bizim onayımızı ya da bizim görüşlerimizi almıyor”.

BTÖ12: “Dersler kaldırıldığı ve seçmeli olduğu bir için bilişim teknolojileri dersinin programının bir anlamı kalmadı. Diğer branş öğretmenleri çocukların bilgisayar konusunda çok iyi olduklarını düşünüyorlar ama ne yazık ki öyle değil. Çocukların bildiği oyun ve teknolojiyi tanımakla sınırlı. Ayrıca burada önemli bir konu dersin saati azaltılıp notu kaldırıldığı için ilerde bu alanda başarılı olabilecek meslek seçebilecek ve o alanda başarılı olabilecek çocukları seçip yönlendirme şansımız yok. Bir saatte öğrenciyi tanımıyoruz. Çocukların ilgisini çekemiyoruz”.

BTÖ17: “Ben ilk öğretmenliğe başladığım zaman dersin puanı vardı mesela not veriliyordu. Sonra bir iki sene sonra o da kalktı. Dersin notu kalktı seçmeliydi zaten bir saate indi ders saati. Geçen sene de beş ve altıdan kaldırıldı bu ders. Beş altı hiç seçemiyor; altı, yedi, sekizde seçmeli ve birer saat o da okul seçerse”.

BTÖ18: “Mesela sekizinci sınıflarda şimdi programlama var, belki ömrü boyunca bir daha görmeyecek. Onun için mümkün olduğunca en alt tabana yönelik ilgisi olanların devam edebilmesine yönelik işlemeye çalışıyorum. Mesela web tasarımı iki üç öğrencinin hoşuna gidiyor seviyor. Kendisi evinde geliştiriyor gerçekten geliştiren var şunu yaptım bunu yaptım böyle yaptım diyen ama onun dışında hepsini birden şuraya yönlendireyim diye bir amacım yok. Çocuk zevk alıyorsa devam etsin, artı zaten zevk alanların büyük bölümü başarısız öğrenci değil başarılı öğrenci devam etmeye müsait öğrenci Anadolu lisesine de gitse iyi bir okula da gitse oradan devam edebilecek kapasitede bir öğrenci”.

BTÖ25: “Ders esnasında müdür yardımcısı çağırır, diğer öğretmenler çağırır var olan dersi de yaptırmıyorlar nasıl olsa önemsiz ya da çocuklar bir yere gidecek olur ne dersi var bilgisayar, seçmeli başka bir ders tamam gitsin nasıl olsa önemsiz bir ders ya. Önemsiz diye ister istemez o konuma geliyoruz”.

BTÖ30: “Formatörlük bazı illerde zorunlu yaptırılıyor seçme şansın yok. Sen okulda bilgisayar öğretmeni teksen formatörsün istemiyorum diyemiyorsun öyle bir zorlama da var. Öğretmenliği biz bu anlamda unuttuk haftada beş saat altı saat çoğu

okulda yok. Birer saat küçük okullarda. Şu anki durumda zaten ben ilk başta da dedim ya bilişim teknolojileri dersi tahminim kaldırılacağı artık. Çünkü ben ilk geldiğimde iki saatti haftada dört beşte de vardı. İlk önce tek saate indi sonra dört beşten aldılar. Benim çoğu arkadaşım norm fazlası biz formatörlükle kurtarıyoruz”.

BTÖ33: “... bir öğrenci geliyor hiçbir şey bilmiyor. Sene bitiyor o çocuk bilgisayar okuryazarı. Word, Excel, PowerPoint, kullanıyor internette bir şey araştırıyor aradığını kaydetme, güvenli kullanma bilgisayar okuryazarı yapıyorsun sen bu çocuğu. Ama şimdi bizden bu dersi aldılar çok anlamsız bir iş oldu bu. Dersimiz azalmadı kaldırıldı. O da seçilmiyor. Çünkü diğer öğretmenler norm içi kalabilir. Bizim okulda bilgisayar dersi seçilse İngilizce öğretmeni bile norm dışı kalacak. Ona seçmeli İngilizce seçiliyor. Niye çünkü o da yıllardır burada çalışmış”.

Öğretmen görüşmelerinden; öğrenci, idareci ve diğer öğretmenler tarafından seçmeli ve notu olmayan bir ders olarak değerlendirilmesi öğretmenler ve dersin verimliliği açısından bazı sıkıntılara neden olduğu söylenebilir.

Ders Öğretim Programı

Bilişim teknolojileri öğretmenleri öğretimini yaptıkları bilişim teknolojileri dersinin öğretim programına ilişkin görüşlerini belirtmişlerdir. Görüşülen; BTÖ1, BTÖ4, BTÖ6, BTÖ7, BTÖ13, BTÖ17, BTÖ18, BTÖ22 ve BTÖ26 olmak üzere dokuz (9) bilişim teknolojileri öğretmeni bu durumu ilişkin görüşlerini aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir.

BTÖ1: “... ders saatlerimiz ikişer saat olmuş olsa çok daha etkin olacak. İlköğretimdeki dersin programı biraz daha zenginleştirilmeli, biraz daha geliştirilmeli ve geliştirilmesi için de ders saati arttırılmalı bir saatlik bir derste şimdiki programı veriyoruz biz ama bir saatlik bir derste daha iyi daha geniş programı biz veremeyiz”.

BTÖ4: “Ben kendi bölgem ile ilgili konuşacak olursam öğrencilerin genelde ekonomik durumları iyi olmadığı için evlerinde bilgisayar yok o yüzden öğretim programları tamam eksiklikleri var ama yine de fena değil uygulanabilir şeyler ama öğrencilerin çok üstünde kalıyor, benim öğrencilerimin çok üstünde kalıyor. Bir ders saati ya da iki ders saati haftada o beceriyi kazanabilmek için yeterli olmuyor”.

BTÖ6: “Ders programında yine branşın getirdiği bir farklılık var aslında çünkü herkesin evinde yeterli teknolojik donanımı yok o yüzden de öğrenciler çok farklı

düzyeyde geliyorlar. Yaşlarının gerektirdiğinden de farklı gelenler var o yüzden orta yolu bulmakta zorlanıyoruz. Buna programda yetişemiyor”.

BTÖ7: “Öğretim programı çok iyi değil kitaplarımız hazırlanmış etkinlikleri var ama çok boşlukları var. Mesela konu bir yerde bitiyor başka bir yerde hemen başka bir konuya geçiyorsunuz ya da o konuya verilmesi gereken süre çok az kalıyor, o konuda alt yapısı olmadan bazı şeyler verilmeye çalışılıyor. O yüzden bunlar program içerisinde çok büyük eksiklik ama biz onları kendi dersimiz içerisinde alt yapısını hazırlıyoruz, eğer konu yarım kalıyorsa ekstra zaman verip uzatıyoruz bazı konuları, bazı konuları kısaltmak zorunda kalıyoruz yani bir şekilde ayarlıyoruz ama program yeterli değil. Doğru ve düzgün hazırlanmamış”.

BTÖ13: “Bilgisayar dersi devam edecekse okullarda daha esnek bir yapıda olması lazım yani belli çerçevede örneğin Office paketi ama open Office de anlatılabilir, Microsoft Office de anlatılabilir. Bunun hangisinin anlatılacağını o öğretmen bence karar vermeli ya da eğitim bölgesi olarak karar verilmeli, il olarak karar verilmeli çünkü bunun birçok etkeni var. Örneğin A okulundaki bilgisayarlar çok iyiyken Office 2010 kullanılabilecekken B okulunda Office 2003 bile kullanamayabiliyorsunuz. Bu nedenle bunların göz önünde bulundurulması lazım yani her okulda her seviyede donanım da yok. Bu sadece bilgisayar öğretmenin de çözebileceği bir durum değil belki program bir yerden baskı uyguluyor eğitim denetmenleri bu programların uygulanmasını istiyor. Öğretmen daha fazlasını vermek istiyor öğrencilere çünkü teknoloji gelişiyor hala Office 2003 anlatılıyorsa öğrenci de bunu kabul etmiyor bu anlamda çok sıkıntı yaşandığını düşünüyorum. Tabi öğretmen burada birazcık daha esnekliğini kullanarak okul idaresiyle görüşüp zümre toplantılarında bunu tutanağa geçirerek eğer destekleniyorsa Office 2003 yerine Office 2010 anlatabilir. A programı varken programda biraz daha gelişmiş olan bir programını gösterme imkanı belki olabilir diye düşünüyorum”.

BTÖ17: “Bir de şu var program değişmediği için kılavuz kitap da değişmediği için mesela bu kılavuz kitap kaç yılında çıktı diyelim ki üç yıl önce çıktı”.

BTÖ18: “Ya basit geliyor ya da zor geliyor örneğin web sayfası tasarımı zor geliyor. Ama Word, Excel kendileri öyle düşünüyor bence yeterli değil de basit geliyor arası yok yani çocukların gözünde böyle bence öyle değil. Eğer on hafta ayrıntılı kurs gibi Word anlatmaya kalkarsam bun alıyorlar ama keyifleri istediğince

paylaştırarak yapınca şu anda kitaba göre gidiyorum hiç bunalıyorlar. Neden bunalıyorlar kitap bir parça ondan almış bir parça öbür taraftan almış hiçbir zorlama yok hatta muhtemelen öğrenme sonuca da elde edemeyeceğim ben bu kitaptan”.

BTÖ22: “... gösterip yaptırdığım için ben görüyor yapıyor çocuk ama bir hafta sonra da olmuyor. Dediğim gibi program biraz sıkışık. Mesela Access konusu var çoğu kişi anlatımı yapamazken altıncı sınıflarda üç haftaya sığdırmış Access'i. Ben veri tabanının teorik olarak anlatmasını geçtim çocuğun aklında kalmaz mutlaka uygulama da yaptırırsak mümkün değil o üç saat bitmesi. Yazılım türlerinde atlamış Access'e, veri tabanına atlamış ondan sonra PowerPoint'e atlamış. Bir düzensizlik var PowerPoint'e bu sene altı yedi saatlik bir konu koymuş seneye bir daha var yine arada bir yerde beş saat. Böyle dağıtmış halbuki onun yerine tek tek öğretilse daha iyi olur kanısındayım. Sonra uygulamasını zaten mutlaka yapıyor çocuklar işine yarıyor çünkü. Maalesef tam öğretmiyoruz. Bir yerde iki menüyü öğretmiş diğerlerini öğretme diyor. Zaten yetişmiyor her öğrenciye uygulama yaptırdığımız için yetişmiyor bir de herkes öğrensin isteğimiz var. O hele hiç olmuyor Excel'de özellikle çocuk öğrenmek istiyor yapmak istiyor ama olmuyor ona takılı kalırsan da ders yürümüyor. Notu olsa çok farklı olacak”.

BTÖ24: “İlköğretimlerde iki saat dersimiz vardı dördüncü sınıftan sekizinci sınıfa kadar. Öğretim programı güzeldi lisedeki program çok daha harikaydı. Çünkü bilgisayar-1 ve bilgisayar-2 adı altında geçiyordu. Bilgisayar-1 dersinde iki saat temel bilgisayar kullanım bilgilerini alıyorlardı. Bilgisayar-2 dersinde programlama eğitimi veriyorduk. Temelde olsa bir programlama eğitimi vermek gerçekten çok güzeldi. Aslında program güncellenirse, düzeltilirse maksimum verim alınabilir. Teknolojiyle ilgili bilgiler yetersiz çok yetersiz. Bugün bakıyorsunuz bilgisayar dersi programında üst düzey yeterlilik gerektirecek hiç bir şey yok. O kadar basit bir düzeye indirgediler ki yani bilgisayar dersini bilgisayarı öğrenmiş birisi bile anlatabilir. Eğitim seviyesi tartışılır ama üst düzey konular değil zaten çocukların sıkılmasına bu dersi sevmemesine neden olan şey de bence program. 1998 yılında çıkan program sekiz sene sonra güncellendi”.

BTÖ26: “Yani program da sıkıntı var altı ve yedinci sınıfta veri tabanı gibi konular var. Bu konuların öğrencilere ağır olduğunu düşünüyorum. Çok sağlıklı uygulayan bilgisayar öğretmeni var mıdır vardır belki ama çok nadirdir belki. Ben

arkadaşlarımla görüştüğüm durumlarda çok fazla verimli olduğunu düşünmüyorum. Sınıfın seviyesine göre program PowerPoint'i iki hafta vermişse ben bakıyorum çocukların PowerPoint'le ilgili hiç yeterliliği yok gösterdiği şeylerde de yeterliliği yok yapabilecek durumda değiller. İki hafta önce ön hazırlık yapıyoruz onları belli bir seviyeye getirip ondan sonra artık kitaptaki şeyler uygunsa onları vermeye gayret ediyorum”.

Öğretmenler dersin öğretim programı ile ilgili görüşlerinde programın konularının eski olduğunu, yenilenmesi ve haftalık ders saatinin artırılması gerektiği ve özellikle programdaki konu kapsamının karışık olduğunu belirtmişlerdir. Bu nedenle şu anda sistemde seçmeli ders olarak yer alan dersin öğretim programı program geliştirme sürecine göre ilgililerin görüşü alınarak yenilenmelidir. Son durumda ise MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı 25.06.2012 tarihinde yeni uygulamayı konan ilköğretim kurumları (ilkokul ve ortaokul) haftalık ders çizelgesi güncellenmiş ve önceden *“bilgişim teknolojileri”* diye adlandırılan bilgişim teknolojileri öğretmenlerinin verdikleri bu dersi *“bilgişim teknolojileri ve yazılım”* olarak adlandırılmıştır. Ortaokul kısmındaki (5., 6., 7. ve 8.) sınıflara fen bilimleri ve matematik grubu seçmeli dersleri içerisine haftada iki saatlik ders olarak yer verilmiştir (MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı).

Ders programı basamakları

Bilişim teknolojileri öğretmenleri öğretimini yaptıkları ilköğretim okullarında yer alan bilgişim teknolojileri dersinin öğretim programındaki basamakları nasıl seçtikleri ve basamaklarla ilgili olarak görüşlerini belirtmişlerdir. Görüşülen; *BTÖ1, BTÖ10, BTÖ11, BTÖ20, BTÖ21, BTÖ22, BTÖ29, BTÖ30, BTÖ34 ve BTÖ36* olmak üzere on (10) bilgişim teknolojileri öğretmeni bu durumu ilişkin görüşlerini aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir.

BTÖ1: “... o şöyle oluyor. Mesela basamakları belirliyoruz. Şimdi sadece artık 6,7,8 de ders olduğu için 6'lar 6'ncı basamak, 7'ler 7'nci basamak, 8'ler 8'inci basamak diye belirleyip o şekilde öğretiyoruz ama eskiden 1'den 8'e kadar olduğu için birinci basamağı vermiyorduk, birinci sınıflara çok kolay olduğu için çocuklar bilgisayarı hemen hemen bilerek geliyorlar birinci sınıf bile olsalar basamakları belirliyorduk. Basamak belirlemeyi biz o senenin sonunda atıyorum dördüncü sınıf çocuğı dördüncü basamağı nasıl yaptı, zorlandı mı, zorlanmadı mı zorlandıysa seneye

dördüncü sınıfa dördüncü basamak vermiyordum. Üçüncü basamak veriyordum. Ama şimdi öyle bir şey yok altılar altı yediler yedi sekizler sekizinci basamak”.

BTÖ10: *“Birden sekize kadar basamak vardı şimdi artık altıyla sekiz arasına indirgediler onu. İkinci devre gibi oldu ilköğretim birinci kademelerde dersimiz kaldırıldı bildiğiniz gibi. Öğrencilerin, fiziki şartlarına ve durumlarına bakarak öğrenci seviyelerine bakarak istek ve arzularına laboratuvarların imkanlarına bakarak basamak belirleme hakkımız var. Ancak o şekilde bir çözüm getirebiliyoruz onun haricinde çok da fazla müdahalede bulunamıyoruz”.*

BTÖ11: *“Basamak sistemi var biliyorsunuz kılavuz kitaplarında. Sınıf bazında alıyorum eğer birinci basamağın kitabını bitirirlerse ikinci basamağa geçiyorum mesela”.*

BTÖ20: *“... biz kendimiz ayarlıyoruz desek daha iyi olur. Ben o şekilde ayarlıyorum basamaklarını o şekilde ayarlıyorum. Sınıf düzeyine göre sıfırdan başlattığım hiçbir sınıf olmadı daha. Sonuçta hepsi klavye ve fare tutmayı bildiği için ama bir düzenleme gerektiğini düşünüyorum”.*

BTÖ21: *“Çok ağır geldiğini söylediler sekizinci basamak özellikle kullandım ben sekizinci sınıflarda. Html anlatılmış planlama derken neye göre planlanmış bilmiyorum belki pilot okullar seçilmiştir ona göre yapılmıştır ama köydeki bir öğrenciyi düşünün o öğrenciler nereden anlayacak zaten Word’ü Excel’i görmemiş hayatında. Bir iki çok yetersiz üçten itibaren çok ağırlaştırılmış konular. Altıncı basamağı kullanıyorsunuz yedi sekiz de çocuk tamamen kopuyor. Evet, genel duruma göre. Bir de bir sene önce size gelen öğrenciyi bilmiyorsunuz nasıl öğrenci geleceğini. Mesele dörtte gelen öğrenci seviyesine göre seçin diyorlar ya dörtte üçü seçsek yetersiz geliyordu ben onun sıkıntısını yaşamıştım. Dördü seçsek bir senede iki basamak kullanmayın dediler ama ben kullandım açıkçası bir iki üçü kullanıp dörde geçiyordum dördüncü sınıflarda dördüncü basamağı seçiyordum. Öğrencinin durumuna göre oturmadı o. Özellikle sekizinci basamağın zannetmiyorum kullanıldığını çok sıkıntı yaşandı orada”.*

BTÖ22: *“... öğrencinin hazır bulunuşluğuna göre basamakları belirliyoruz. Ama dediğim gibi alt yapı olmayınca mesela altıncı sınıftaki bir çocuğa altıncı basamaktan başlatacağımızda ağır geliyor çocuğa dörtle başlatırsak çok hafif geliyor. Program dersin de kalkmasıyla beraber çok karıştı. Bize şu an altıncı sınıf sayısı kadar altıncı*

basamak kitabı geldi, yedinci sınıf kadar yedinci basamak halbuki biz bunları girmiştik. Ben mesela geçen senede basamak olarak girdim ama o hiç dikkate alınmadı”.

BTÖ29: “... bizim kitaplarımızda basamak var birden sekize kadar ama sınıfı göstermiyor. Çalıştığın yere göre beşinci sınıfa beşinci basamağı da gösterebilirsin, yedinci basamağı da gösterebilirsin, ikiyi de gösterebilirsin. Öğrencinin seviyesinin alt yapısına bağlı bu. Ben hep bir de birinci kademedede dersimiz vardı ikinci kademedede yoktu. Birinci kademededen kalkıp ikinci kademeye geçince idare altıncı yedinci sekizinci basamak şeklinde istemiş. Ben bu konuda söylemişim öğrencilere en son dördüncü, beşinci basamağı gösterdim. Kademeli olarak gideceğiz altıncı sınıflara altıncı basamağı okuturuz ertesi sene yedi ve sekizlere yedinci basamağı veririz. Altı yedi sekiz şeklinde düzelir dedik yani çocuk beşten sekizinci basamağa geçecek arada görmediği konular olacak sekizinci basamaktaki konularda ağır geliyor öğrencilere. Kitapta sorun yaşadık. Dersin işlenişi açısından şu anda donanımsal bir sorun yaşamıyorum. Tek konuda şikayet alıyorum o da internet ve kulaklık”.

BTÖ30: “Sekiz basamak var bu sekiz basamakta aslında ben bu konuyu müfettişlerle de konuştum senenin ilk başında bir değerlendirme yapıyor üçüncü basamak uygun veya üçüncü sınıfa aynı basamak vermek zorunda değiliz. Sınıfın seviyesi yüksektir ama yedinci basamağa öğrenebilir yargısına varırsa öğretmen yedinci basamağı öğretebilir ama böyle bir çelişki de var çocuklara üçüncü basamak kitabı dağıtılmış yedinci basamağı ben nasıl öğreteceğim. Sözde sekiz basamak her sınıfa bir basamak gibi düşünülüyor ama dördüncü sınıfa dördüncü basamak kitabı dağıtıyorlar, beşinci sınıfa beşinci basamak bunu bana sormuyorlar yani”.

BTÖ34: “Evet. Sınıflara göre dağıtılmış sekizinci basamak geliyor sekizinci sınıflara geliyor. Kitap mesela öğretmene verilecek öğretmen diyecek ki altıncı sınıflara ben beşinci basamağa kadar işleyeceğim buna göre dağıtılması gerekiyor öğretmene bırakılması lazım her şeyin öğretmenin belirlemesi lazım. Köyle burayı bir tutamazsınız. Köydeki bilgisayar bilmiyor, hiçbir şey bilmiyor ama buradaki sürekli bilgisayarda”.

BTÖ36: “Kılavuz kitabımız var, öğrencinin seviyesine göre hareket ediyorduk. O uygundu. Birinci sınıfta dersi almamız mümkün olmadığı için dörtten itibaren başlıyorduk zaten. Birinci seviyeden alıyordum zaten basit bir seviye. Bir senede iki seviye yapıyordum mesela bir ikiyi dörtte yapıyordum, üç dördü beşte yapıyordum. O

şekilde ama sekizinci basamak biraz üst seviyede hiç sekizinci basamak işlemedim okulda ben hep yediye kadar çıktım en son orada kaldım”.

Öğretmenler dersin öğretim programındaki basamak belirlemenin artık işlevsel olmadığı, basamakların öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyi ve okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik durumuyla ilgili olduğu, dersin seçmeli olmasıyla beraber basamak seçmenin karışık bir hal aldığı ve basamaklara göre kitap dağıtıldığı fakat öğretmene sorulmadan bu işlemlerin gerçekleştirildiği söylenebilir.

Ders saati yetersizliği

Bilişim teknolojileri öğretmenleri öğretimini bilişim teknolojileri haftalık 1 saat olan süresini yetersiz bulmaktadırlar ve buna ilişkin görüşlerini belirtmişlerdir. Görüşülen; *BTÖ7, BTÖ17, BTÖ19, BTÖ25, BTÖ31 ve BTÖ35* olmak üzere altı (6) bilişim teknolojileri öğretmeni bu durumu ilişkin görüşlerini aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir.

BTÖ7: “ Bir de dört beşlerde ikişer saatti ders o zaman tabi arka arkaya daha uzun bir zamanımız oluyordu daha rahat etkinlik daha rahat ders işliyorduk. Şimdi çocuk bilgisayarını açtı, programını çalıştırdı zile beş dakika kala bilgisayarını kapattı bize zaten yarım saatlik bir zaman kalıyor. Yarım saatte elimizden geldiğince yapmaya çalışıyoruz”.

BTÖ17: “... sıkıntımız bir saat olunca çocuğa veriyorsun belki öğreniyor belki öğrenmiyor öğrenen de bir hafta sonra unutup. Aradan bir hafta geçiyor bir saat görmüş bir hafta geçmiş üzerinden çocuk geliyor hocam nasıl yapıyorduk diyor. Şimdi aynı konuyu bir daha yaparsak bu sefer programın gerisinde kalırız”.

BTÖ19: “Yani bu kırk dakika size yetmiyor. Ben satranç dersi de veriyorum da iki dersi iki ders de bilgisayar işlediğim çok oluyordu. Çünkü bilgisayar yetmiyor sınıflar kırk kişi on beş bilgisayar oluyor birkaç tanesi arızalı oluyor. Elimizden geleni yapıyorduk ama çok çok verimli değildi”.

BTÖ25: “Bir saatlik derste ne kadarını yapabiliyoruz. Beş dakikası zaten girdin çıktın kapattın, düzenlemesini yaptın on dakikası gitti bir şey gösteriyorsun otuz dakika yok ki zaman zaten öncesinde gösteremiyorsun dört beşte yok kaldırdılar. Biz zaten kısaltmaya çalışıyoruz zaten programdaki gereksiz şeyleri günlük hayatta ne çok kullanabilir, okulda daha çok ne katkı sağlar derslerine mesela onları göstermeye

çalışıyorum ben. Yapacak bir şey yok çünkü ders saati çok az. Dediğim gibi okulun kadrolu ameleleri olduğum için ekstra işler çıkıyor aksayabiliyor. Zaman çabuk bir şekilde geçiyor”.

BTÖ31: *“Siz bu yirmi öğrenciye aynı anda uygulamayı ne kadar ekrandan da müdahale etseniz projeksiyondan da yansıtırsanız çocuk bir yerde takılıyor yapamıyor. Hepsine aynı anda müdahale etme imkanınız yok. Bu da ders saatinin az olmasından kaynaklanıyor. İki saatlik bir ders olsa ben burada inanıyorum ki Office programlarına hakim gençler yetiştiririz ama öteki türlü maalesef böyle bir imkanımız yok”.*

BTÖ35: *“Evet. İki saat olduğu zaman ilk saat dersi teorik olarak projeksiyonla anlatıyorduk daha geniş bir şekilde öğrencilerle birebir ilgilenerek. Şimdi daha kısıtlı bir zaman kırk dakika bazen yaramaz sınıflarda ders anlatıncaya kadar zaten yirmi, yirmi beş dakika geçiyor on, onbeş dakika da uygulamaya kalıyor. Öyle sıkıntılarımız oluyor. Not olsa bence biraz daha faydalı olur”.*

Öğretmenlerin görüşlerinden dersin öğretim programındaki konuların öğretimine veya öğrenciyi bilgisayar okuryazarı yapmak için gerekli olan basit içeriği dahi öğretmeye şu an uygulamada olan seçmeli bilişim teknolojileri dersi için ayrılan bir saatlik sürenin yeterli olmadığı ifade edilebilir.

Kılavuz kitap

Bilişim teknolojileri öğretmenleri öğretimini yaptıkları bilişim teknolojileri dersinin kılavuz kitabıyla ilgili olarak görüşlerini belirtmişlerdir. Görüşülen; BTÖ11, BTÖ17, BTÖ20 ve BTÖ28 olmak üzere dört (4) bilişim teknolojileri öğretmeni bu durumu ilişkin görüşlerini aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir.

BTÖ11: *“Öğretim sürecinde kılavuz kitaplarına bağlı kalıyoruz ama ben açıkçası tamamen de bağlı kalmıyorum. Biraz daha içine giriyorum daha farklı bilgiler veriyorum örneğin Excel konusuyca yüzeysel geçmiyorum, daha çok irdeleyerek daha çok aşamalarına girerek o şekilde işliyoruz. Mutlaka alıştırmalarını da yapıyoruz bir etkinlik veriyoruz o etkinliği çocuklar yapıyor. Kılavuz kitabı genelde ayrıntıya inmiyor çok yüzeysel. Bazen çocuklar hiç bilgisayarla alaka kuramıyorlar biz geliştirmeye çalışıyoruz. Bir konu var mesela reklam tasarlamayla ilgili. Bir reklamı ele alın diyor bu reklam üzerinde neler yapabilirsiniz, bu reklam üzerinde siz neler düşünürsünüz, siz*

bir reklam tasarlayacak olsanız ne yapardınız çocuk bunu bilgisayarla iliştiirmeye çalışıyor. Bu konuda sıkıntılar var”.

BTÖ17: “... ben kendi kafamdan Word’de ne bilmesi gerekiyor bir tablo oluşturursun ne bileyim ortalamayı bilsin, şifreleme yapsın dosyayı bunları kafamda tasarlıyordum, her hafta sonu internetten de araştırıyordum bu hafta şöyle bir uygulama yaptırayım diyordum geliyordum onları yaptırıyordum çocuklara. Ama bu sene bir iki müfettişle problemler yaşadım niye programa uygun gitmiyorsun gibisinden ya da kılavuz kitabından uygun gitmiyorsun gibisinden o yüzden müfettişler yer değiştirdi gelir kıl bir müfettiş olur bu sene kılavuzdan işleyeyim dedim. Kılavuz kitapta da bakıyorum bazı uygulamaları güzel güzel düşünmüşler diyorum ama bazı uygulamaları da çok fena. Bir tanesi demiş ki mesela internetten araştırmayla mı ilgiliydi tam hatırlamıyorum. Cin’in son elli yıldaki ekonomik, eğitim vs. alanındaki gelişmeleri bulsun şöyle yapsın, böyle yapsın. Ben bile aradım bulamadım internette Cin’in son elli yılını ekonomi, eğitim vs. alanında şeyleri bulacak çocuklar bu yüksek lisans tezi gibi bir şey bu bir saatlik bir derste işlenecek bir konu değil dedim. Böyle bir şey vermişler”.

BTÖ20: “Kılavuz kitabı ilk çıktığından beri üç senedir hiç yenilenmedi. Şu anki çocuklara yeterli gelmediğini düşünüyorum yani basit kaldığını düşünüyorum. Çocuklarının çoğunun evinde bilgisayarı olduğu için kılavuz kitapla paralel gittiğimiz zaman çocuk genelde sıkılıyor yani paralel gitmemek zorunda kalıyoruz. Şu şekilde bir, iki, üç, dört, beş, altınca basamağa kadar hafif kalıyor yedi ve sekizde internete girme internet oluşturmaya başladığı zaman bu sefer sekizlere ağır geliyor”.

BTÖ28: “Kılavuz kitaba bağımlı kalamıyorsunuz ister istemez. Çünkü kılavuz kitap her seviyeye uygun değil. Kılavuz kitabının dışında anlatıyoruz. Güncel konular olmasına dikkat ediyoruz. Kitaplar yansıtmıyor çoğu şeyi öğrencilerin yeterliklerini yansıtmıyor”.

Öğretmenlerin görüşlerinden kılavuz kitapların yenilenmediği ve etkinlik örneklerinin yeterli olmadığı ve bazı açılardan öğrenci özelliklerine uygun olmadığına ulaşıldığı söylenebilir.

Ortam sorunları

Bilişim teknolojileri öğretmenleri özellikle derslerini yürüttükleri bilişim teknolojileri sınıfları (bilgisayar laboratuvarı) ile ilgili yaşadıkları sıkıntılarla ilgili olarak görüşlerini belirtmişlerdir. Görüşülen; *BTÖ1, BTÖ3, BTÖ5, BTÖ6, BTÖ7, BTÖ8, BTÖ9, BTÖ13, BTÖ14, BTÖ15, BTÖ17, BTÖ19, BTÖ21, BTÖ22, BTÖ26, BTÖ28, BTÖ29, BTÖ31, BTÖ32, BTÖ33, BTÖ34, BTÖ35 ve BTÖ36* olmak üzere yirmi dört (24) bilişim teknolojileri öğretmeni bu durumu ilişkin görüşlerini aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir.

BTÖ1: “... öğretim ortamımız belli sınıfta yaparken ben şu ders için şunu getireyim diyemiyoruz bizim zaten sınıfımız BT sınıfı normal sınıflar değil orada her şey mevcut”.

BTÖ3: “Öğretim ortamında bizim sıkıntımız pek yok yeterlilik anlamında veya donanımsal açıdan bir sıkıntımız yok ancak diğer okullarda iki öğrenciye bir bilgisayar hatta daha da ileriye götürecek olursak üç öğrenciye bir bilgisayar, bilgisayar öğretmeni olup bilgisayar laboratuvarı olmayan okullar var. Böyle sıkıntılar var. Beni sınıfa baktığınız zaman çok da ortam eğitime ve öğretime müsait değil. Duvar arkasında kalan bilgisayarlar var ya da öğrenciyle göz teması kuramadığım tahtaya ve projeksiyona bakamayan masalar var ama dediğimiz gibi biz sınırlılık içinde yaşadığımız için ağ kabloları vs. U düzenine geçelim gibi ne yazık ki bir şansımız yok. Verilen neyse genel olarak onunla idare ediyoruz.”.

BTÖ5: “Öğretim ortamını düzenlemek çok fazla bizim elimizde olmuyor. Bize verilen laboratuvarlar özellikleri neyse biz onları ayakta tutabilecek şekilde çalışabiliyoruz ancak. Gereken yazılım desteğini, donanım desteğini okulun maddi imkânları ölçüsünde yapabiliyoruz”.

BTÖ6: “Ortam standart o konuda bir şey yapamıyoruz zaten mevcut kalabalığından dolayı da bu düzene artı bir şey ekleyemiyoruz. Bilgisayar ekleyemiyoruz. Bilgisayar eklese öğrenciye yer kalmıyor. Bunun gibi bir sürü sıkıntılar var aslında”.

BTÖ7: “bilişim teknolojileri sınıfı normal olarak zaten 15+1 oluyor. Burası şu anda gördüğümüz en büyük sınıflardan biri. Çünkü burayı öğretmenler kendisi yaptırmış banka promosyonlarıyla yoksa bizim aşağıda 20+1lik bir sınıf var. Normalde dersleri orada işliyoruz burası ekstra bir laboratuvar. Burası olmasa yeterli değil.

Aşağısı yetmiyor çocuklar ikişerli, üçerli oturmak zorunda kalıyor bazen o konuda yeterli. Ama eğer donanımda bir problem varsa laboratuvar sıkıntılıysa bizim derslerimiz de sıkıntılı gidiyor. Fiziksel özellikler bizim için çok önemli diğer branşlara göre”.

BTÖ8: *“Ortam düzenlemeye çok fazla müdahale edemiyoruz. Ortam düzenleme gerektiren çalışmalar için sınıfa gitmek zorundayız. Ben bilgisayar laboratuvarının beşerli bilgisayarlar halinde grup çalışmasına uygun olmasını isterim mesela o konuda bir değişiklik yapamıyoruz. Kurumlar standart ve değiştirilemiyor”.*

BTÖ9: *“Zaten standart laboratuvar düzenimiz var, akıllı tahtamız var, projeksiyonumuz var, her derste gerektiği kadar onlardan yararlanıyorum. Zaten ona göre kullanıyoruz. Ortamı değiştiremiyoruz. Standart 15+1 laboratuvarsa o değişmez”.*

BTÖ13: *“Belli proje sınıfları var yani ihale sonucunda laboratuvarlar yapıldığı için genelde düzenin nasıl olacağını firma belirliyor. O pirizi nereye koyarsa bilgisayar o pirizin önüne geliyor. Bu anlamda eğitim öğretim açısından sınıf düzen ikinci üçüncü planda kalıyor. Bunun gözden geçirilmesi gerekli daha verimli olması açısından. Biz bunu yazılımlarla desteklemeye çalışıyoruz bilgisayar laboratuvarlarında netsport tarzı programlarla”.*

BTÖ14: *“Dediğiniz gibi oturma düzenini değiştiremiyoruz. Bunları belli bir kurulma şekli var. Kablo ağ sistemi bunları değiştirme imkanımız olmuyor. Ben mesela orta tarafı pek verimli kullanamıyorum. Çocuğu kontrol etmek amacıyla pek müdahale edemiyorum çünkü monitörlerin yüzü bana dönük değil. Ben olsam biraz daha duvarın hizasında alıp bana dönük olmasını sağlardım. Bunları falan yapamıyoruz ama bu şekilde idare ediyoruz”.*

BTÖ15: *“Eğitim ortamını düzenlemek adına sadece bilgisayarlara yazılım, program kurulumuyla ilgili ya da çocuklara farklı bir şeyler öğretmen adına sadece program kurmada yeterli bizim görüşlerimiz ve çabamız. Çünkü işin diğer boyutu maddi boyutu idarenin imkanları varsa mesela isteriz ki şuradaki makinelerin çift çekirdek işlemci, 2 gigabyte ramli, daha donanımlı olsun. Bizde arızalanan makineyi bir üst hale getirebilmek için eğer bir şeyler alacaksak ileriye düşünerek bir şeyler alıyoruz. Tabi bu merkezlerde mümkün bu okulda arızalanan makineyi tamir etmek ya da bir şeyler almak mümkün ancak taşrada ilçelerde bu mümkün olmayabilir. Bizim en fazla mevcudu olan sınıfımız yirmi üç burada tüm öğrenciler bire bir bilgisayara*

oturabiliyor. Yirmi altı olarak kurulmuş laboratuvar üç tanesi arızalı. Daha doğrusu ömürlerini tamamlamış, çocuk oturuyor, bir şeyler yapsak bile çok yavaş yirmi üç öğrencimiz için birebir bilgisayarımız mevcut”.

BTÖ17: “İnternet büyük bir sıkıntı. MEB hattı filtreli bir hat şimdi çocuklara bu dersle ilgili sunu yaptıracağım kitapta diyor ki mesela ünlü bir sanatçının hayatını bulsun onunla ilgili bir sunu hazırlasın diyor mesela. Çocuklara yapın diyorum. Hocam tıklıyoruz gelmiyor bekle bekle gelmiyor sayfa açılmıyor. Bütün sınıflarda aynı internet var bir de laboratuvar da var bir de filtreli olunca internet de yavaş bilgi bulacak yarım saatte sayfa açılıyor açılmıyor. Yani ondan sonra da zaman geçiyor. Çocuklar da şeyden yakınıyor hocam sayfa açılmadı, hocam internete giremedik, hocam şöyle oldu böyle oldu onlarla uğraşıyorsun sürekli çatır çatır çalışan bir internet de yok bunlar bir sıkıntı”.

BTÖ19: “Bir her zaman hazır buluyoruz sistemi geldiğimizde bize bir fikir sorulmuyor çünkü devletin hazırladığı belli bir plan çerçevesinde dağıtıldığı için bilgisayarlar hiçbir zaman şu, şu özellikler nasıldır şeklinde bir şey gelmiyor. Hepsi hazır oluyor zaten. Ne varsa o düzeni devam ettirmeye çalışıyoruz sadece. Zaten maddi imkanlar da sınırlı”.

BTÖ21: “Kırk sekiz mevcutlu sınıflar var burada bir laboratuvarı kullanmak zorunda kalıyoruz. İki laboratuvarımız var ama bir orada işle bir burada işle olmuyor. Sınıf yönetimine aykırı oluyor. Dörderli oturuyorlar çocuklar bilgisayarlar kırk sekiz mevcutlu sınıfta on beş tane bilgisayar var. Çok büyük sıkıntı dönüşümlü kullanıyordum ben ama sınıfa hakim olamıyorsunuz, çocuğun ne yaptığını göremiyorsunuz, işlediğinizden verim alamıyorsunuz. Çok büyük sıkıntılar yaşıyorduk. Amacına ulaşmıyordu. İkiye bölse sınıfı o da olmuyor. Ya otuzun üzerinde olacak sınıflar büyük geniş olacak ya da olmayacak yani bence. Yoksa olmuyor yürütemiyorsunuz”.

BTÖ22: “.. faz-bir bilgisayarlar vardı. 97-98 de sanırım o da bir tekstil firmasının başışı kendinden artan bilgisayarları gönderdiği bir laboratuvarımız vardı. Office programlarını bile işleyemiyordu çok kötüydü. İki sene orada çalıştım yoktu dört tane okulda görevlendirildim bunların içinde lise de var sadece lisede laboratuvarımız vardı. Diğer iki okulda bilgisayar laboratuvarı yoktu sadece bir veya iki bilgisayar vardı. Birinde bir tane vardı iki tanede öğrenci bilgisayarı vardı. Böyle bilgisayar dersi

işledik. Öğretmeni var mı yok mu dan ziyade öğretmen varsa hemen ders seçiliyor laboratuvar olmadan da normlar açılmış o zaman için. Burada iyi laboratuvarımız çok güzel çok güzel dediğim miladi yavaş yavaş doluyor ama her işimizi halledebiliyoruz. Yeterli değil ama diğerlerine göre çok da hayır diyemem modern eğitime göre tabii yeterli değil”.

BTÖ26: “Eğitim ortamları konusunda uygun sınıf düzenleri var biliyorsunuz. Benim önce geldiğim sınıfta dikey bir sınıf düzeni vardı orada sıkıntı yaşıyordum. Daha çok bizim öğretimimizde, İngilizce öğretiminde, bilgisayar sınıflarının “u” şeklinde olması tercih edilir. Genelde 15+1 şeklinde kuruluyor eğer bireysel olarak kurmadıysanız. Zaten formatörlük içinde önceki yıllarda 10+1’lerde varmış ama şu an formatör öğretmen olabilmek için 15+1 bilgisayar sınıfına sahip olmak lazım. Okulda 15+1 bilgisayar sınıfına sahip olunması gerekiyor formatör olarak görevlendirilebilmeniz için öyle bir koşul var”.

BTÖ28: “... 15+1 bilgisayar öğrenci sayısına yetersiz. Geçen seneki öğrencilerim ... ilköğretimdeyim ben otuz, otuz beş kişi her bilgisayara üç kişi, bilgisayar sayısının kısıtlı olması alan da dar olması etkiliyor. Kılavuz kitapta anlatıyorsun bir şeyler. On tane bilgisayar var öğrenciler üç kişi oturuyorlar. Sıkılıyorlar bu defa her birinin uygulama fırsatı olmadığı için dersin de az olmasından dolayı sıkılıyorlar. Bizim açımızdan sorun değil ama uygulama kısmında laboratuvarında teknik kısmında sorun yaşıyoruz biz”.

BTÖ29: “Ortam düzenleme konusunda en büyük sorun maddi açıdan oluyor. Şu an laboratuvarlardaki bilgisayarlarda biz hiçbir sıkıntı yaşamıyoruz. Ağda, internette sadece net bağlantılarında çok sıkıntılıyız. Tek yaşadığımız bizim kulaklık derdimiz oluyor onları senede bir kere değiştirmeye çalışıyoruz, o bile külfet oluyor bizim için. Kulaklıkların ortalama süresi bir ay iki ay çünkü birer kere DYNET’e giriyor haftada, çok çabuk deforme oluyor hepsi”.

BTÖ31: “... ben kırk beş, kırk altı kişi bu büyüklükte olmayan bir sınıfta ders yaptım. Düşünün kırk kırk beş kişilik bir sınıfta tahmini otuz beş kırk metre karelik bir sınıf içerisinde yirmi tane bilgisayar var kalan yeri siz düşünün hava alamıyorsunuz yani”.

BTÖ32: “Gittiğim her üç okulda da bilgisayar laboratuvarı var içinde bilgisayarlar var fakat bilgisayarlar çalışmıyor yüzde seksenine yakın çalışmıyor.

Bunun için biraz kendimi sıktım artık dersleri biraz askıya aldık o bilgisayarları önce onardım müdürlerin desteğini alarak. Şimdi on yedi bilgisayar var bir sınıfta yirmi iki tane öğrenci var diğer sınıfta yirmi beş öğrenci var yani bir sınıfta beş öğrenci fazladan diğer sınıfta sekiz öğrenci fazla oluyor. O yüzden birkaç bilgisayara ikişerli oturmak zorunda kalıyorlar. Onun da çok büyük sıkıntı olduğunu düşünmüyorum. Bunun örnekleri çok kırk kişiyle ders işleyenler var”.

BTÖ33: *“Bazı durumlarda yapacağınız bir şey yok burada on beş tane bilgisayar var otuz öğrenciye iki kişili bilgisayar düşüyor. Otuz altı otuz yedi kişi olduğu zaman sıkıntı”.*

BTÖ34: *“Ben buraya geldiğimde bilgisayar laboratuvarı dökülüyordu. Hiçbir şey yoktu, donanımları güncellenmiyor hep eski kalmış. Mesela eski görev yaptığım yerde bize şey dağıtıldı, makro medyanın CD’si dağıtıldı. Bilgisayarlara bunu kurun, çocuklara bunu anlatın. Orada da özellikle not düşmüşler 1 gigabyte ram olması lazım benim laboratuvarında 1 gigabyte bilgisayar yok öğretmen bilgisayarı bile 512 megabyte dı. Milli eğitimin bizden istediğiyle okuldaki bilgisayarlar örtüşmüyor.*

BTÖ35: *“Eğitim ortamında mesela bizim okulda bu sınıf için bu ortam dar aslında 15+1 bilgisayar sınıfı için dar, burası çok fazla imkan tanımıyor. Burası bile dar. Tabureler çok rahat değil, yüksek, biraz rahatsız ediyor”.*

BTÖ36: *“... ortam konusunda hiçbir şey değiştirmiyoruz, aynı şeyler duruyor. Öğrenci mevcuduna göre ayarlayamıyoruz. Otuz, otuz beş kişilik sınıflarımız var on beş bilgisayarımız var. İkişer kişi bazen üçer kişi o şekilde, o sınırlılığımız var. Bir de müdahale edemiyoruz”.*

Öğretmen görüşlerinden; kullandıkları sınıfın eğitim ortamlarının internet alt yapısının sıkıntılı olduğu, öğretmenlerin ortama müdahale edemediği, ortamın sabit olup genelde kurumlarda 15+1 şeklinde bilgisayar bulunduğu ve her öğrenciye bir bilgisayar düşmediği gibi sıkıntıların var olduğu ifade edilebilir.

Öğretimi Planlama

Bilişim teknolojileri öğretmenleri öğretimi planlama konusunda yaptıkları çalışmalarla ilgili olarak görüşlerini belirtmişlerdir. Görüşülen; BTÖ3, BTÖ7, BTÖ8, BTÖ9, BTÖ10, BTÖ16, BTÖ17, BTÖ18, BTÖ23, BTÖ25, BTÖ26, BTÖ27, BTÖ28,

BTÖ29, BTÖ31, BTÖ32, BTÖ33 ve BTÖ34 olmak üzere on sekiz (18) bilişim teknolojileri öğretmeni bu durumu ilişkin görüşlerini aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir.

BTÖ3: “Biz Office programları sayesinde planlarımızı yapıyoruz. Haftada bir saat ders işleyebildiğimiz için bir sınıfla bizim zamanı çok iyi planlamamız gerekiyor. Örneğin ben plan yaparken bir ders süresi boyunca yapacaklarımızı birkaç cümlede yazıp geçmem. Kırk dakikalık bir sürecin Excel dosyası açarım ve ilk on dakikası hedeften haberdar etme dikkat çekme vb. aktivitelere ayırırım böyle dakika olarak dersi de kendi içinde planlayarak ben genel olarak dersi işliyorum”.

BTÖ7: “... yıllık plan yapıyoruz ama kılavuz kitap olduğu için günlük plana falan ihtiyaç olmuyor oradan karşılıyor”.

BTÖ8: “... biz dersi çok iyi planlamalıyız teknoloji araçları kullanımını öğrenciye bırakmalıyız. Onları yönlendirip, rehberlik ederek o etkin kullanımı onlara yaptırmalıyız. Biz içeriğimizi verelim öğrenci onu dijital ortama aktarıp getirsin”.

BTÖ9: “... planlama konusunda sıkıntımız yok zaten çalışma kitaplarımız var”.

BTÖ10: “... bakanlık bize fazla planlama seçeneği bırakmadı. Her şey önümüze hazır olarak konuyor. Sadece laboratuvarın fiziki yeterliliklerine bakmak gerekiyor”.

BTÖ16: “Benim planladığım şu şekilde oluyor ben sadece ders kitabına bağımlı kalmıyorum. Ders kitabında şu an öğrenciler için öğrencilerin ihtiyaç hissetmediği birçok ayrıntı var bilgi ve iletişim teknolojisi ders kitabında. Ben ders işlerken öğrencilerin günlük hayatta en çok kullanabileceği araçları öğretmeye çalışıyorum. Onun için ben kendime göre diyelim ki Word programını kendime göre işliyorum en çok kullanabilecekleri pratik bilgileri”.

BTÖ17: “çocukların bilmesi gereken bu gün bir yerde bilgisayar biliyor, bilgisayar sertifikası var işe alırken soruyorlar ya nedir o bilgisayar sertifikasını geçerken bilmesi gereken yeterlilikler nedir? İşte Word, Excel başta onlar Word de Windows’u kullanabilme yeterliliği, internette aradığını bulabilme yeterliliği genelde bunları ben kendi kafamdan bir program hazırlıyordum kendime. Resmi bir şey değildi, yine yıllık planı internetten indirip gösteriyordum, ders kitabını onu imzalıyordum bu hafta şu yapıldı diye ama ben onu işlemiyordum”.

BTÖ18: “... sekiz yıllık görevim planlamanın daha az yapıldığı en azından dersimle ilgisiz yerde geçti şu iki yıl. Burada göreve başladığımda planlama

aşamasında kitabı kullanıyorum daha çok. Ekstra bir şey yok yani daha önce de yaparak gelmedim daha öncesinde de yapmadım”.

BTÖ23: *“Bize her şey hazır verildiği için dediğiniz gibi kılavuz kitaplar veriliyor hazırlık aşamasında ne yapacaksın, derse giriş aşamasında ne yapacaksın şu soruları sor hatta soruları bile hazır bize veriyorlar. Çoğu zaman ona göre işlemiyorum ben. Her sınıfta farklı bir şekilde işlemeye çalışıyorum çünkü dediğim gibi öğrencilerin durumu çok önemli benim için sınıfta. Daha önce bilgisayar dersi görmüşler mi, bilgisayar biliyorlar mı, o konuyla ilgili bilgileri var mı önceden bunları sormak gerekiyor seviyelerini öğrenmek için. Ardından dersin verimli geçmesi için tabii etkinlikler de yapıyorum ama benim için yeterli olmuyor zaman zaman kısıtlı olduğu için kırk dakikada değerlendirmeyi bütün aşamaları yapamıyorum yani. Çalışmalarını kaydettiriyorum bilgisayarına alıyorum bitmediği zaman öbür hafta tekrar devam ediyorlar. Zaman kısıtlı olduğu için değerlendirme aşaması olmuyor”.*

BTÖ25: *“Planlama dersek ilk değişmeden önce kılavuz kitapların haricinde içerisine bir şeyler katmaya çalışıyordum. Öğrencinin seviyesine bakmaya çalışıyordum”.*

BTÖ26: *“Şu an kılavuz kitabımız var altı, yedi ve sekizler için. Bu sene ilimizde sekizinci sınıflara bilişim teknolojileri dersi seçtirilmedi medya okuryazarlığı olduğu için. Bu Türkiye genelinde bir uygulama değil aslında. Seçilmesi uygun seçilsin dediler yedi ve sekizlerde ama bizde bunu sekizlerde uygulanacak şekilde değerlendirdi ve sadece altı ve yedilerde kaldı şu an ders. Dörtte ve beşte zaten kaldırılmıştı. Öğretim planlamaya bizim herhangi bir katkımız yok zaten. Bize verilen kılavuz kitaplardan ve öğrenci kitaplarından programı değerlendirip o şekilde işlemeye gayret ediyoruz”.*

BTÖ27: *“... öğretim sürecini tasarlama yani planlama konusunda birtakım kılavuz kitaplar verildi ilköğretimdeyken ama buradaki kılavuz kitaplar yapılırken bizi bir seminer tarzı bir şeye çağırmışlardı. Öğrenci ortamları dikkate alınmayarak yapılmış yani biz bunun eksikliğini çok gördük mesela ben köyde çalışıyordum Ankara merkezdeki bir öğrenciye göre işlemler yapılıyor sürekli. Yani Ankarada okuyan Ankara’da çalışan bu sosyo-ekonomik düzeyler hiç dikkate alınmadan süreçlerden geçiyor kitaplar”.*

BTÖ28: “Planlama dediğiniz gibi kılavuz kitaplar var. Bazen güncel konuları katarak da anlatıyoruz. Günlük plana dahil olmadan sohbet havasında, tartışma havasında farklı konulara da girebiliyoruz”.

BTÖ29: “Planlama konusunda sıkıntı yaşamıyoruz hiç. Kılavuz kitabının dışına çıkıyoruz. Bir örnek versem yedinci basamakta ben veri tabanından önce excel veriyorum. Excel’de baktığınızda bir derste formül kullanımı diyor formülleri kullanarak bölümleri çözer. İkinci derste grafikleri kullanarak bölümleri çözer diyor. Formüllerle grafiklerle problemleri çözer başlığı defterde vardır altı haftada anlatıyorum. Altı haftadır ben ders gösteriyorum çünkü ders zaten kırk dakika. Kırk dakikada Excel’de formül veremezsin çocuğa sadece formülün eşittir işareti ile başladığını, neden kullanılması gerektiğini bunları verebilirsin ancak. Ben ne yapıyorum programa göre gidiyorsun elbette ama süre yetmiyor kendin planlıyorsun”.

BTÖ31: “... bir ders olduğu için ne kadar planlasanız da planlayın yirmi tane bilgisayarınız var yirmi tane öğrenci her bilgisayarda iki kişi oturuyor”.

BTÖ32: “Öğretim planlama konusunda ilköğretimde kılavuz kitaplarımız ve CD’lerimiz var. Dersin zamanlaması bence önemliydi o anlamda bir sıkıntı çekmiyordum”.

BTÖ33: “Normal ilk göreve başladığım zaman bilgisayar dersine girerken gayet güzel bir şekilde planlıyorduk. Sınıfın düzeyi nedir? Sınıfın seviyesi zaten mesela şudur otuz kişilik bir sınıf çocukların çoğu taşınmalı eğitimden geliyordu. Sınıftaki otuz kişinin üç veya dört tanesinde bilgisayar var. Diğerlerinde bilgisayar yok sıfır kimse de bilgisayar bilmiyormuş gibi kabul ederek başlıyoruz. Fare kullanma nedir, nasıl kullanılır, fare kullanmayı destekleyici oyunlar çiçekten arı bal topluyorduk mesela basit oyunlar var. Biz öğretmenlikten zevk alıyorduk o zaman”.

BTÖ34: “Şu an yapılan arkadaşlarımdan duyduğum kadarıyla çünkü burada bilgisayar dersi olmadığı için plan internetten indiriliyor ama o plan tamamen fasafiso kullanılmıyor. Müfettiş de geldiğinde bakıyor sadece bakmak için. Var mı var ona bakıyor. Çünkü müfettişler dahi bilgisayar dersini önemsemiyor”.

Görüşülen öğretmenlerin görüşlerinden planlamaya pek önem verilmediği, hazır yıllık planlar kullanıldığı, planlama konusunda en çok Milli Eğitim Bakanlığının kılavuz kitap ve CD’lerinin kullanıldığı söylenebilir.

4.8.3. Bilişim Teknolojileri Kullanımı

Bilişim teknolojilerini kullanma (teması) başlığı altındaki öğretmenlerin bireysel görüşleri ilgili *kodlar* alt başlıklarında toplanmıştır. Öğretmenlerin görüşleri; *ders işleme, materyal ve etkinlik kullanımı, öğrenci* alt başlıklarında (kodlarında) toplanmıştır.

Ders işleme

Ders işlemeye ilişkin görüşlerini BTÖ1, BTÖ2, BTÖ3, BTÖ5, BTÖ6, BTÖ8, BTÖ9, BTÖ16, BTÖ21, BTÖ22, BTÖ24, BTÖ25, BTÖ26, BTÖ27, BTÖ27, BTÖ28, BTÖ29, BTÖ30, BTÖ33 ve BTÖ34 olmak üzere yirmi (20) bilişim teknolojileri öğretmeni görüşlerini aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir.

BTÖ1: “Anlatılacak olanları anlatıyorum ama projeksiyon cihazımız var cihazların önünde bilgisayarlarımız var. Artı sınıf mevcutlarımız diğer okullara göre çok daha az en kalabalık sınıfımız şu an 27-28 kişi. Öyle olunca her öğrenciye bir bilgisayar düşüyor. Bilişim teknolojisinde çocukların bir şeyleri araştırarak (internet bağlantımız var) öğrenmeleri en güzeli. Mümkün olduğu kadar o ders sürecinde de onu yapmaya çalışıyorum. Zaten ev ödevi verme gibi bir şansımız da yok, not da vermediğimiz için haftaya gelirken şunu da yapın gelin desek çocukların çoğu da yapmıyor. O yüzden sadece kırk dakikalık derste halletmeye çalışıyoruz ama elimizden geldiğince de bilişim teknolojilerini de kullanmaya çalışıyoruz”.

BTÖ2: “Bizim ders zaten etkinlik tabanlı. Ben derste ilk önce anlatıyorum mesela Word’de diyelim ki Word’ün özellikleri ile ilgili ya da Excel’in özellikleri ile ilgili anlatıyorum. İlk önce nasıl olması gerektiğini onlar bilgisayardan izliyor. Zaten. Ondan sonra aynı etkinliği kendileri yapmaya çalışıyorlar. Bazen çocukların çalışmaları kendi bilgisayarlarında oluyor onları o paylaşımdan çekiyoruz. Yazılım konusunda NetSupport diye bir program var bizde. Ana bilgisayardan yaptığımızı çocuklar bilgisayardan görüyor, ekranlarından onlar kendi ekranlarından izliyor. O programı kuruyoruz. Projeksiyona gerek kalmıyor artık kendisi daha rahat izliyor”.

BTÖ3: “... genel olarak biz bilgisayar dersinde gösterip yaptırma tekniğini kullanıyoruz tabi ki. Önce ben gösteriyorum daha sonra çocuklar yapıyor. Biz genel olarak etkinlik bazlı çalışıyoruz. Ben örneğin temel kısımlarını anlatıyorum sonra çocuklardan kendine özgün PowerPoint dosyalarını, Excel dosyalarını ya da Word

dosyalarını ödev kapaklarını yapmalarını istiyorum. Bu yapılan bütün ödevleri bilgisayarda tutuyoruz. Yapılan bütün çalışmaları her öğrencinin klasörü var bunları bilgisayarlarda tutuyoruz ve daha sonra ayda bir diğer bilgisayarlardaki yani tüm çalışmaları tek bir yerde topluyoruz ve öğrencinin diğer yapılan çalışmaları da görmesini sağlıyoruz örnek olarak. Öğrenci bilgisayarında bir program kurulmuştu bunun adı NetSupport diye yani ağ desteği denen bir program kurulmuştu. Öğrencilerin bilgisayarlarına öğrenci özellikli, öğretmen bilgisayarına öğretmen özellikli bunları kurduk ve ben kulaklı mikrofon sayesinde her öğrenci kulaklıklarını takıyor mikrofonlarını ayarlıyordum. Ben dersi mikrofonla anlatıyorum. Başarılı olan çalışmaları da sınıfta panomuza asıyoruz. Bunun yanı sıra öğrencinin bizden istedikleri de önemli. Örneğin ben iki sayfalık istek ve dilek panosu yapıyorum. Çocukların bilgisayar dersinde ne yapmak istediklerini onlara sorup uygun olanları seçip demokratik bir şekilde onların fikirlerini önemsiyoruz. Kontrol programı sayesinde çocuklara projeksiyona bakmaktan bağımsız kılarak benim bilgisayarındaki görüntüyü diğer bilgisayarlara aktarabiliyor ya da çocukların dikkat etmesini istediğim bir nokta varsa bilgisayarların ekranlarını kilitleyip ilgilerini sadece projeksiyona çekebiliyordum. Öğretim etkinliklerinde, uygulamalarda çok fazla kullanıyoruz. Genel olarak derslerde biz sunuyu kullanıyoruz çünkü pratik ve ekonomik. Kırk dakikalık bir süreçte sunular bilgisayar öğretmenlerine yardımcı oluyor”.

BTÖ5: “Onları kontrol etmek için kontrol programları kullanıyorum öncelikle. Bilgisayarlarını ve yaptıkları uygulamaları kontrol etmek için. Projeksiyon kullanıyoruz bilişim teknolojileri olarak sayarsak zaten bilgisayar ve yazıcı daima kullandığımız şeyler. Sunum slayt ya da animasyonlar, çizgi filmler son zamanlarda onlar da güzel onları kullanıyoruz. Videoları da bazen kullandığımız oluyor. Konuyla alakalı sunular, videolar ve etkinlikler bularak dersi işliyoruz”.

BTÖ6: “Öğrencinin başarılı olabilmesi için mümkün olabildiği kadar uygulamalı çalışıyoruz. Yani burada öğrencilerin bilgisayar başında uygulama yaparak mümkün olduğunca fazla uygulama yaparak ders yapmaya çalışıyoruz ama tabii süre yetersiz kalıyor bu konuda. Mesela diyor ki şu ortamı oluşturacaksınız öğrenci için biz o ortamı oluşturuyoruz. Bazen daha farklı bir ortam kullanıyoruz mesela sunu kullanmamız gerekiyor. Bunu planlarımıza ona göre not alıyoruz ya da animasyon daha önemli boyutlara geldi. Animasyon da kullanabiliyoruz artık hazır materyallerle. Farklı

değerlendiriyoruz yani seviye de farklı olduğu için aynı şeyleri bazen bir diğer sınıfa, gruba uygulayamayabiliyoruz”.

BTÖ8: “Bir dersi çok iyi planlamış olmanız lazım ki kırk dakikada verebileceğinizin en fazlasını verin. Sonuçta dikkat süresi 8 dakika belki de aktarılacak çok fazla şey var. Teknolojide ve günümüz öğrencileri birçoğumuzun kullandığı diyeyim hepimiz kullanıyoruz. Basit bir sunu bize çok büyüleyici gelirken öğrenciler aman sunuyu gösterdi geçti işte ne olacak ki, öğretmen gidiyor.

BTÖ9: “... flash programında birkaç tane etkinlik hazırladığımız oluyor. Zaten sunu programlarını hazırlıyorum ders öncesinde örnek olarak çocuklara gösterip onlardan örnek istiyoruz. Ya da diğer etkinlikler ben dramaya kadar kullanıyorum yarım öykü tamamlatıyoruz mesela oynayarak. Bütün teknikleri yeterince tabi bilgisayar dersinde hiç kullanılmayacak teknikler de oluyor. Pek anlatım tekniğini kullanmıyoruz genellikle gösterip yaptırma tekniğini kullanıyoruz”.

BTÖ16: “Ben şu şekilde işliyorum; uygulama olması tabi bu dersin işlenişinde çok önemli. Öğrenci benim uyguladığım özellikle Office programlarındaki uygulamayı projeksiyon cihazında yani ekranda görüyor daha sonra ben onlardan her hafta bunu ödev olarak alıyorum. Orada değerlendirme yapmış oluyorum. Yapabildikleri ödevin ne kadarını doğru yapmışlar, ne kadar eksik, ne kadar zamanda gönderdiler. Tabi bir sıralama olmuş oluyor ben bunları e-mail yoluyla alıyorum. Bu şekilde işliyoruz. Yani öğrencilerden ödev alarak onları yaparak, yaşayarak öğrenmelerini sağlıyorum hem de onları ölçmüş oluyorum, değerlendirmelerini yapmış oluyorum”.

BTÖ21: “O konuda ben geçen sene öğrencilere anlatırken önce anlatıyordum sonra uygulama yaptırıyordum. Uygulamanın sonucunda çıkardıkları ürünleri mutlaka kaydettiriyordum, ya flash belleklerini ya da diskete kaydettiriyordum. Daha sonra da programlarını takip edebiliyordum oturduğum yerden. O zamanlar burada onu kurmadım gerçi de çünkü çok fazla yoğun olduğu için sınıflar. Yaptıkları ürünleri de dosyalıyordum kendi bilgisayarında topluyordum mesela. Klasör klasör kendi klasörleri var her grubun, o klasörün içine kaydettiriyordum. Ürün dosyası oluşturuyordum yani bir bakıma onları da kendi bilgisayarına aktarıyordum. Ya da flashlarına kaydettiriyordum, ödev veriyordum, yeri geldiğinde performans proje ödevleri. İlgili olan çocuklar yapıyordu da ilgisiz olan çocuklar yine yapıyordu.

Evlerinde imkanı olanı var. Geçen sene PowerPoint de çok güzel şeyler yapmıştık anneler günüyle ilgili bir slayt yapmıştık mesela ona çok ilgileri olmuştu”.

BTÖ22: *“Genelde dediğiniz gibi gösterip yaptırma genelde öyle işliyoruz derslerimizi. Önce ben mutlaka teori, anlatım, soru cevap ondan sonra da gösterip yaptırma. Yetiştiremiyoruz biraz zaten”.*

BTÖ24: *“Bilgisayar dersi olduğu zaman ders yaparken bilgisayarı maksimum seviyede kullanmaya çalışıyorum. Uygulamalı olduğu için mesela geleneksel bir ders olarak düşünülüyordu. Bazen kalıpların dışına çıkmak gerekiyor. Mesela bilgisayar dersinin asla yazılı sınav yapılmaması gerekir. Siz Word anlatıyorsunuz, Excel anlatıyorsunuz Excel’de formül hesaplatıyorsunuz. Bunu kağıt üzerinde soramazsınız. Bunda kağıt üzerinde sorduğunuz sorularla öğrencinin düzeyini ölçemezsiniz. Onlarda çok sıkıntı vardı ben uygulama sınavı yapıyordum maksimum seviyede verim alabilmek için ama bana yazılı yapmam gerektiği söyleniyordu. Öğrencinin hazır bulunuşluğu, öğrencinin seviyesi çok değişik oluyor. Siz bunlara temel bilgisayar dersi vermeye kalkıyorsunuz ve çok farklı seviyelerde öğrencilerle karşı karşıyasınız. Elinizden geldiği kadar bir ortam hazırlamaya çalışıyorsunuz ama bireysel farklılıklar öğrenme düzeyindeki farklılıklar çok fazla”.*

BTÖ25: *“Zaten uygulama olduğu için gösterip yaptırma daha fazla. Bunun yanı sıra daha önce hazırlanmış materyallerim benim var. Kendi hazırladığım, arkadaşlarımdan, üniversite öğrenim sürecinde hazırlanmış bunların üzerinde değişikliklerle onu sınıfta rahat bir şekilde kullanabiliriz. Videolar, sunumlar, çalışma yaprakları, zamanında hazırlanmış bunlarda yapılan değişikliklerle işlemi tamamlıyoruz. Uygulama ağırlıklı olduğu için gösterip yaptırıyoruz. Teorik olarak ne kadar gösterilse de tamam anladım gözüyle bakılıp iş başına geçti mi yapamayabiliyor. Bilmediği için kullanma becerisi yok bizim okulda. Daha çok temel şeyleri kazandırmaya çalıştığım için onda bir sıkıntımız olmuyor. Kendi materyalimizi rahat bir şekilde oluşturabiliyoruz”.*

BTÖ26: *“Projeksiyonu kullanıyoruz zaten. Projeksiyonun haricinde sınıf yönetiminde programlar var biliyorsunuz. Öğretmen bilgisayarından onları takip ediyorum ya da onların bilgisayarına dosya atıyorum. Oradan onlar devam ediyorlar yapacağımız bir etkinlikse. Ya da projeksiyonumuz yoksa bilgisayarlarını kontrole alıp öğretmen bilgisayarını onların ekranına yansıtıp o şekilde yapabiliyoruz. On parmak*

kullanımımız var. Yedinci sınıfta onunla ilgili bilgisayarlarda on parmak programımız var, onlarda etkinlik yapıyorlar hafta hafta. Bu şekilde öğretim materyali olarak bunları kullanıyoruz. Tabi yüzde doksan uygulama diyebiliriz”.

BTÖ27: “... ben uygulamaya önem veren bir kişiyim. Ne kadar çok uygulama yaparlarsa o kadar çok kendini geliştirebilirler. Benim iki dosya uygulamalarım vardır. Her kursta halk eğitiminde mesela ben bunları kullanıyorum. Kendim materyal hazırlıyorum, bu şekilde öğretim materyalleri uygulamalı olarak ve bu uygulamaları kursiyer yapabiliyorsa değerlendirebilirim. Onun dışında görsel olarak da projeksiyonda sunum olarak veya PowerPoint’te bir sunu olarak hazırlıyorum. Eğitici bir materyal olarak bilgisayarlı bir eğitici yazılım kullanmıyorum, hazırlamadım da hazırlamayı da pek düşünmüyorum. Çünkü daha çok dediğim gibi program üzerinde öğretim metoduna gidiyoruz biz. Program üzerinde uygulama şeklide yani anlatıp yaptırma. Neye göre anlatacağım nasıl anlatacağım? Seviyenin nasıl olacağını sınıfıma göre planlıyorum”.

BTÖ28: “Biz ilk konularda bilişim teknolojileri konularında biliyorsunuz bilgisayar donanım ve giriş çıkış parçalarını anlatıyoruz. Benim burada parçalar var tanıtmak amacıyla onları gösteriyorum. Simülasyon vardı kasa toplama simülasyonu sisko bilgisayara onları yükledik öğrenciler daha sonra onları topladılar. İlerleyen dönemlerde Office programlarına geçtiğimizde de kendileri direk uygulama yapıp uygulama kısmında evde ya da başka bir yerde bana mail göndermelerini istedim”.

BTÖ29: “Anlatım kısmı çok bizde aslında. Hem bazı kolay konularda öğrenci eğer o konuyu ilk defa görmediyse, karşılaşmadıysa bazı şeyleri vermem. Geçen seneki bilgileri kullanmasını isterim ve öğrencinin soru sormasını isterim. Yapacağımız uygulama şudur. Başlayın derim ve öğrenciyle sınıfta gezerim. Öğrenci kendi kendine bulursa keşfederse kalıcı olur. Not olmamasına rağmen zaten dersi zevkli kılan da o zaten. Ama öğrenciye hazır sen şunu şunu yapacaksın dediğin zaman zaten öğrenci sıkılıyor. PowerPoint’e geçtik, çocuk PowerPoint’i hiç görmedi. Ne yaparsın PowerPoint’de çok güzel hazırlanmış sesli, görsel, içerisinde video içeren bir iki sunum hazırlarsın. Zaten çocuklar izlerler bakarlar, programı zaten beğenirler. PowerPoint’in hiçbir menüsün anlatmazsın sadece bir iki tane güzel yapılabilecek örnekler verdiğin zaman çocuk zaten onu yapmaya çalışıyor. Senin derste girmediği bazı konulara

girmeyeceksin fakat gördüğü şeyi kendisi de yapmak istiyor. Onun özelliğini de sorar bazısı kendisi bulur yaparken”.

BTÖ30: “Genelde çocuklara kendi tarzımla ben kendim anlatıyorum. İnterneti kullanıyorum. Daha fazla materyal bakanlıkların dağıtmış olduğu CD’lerde etkinlikler bilgisayarlarda kayıtlıdır onları yapmaya çalışıyoruz. Ekstra benim kendimin hazırlamış olduğu mesela Excel’i öğretirken kitaptaki uygulamalar bana güzel gelmiyor benim kendi tarzımda hazırladığım örnekler var onları yapıyorum”.

BTÖ32: “Ders şöyle bir anlatım ondan sonra uygulama yapılırken çocuklara birebir yanında soru sormalarını sağlayıcı bir ortam. Anında dönüt veriyorum ve bunun için benim şöyle bir sistemim vardı. Çocuklar arkadaşınızın şu an yapamadığı konu şu mesela Word belgesinde yazının boyutunu büyütmedi. Herkese bu konuda yine yapamayanlar özellikle dönüp projeksiyona baksınlar onun sayfasında takip ediyoruz. Yani yapılamayan her şeyi ben ana bilgisayarda bütün bilgisayarlardan görüntüyü alıyordum ben her türlü sorunu oraya aktarıp anında çözümünü yapıyorduk ve çocuklar gerçekten istenilen bilgiyi hedeflenen bilgiyi alıyorlardı. Temel bilgilerden başladık genelde teorik bilgiler oluyor. Uygulamalar şöyle oluyordu çok basit olacak ama bilgisayar nasıl açılır kapatılır kaç yolu vardır kaç yöntem vardır. Ya da bilgisayarda ekran açılmıyorsa çözüm yolları nelerdir gibisinden bu tür uygulamalar anında yaptırılıyor”.

BTÖ33: “Ders yaparken dersin konusuna göre mesela kes-kopyala-yapıştır anlatacağım ben öğrenciye. Word’de bir dosya hazırlıyorsun, tablo hazırlıyorsun ata sözleri ak akçe kara gün içindir. Mesela bunun yerlerini değiştiriyorsun. Çocuğu o atasözünü kes-kopyala-yapıştırı öğreterek yapmasına çalışıyorsun bunu geliştirebiliyoruz, materyal olarak bu şekilde. Tabi mesela öğretmen bilgisayarından öğrencilerin bilgisayarlarını kontrol edebileceğimiz programlar var zaten hepsine aynı anda bağlanma burada çalışan bir programı onlara gösterme ve ya projeksiyondan yansıtma. Ben ders anlatırken ne yapıyorum mesela projeksiyonu yansıtıyorum çocuğum bilgisayarlarını kendi ekranıma yansıtıyorum bir tane öğrenciyi çağırıyorum ona yaptırırken de diğer tarafta sınıfın içinde dolaşarak diğer öğrencilerin ne yaptığını görmeye çalışıyoruz”.

BTÖ34: “Ben dersten önce zaten daha önce de söyledim Word, Excel ağırlıklı kullandığım için evde Excel’de bir program yapıyordum. Excel’i anlattıktan sonra bu

programı çocuklara iki hafta veriyordum. İki haftada okulda formatör olduğumuz için üçten beşe kadar kullanabiliyordu. O çocuklar onları yapması için fırsat veriyordum bunlarla uğraşıyorlardı. Bir arada şunu yapmıştım. A4 kağıdını Excel'de formüllerle yapabilecekleri programla ilgili doküman hazırlamıştım. Çocuklara verdim tüm sekizinci sınıflara dağıtmıştım bunu hepsine yaptırđım. Bu şekilde mezun olanlar gerçekten Excel'i öğrenerek mezun oldular ama şu anki sistemde imkanı yok bunu öğretemeyiz. Çünkü notu yok, bir saat yoklama al, bir şey yap, susun diyene kadar zaten ders bitiyor”.

BTÖ35: “Ben genelde dersi şu şekilde işliyorum konu anlatıyorum projeksiyon yardımıyla on dakika, on beş dakika çok fazla da uzatmamaya çalışıyorum. Ondan sonra on beş yirmi dakika çocuklara uygulama anlattığım konuyla ilgili son beş dakika da serbest e-okula bak gibi o şekilde eğer uygulamasını bitirmediyse bitirinceye kadar devam ediyorum. Zil çaldıysa uygulamasını bitirmeden uygulamasını kaydediyoruz o şekilde çıkıyor dersten. Şey gibi oluyor uygulamasını bitiren ben on dakika ödül kazanmış gibi oluyor. O da motivasyon oluyor bazen çocuğa bazen daha çabuk bitiren de oluyor etkinlikleri. Etkinlikleri ben basamak kitabına göre uygun bir şekilde fakat bazen de kendim eklemeler de yapıyorum. Excel'de bazı konular biraz basit gelebiliyor. Sıkıcı gelebiliyor öğrencilere onu biraz daha eğlenceli hale getirerek hoşlarına gidecek şekilde öğrencilerin etkinlikler yaptırıyorum genelde bu şekilde oluyor ders”.

Öğretmen görüşmelerinden bu alan öğretmenlerin ders işlerken genelde bilgisayar üzerinden sunular ve kontrol programı aracılığıyla uygulamalı olarak ders işledikleri ifade edilebilir.

Materyal ve etkinlik kullanımı

Öğretim yaparken kullanılan materyal ve etkinliklere ilişkin *BTÖ1, BTÖ2, BTÖ4, BTÖ5, BTÖ6, BTÖ7, BTÖ8, BTÖ10, BTÖ11, BTÖ12, BTÖ13, BTÖ14, BTÖ17, BTÖ19, BTÖ20, BTÖ23, BTÖ26, BTÖ29, BTÖ32* ve 36 olmak üzere on dokuz (19) bilişim teknolojileri öğretmenin görüşlerini aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir.

BTÖ1: “Şu olabiliyor mesela bilgisayar donanımıyla ilgili eğer bir konumuz varsa o gün benim evde kullanmadığım bir sürü bilgisayar parçası var onları getiriyorum öğrencilere. Bu ekran kartı, bu ses kartı çocuklar daha önce sadece duyduğu ya da resimlerle gördüğü kartları orada en azından somutlaştırarak

görebiliyorlar. Öğretim materyali sunu yapıyoruz projeksiyon cihazımız olduğu için. Ondan sonra çocuklardan bir şeyler araştırmalarını istediğimiz zaman projeksiyon açıp ben de kendim internette araştırma yapıp çocuklarla onu paylaşıyorum. Dersimiz BT sınıflarında oluyor, bilgisayarların, projeksiyonların etkin şekilde kullanıldığı sınıflarda oluyor. Dersimizle ilgili slaytlar, sunular bizim bilgisayar forumlarımızda öğretmenlerin forumlarında çok fazla yer kaplıyor o yüzden onlardan da faydalanıyorum. Etkin bir şekilde kullanıyorum yani”.

BTÖ2: “.. etkinlikler bilişim teknolojileriyle ilgili olduğu için özel bir kullanma şeyi yapmıyorlar ama. Ben genelde hep kitap var ya kitapta onların etkinlikte yapacağı şeyler belli onlar zaten Word, Excel, PowerPoint'in özelliklerini çocuğa öğretmeye yönelik uygulamalar. O kitaptan üzerinden gidiyorum etkinlikleri yapıyorum, çocuk kendisi yapmaya çalışıyor bilgisayarında sonra onu kaydediyor”.

BTÖ4: “Dersin öğretiminde bilişim teknolojilerinden şöyle yararlanıyoruz. Zaten bilgisayarları kullanıyoruz. Bizim dersimizin aracı bilgisayar akıllı tahta olsun, projeksiyon olsun bunlardan yararlanıyoruz anlatımımızı yaparken ya da uygulamamızı yaparken değişik programlardan yararlanabiliyoruz böyle söyleyebilirim. Slâytlar, yazılımlar ya da Office programları çok kapsamlı aslında. daha çok materyaller buluyorum kendim ya da materyaller yapıyorum. Uygulama basamağında genelde kitaptan çok o materyallerle dersi götürmeye çalışıyorum.

BTÖ5: “Fiziksel olarak ortamı ayarladıktan sonra da zaten yine kılavuz kitapların yardımıyla ya da internet üzerinden bulduğumuz materyallerle dersimizi işliyoruz. Öğrencilerin başarılı olması için internetten, forumdan araştırmalar yapıyoruz, farklı uygulama materyalleri indiriyoruz. Gerekirse kendimiz flash animasyonlar tasarlıyoruz dersleri bu şekilde işlemeye çalışıyorum ben”.

BTÖ6: “Burada artık okulda ne sağlanmışsa teknoloji olarak onu kullanıyoruz. Biz burada projeksiyonları, bilgisayarları mümkün olduğunca kullanmaya çalışıyoruz. Sunu şeklinde yapıyoruz ama bazı uygulamalarda mesela on parmak uygulaması yaptık biz yedinci sınıflarda mesela onun için on parmak programı indirdik. Öğrenciler programı kullanarak interaktif bir şekilde eğitimini yaptılar. Konumuz müsait oldukça interaktif uygulamalar yapıyoruz ama onun dışında sunu ve araştırmaya yönelik internet ortamında araştırmaya yönelik olarak gidiyor dersler”.

BTÖ7: “Genellikle bizim materyal alanımız bilgisayarlarda oluyor. Onlarla ilgili etkinlikler yapıyoruz, kendi dersimiz açısından. Slayt vb. şeyler hazırlıyoruz. Kendi dersimizde gerekli günlerde de yapıyoruz bunları. 29 Ekimde,10 Kasımda gerekli slâytları, videoları hazırlıyoruz”.

BTÖ8: “Konuya yönelik uygulamalara ulaşıyorum internet üzerinden. Mesela forum konumuz var altıncı sınıflarda teknoloji forumu diye bir başlığımız var. Bu etkinlikte öğrencilerin kullanımına uygun onlara gösterebileceğim uygun bir blok sayfası ya da forum sitesi varsa onu araştırıp online olarak göstermeyi tercih ediyorum. Yoksa diğer kentlerdeki arkadaşlarla iletişime geçip bir küçük site gibi bir şey hazırlayıp öğrencilerimize onu kullanıyoruz zararlı içerik içermemesi açısından”.

BTÖ10: “Etkinlikler artık bir CD halinde bize hazır olarak veriliyor. Hangi basamakta hangi ünite de hangi konuda herhangi etkinlik varsa bakanlık hazırlatmış, bizim yaptığımız onu öğrencilere uygulamak. Özel de bir şey olursa oluyor bazen günlerde Çanakkale şehitleri haftasında ya da istiklal marşı haftasında örneğin istiklal marşını yazdırmak gibi, Çanakkale şehitleri şiirini yazdırmak gibi. Benzer şeyler çocukların belirli başlı günlük hayatta da karşılıklarına çıkabilecek belli başlı programları kullanmaları açısından, unutmamaları açısından bu şekilde bir kullanım oluyor. Yeri geldiğinde de projeksiyon cihazı kullanıyoruz imkanımız var. Yeri geldiğinde ise çocuklara yapmaları gerekeni söylüyoruz.”

BTÖ11: “... materyal hazırlamada sıkıntı var öğrencilere ödev getir dediğiniz zaman çok kötü bir kağıt parçası şeklinde getirebiliyorlar. İlk başladığımız senelerde disketlere etkinliklerini atıyorlardı da artık disket yok flash bellekleri olanlar var ama ben genelde ana bilgisayarda topluyorum onları. Ağdan paylaşıyorlar ben ana bilgisayarda topluyorum etkinlikleri. Bilgisayar laboratuvarlarında bilgisayarlar var ama biz bilgisayarların kasesını göstermek istiyoruz mesela kasesının içini açıp baktığımızda öğrenci çok fazla anlayamayabiliyor. O konuda maketler olsa maketler düzenlense, o şekilde canlandırıcı videolar olsa biz kendimiz internette indiriyoruz da programda bunlara yer verilse daha farklı olabilir. Dosya paylaşımı vs. zaten okulumuzun ağı var. Ağ bağlantı sistemi var zaten müdür, müdür yardımcıları arasında veya yukarıdaki laboratuvarlar arasında dosya paylaşacağımız zaman onun üzerinden paylaşıyoruz. Yine derslerde etkinlikleri çocuklara ben ağ üzerinden dağıtıyorum herkes etkinliklerini o şekilde yapıyor”.

BTÖ12: “Süreç içerisinde, dersleri anlatırken maket üzerinden donanım üzerinde ana kart vs. gibi direkt gösteriyorum. Bunların bazılarını öğrencilerin kendilerine yaptırıyoruz. Sunular ve slâytlarla konuları anlatıyoruz”.

BTÖ13: “Biz materyal hazırlama konusunda eğitim aldık, flash eğitim kısmen aldık çok ciddi alan arkadaşlar var ama kimse bunu kullanmıyor. Genelde PowerPoint’te sunu hazırlanıyor ve bitiyor. Yani derste kullanılan materyal olarak en etkili PowerPoint kullanılıyor bilgisayar öğretmenleri tarafından. Hazır sunu, yazıp yazıp geçiyorlar ama şu var bilgisayar öğretmenleri bunu kullanıyor bunun için bir şeyler yapıyor”.

BTÖ14: “... bizde ya kendimiz bir şey geliştireyoruz bu da çocuğun fare kullanımı etkiler diye ya da internetten hazır bir şeyler buluyoruz başkaları tarafından hazırlanmış. O zaman diyoruz hadi bir de şunu dene hadi bir de bunu oyna falan diyoruz önüne başka çeşit çeşit şeyler sunuyoruz ki sıkılmadan onu oynasın ve eli, parmağı fareye alışsın”.

BTÖ17: “Benim yaptığım en fazla çalışma yaprağı hazırlamak. Bunu yapın çocuklar demek onun dışında sunu hazırlayayım, flash’lı animasyon yapayım gibi şey yapmıyorum zaten ders buna uygun değil çünkü ders uygulama dersi. Yaparak öğrenme dersi benim burada anlatma kısmı minimum olacak ki çocuğun uygulama kısmı daha çok olsun. Ben anlatıyorum çocuklar anladınız mı anladık çocuklar hemen başlayın diyorum. Bakarak olmuyor. Çocuk bakıyor hocam çok kolaymış diyor hadi yap diyorsun mesela şunu nerden yapıyorduk onu nereden tıklıyorduk diyor, mesela. Bu uygulamaya yönelik olduğu için materyal hazırlayayım oradan göstereyim gibi çok uygun değil bizim ders. Kendi uygulaması gereken bir ders”.

BTÖ19: “Materyal hazırlamada önceleri sunu hazırlıyorduk hatta bulmacalar falan hazırlıyorduk da açıkçası çok da fazla kullanamıyoruz çünkü onları dağıtıp yapmak derken kırk dakika size yetmiyor. Bilgisayarlar bir açılıyor kavgalar falan oluyor ilköğretimde çok curcunadır ortam. Öğrencinin yerleşmesi derttir, ben kullanacağım sen kullanacaksın, kağıdı dağıtırsınız bilgisayarı gördü mü kağıdın bir önemi yoktur. Yapmaya çalışıyoruz ama çok verimli bir etkinlik olmuyor”.

BTÖ20: “... etkinlik olarak ben genelde okulun kitabın flash etkinlikleri var o etkinlikleri kullandım yani onun dışında materyal hazırlamadım. Materyal hazırlama derslerini görmeme rağmen kullanmadım. Bu konuda biraz tembelim herhalde çünkü

vakit yetersizliğinden flash animasyonlar normal okulumuzun kullandığı flash animasyonlar dışında materyal hazırlayarak kullanmadım. Word, Excel'in kendi içindeki şeylerle oluşturuyorum ama baştan hazırlanmış bir materyal kullanmıyorum”.

BTÖ23: *“Etkinlik olarak ben evde etkinlik hazırlıyorum. Materyal hazırlıyorum öğrencilere o günlük konumuz ne örneğim WordArt'ta herhangi bir yazı yazma onunla ilgili çalışma etkinliği hazırlıyorum. O etkinliği öğrencilerin bilgisayarlarına gönderiyorum ardından onlar o etkinliği yapıyorlar. Bilgisayarlarına kaydediyorlar ben de çalışmalarını alıyorum. Bilgisayarlarında deep-freeze programa var. Çünkü kendi bilgisayarımda saklıyorum her öğrencinin hangi konuda ne yaptığını kaydediyorum”.*

BTÖ26: *“Öğretim materyali açısından genelde mesela bir Office programlarını anlatırken kitaptaki etkinliklerden yararlanıyoruz. İnternet ortamından bulduğum etkinlikleri yapıyorum yeterli gelmezse. Ama genelde kitaptaki etkinlikleri yapmaya gayret ediyorum. Hem ellerinde doküman olduğu için daha rahat oluyor.*

BTÖ29: *“Projeksiyonu kullanırsınız, animasyonu kullanırsınız, evde hazırladığım animasyon varsa animasyonu gösteririm, bir başka bilgisayar öğretmeninin hazırlamış olduğu sunu varsa onu gösteririm. Öğrenci izlediğini bilgisayarında uygular. Uyguladığı uygulamaları kaydederiz. Dersimiz bizim zaten devamlı uygulamayla geçiyor”.*

BTÖ32: *“Bilgisayar öğretmeni olduğumuz için dersimizi bilgisayarda anlatacağız. Onun için bilgisayar sınıfının her zaman hazırda bulunması gerekiyor. Bilgisayar sınıfları sadece bilgisayar dersleri için bilişim teknolojileri için kullanılan bir sınıf değil diğer branşların da ders işlemesine zemin oluşturacak bir sınıf, eğitim ve teknolojiyi buluşturan bir sınıf. o yüzden sürekli buranın hazır olması gerekiyor. Yani bu okulda diğer bilgisayarlardan ya da işte her türlü ağ yapısından daha önemli burası var. Daha sonrasını sıralayacak olursak eğitim yazılımları var. Bu eğitim yazılımlarını öğretmenlerimizin çok iyi takip etmesi gerekiyor”.*

BTÖ36: *“Öncelikle netup gibi programlar kuruyoruz, öğretmen bilgisayarına ve öğrenci bilgisayarına. Ben buradan yapıyorum öğrenciler izliyordu anlatırken ben. Ondan sonra o günün konusuyla ilgili küçük bir etkinlik hazırlıyordum anlattıklarımı kapsayan. Kalan on beş yirmi dakikada onlar o uygulamayı yapıyordu, ben de buradan takip ediyordum. Yapamayana o şekilde müdahale ediyordum. Görüyordum. O sistem*

iyi oluyor tek tek dolaşımtansa buradan ekranları müdahale etme açısından, başka işlerle uğraşmalarını engelleme açısından. Öyle işliyordum dersleri”.

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde; ders işlerken etkinliklerini genelde projeksiyon üzerinden PowerPoint sunuları ile ve genelde internet üzerinde buldukları hazır materyaller yoluyla yaptıkları söylenebilir.

Öğrenci

Bilişim teknolojileri öğretmenleri ile yapılan görüşmede öğrencilerin bilgisayar konusunu nasıl algıladığı ve nelere ihtiyaç duyduğuna ilişkin BTÖ4, BTÖ5, BTÖ7, BTÖ8, BTÖ9, BTÖ10, BTÖ13, BTÖ15, BTÖ17, BTÖ19, BTÖ20, BTÖ21, BTÖ22, BTÖ24, BTÖ25, BTÖ31, BTÖ33, BTÖ35 ve BTÖ36 olmak üzere on dokuz (19) bilişim teknolojileri öğretmeni görüşlerini aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir.

BTÖ4: *“Evet şöyle etkiliyor. Benim öğrencilerim dersi seviyorlar. Dersi sevdikleri içinde çok büyük bir problem yaşamıyorum. Ama seviyesi birazcık daha iyi olan öğrenciler bilgisayar konusunda biraz daha bilinçli olan öğrencilerde ben bunu yapmak istemiyorum, yapmayacağım ya da öğretmene çok fazla değer vermeyebilir dersini sevmeyebilir ya da yapmak istemeyebilir. Eetkinlikleri nasıl olsa not yok der”.*

BTÖ5: *“Öğrenci dersi notla değerlendirilmediği için sadece oyun olarak algılıyor, sadece oyun oynamak istiyor, ders dinlemek istemiyor. Ben her şeyi biliyorum şeklinde geliyor ama bildiğinin sadece internet kullanmak olduğunu dersin içeriğini görünce fark ediyor. En başta böyle bir önyargıyla geliyor zaten bu konuda. Biz çok zorlanıyoruz. Oyun oynayalım diye öğrencilerden sürekli gelen bir baskı var. Konu işlemeye başladığımızda konuyu bilmediklerini fark edince bu sefer ilgilenmeye başlıyorlar”.*

BTÖ7: *“... Zorlamak açısından değil de diğer öğrencilere nazaran koca okulda ben hemen hemen tüm sınıflara derse giriyorum bir tane internetten, facebooktan ya da başka bir şeyde başını kaldırıp da fotoshopla ilgilenen bir tane öğrencim var. Ödül almış fotoshop’da. Onun dışında çocuklar genellikle bilgisayarı maalesef facebook, internete gireyim arkadaşlarımla sohbet edeyim amacıyla kullanıyorlar”.*

BTÖ8: *“Ders dışı etkinlik olarak mesela öğleden sonraları bizim laboratuvarlarımız açık. Hepsi bütün okullardan öğrenciler gelip burada çalışma yapabilirler. Milli eğitimin sınırları dahilinde. Öğrencilerin gelişi ise diğer derslerin*

araştırma ödevleri ya da oyun oynamak için başka bir amaçla buraya gelmiyorlar. Ben bu aralar web sayfası tasarımına yönlendirmeye çalışıyorum çocukları her sınıfta. Bu sınıftan sene sonuna kadar en az 3 kişi çıkar diye destekleyici davranıyorum. Biraz merak uyandırma oldu yoksa yapabileceğimiz bir şey yok. Klavyeyi fareyi takabilen öğrenci bilgisayarda çok iyi diye bakıyoruz olup olacak fişi prize takmaktan farksız bir işlem. Onlar var. Bilişim teknolojileri öğretimi çok erken başlanması lazım. Biz bir dönem okul öncesini de alıyorduk bilgisayar derslerine stajda uygulama için yapmıştık onu tez ödevi uygulaması için çok verimli geçiyor. Klavye kullanma, fare kullanma gibi çok temel beceriler oturma kalkma düzgün kullanma çok erken yaşta vermemiz lazım. Çocuklar üç yaşında evde bilgisayarla tanışıyor artık”.

BTÖ9: “Öğrencinin gözünde de değeri olacak yani not olacak ki o öğrenci etkinlik yapsın ödev yapsın. Anlamı bir dönüşü olacak yani”.

BTÖ10: “Motivasyon şöyle bir motivasyon oluyor genelde derse katılıyor öğrenciler. Çok nadir devamsızlık olur. İlk iki saat başka ders vardır o derse gelmez benim dersime gelir benden sonra dördüncü saat dersten kaçar tekrar. Derse katılım olarak oranım diğer derslere göre daha yüksek. Derse katılım konusunda bir sorun yok ama ders anlatmak konusunda bir sıkıntımız var”.

BTÖ13: “Ben şu mantığa karşıyım; öğrenciler zaten bilgisayar kullanmayı biliyor mantığına karşıyım çünkü gerçekten öğrenciler bilgisayar kullanmayı bilmiyor. Onların bildikleri birkaç şey var oyun oynamak, internet kullanmak, facebook kullanmak, googleda arama yapmak bunları gayet iyi biliyorlar ama bunun dışındaki Word’u kullanmak, Excel’i kullanmak ya da sunu hazırlamak birazcık daha onların bütün ömürleri boyunca ihtiyaç duyacakları şeyler konusunda hiç bilgisi olmadıklarını düşünüyorum. Eğer bilgisayar dersi bu anlamda azaltıldı ve belki de kaldırılacaksa bence yanlış olduğunu düşünüyorum. Öğrenci bunu süreç içerisinde öğrenebilir mantığına da karşıyım. Yani diğer ders için sunu hazırlarken zaten öğrenir mantığına da karşıyım”.

BTÖ15: “Maalesef bizim öğretmenlerimiz de o şekilde düşünüyor. Üçüncü sınıfta öğrencileri buraya getirip bir şeyler anlatan öğretmenlerimiz var. Çocuklar şimdi dördüncü sınıf oldu benim çocuklar çok iyi biliyor bilgisayarı diye konuşuyor arkadaş. Bir gün birlikte ders işledik ben bu işte yeterli değilmişim hocam siz çok farklı anlattınız dedi. Şifahen girdiğimi söyledim az önce derslere hocam, yeter ki siz girin ben ek dersi

bile size vereyim dedi. Ben hocam öyle şey olmaz çocuklara bir şeyler vermek adına buradayım. Uygun bir zaman ayarlarız yapamazsak idareyle ilgili işlerimiz olursa okulda yaparız bir şekilde yürütürüz dedim çok memnun dördüncü sınıf öğretmenlerimiz de bu konuda. Çocuklardan bir şeylerin geri döndüğünü görünce herkes memnun oluyor”.

BTÖ17: “...flash diski de biri getirse biri getirmiyor her hafta ya da başka bir şey oluyor flash diskinin içinde o yönden de sıkıntı oluyor. O yüzden bazen bilim sanat merkezlerinden birine geçişim geliyor. Çünkü orada grup çalışması oluyor ya benim beş tane on tane öğrencim olsa, küçük bir ortam olsa istediğim gibi çocukları eğitebilsem. Çocuk istekli olsa sorsa ben cevap versem, çocuk kendini geliştirse o kendini geliştirdiği için ben kendimi zorlamak zorunda kalsam geliştirmek için yani o bir şey sorsa mesela ben onu bilmesem kendim araştırsam öğrensem gibi bir şey olsa... İstiyor insan ama olmuyor. Burada otuz beş tane çocuk zaten dur sus diyene kadar bir saat ders bitiyor”.

BTÖ19: “... zaten öğrenciler de bilgisayarı birazcık eğitim materyali değil de oyun materyali makinesi olarak görüyorlar. Oyun yüklediğimiz halde oyun oynatmadığımız halde her seferinde oyun oynayabilir miyiz internete girebilir miyiz şeklinde soruyorlar?”.

BTÖ20: “Öğrenciler daha donanımlı gelince sonuçta hepsi bilgisayarı biliyorum dediği zaman oyun oynuyorlar. Oyun oynadığı zaman bilgisayarı biliyorum şeklinde oluyor. Ama yine de biraz daha donanımlı geliyor o yüzden mecburen belli başlı şeyleri uzatmak zorunda kalıyoruz. Programı o şekilde kitaptaki gibi değil de bir üst seviyede anlatmak zorunda kalıyoruz. Öğrenciler dışında bizi pek tetikleyen bir şey olduğunu düşünmüyorum”.

BTÖ21: “... eski okulunda çok fazla internet bağımlıysa ya paket programı kullanın giremeyeceği siteleri engelleyin ya da tamamen interneti kapattırın demiştim. Çocuk o zaman da diyor internet kafeye gidiyor mutlaka bir çıkar yolu buluyorlar. Ders yapacağım diye gidiyor saatlerce gelmiyor diyorlardı. Zaten şimdi facebook, msn vardı. Bir zamanlar artık ona bakmıyorlar, o tür sitelere ve oyun sitelerine aşırı bağımlılar. Küçük çocuklar özellikle bunlar gittikçe kademe kademe oyun buluyorlar şiddet içeren bilgisayar bağımlısı olmuş durumda yani çocuklar. Ama sadece bildikleri internette oyun oynamak”.

BTÖ22: “...çocukları için dersin olması gerektiğini düşünüyorum hatta geç bile kalındı. Çocuklarımızın davranışlarından tutun her şeylerinde bunlar etkili. Biz bu dersi kaldırıyoruz. Bunu anlamakta gerçekten zorlanıyorum”.

BTÖ24: “Kopyala-yapıştırı bilmiyorlar. Yukarıda bizim amirlerimizin dediği şey herkes bilgisayarı biliyor. Çocukların facebooka girmesini bilgisayar biliyor olarak gören birisi tarafından yönetiliyor. Bakıyoruz bilgi olarak kaç tane yazılımınız var hiç yok. Okullarda programlama dersini bu yüzden savunuyoruz. Amerikaya bir sınıf arkadaşım gitti orada şu anda öğretmen bir devlet okulunda. Altıncı sınıfta programlama anlattıklarını söyledi bana. Ondan sonra ne oluyor on sekiz yirmi yaşında gençlerden bir tanesi çıkıyor facebook kuruyor milyarlarca dolar gelir elde ediyor”

BTÖ25: “... öğrenciler dördüncü, beşinci sınıfta ortalama yüzde sekseni doksanı her şeyi biliyor abuk sabuk oyun sitelerini falan ama iş yapmaya gelince benim öğrenciler de aynı. Word yazı düzeni ya da slayt sunum hazırlamaya geldiklerinde yapma noktasında çok aciz kullanamıyor. Ama facebook odu mu ya da en basitinden e-posta diyelim müfredatta var, msn, chat programı e-posta almaya geldiğinde benim facebookum var facebookumdan göndersem diyor. Aynı e-postayı almış kullanmış ama e-postanın ne işe yaradığını bilmiyor. Ne amaçla kullanıldığını farklı şey biliyor. Bunun gibi birçok şey sayabiliriz aslında. Günlük hayatta kullanabileceği internette hemen hızlı bir şekilde ulaşabileceği bir şeyi bilmiyor ama hemen oyunu ya da facebooku biliyor öğrenci”.

BTÖ31: “Şu an ki en basitinden çocuk bu yaşlarda herhangi bir Office kullanmayı iyi bir şekilde öğrense bu gün bir işe başvurduğunuz zaman ilk önce şeyi soruyorlar. Dil var mı arkasından bilgisayar kullanmayı biliyor musun? Ne düzeyde biliyorsun ne yapabiliyorsun? Yani sadece biçimlendirme renk yapma şunu yapma bunu yapma bunlardan ibaret olmadığını bir anlatabilsek bir gösterebilsek bunları uygulatabilsek, işte asıl o zaman şey çıkacak. Bilgisayar dersini gereksiz görme o zaman ben Türkçe konuşuyorum Türkçe dersi gereksiz, koşabiliyorum beden dersi gereksiz diyebilmeliyim o zaman ben de kendi çapımda”.

BTÖ33: “... teknoloji çağında çocuğun okur yazar olması gerekiyorsa bilgiyi nereden alacağını nasıl saklayacağını veya bunu nasıl sunacağını biliyorsa şimdi çocuklar sekizinci sınıf öğrencileri PowerPoint hazırlayacaklar getiriyor hazırladığını bakıyorum hiçbir şey yok. PowerPoint adına sunum adına hiçbir şey yok. Ne bir

görsellik var ne yazı tipini değiştirme var ne bir efekt var hiçbir şey yok. Almış internetten kopyala-yapıştır yapmış yazının tümünü bile değiştirememiş. Hiç bir şey yok bir sayfada ince ince yazıyla yazdığı bir şey var. PowerPoint olayı nedir görsellik ama çocuk bilmiyor ki bunu. Bu sekizinci sınıf düzeyi. Oyun sitesini açıp oyun oynayabiliyor ama internetten Atatürk resmi bilgisayardan indirmeyi bilmiyor mesela veya oradaki bir dosyayı flash diskine almayı bilmiyor. Flash diskinde virüs varsa onun ne iş yaptığını bilmiyor”.

BTÖ35: *“Öğrencileri de biliyorum ben durumlarını da biliyorum. Birkaç öğrenci var bilgisayarı seviyorlar format atılacağı zaman program kurulacağı zaman ben onları kurdurtuyorum bazen öğrensinler diye. Mesela bugün bir öğrenci vardı bilgisayara format atmayı gösterdim. Birkaç tane seven öğrencilere gösteriyorum. Problemlerimiz var onlara görevler veriyorum hoşlarına gidiyor bir şeyler yaptıklarını görmeleri iyi geliyor yani onlara o şekilde”.*

BTÖ36: *“Bütün öğrenciler bilgisayar biliyor zaten mezun öğretmenler de biliyor bilgisayarı ama internete girmek, facebook da bir şey paylaşmak, MSN’ de konuşmak onların kafasındaki bilgisayar kavramı o kadar. Ben akşamları kursa gidiyorum halk eğitimde bilgisayar kursu veriyorum. Önce soruyorsun herkes bilgisayar kullanmayı biliyor ama sertifika almaya geliyorlar. Word’e başlıyorsun birinci etkinliği yapın diyorum gösterdim herkes bekliyor. Siz hepiniz bilgisayar kullanıcısıydınız. Bilgisayar kullanmak çok farklı bilgisayarda bir şeyler öğrenmek farklı. Mesela müdür beyde o yüzden ders yapmıyor çocukların evinde bilgisayar olan çocuklar bunu kullanmaya gerek yok biliyorlar diye düşünüyor ama şurada bir ödev hazırlayamıyor inanır mısınız. Buraya araştırmaya geliyorlar bir ders için ödev yapacaklar, yazıyı, internet sayfasını buluyorlar ben bunu istiyorum. Ödevim bu. Onu düzenlemek, şekil vermek yok”.*

Görüşülen bilişim teknolojileri öğretmenlerine göre; okullarda görev yapan diğer branş öğretmenleri ve yöneticilerin aksine öğrencilerin bilgisayar okur yazarlığıyla ilgili temel işlemleri bile tam olarak bilmediklerini, daha çok oyun oynamak, facebook’a girmek gibi değişik amaçla kullandıklarını fakat ödev, araştırma yapma, ders çalışma gibi öğretim konularında yetersizliklerinin olduğu ifade edilebilir.

4.8.4. Bilişim Teknolojileri Öğretmenleri

Bilişim teknolojileri öğretmenleri (teması) başlığı altındaki öğretmenlerin görüşleri; *diğer öğretmenler, formatörlük işleri, görev tanımı, öğretmenin kendini geliştirmesi, yapılan işler ve zümre içinde işbirliği alt başlıklarında* (kodlarında) toplanmıştır.

Diğer öğretmenler

Bilişim teknolojileri öğretmenleri ile yapılan görüşmede diğer branş öğretmenleri ile ilgili; *BTÖ13, BTÖ18, BTÖ25, BTÖ29, BTÖ31, BTÖ32, BTÖ33 ve BTÖ34* olmak üzere sekiz (8) bilişim teknolojileri öğretmeni görüşlerini aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir.

BTÖ13: “... *diğer branş öğretmenlerine baktığımız zaman çok daha ciddi sıkıntılar olduğunu düşünüyorum. Sunu yapmanın video izlemekten çok daha farklı olmadığını düşünen öğretmen arkadaşlar var aç şunu izleyelim mantığını yürütenler ama hep şunu diyorum bir sunu varsa bir sunucu da olmak zorundadır. O konuyu iyi bilen bir kişinin onu sunması gerekir*”.

BTÖ18: “*Bir de öğretmenlerin yeterlilikleri çok zayıf bilgisayar kullanması konusunda felaket derecede. Yüzde doksanı istisnai üç beş kişi var. Şöyle anlatayım bilgisayar çalışmıyor diye biri çağırdığında fişin takılı olmadığını gördüğüm oluyor yani. O kadar o noktada yani ya da düğmesinin açılmadığını gördüğüm oluyor. o benim için fazladan bir ekstra. Adam evinde facebook kullanıyor, bilgisayar kullanıyor veya oyun oynuyor her şeyi yapıyor. Normalde her şeyi yapabiliyor hiçbir sıkıntısı yok aslında bilgisayar kullanmakla ilgili basit işleri yapabilir fakat iş derse öğrenciyle ilgili konuya geldiğinde okulu yeterli gördüğü için ilgilenmek istemiyor, yapmak istemiyor kurslara öylesine katılıyor*”.

BTÖ25: “*En basiti Word’ü açmaktan her öğrenci biliyormuş ya bakanımız böyle diyor öğrencilerin hepsi biliyor. Öğretmenleri bilmiyor ama hiç onun farkında değil. Excel’i açıp da yazdırmasını bilmiyor. Bu alan bilgisi çok basit bir şey ama bunun alan bilgisiyle alakası yok hatta. Temel bilgileri yapması gerekir ama öğretmen bunu zaten yapamıyor. Birçok öğretmene yardımcı oluyorsun. Tablolarını oluştururken listeleri oluşturmasında yardımcı oluyorsun*”.

BTÖ29: “Bir de bizim öğretmen kadromuz yaş olarak fazla çoğunun bilgisayar okur-yazarlığı düşük seviyede. Daha önce kurslara katılmışlar ama. Kağıt üzerinde çok kullanmaya istekleri de yok aslında. Otuz beş yıllık öğretmen çok güzel bilgisayar kullanan var. Otuz beş yıllık öğretmen. Ama yirmi beş yıllık bir öğretmende bu isteği göremeyebiliyorsun. Bu öğretmenlerin not girişinden tutun da yazılı sorusu hazırlaması, yaprak testte her şeyde yardımcı oluyorsunuz”.

BTÖ31: “Milli Eğitim açısından genel bir yargı herkes bilgisayar kullanmayı biliyor en büyük sorunlarımızdan birisi bu. Bilgisayar kullanmaktan kasıt açmak, kapamak sadece MSN’e girip yazı yazmak mı gibi soru sorulduğu zaman evet herkes bilgisayar kullanmayı biliyor fakat bir Office programında herkes bir sorunla karşılaşılıyor”.

BTÖ32: “... diğer branş öğretmenlerine mutlaka internette eğitim portallarından özellikle interaktif öğretim CD’leri var onların takibini yapıp derste uygulamaları lazım projeksiyon cihazıyla zaten birçok okulda merkezde projeksiyon cihazı ve bilgisayar var bunu rahatlıkla sunabilirler, hem kendi açılarından hem öğrencileri açısından. Özellikle ilköğretimde vitamin, MEB vitaminler bu çok büyük bir imkan bence öğrenci ve öğretmenlere ondan mutlaka faydalanmaları gerekir. Şu anda sınavı elle yazıp hazırlayan öğretmenlerimiz var. Mutlaka öğretmenlerin bilgisayar konusunda denetlenmesi ve eğer yetersiz görülen bir nokta varsa çoğunlukta yetersizlik varsa o konuda kursun verilmesi gerekiyor”.

BTÖ33: “Şundan diğer branş öğretmenleri bilgisayar kullanmayı bilmedikleri için onlar hiç bilmedikleri için öğrenci düzeylerini her şeyini anladıkları için maalesef öğrencinin çok iyi olduğunu sanıyorlar. Aslında öğrenci de tamam birkaç tanesi iyi kullanıyor olabilir ama çoğu yüzde doksanı istisnasız bilgisayarla ilgili belirli öğrenmesi yok. Açma, kapama dedim ya Vista işletim sistemi var getirin şimdi açma, kapamayı bilmiyor”.

BTÖ34: “Okulumuzdaki ve daha önceki görev yaptığım yerde de birçok öğretmen bilgisayar bilmiyor. Ben önceki görev yerimde şunu söyledim toplantıda. Arkadaşlar ben zaten sekiz beş buradayım formatörüm siz üçte dağılıyorsunuz siz de gelin üçten beşe kadar kurs vereyim Word’u Excel’i PowerPoint’i öğrenin dedim. Hiçbir arkadaşımız üçten beşe kadarını feda etmedi. Bir slayt getiriyorlar yansıtıyorlar aşağıda yazıyor slaytize.com en azından bunu öğrenci şunu bilsin öğretmenim hazır

almadı bunu uğraştı bunu bilsin. İnternetten resim indiriyor. İndirdikleri resim görünmüyor. Bulamıyor. Bunu dahi düzenlemeyi bilmiyorlar”.

Görüşülen bilişim teknolojileri öğretmenlerine göre; okullarda görev yapan diğer branş öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanımı konusunda istekli olmadıkları, basit işlemleri dahi bazen yapamadıkları, bu konuda eğitime ihtiyaçları olduğu, ayrıca bazen eğitim almalarına rağmen bu işleri yapmadıkları veya yapamadıkları durumlar olduğu söylenebilir.

Formatörlük işleri

Bilişim teknolojileri öğretmenleri formatör öğretmen olarak görevlendirilmeleri ile ilgili yaşadıklarını ve yaptıkları işlere ilişkin; *BTÖ1, BTÖ3, BTÖ4, BTÖ6, BTÖ7, BTÖ8, BTÖ10, BTÖ12, BTÖ14, BTÖ15, BTÖ17, BTÖ18, BTÖ19, BTÖ20, BTÖ21, BTÖ22, BTÖ23, BTÖ25, BTÖ27, BTÖ29, BTÖ30, BTÖ31, BTÖ32, BTÖ33, BTÖ34 ve BTÖ36* olmak üzere yirmi altı (26) bilişim teknolojileri öğretmeni görüşlerini aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir.

BTÖ1: “...5 gün aynı okulda kalmak ve maaş karşılığını doldurmak için formatör öğretmen olmak zorunda kaldığını”.

BTÖ3: “... ben şu an bilişim teknolojileri formatör öğretmeni olarak görevlendirmedeyim. Beşe kadar bugünde okulda yer alacağım. Özel bilgisayara ilgisi olan çocukları biz okul saatleri dışında bilgisayar laboratuvarında genelde ağırlyyoruz. Formatör öğretmen olarak bilgisayarların hazır olmasından ben sorumluyum. Bu şekilde biz öğretim ortamını hazırlıyoruz ve her yıl on beş tatilde, eylüldeki seminer döneminde ve yaz tatilinde bilgisayarların bakımlarını, internetlerini her şeylerini tam anlamıyla sağlıyoruz. Bizim formatör olmamızın asıl sebebi mesai saatleri içerisinde bilgisayar laboratuvarın açık tutulması ve açık tutulan bilgisayar odasından tüm öğrenci velilerin, veli olmasa da yoldan geçen tüm insanların yararlanmasını sağlamak. İnternetim yok, yazıcım yok, şunu yapamıyorum, bu iş nasıl yapılır diyen herkesi biz bilgisayar odasına bekliyoruz”.

BTÖ4: “... mesai saatleri olarak 8- 5 arası çalışıyoruz, formatör öğretmen olarak çalıştırılmak zorunda bırakılıyorlar. Eğer formatör olmazsak maaş karşılığını aynı okulda dolduramıyoruz birden fazla okulda gezmek durumunda kalıyoruz. Ancak öğrencilerle iletişimleri iyi çünkü BT öğretmenleri genç yaştaki öğretmenlerden

oluşmakta ayrıca laboratuarda serbest kaldıkları, oyun oynadıkları için bizim branştaki öğretmenlerle öğrencilerin arası iyi pek sorun yaşamıyoruz” .

BTÖ6: *“Formatör olmak dışında şansımız yok, çünkü ders yükünü dolduramıyoruz, eğer formatör olamazsak norm fazlası oluyoruz. Mesai saatlerimiz belirsiz 8-5 mi yoksa kaç bizim okul altı’ da bitiyor. Ben kaçta çıkacağım öğlen Yemek saatim var mı belirsiz rehber öğretmen gibi değil”*

BTÖ7: *“Öğretmenliğimiz, teknikerlik boyutunda şu an. Ben derslere giriyoruz iki öğretmen olduğumuz için formatör olarak. Ben zaten norm fazlasıyım seneye başka bir okula giderim. Sadece on beş saat de değil yirmi beş saatimiz var ama birimiz fazla. O formatör olduğu için dört saat derse giriyor ben yirmi bir saat derse giriyorum. Bunun dışında bir de zorunlu formatörlüğü getiriyorlar. Seçme hakkımız yok. Şu an arkadaş yapıyor doğum iznine çıkacak ikinci dönem ben yapacağım”.*

BTÖ8: *“Bizim dersimiz bir saat olsun önemli değil bir saat bile olsa ben formatör olmak zorunda olmamalıyım burada. Ben öğleden sonra egzersizimi yapayım web tasarımı egzersizi yapayım ilgili öğrenci gelişsin o konuda. Aldığımız eğitimleri aktarabilme yetkimiz var sonuçta. Ben şu anda bir kurs açacak olsam mesai saati dışında açmak zorundayım. Beşten altıdan sonra hangi öğrenci gelip faydalanmak ister buraya ilköğretimde çalışıyorum. Bizleri formatör yaparak harcadılar ve bizi küstürdüler, benim tüm hafta içi öğleden sonra formatörüm diye okulda bekletip zamanımı öldürüyorlar”.*

BTÖ10: *“... üzerimize formatörlük görevi yüklendi biliyorsunuz neredeyse her okulda zorunlu bir formatör var. Formatörlük işin içine girince biraz da iş bu kez teknik servise doğru kaymaya başladı. Bazı arkadaşlar o konuda sıkıntılar yaşıyorlar. Ben meslek lisesi çıkışlı olduğum için servislerde de çalışmıştım. O konuda biraz daha rahatım ama daha sıkıntılı olan arkadaşlarımızı da biliyorum. O nedenle ne kadar olur nasıl olur servis meselesi tecrübe meselesidir. Eğitimlerin içine artık devlet yavaş yavaş oraya yönlendiriyor o aşamaya getiriyor. Şimdi bu Fatih projesiyle işimiz iyice o noktaya doğru kayacak. Teknikerlik gibi bir şey ders yükümlülüğümüz devam ediyor halen ama bunun yanında okulun bütün teknolojik çalışabilirliğinin de sorumlusu biziz”.*

BTÖ12: *“Öğretmen olduğumuz halde bize formatörlük dayatılıyor. Ya da 2-3 aylık kurslarda formatör olmuş öğretmenlerle aynı kategoride değerlendiriliyoruz. Bu*

da bizi üzüyor. Bizim diğer formatörlere göre bir farkımız olmalı, ayrıca bu dersin saatinin azaltılması, norm fazlası olmak formatörlük yapmak, çok komik ve içler açsısı”.

BTÖ14: “Formatör öğretmenlik konusunda sadece mesai saatlerinde sıkıntımız var. Bizim okul tekli burada bir sorun yok da ikili öğretimlerde yedide ders başlıyor diyelim müdür bey diyor ki yedi de burada ol çünkü bir öğretmen öğrenci size ihtiyaç duyabilir, bu cd’yi bu slaytı açamadım deyip sana ihtiyaç duyabilir, sen de burada ol diyor. Tamam diyorsun sabah yedide orada oluyorsun aynı şekilde öğleden sonra da beş buçuk altı da çıkıyor öğrenciler aynı şekilde yine müdür bey son derste öğretmen sana ihtiyaç duyabilir sen beş buçuk altıya kadar dur diyor mesela. Şimdi sabah yediden akşam altıya kadar mesai yapıyorsun”.

BTÖ15: “O zaman için ihtiyacı gidermek için yapılmış bir şey bu ama sürekli bunlara formatörlük kadrosu açıldığında arkadaş sen gel bu okulun formatör öğretmeni ol demeleri bence yanlış olur. Çünkü birçok öğretmenin amacı özellikle sınıf öğretmenlerinin küçük çocuklarla uğraşmak istemeyerek full ek ders almak amacıyla formatörlük yapma çabasında birçoğunun amacı bu. Yok mudur ciddi anlamda bilgisayarla ilgilenerek bu işi yapmak isteyen muhakkak vardır ama istisna olarak vardır. Formatörlükte çok yorucu bir mesai saati var. İkili öğretimde ben sabahleyin gelip akşam beşte çıkıyorum. Okulda sürekli eğitim öğretim var sürekli öğretmen var. Bunun için ya mesai saati düzeltilmeli ya da böyle bir şey olacaksa da birden fazla öğretmen görevlendirilmeli”.

BTÖ17: “... deniyor ki arkadaş sen bilişim teknolojileri öğretmenisin formatörsün, hafta da 18 saat ek dersini zaten alıyorsun sana ders seçmeye de zaten gerek yok bilgisayar dersi de çok önemli bir ders değil, senin asıl gerekli olduğun alan sınıflarda bilgisayarlar bozuluyor, idari bilgisayarlarda sorun oluyor bu alanda sana daha çok ihtiyacımız var deniyor. O yüzden öğretmenlik yaptırmıyorlar, yaptırmadılar. Beni derste çağırıyor müdür ders anlatıyorum çağırıyor; birileri gelmiş seninle görüşecekmiş senin alanındaki bilgisayarlara bakıver diyor, hocam dersim var diyorum boş ver dersi çocukları görevlendir gel diyor bize. Bir de Milli Eğitimlerde artık eğitici bilgisayar formatörleri var okullara gelip öğretmenleri denetliyor onlarında istediği evraklar var onları da hazırlamak zorundasın. Bir taraftan sekiz-beş buradasın diğer öğretmenler gibi ikide çıkayım bir de çıkayım işime bakayım diyemiyorsun. Yazın

buradasın şubat tatilinde buradasın bir taraftan da öğretmen gözüyle bakılmıyorsun daha çok tamirci gözüyle bakılıyorsun”.

BTÖ18: *“Boşluk yok zaten. Boşluk şöyle var bütün okullardaki arkadaşların çoğu da böyledir yani. Bizde sekiz beşde çok işe koşturduğumuz için idare göz yumar, birçok şeye benim sekiz beş ama ben biraz daha bunu esnek kullanıyorum. Ama hafta sonu da çağırdıklarında bazen gelirim gelmem de demem. O vakitler aslında değerlendirilebilir ama değerlendirilmiyor”.*

BTÖ19: *“Mecburen formatör. Yoksa zaten norm fazlasıyım da. Hiç bilmiyorum açıkçası ne yapacağımızı. Öğretmenlik yapamıyoruz sadece öyle gidip geliyoruz”.*

BTÖ20: *“Hepimiz formatör olduğumuz için belli çalışma alanımız da yok bizim tamam sekiz beş ama neyi ne kadar yapacağımız mesela normalde teknik konuları biz teşhisi koyacağız çözümünü yaptıracağız. Servise yaptıracağız ama genelde bu bizden bekleniyor. Daha doğrusu okulların imkanları çerçevesinde ekonomiyle ilgili servis gelmesin biz kendi içimizde çözelim okul bu konuda zarar görmesin diye mecburen kendimiz yapıyoruz. Şu anda elektronik işler de dahil hepsini hemen hemen yapmasam da teşhis koyuyorum”.*

BTÖ21: *“Gün içerisinde sürekli yoğunluk oluyor koşturmak zorunda kalıyorsun. İdareye de haber vermek zorundasınız aynı zamanda sınıfta öğretmenle de irtibat kurmak zorundasınız. Sorun olduğunda sizi buluyorlar zaten. Bilişim teknolojileri öğretmenlerini formatör olarak formatörlüğü tamamen aşmış durumdayız zaten. Bütün gün bilgisayar sınıflarındaki problemlerle uğraşıyoruz açıkçası. Ya kasalarda sorun ya projeksiyonlarda. Elimizde olan mesela kablolarla sürekli teknik eleman gibi dolaşmak zorunda kalıyorum ben çoğu zaman”.*

BTÖ22: *“Özellikle ağ paylaşımı formatör olarak görevlendirildiğimiz için idare bilgisayarlarında çok dosya paylaşımı oluyor buradan, iki müdür odasından. Ağ paylaşımında çok işimiz oluyor oradan oraya dosya at, yazıcı görmüyor gibi o sorunlarla ilgileniyoruz başka donanım olarak sınıflardı şu eksik bu eksik ama bunda biraz art niyet de var. Öğretmenlerimiz maalesef büyük bir çoğunluğu öğrenmek istemiyor”.*

BTÖ23: *“... formatörlükten kasıtları açıkçası bilgisayar tamiri. Herkesin isteği o yönde oluyor idarenin, öğretmenlerin, öğretmen arkadaşların. Evinden bilgisayarı getiren benim bilgisayarımın bir şeyi bozuldu buna bakıver tabirde bulunuluyor”.*

BTÖ25: “Sekiz beş. Bilgisayarcılık mı bizimki memurluk hatta ben amelelik diyorum. Biraz önce stratejik planının hazırladığım raporunu ayarladım ne alakaysa stratejik planı ben hazırladım. Raporunu ben gönderiyorum”.

BTÖ27: “Öğretmenin dersi yok ders görevi verilmemiş ya da dersini bir şekilde almışlar. Maaş karşılığını doldurması gerekiyor, ek ders alması gerekiyor çünkü bizim maaşlarımız çok cüzi. Bundan dolayı öğretmenler ek ders almak için de formatörlük yapıyor. Aslında formatörlük biraz yanlış anlaşılan bir konu. Bilgisayar öğretmenleri formatör olmalı bence de ama bunlar dersi alınarak değil. Öğretmenler formatör öğretmen olduğu zaman öğretmenlikten çıkıyorlar teknik servise dönüyorlar. Direk böyle okulun bilgisayarlarından sorumlu, bakımını yapan, ders esnasında çağırılan bir kişi konumuna düşüyor. Yani saygısızca bir şekilde ve adları elçin hanım, Ahmet bey değil de bilgisayarlı oluyor isimleri sonuçta”.

BTÖ29: “... ben formatör olmadan önce de aynı işi yapıyordum aslında formatör olduktan sonra da aynı işi yaptım. Tek farkı şu dersim bitince gidiyordum üçte şu anda beşe kadar okuldasınız formatörlüğün tek farkını ben bu olarak görüyorum. Ben formatör değilim ben bu işi yapmam demem yani aynı işler yapıyordu. Hatta formatör öğretmende okulun tüm bilgisayarları sorumluluğu altındadır. Sınıflarda kullanılan teknolojik aletler de sorumluluğu altındadır”.

BTÖ30: “Formatör deyince; bilgisayar öğretmeni bilişim öğretmeni dersine girer çıkar matematik öğretmeni gibi yani. Sınıftaki ağır çalışmaması için tamam bilgisi vardır yapmaya çalışır ama yapamıyorsa sorumlusu o değildir. Ancak formatör deyince her şeyin sorumlusu olur”.

BTÖ31: “Formatörlük denen olay şu an yanlış anlaşılıyor sen yapacaksın sen edeceksin bir şey yapabilmek için o zaman imkanı tanısınlar, donanım sağlasınlar ne olduğumuzu bilelim hiç olmazsa. Şu an en büyük sıkıntımız ne olduğumuzu bilmemek”.

BTÖ32: “... eğer bilgisayar öğretmeni o okulda formatör öğretmeni olarak seçildiyse görevlendirildiyse genelde de öyle olmak zorunda kalıyor. Onun için diğer bilgisayarlar müdür, idare, yöneticilerin bilgisayarlarıyla ilgilenmeli onların bozuk bilgisayarlarıyla ilgilenmeli”.

BTÖ33: “Dememeleri lazım o bize verilmiş bir hak ben bu mesleği bilerek seçtim. Ders anlatacağım, sınav yapacağım onun tadına varmam lazım. Biz burada teknik eleman gibi oturuyoruz. Yapsın. Çocukları yine laboratuvarları kullanıyoruz. DYNET,

teknoloji derslerine, Türkçe derslerinde ama biz öğretmenlik yapmıyoruz. Ben bunun hakkını veriyorum biz sekiz beş burada çalışıyoruz gereken imkanı sağlıyoruz ama öğretmenlik yapmıyoruz. O zaman ben bu mesleği seçmezdim ki ya. Ben mühendislikte de alırdım elli puanı”.

BTÖ34: *“... bilgisayar öğretmeni halka göre ne yapıyor derse girmiyor oturup duruyor ama ben pazartesi günümü biliyorum pazartesi günü nefes alacak zamanım yoktu. Öğle yemeğimi bile akşam evde yedim akşam oldu yedim. Sekiz beş buradaydım öğle yemeği yok bir şey yok sürekli çalışmak zorunda kalıyorsun. Boşta kalmıyorsun sürekli aktıfsin. Sekiz beş okuldasin bir araya gelebilme ihtimalim yok benim”.*

BTÖ36: *“Formatör olduğumuz için, yazılım olur, program olur ya da öğretmenlerimiz bir şey yapmaya çalışırlar dersle ilgili onlara yardımcı oluyorum. Mutlaka hepsine sorun çıkıyor. Şimdi birazdan beni arayıp benim yazıcım çalışmıyor ya da benim akıllı tahtam çalışmıyor diye gelirler. Müzik dosyasını açamadım çocuğa izletecektim basit şeyler bunlar ama bu tarz şeyler gelebiliyor”.*

Görüşülen bilişim teknolojileri öğretmenlerin görüşlerinden çıkardığımız sonuca göre; genelde formatör öğretmeni olarak görevlendirildikleri ve mesai saatlerinin ve bu kapsamda yapacakları işlerin net olmadığını, ayrıca bu görevi çoğu zaman zorunlu olarak kabul etmek durumunda kaldıkları söylenebilir.

Görev tanımı

Bilişim teknolojileri öğretmenleri ile yapılan görüşmelerde bilişim teknolojileri öğretmenlerinin net bir görev tanımlarının olmadığını buna bağlı olarak bazı sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Konuyla ilgili olarak görüşülen; BTÖ4, BTÖ12 ve BTÖ15 olmak üzere üç (3) bilişim teknolojileri öğretmeni görüşlerini aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir.

BTÖ4: *“Bilişim teknolojileri öğretmenleri yaptığı işler ve görevler açısından standartlar ve iş tanımları tam net değil. Çoğunluğu öğretmenliğin dışında kalıyor aslında bunların. Yeri geliyor servis elemanı oluyoruz, yeri geliyor öğretmen oluyoruz, yeri geliyor memur oluyoruz, yeri geliyor müdür yardımcısı oluyoruz. Bizim en büyük sıkıntılarımızdan biri bu aslında yönetmelikte görev tanımımızın net olmaması”.*

BTÖ12: *“Bilişim teknolojilerini kullanmıyoruz, bize fırsat tanımıyoruz ve kendimizi geliştirmiyoruz. Bizi küçümsüyorlar. Görev tanımımız ve mesai saatlerimiz*

hangisi işleri yapıp hangilerini yapmayacağımız net değil. Biz herkese karşı bilgisayar konusunda sorumluyuz gibi görülüyor veya bu durum idareye göre mesai dahil esneklik gösteriyor. Herkesin çalışma şartları okuldaki öğrenci sayısı, bilgisayar sayısı ve idarecilerin bakış açılarına göre değişiyor. Sorumluluğumuz fazla çok sıkıntımız var, durumumuz açık ve net değil sıkıntımız çok. Ama çözüm yok. Kendi gelişimimizin bir şekilde sağlıyoruz ancak yasal konular daha ön planda kafamız net değil. Asıl sorunumuz bu”.

BTÖ15: “Her ilde farklı uygulamalar var ben geldim buraya. Orada bir görevlendirme için başvurduğum Ocak ayında Nisan ayında görevlendirmemiz yapıldı. ... bu çok nizami ilerliyor ancak formatör öğretmenliğin de adamakıllı bir görev tanımı yok mesai saatleri belirsiz. Normal öğretimli bir okulda arkadaş sekiz buçukta gelip üç, üç buçukta rahatlıkla gidebilirken ikili öğretimde bazen beş buçuk, altı olduğu bile oluyor. Onun dışında görevlendirme olması çok kötü bir şey çünkü yarın ne olacağı belli değil bir sonraki dönem görevlendirme yapılacağı garanti değil. Böyle bir kaygı var. Ders yok ek ders almak için herkes bu okula geliyorsa para kazanmak için geliyor. Ek ders alabilmek için mecbur formatör oluyorsunuz”.

Görüşülen bilişim teknolojileri öğretmenlerine göre bilişim teknolojileri veya formatör bilişim teknolojileri öğretmeni olarak görev tanımlarının net olmadığı ve bu durumun okula ve idareciye göre değiştiği ifade edilebilir.

Öğretmenin kendini geliştirmesi

Bilişim teknolojileri öğretmenleri ile yapılan görüşmelerde bilişim teknolojileri öğretmenlerinin kendilerini nasıl geliştirdikleri belirtmişlerdir. Konuyla ilgili olarak görüşülen; *BTÖ1, BTÖ2, BTÖ3, BTÖ4, BTÖ5, BTÖ6, BTÖ7, BTÖ8, BTÖ9, BTÖ10, BTÖ11, BTÖ13, BTÖ14, BTÖ15, BTÖ16, BTÖ17, BTÖ18, BTÖ19, BTÖ20, BTÖ23, BTÖ24, BTÖ25, BTÖ26, BTÖ27, BTÖ28, BTÖ29, BTÖ30, BTÖ31, BTÖ32, BTÖ33 ve BTÖ35* olmak üzere otuz bir (31) bilişim teknolojileri öğretmeni görüşlerini aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir.

BTÖ1: “...mümkün olduğu kadar mesleki gelişimimi devam ettirmeye çalışıyorum çünkü hiç bir şey yapmazsam mesleki gelişim hakkında ilköğretim programıyla bildiğim her şeyi unuturum. Ama kendimi geliştirmek için bir şeyler yapmazsam iyice köreleceğim. Daha ben iki gün önce internetten 12 DVD’lik sipariş verdim yeni web

yazılımları hakkında onları takip etmeye çalışıyorum özellikle web alanında yoksa körelirim”.

BTÖ2: “Bir sorunla karşılaşıyorsunuz buradan araştırıyorsunuz. Ben birçok bu şekilde öğrendim mesela donanımla ilgili bir sorun oluyor araştırıyorum onu”.

BTÖ3: “Bilişim teknolojileri öğretmeninin özellikle örneğin son zamanlarda sosyal internet siteleri bunlar hakkında bilgi sahibi olması gerekiyor.Çocuklara bilgi vermesi gerekiyor yani alan bilgisinin yanı sıra bilişim teknolojileriyle ilgili olarak süreci de günümüzdeki gelişmeleri çok hızlı takip etmesi gerekli. Bilişim teknolojileri ve bilgisayar alanında bu öğretmen gerçekten iki sene yerinde sayarsa çok şey kaybetmiş sayılır. Gerçekten çok fazla jet hızıyla ilerleyen bir alan. Ben hiçbir şey yapmasam da internet üzerinden takip ettiğim siteler var. Donanımlarla ilgili, yazılımlarla, programlarla ilgili güncel haberleri tutan siteler var. Bunları mutlaka takip ederim. Bunun yanı sıra her ay iki üç tane bilgisayar dergisi alırım ve yeni çıkan ürünlerden haberdar olmaya çalışırım. Yılda en az altı yedi tane en az bilgisayar kitabı bitiririm. Bunlar animasyon, fotoshop, web tasarım, Office programlarıyla ilgili. Mesleki gelişimle ilgili genel olarak bütün teknolojiden haberdar olmaya çalışıyorum internetten, yazılı basından, görsel basından”.

BTÖ4: “Genelde yeni çıkan programları, donanımları takip ediyorum. Hizmet içi eğitim kurslarımız oluyor bazen onlara katılmaya çalışıyorum. Kendi çabamızla yapıyoruz birçok şeyi. Bir zorunluluk yok ama sürekli kendimizi yenilememiz gerekiyor. Ama eğer okulun seviyesi birazcık düşükse körelmenize sebep olabiliyor çok fazla bilgilerinizi kullanmıyorsanız. Kişinin biraz kendi çabasıyla oluyor bu”.

BTÖ5: “Gelişim konusunda zaten mümkün olduğu kadar son teknolojiyi takip etmeye çalışıyorum. En çok internetten faydalaniyorum, teknoloji forumlarından faydalaniyorum. Zaman zaman dergiler aldığım oluyor. Oradan yine gelişmeleri takip ediyorum ya da aynı branştaki diğer okullardaki öğretmen arkadaşlarımdan belli başlı sıkıntılarda neleri kullandıklarını soruyorum onlardan da öğrendiğim çok şey oluyor. Bu şekilde takip etmeye çalışıyorum”.

BTÖ6: “Bizim en büyük sıkıntımız bu. Mesleki gelişimi diğer branşlardan çok daha zor gerçekleştirebiliyoruz çünkü biraz maddiyatla ilgili bir iş bu. Belki yazılım olarak takip edilebilir ama donanım olarak takip etmek çok zor. Şahsen kendi adıma mümkün olduğunca takip etmeye çalışıyorum tabi. Yine de bir yerde kalıyoruz tabi biz

sıkıntı yaşıyoruz. Branşımız gereği mezun olduğumuzda yeterli olsa da sonradan kendimizi geliştirmek zorundayız çünkü sürekli teknoloji değişiyor. Öğrenciler de değişiyor tabi ki sadece teknoloji de değil öğrenciler de değişiyor. Bu işin içerisine daha da fazla bilerek geliyorlar”.

BTÖ7: “Biz elimizden geldiğince donanımsal olarak ya da yazılım olarak her yeni programı takip etmeye çalışıyoruz okullarda kullanabileceğimiz tabi diğerlerine yetişmemiz mümkün değil. Her yeni programı öğrenmeye ya da işletim sistem programlarını değiştiriyoruz, yeni şeyler yapıyoruz. O şekilde okulda işimize yarayacak programları kullanmaya çalışıyoruz öncelikle. Ama onun dışında ekstra benim okulda işime yaramayacak bir yazılım dili öğrenmeye vaktim kalmıyor, internetten genellikle, forum sitelerinden oralardan, tabi arkadaşlardan da yardım alıyoruz. Mutlaka benim bilmediğim bir şeyi bilen bir arkadaş vardır”.

BTÖ8: “Edinim açısından sınırlıyız. Hepsini takip edebilme şansımız yok öyle yılda bir bilgisayar alıp da eskiyi değiştirmek gibi bir lüksümüz yok. Yazılımlarda da aynı şekilde lisanslı almak için zorlanmak zorundasınız ya da sınırlı kullanmak zorundasınız. O konuda destek değil ama uyum sağlama ya da kullanma açısından dersiniz yenilerini kullanmaya çalışıyorum. Çünkü öğrenci evinde XP kullanıyor evinde Windows 7 kullanıyor. Bana getireceği sorular her açıdan olabilir. O konuda bazı bilgilere donanımına sahip olmam lazım araştırıyorum. Alt yapıda da forum sitelerinden güncelliği takip etmeye iletişim halinde bulunmaya çalışıyorum okumalar yapıyorum. Düzenli bir yayın dijital ortamda takip ediyorum, basılı materyal olarak takip etmiyorum. O şekilde sağlamaya çalışıyorum”.

BTÖ9: “Kendimi geliştirmeye örneğin kullandığım programları güncelleyerek kendi bilgisayarımda yapıyorum tabi ki okuldaki bilgisayar üzerinde Office değiştirme şansım olmuyor. Her bilgisayar her programı da kaldırmıyor, yükleyemiyoruz, satın alamıyoruz. Ama kendi açımdan açıkçası en son çıkanı kullanmaya çalışıyorum. Zaten takip ettiğimiz dergiler oluyor teknoloji dergileri, internet oluyor. Sürekli internet başındayız. Forumlar zaten çok önemli soruyu direk yazdıktan sonra insanlardan cevap geliyor. Birçok şeyi forumlardan öğreniyoruz. Mesela sınıflara teknolojik donanım getirilmeye çalışılıyor ve sınıfların alt yapısı oluşturuluyor ama o sınıfları makinelerle doldurmanın anlamı olmayacak. Sonuçta onu doğru kullanmayı öğretecek yine bizler olacağız. Bizlerin sürekli yetiştirilmesi lazım nasıl teknoloji kendini yeniliyor

güncellememiz lazım onu güncelleyecek öğretmen de bilgisayar öğretmenidir. Sınıf öğretmeni kendini yeni gelişen teknolojiye göre güncelleyemez”.

BTÖ10: “Mümkün olduğunca interneti kullanmaya çalışıyorum eğer o programı edinme ihtimalim varsa o programı ediniyorum. Aradaki aynı ve farklı olan nedir ne değildir, daha üstü bir program veya yeni bir program çıktığında bunları öğrenmeyi çalışıyorum. Genelde de programın kendisini edinme, teknolojiyle ilgili forumlar var yazılımla donanımla ilgili forumlara üye olarak takip etmek avantajlarını dezavantajlarını”

BTÖ11: “... bilişim olduğu için bilgisayarlarda alıştırma yapıyoruz zaten donanım konusunda falan. Onun dışında forumları takip ediyorum bilişim teknolojileriyle ilgili, zaman zaman dergi alıyorum. O şekilde takip etmeye çalışıyorum”.

BTÖ13: “İnternette dediğiniz gibi arkadaşlarıyla görüşerek. En iyi öğrenme yöntemi sorunla karşılaşma yöntemidir. O sorunla karşılaşmadan teoride edineceğin bilgi de pratiğe dönüşmeyeceği için kalıcı olmayacaktır. Bir sorunla karşılaşp onu çözdüğü zaman öğretmen tekrar o sorunla karşılaştığı zaman öğretmen çok daha hızlı bir şekilde çözecektir. Bu anlamda internet veya diğer bilgisayar öğretmenlerinin bilgi paylaşımı önemli. Bilgisayar öğretmeni burada biraz aktif olmalı, tabi biraz da pratik düşünmeli, hangi bilgiyi nereden edineceğini bilmeli”.

BTÖ14: “... internette büyük ölçüde faydalanıyoruz. Mesela bir öğretmen, bir arkadaş veya bir komşu bir bilgisayar alacak olsa bile hocam ben laptop alacağım nasıl bir şey alayım siz bana neyi tavsiye edersiniz neyi önerirsiniz falan diyor. Dergileri okuyoruz. Sekiz çekirdekli işlemci çıktı diyor mesela biz belki onu üç yıl sonra beş yıl sonra tanyacağız. Bir de bilişim teknolojileri olduğu için galiba, cep telefonu sorunu olan da bana geliyor, bilgisayarla ilgili soruna olan da bana geliyor, fotoğraf makinesi dediğimiz gibi kliması bozuluyor öğretmenim bir bakar mısın klimam bozuk diyor mesela, VCD mi bozuldu, televizyonum bozuldu diyor. Elektronik ne varsa bazen öğretmen arkadaşlarımız sorabiliyor. Biz de eğer basit bir şeyse hocam şuradan kaynaklanıyor olabilir diyoruz yardımcı olmaya çalışıyoruz”.

BTÖ15: “Arkadaşlardan ziyade internet. Çünkü bir parça alıyorsunuz ya da bir bilgisayar alıyorsunuz ertesi gün zaten eskimiş oluyor. Maddi olarak bir öğretmenin sürekli teknolojiyi çok yakından alarak takip etmesi mümkün değil. İnternette bilgisayar

bilişim.net diye bir site var bilgisayar ve formatör öğretmenlerinin orada güncel olan birçok şeyden haberdar oluyoruz aynı şekilde internette bazı forumlara girerek ilginç şeyler yeni çıkan şeylerden haberdar olabiliyoruz. Bir arkadaş geldiğinde ben bilgisayar alacağım nasıl bilgisayar alayım dediğinde ben onları şöyle yönlendiriyorum; bilgisayarda ne yapacaksın, amacın ne çünkü sonu yok. Ekonomik olarak da sonu yok”.

BTÖ16: “Mesleki gelişim noktasında dergi aboneliğimiz var okulun bilgisayar dergisinde üyeliğimiz var. Ben buradan yeni gelişmeleri özellikle donanım konusunda takip ediyorum. Onun haricinde arkadaşlarımdan yardım alıyorum herhangi bir sıkıntım varsa. İnternette mutlaka faydalanıyorum. Bunun haricinde de merkezi kurslar var milli eğitim bakanlığının düzenlediği hizmet içi kurslar var onlara başvuruyorum eğer çıkarsa onlara gidiyorum. Özel bir kursa falan gitmiyorum”

BTÖ17: “... formatör olmamızdan dolayı biraz kendimizi güncel tutmak gerekiyor. Sınıflara yeni bilgisayarlar geliyor artık yeni bilgisayarlar üzerinde Windows 7 kurulu olarak geliyor. Öğretmen kullanamıyor, anlamıyor buna XP kuralım diyor mesela. Eskiden XP CD’ sini takardık bilgisayarın düğmesine basardık kurar geçerdik. Şimdi satadiskler çıktı satadisk olunca Windows XP CD’sini tanımıyor diski görmüyor. Saatlerce onunla uğraştığımız oluyor. Bu durumda kendini geliştirmek zorundasın. Nasıl oluyor açıyorsun interneti forumlardan birisi yazmış şöyle edersin böyle edersin bu programları indirirsin driverleri şuradan bulursun vs. öyle öyle kendini geliştirmek zorunda kalıyorsun”.

BTÖ18: “Şöyle söyleyeyim donanım konusunda formatörlük yapıyorsa bilgisayar öğretmeni donanım konusunda kendini geliştirir. Başka bir şans yok. Genelde tecrübe, sorma, araştırma. Ben kendim için söyleyeyim. Araştırma, sorma, internet bu kaynakları kullanıyorum mümkün olduğunca. Sorabileceğim alternatif insan sayısı benden bilgili az var. Servis bulmam lazım. Genelde internet”.

BTÖ19: “Ben sürekli takip ediyorum teknolojik gelişmeleri. Merak ediyorum, deniyorum. Ama bu genellikle merak olgusu çıkan sorunlarla birlikte doğuyor. Mesela bir öğretmen arkadaş şöyle bir sorunum var diyor onu araştırırken edindiğim bilgiler oluyor genellikle tutup da şu böyleymiş nasıl da gibi bir dürtü olmuyor. Gün içerisinde farklı farklı işler geliyor. Formatlanacak bilgisayarlar geliyor mutlaka birkaç tane oluyor. Gün içerisinde çok vakit olmuyor”.

BTÖ20: “... genelde internetten. İnternet dışında internet ve arkadaşlarla paylaşım”.

BTÖ23: “Dediğini gibi forumlara girerek, soru sorarak, diğer öğretmenler okulda zümre arkadaşları olarak en az üçer kişi onlar devamlı sık sık bir araya gelerek konuşabiliyor ama onların dersi standart, konular aynı konular değişmiyor. Bizim konular her yıl değiştiği için saçma sapan konularla ilgili ne varsa bize gelinip soruluyor bize bu okulda. Yeni bir telefon alacağım ya da telefonumla ilgili bir sorun var sen bilirsin teknolojik alet öğretmen teknolojik aletten de sorumlu onu da bilmek zorundaymış gibi muameleler var. Biraz yanlış bana kalırsa bu. Bilgisayar teknolojisi çok sık ilerleyen çok sık gelişen bir teknoloji ama biz de bu konuda çok fazla yeterli olmuyoruz açıkçası. Çok takip edemiyoruz yani yeni çıkan her ürünü, her işlemciyi, her Ram’ı takip edebilmek biz bile takip edemiyoruz”.

BTÖ24: “Dergi alarak bu tür gelişiminizi sağlıyorsunuz. Tamamen internet üzerindemiz yani takip etmek zorundayız. Matematik öğretmeni matematiği bir defa öğreniyor yüz yıl boyunca matematiği kullanıyor. Yeni teknolojiler bireysel olarak kendi kendini öğrenmede elimizden geleni yapıyoruz ama Milli Eğitim Bakanlığı bu konuda hiç yardımcı olmuyor. Mesela hizmet içi eğitimlerin sürekli açılması lazım bilişim teknolojileri öğretmenlerine her yıl yeni teknolojilerin mutlaka anlatılması lazım. Bakanlığımız bunu da yapmıyor söylediğiniz gibi internet üzerinden elimizden geldiğince kendi kendimize öğrenmeye çalışıyoruz. Seminerlere giderek mesela İstanbul da birkaç tane seminer oluyor rapor alarak, izin alarak çıkıp gidiyorum ben. Eğitim seminerlerine katılıyorum. Yasak olduğu halde rapor alarak gitmek zorunda kalıyorum”.

BTÖ25: “İnternet ortamından daha çok kullanıyoruz artık bizi de mi derler ya dergi alıp bakmaktan zaten dergiyi aynı şekilde ulaştırıp, bazı forum sitelerinden sorunu yazıp paylaşabildiğimiz için. Dediğiniz gibi gelişim sürekli değişiyor bir sorunla karşılaştığınızda onu çözmek gerçekten zor olabiliyor. Yine de internetten rahat bir şekilde sorunu çözebiliyoruz. Başka bir arkadaşta bu işte profesyonel olmuş ya da aynı sorunla daha önce karşılaşmış arkadaşlardan yardım alınarak gelişim sağlanabiliyor çok rahat bir şekilde. Düzgün kullandıktan sonra interneti bir sıkıntı olmuyor bence daha iyi ama kullanmayı bilmediğimiz için biz”.

BTÖ26: “İnternete girersiniz yazarsınız bütün dünyada insanlar internet üzerine bir şeyler yazıyor muhakkak. Sorunuza çözüm bulabilirsiniz diyorum. Bizim de genelde internet. Aslında yeni teknolojiler imkanımız olsa fuarlara katılsak İzmir’de ya da İstanbul’da olan bilişim fuarlarına katılma imkanımız olsa, ben ara ara bilgisayar dergilerini takip etmeye çalışıyorum. Çocukları haberdar etmek istiyorum böyle böyle bilişim fuarları var biliyor musunuz, duydunuz mu, gördünüz mü televizyonlarda neler yapılıyor burada diye onları da haberdar etmeye çalışıyorum ama. Kendimiz çok dahil olamıyoruz aslında olsak iyi olur. Daha doğrusu sürekli gelişen bir yapı var bunu takip etmek zor. Bizim sürekli gözümüzün açık olması lazım, araştırma halinde olmamız lazım”.

BTÖ27: “Genelde ben hizmet içi eğitimlere, mahalli kurs olsun merkezi kurs olsun onlara gitmeye çalışıyorum. Gittiğim bir kurs olsa da başka bir öğretmen verdiği takdirde mahalli kurslarda milli eğitimden rica ediyorum katılıyorum kursa dinlemek amaçlı. Sadece o kişi nasıl anlatıyor bu konuyu nasıl bir yöntem izliyor bildiğim programlarda bile devam etmek, gitmek ve izlemek için. Mesela fotoshop kullanmayı biliyorum. Merkezi kursa gittim bunun için fotoshop eğitimi aldım ama hala daha burada bir kurs açılın yine gider fotoshop kursuna katılırım. Yeni bir teknoloji çıkınca internet elimizin altında kullanmayı en iyi bilenlerden biriyiz. Araştırıyorum, okuyorum o şekilde yani bilgisayardaki makaleleri okuyarak bu işi götürüyorum. Ben kendim mesela donanım konusunda çok iyi değilim ama donanım kursuna gittim kendimi geliştirmek için flash kursuna gittim. Web tasarımı kursuna gittim. Hep hizmet içi eğitim kursu almak zorunda kaldım”.

BTÖ28: “Kendimizi geliştiremiyoruz böyle olunca. Siz takip ediyorsunuzdur belki internetten bilgisayar bilişim diye bir site var bilgisayar öğretmenlerinin. Orada da aynı muhabbet”.

BTÖ29: “Bizim branşta yenileme daha zor. Çünkü devamlı teknoloji değişiyor, kullandığınız araçlar, kullandığınız programlar değişiyor. En azından versiyonu değişiyor programın adı değişmese bile. O konuda aslında daha önceki okullarda yapmıştık onu ama bu okulda yapamadık. Onun dışında kendi anlamında sorarsanız en büyük kaynak zaten internet. Açıkçası ben de devamlı bilgisayar dergisi alıp takip edemiyorum. Ama nasıl bilgisayarın değişen gelişen parçalarını takip etmek durumundayım. Bir bilgisayar alınacağı zaman okula veya öğretmen arkadaşına ilk

sorulacak kişi siz oluyorsunuz. Bilmiyorum deme şansı da olmuyor. Aslında bilmemeniz normal. Ama rahatsız olursunuz. Ben de zaten devamlı muhakkak haftalık her yerin bir dergisi olur hiçbir şey olmasa fiyat karşılaştırması ararsınız”.

BTÖ30: “Mesleki gelişimi ben kendim öğretmenlik açısından değil de bilgisayar açısından kendimi geliştirmeye çalışıyorum. Bilgisayarında en son sürüm programlar vardır. En son teknoloji nedir, neler çıktı onları hep takip ederim. Office 2010 vardır ama burada 2007 yüklü güncel teknolojilerden haberdar olup da nasıl kullanıldığını geliştirmeye çalışıyorum kendim. Öğretmenlik açısından yaptığım şey deneyim sadece öğretmenliği yaşayarak. Kitaplar alırım ama yeni bakanlığın çok güzel bir uygulaması var. Kursiyer net açıldı onu takip ettim ama çok hızlı anlatıyor ve çok ana noktaları belli etmiş. Programlama da girdim çok detaylı girmemiş sadece kabataslak bir örnekle geçmiş. Sadece örnek anlattık demek için yapmış. Bakanlığın o sitesine baktım kitaplar alıyorum güncel kendimi öyle geliştiriyorum”.

BTÖ31: “O konuda en büyük kaynağımız zaten internet. Sürekli olarak yenilenen bir teknoloji çıkıyor. Biz okurken html teknolojisi vardı şu an html5 teknolojisi çıktı mesela yazılım olarak bu. Biz bunları kullanan arkadaşları arayarak nasıl yapıldığını öğrenerek deneyerek bir de internet ortamında bunu sağlayan video siteleri de var. Mesela eğitim siteleri de var buralara üye olarak kendimizi geliştirmek istersek geliştirebiliyoruz. Yoksa öteki türlü oturup da kalabiliriz yani. Ama bizim en büyük destekçimiz internetimiz başka da bir şeyimiz yok”.

BTÖ32: “Teknoloji anlamında bizim sınıflardaki teknoloji göreve başladığımdan itibaren bir değişiklik görmedim ben. Aynı bilgisayar aynı kasa aynı ekran kartı yani çok değişik bir şey gelmedi. O anlamda kendimizi çok geliştirmeye ihtiyaç duymadık ama teknoloji sürekli kendini yenilediği için bu bizim işimiz değil, bu bizi ilgilendirmiyor diye geri çekilip durmadık. Bunları nasıl takip ediyoruz güncel haberleri falan, forum sayfası var, bilgisayarbilim, donanımlar diye sayfalar var. Ekran kartı bilgisayarın bileşenleri hakkında güncel haberler var onları takip ediyorum”.

BTÖ33: “Görsel eğitim setleri var mesela bizim eksik olduğumuz ne var dreamwiwer, flash ve fotoshop en çok kullandığımız bunları bir üst sürümleri mesela biz mezun olduğumuzda 7.0, 8.0 vardı. Şimdi cs3, cs4, cs5 çıktı bunlar yeni eklenen özellikler bunları destekleyen görsel anlatım videoları var. Görsel eğitim setlerini bulup izleme yöntemiyle geliştiriyoruz. Office 2010 çıkıyor şimdi Office biliyoruz ama

2010daki ekstrem özellikler. Ben genelde görsel eğitim setiyle ilgileniyorum. Oradan dinleyerek uygulayarak kendimiz geliştirmeye çalışıyoruz”.

BTÖ35: “İşin içinde tam olmadığımız için bir ürün çıkıyor bize soruyorlar ürünü kaliteli olarak tanıyorsun çok iyi fakat ürün çok da iyi olmayabiliyor. İncelemediğimiz için uygulama öyle bir bakma imkanımız olmadığı için bilemiyoruz. Genelde internetten dediğiniz şekilde bilemediğimiz bir şey olduğunda araştırarak programı kullanarak çözmeye çalışıyoruz veya öğrenmeye çalışıyoruz. Bazı video siteleri var geliştirme amaçlı, oradaki uygulamaları takip ederek veya araştırarak internette girerek çünkü uygulama imkanımız yok piyasanın içinde olduğumuzdan. Yeni bir parça çıkıyor nerede kullanacaksın o ürünü sadece oradaki görüşlere göre teorik bilgilere göre hareket ediyorsun. Programları yine iyi kötü kullanma imkanımız oluyor korsan da olsa ama donanımsal olarak işin sadece teorik bilgisini biliyoruz genelde, o şekilde genelde internetten araştırarak”.

Görüşülen bilişim teknolojileri öğretmenlerine göre; bu öğretmenlik alanının alanın kendi özelliği nedeniyle gelişimin bir zorunluluk olduğu, başta internet olmak üzere, kendini geliştirmeyi; hizmet içi kurslar, ilgili forum siteleri, dergiler ve görsel DVD ve CD’lerle sağladıkları söylenebilir.

Yapılan işler

Bilişim teknolojileri öğretmenleri ile yapılan görüşmede öğretmenlerin formatörlük ve öğretmenlik işleri dışında genel olarak yaptıkları işlerle ilgili; BTÖ2, BTÖ3, BTÖ4, BTÖ5, BTÖ7, BTÖ11, BTÖ14, BTÖ15, BTÖ16, BTÖ17, BTÖ18, BTÖ19, BTÖ20, BTÖ21, BTÖ22, BTÖ23, BTÖ24, BTÖ25, BTÖ26, BTÖ27, BTÖ28, BTÖ29, BTÖ30, BTÖ31, BTÖ33, BTÖ34, BTÖ35 ve BTÖ36 olmak üzere yirmi dokuz (29) bilişim teknolojileri öğretmeni görüşlerini aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir.

BTÖ2: “Donanım konusunda bazen kasaları açmamız icap ediyor. Sorunlar oluyor. O şekilde açıp hardiskler değişiyor bazen Ramları değiştiriyoruz, güç kaynağı yanmış oluyor. Güç kaynağını takabiliyoruz mesela başka bir yerden alıp bilgisayarcıdan... bazen format atılıyor. Bazı programlar kurulacaksa onlar kuruluyor, İngilizce programı (DYNET) var onları kuruyoruz”.

BTÖ3: “... bilgisayarlara çok format atarız. Sürekli sıkıntılar olduğu için format atma yöntemine gideriz. Bir bilgisayarın formatı diğer programların da kurulmasıyla

beraber bir, bir buçuk saatten aşağıya sürmez. Ancak bir yazılım bilgisi olarak bilgisayarın görüntüsünü, örüntüsünü alıp aynı özellikleri başka bir bilgisayara aktarmayı kullanırsanız on beş dakikada bir bilgisayara format atmış ve tüm programları kurmuş olursunuz”.

BTÖ4: “Donanım konusunda bilgisayarlardaki donanım problemi neyse onları belirliyoruz servis çağırmadan önce ya da başka bir şey yapılmadan önce gelip bize danışılıyor. Bunun nesi var neresinde problem var gibi genelde donanım sorunlarını öyle tespit ediyoruz. Servis çağırılmadan önce şu bilgisayarın şu problemi var. İnternet sitesini yani web sitesini okulların bilişim teknolojileri öğretmenleri genelde yapıyor ve sorumlu oluyor onu güncelleme ya da onu tamamen tasarlama, bilgisayarların formatlanması, yeni programların kurulması, programların güncellenmesi bu tür şeyler. Mesela sürekli bilgisayarların bakımını, yazılımını çalışır durumda olmasını yani sonuçta bilgisayar yani bir şekilde bozuluyor. Öyle hazır hale getirme olabilir ya da dediğim gibi eğer bir konu hakkında eksiklik görüyorsanız ya da materyal hazırlanması gerekiyorsa bu bilgileriniz doğrultusunda kendiniz yeni bir materyal oluşturabiliyorsunuz. Yani bir slayt, küçük bir oyun ya da bir programcık bu tarz şeylerle hazırlık yapabiliyorsunuz”.

BTÖ5: “Donanım konusunda bilgisayar sınıfında olan arızalarda kullanıyorum. Yazılım konusunda çok kullanamıyorum çünkü burada eğitim yazılımı geliştirmiyorum. Ben kendi adıma söyleyeyim var olan eğitim yazılımları üzerinde ya da paket programları üzerinde değişiklikler yaparak yazılım bilgimi kullanabiliyorum. Oturup baştan şöyle okul sitelerinin yapımında, güncellemesinde web sayfalarında yazılım konusunda bilgilerimizi kullanıyoruz. Ağ ve dosya paylaşımında yine öğrencilerin sınıfta yaptığı etkinlikleri ağ üzerinde bir dosyaya kaydetmeleri konusunda ya da okuldaki internet bağlantısı, yazıcı paylaşımı gibi durumlarda kullanabiliyoruz”.

BTÖ7: “... okuldaki bilgisayarları kullanarak çalışır durumda tutuyoruz. Zaten formatörlükten ekstra bir şey yapmaya zaman kalmıyor. Hele bizim okul gibi büyük bir okuldaysanız başınızı kaşıyacak vaktiniz olmuyor maalesef ”.

BTÖ11: “Donanım açısından bilgisayarlarda sorun olduğu zaman onları yapıyoruz. Diğer okullar biraz daha şanslılar merkezi okullar maddi yönden servis falan çağırılabilir ama burada yazıcı bozulsa teknik şeylerini bilemiyorum tabi ben belli şeylerine bakıyorum yapamıyorsam servisin gelmesi gerekiyor. O her zaman

mümkün olmuyor maddi sorunlar yüzünden. Bilgisayarlarda da aynı şekilde yapamadığımız oluyor mutlaka ama servis çağırıyoruz. Bazı okulların anlaşması var ama bizim okulun yok”.

BTÖ14: “Ders benim fazla vaktimi alan bir şey değil daha çok okul ve idari işlerle ilgileniyorum. Nöbetçi öğrenci çizelgesi hazırlama, nöbetçi öğretmen çizelgesi hazırlama böyle değişik yazılar falan onlarla ilgileniyorum. Sorun olan öğretmen arkadaş hemen geliyor bana sorunu iletiyor. Bir şekilde çözmeye çalışıyoruz. Bilgisayarları çalışır durumda tutmaya çalışıyoruz veya onlara rehberlik etmeye çalışıyoruz. Mesela ben şu çizgi filmi çocuğa izleteceğim ama bir türlü açamadım bana yardımcı olur musunuz diyor. Ben hemen gidiyorum o çizgi filmi sunmasına yardımcı oluyorum. Ben bu slaytı öğrenciye izleteceğim ama açamadım yardımcı olur musun diyor ben de gidiyorum o slaytı açıyorum yani rehberlik ediyorum. Mesela projeksiyonu açamadım Kenan Bey bakar mısın diyor bakıyorum ki fişini takılı değil açma kapama düğmesi kapalı öyle bazen basit şeyler de oluyor. Hoparlörden ses gelmiyor diyorlar bakıyorsun fiş takılı değil ve ya hoparlör kapalı açıyorsun bak o benim hiç aklıma gelmedi diyebiliyor mesela öğretmen”.

BTÖ15: “... okulda bizim hemen hemen her sınıfta projeksiyon ve bilgisayar var. Bir tane sınıfımızda yok projeksiyonla bilgisayar. Diğer arkadaşların bilgisayarlarına program kurulumudur ya da kendi bilgisayarına erişme konusunda hiçbir şekilde flash kullanmıyorum. Yazıcı problemleri oluyor toneri bitmiş oluyor, dramla ilgili bir sıkıntının olduğunu görüyoruz gölgeli falan çıkarıyor onları kendimiz müdahale edemiyoruz. Onu söküp dramını değiştirme gibi bir durumumuz yok onu birkaç tane arkadaşımız var konuştuğumuz uygun yapabilecek onlar geliyorlar bizim tonerimizi yapıyorlar. Fotokopi makinesiyle ilgili sorunlarımız olabiliyor bunların toner değişimidir ya da kağıt sıkışıyor, kaç tane çekim yaptı her sınıfın ayrı ayrı şifreleri var ona göre katkı payının yanında fotokopi parası topluyoruz. Müziği değiştiriyoruz, ders aralarında teneffüslerin aralarında müzik koyabiliyoruz. O tarz şeylerimiz oluyor çocuklarında hoşuna gidiyor ara ara hababam sınıfı müzikleri çalıyor. Programlarımız oluyor yirmi üç nisanda ya da okul gecesinde programlarımız oluyor orada öğretmenlerimiz müzikli oyunlar yapıyor ancak bu müziklerin belli bölümlerini alıyorlar. Bunların belli bölümlerini kesip yeniden birleştirmeyi kendileri yapamıyorlar onlara o konuda yardımcı oluyorum. Bazı öğretmenlerimiz sınıflarıyla ilgili sunulardan

ziyade filmler yapıyor. O filmlerde sıkıntı yaşadıkları yerler oluyor sesle görüntüyü oturtmaktır, resimlerin üzerinde oynamalar yapmak için o şekilde onlara da yardımcı oluyoruz. Öğretmenlerle bunları sunarken bilgisayar öğretmenine teşekkür ederiz dediklerinde yardımcı olduğumu anlıyorlar o şekilde olumlu eleştiriler geliyor”.

BTÖ16: “Derse girmenin dışında bilişim teknolojileriyle ilgili cihazların, araçların bakımını onarımını üstlenme gibi bir görevimiz var. Yeri geldiğinde bakım, onarım destek gibi donanım gibi çalışır durumda tutmak, yazılım gibi güncellemeleri yapmak ayrıca öğretmen arkadaşlara bilişim teknolojilerini kullanma konusunda, Office programlarını kullanma konusunda kurs verme, onların yeterliliklerini artırma konusunda isteyen arkadaşlarımızı tabii öyle bir zorunlu durum yok isteyen arkadaşlara yardımcı olma gibi çalışmalar yapıyoruz”.

BTÖ17: “... genellikle işimiz bilgisayarlarla artık her sınıfta bilgisayar var ve sınıfları kontrol edemiyorsun. Teneffüste ayağıyla tekme atıyor kasaya, kablosunu çekiyor, yanından geçerken ayağı takılıyor kabloya, kolu takılıyor monitörü düşürüyor sürekli bilgisayarlar bozuluyor. Sürekli onlarla ilgileniyoruz. Projeksiyonlar pisleniyor onları temizlemek zorunda kalıyorsun ya da ayarı gidiyor, bozuluyor, kimisi kendim yapacağım diye çıkarıyor takıyor pimlerini yiyor. Mecburen gidiyorsun onları düzeltmeye çalışıyorsun ya da bozuluyor kabloyu tümünden yeniletiyorsun. Modemimiz bozuldu modem taktık falan”.

BTÖ18: “Benim periyodik bir çalışmam var. Benim bir bilgisayar öğretmeni gibi formatörden biraz daha farklı çalışıyorum ben. Sebebi de şu benim daha önceden idareci bilgin olduğu için idarecilik konusunda da beklentiler oluyor. Her gün periyodik ufak tefek mutlaka bir şeyler çıkar. İdareyle ilgili ekstra en az bir saatimi alacak çalışma çıkar. Onun dışında derslerim var on bir saat haftalık. Diğer kısım da diyebileceğim onları da ben planlıyorum. Örneğin laboratuvarı baştan sona formatladım bütün makineleri teker teker kurdum. Yukarıdaki sınıflarda arızalar olur arada çıkarım arıza olsun olmasın haftada bir kontrol ederim. Bunun dışında da öğretmenler sık sık çağırır zaten özellikle sınıf öğretmenleri sınıflarındaki problemler için çağırır. Benim hiç planlamadığım şeyler çıkabiliyor bazen onlar sıkıntı olabiliyor bazen aniden acil genellikle idareyle ilgili”.

BTÖ19: “Planlı bir çalışma yok. Mesela geçen hafta bir arkadaş geldi tiyatro varmış tiyatrodaki müzikleri alabilir miyiz dedi. Benim tecrübem yok dedim ama

program indirdim kitapçığını buldum o seçtiği müzikleri ayırmaya çalışacağım. Onu okuyacağım, deneyeceğim. Planlı bir şey değil ihtiyaçlara göre hareket ediyorum açıkçası. Okuldaki bilgisayarları formatlanması gerektiğinde, yazılım yüklenmesi gerektiğinde ben bakıyorum. Bütün bilgisayarlara ben bakıyorum”.

BTÖ20: “... bizim okul gibi geniş bir okulda aşağı yukarı otuz-otuz beş sınıf falan var. Bu okulda her gün bir bilgisayar geliyor benim elime şu bozuk bu bozuk format atalım mı diye. Zaten virüs kapmayan bilgisayar yok. Bir bilgisayara oturduğum zaman taratayım falan dediğimde bir saatimi falan alıyor genelde teknik konular haftanın yarısından fazlasını götürüyor desem olur”.

BTÖ21: “Evet. Çok fazla iş yükü bindiriliyor aslında bilgisayar öğretmenlerine. Çok fazla şey bekleniyor ve mutlaka teknik destek almak zorundayız dışarıdan bir elemanla çalışmak zorundayız çünkü yetişemiyoruz. Bizim okulumuz iki bin beş yüz öğrencili bir okul yetmiş iki tane şube var. Her şubeye ben yetişemiyorum yani her öğretmenin laptopu var birinci kademedeki ikinci kademedeki her sınıfta kasalar var, projeksiyon var. Kulaklıklar, mikrofonlar bilgisayar sınıflarında onlar mutlaka kırılıyor. Öğretmenliğin dışına çıkmış durumdayız zaten. Öğretmenler de yetersiz. Mesela windows7 ile Windows XP, 2003 arasında uyum sorunu var onu çözemiyorlar. Anlatıyoruz, seminer veriyoruz yine anlamıyorlar. Gün içerisinde biz her şeyi kullanıyoruz a-z'ye Excel'in formüllerini çok fazla kullanmıyoruz ama tablo oluşturma Word'deki tüm alanları kullanmaya çalışıyoruz özellikle şu an benim dersim olmadığı için arkadaşlara yardımcı olmaya çalışıyorum bu alanda çok fazla bilgileri yok çünkü. Dosya paylaşımı derken de ağ ortamında dosya paylaşımı varsa okuldaki bizimkinde yok. Bir müdür yardımcısı dosya paylaşımı yapamıyor”.

BTÖ22: “Öğrenmek istememesinin sebebi de bu işi yapan birin olduğunu düşünüyorlar. Bu benim işim değil bunu yapan birisi var halbuki anlatabildiğimiz kadar anlatıyoruz ama yanlış anlamalar oluyor sonuçta sekiz beş buradasınız o zaman ne yapıyorsunuz gibi. Mesela bir defa sorun oluyor ben onunla yarım saat uğraşıyorum. Düşünüyor bu haftada bir defa benimle görüştüğü için diğer zamanda ne yapıyorsun demesine getiriyor. Halbuki altmış kişi var, benim dersim var, idare var. Yine ek ders programlarımız bunları da kendimiz az çok yapıyoruz. Özellikle donanımda çok yükümüz var. Yazın mesela bütün bilgisayarları virüsten dolayı ağdan çektim hepsini tek tek kendim temizledim. Projeksiyonları yine ben temizliyorum yani bir türlü

anlatamadım. Yaş olarak da benden büyük oldukları için oradan aslında filtre alınacak tozu temizlenecek tekrar takılacak olmuyor, yapılamıyor bir türlü yaptıramadım. Hatta ben asabi öğretmen oldum ama yine yaptıramıyoruz, olmuyor”.

BTÖ23: “Ben üniversitede staj yaparken özel ilköğretimde yaptım ve o okullarda bilgisayar öğretmenlerini gördüğümde Milli Eğitimle çok farklı tamamen farklı zaten ben diyordum öğretmen olduğumda ne güzel bilgisayar arızalandığında arayıp teknik servis geliyordu bilgisayara bakıyordu. Öğretmen sadece dersini anlatmakla yükümlüydü. O yüzden çok şaşıyorum. Öğretmenliğe başladığım anda ilçede başladım ilçede tek bilgisayar öğretmeniydim. İlçe Milli Eğitim her hafta bana web sitesi yap, gelip web sitesine bakıver ben her gün okuldan sonra oraya gidiyordum. Herkesin düşüncesi farklı bir de herkesi memnun etmek zorundasın. Donanım anlamında bilgisayarın ana parçaları, kasanın içindeki parçalar, görevleri bizzat o parçayı çıkar şu parçayı takalım değil de bu parça şu işe yarar şu parça şu işe yarar onlar çok kullanılmıyor. Ağ paylaşımı devamlı yapıyorum ağ da dosya paylaşımı öğrencilerle çalışmasını bitiren öğrenciyi onu ödüllendirme amaçlı oyun gönderiyorum çalışma bittikten sonra son beş on dakika oyun oynasın diye. Yazılım anlamında bilgisayarlara aylık bakım yapıyoruz. Bilgisayar sistemlerinde tekrar güncelleme yapıyoruz ve anti virüs programları var onların güncellemesini yapıyoruz. Donanımsal olarak da anca arızalanırsa bir şey oldu mesela o zaman değiştirme anlamında yapıyoruz. Her sınıfta projeksiyon var bizim okulda. Gerçekten projeksiyon açılmıyor, kumandası sorunlu oluyor, görüntü net olmuyor devamlı biz her yere yetişmeye çalışıyoruz. Hiç bitmiyor”.

BTÖ24: “Alanımızdaki bilgilerimiz tamamen okuldaki bilgisayarların çalıştırılması, tamir edilmesi, bakım ve sisteminin çalıştırılması yönünde. Her türlü işi yapmak zorunda kalıyoruz. Benim okulumda 15+1 bilgisayar laboratuvarı var okulumda yüz tane bilgisayar var. Bu yüz tane bilgisayarın çalışmasından ben sorumluyum. Okulda üç tane internet hattı var. Öğretmen değiliz dersimizi unuttuk. Teknisyen havasındayız burada. Okulun web sayfasını da ben yaptım tabi. Projeksiyon kurarsınız, sunu hazırlarsınız, videoları birleştirirsiniz, fotoğrafları eklersiniz, fotoğrafçılık yaparsınız yani öğretmenliğin dışında bilişim teknolojilerinin dışında her işi yapıyoruz”.

BTÖ25: “Şu an okulun bilgisayarları yedi, sekiz yıllık. Sınıflardakiler daha eski bir şekilde toparlanmış. Bir günün çalışma saatleriyle diğer gün çalışmıyor bir şekilde

oradan oraya aktarıyorsun ana kartını güç kaynağını değiştirip yeni kasa oluşturuyorsun. Donanım bilgisi illa ki gerekiyor o olmazsa yapamayız zaten. Kaynakları güçlü olan okullarda daha fazla kullanılıyor. Ben diyebilirim ki yenisi alınsın ya da bu tamir olmuyor diyebilirim, servise de gönderebilirim gönderdiğimde otuz lira para yazılıyor sonuçta format atıyor. Biz kendi çapımızda uğraşmaya çalışıyoruz donanımsal özellikleri okula katkımız olsun diye madem bu işi yapıyoruz. Yani sonuçta bir şekilde yardımcı olmaya çalışıyoruz sonuçta bu aldığımız eğitim sonucunda da bunlarla ilgili. Bu kadar şeyin üstüne de diyebilirsin ben bu işten anlamıyorum deyip gönder ama onu yapmıyorsun bir şekilde okula yardımcı olmak için boşuna para gitmesini engellemek için donanımsal olsun, yazılımsal olsun, programların kurulması olsun birçok işte faydası var aslında ama kimse görmüyor orası da bir gerçek”.

BTÖ26: “Şu an ağ paylaşımı gibi belli başlı işler sene başlarında yoğun oluyor. Bilgisayarları biz sene başında elden geçiriyoruz genelde. Dediğiniz gibi ağ yapıları donanımları düzene oturtuktan sonra tek bilgisayarlarda sorun çıkarsa onlarla ilgileniyoruz. Günlük problemler, sınıflardaki bilgisayarlar mesela kasayı dün almıştım onu hallettim bugün gidip sınıfa koyacağım. Genel olarak düşündüğümüzde donanım boyutu. İdari işlere yardımcı olmak açısından Office programları onu da bir yazılım programı olarak düşünürsek mesela Excel ve Word’de yardımcı olabiliyorum. Bir web sitesi yaptığınız zaman sonra artık onu ara ara güncellemesi, düzenli olarak bakımı oluyor onun haricinde sene içinde bir şey olmuyor yani”.

BTÖ27: “Format atıyoruz, uygun program ne isteniyorsa yüklüyoruz buluyoruz. Bu konular oldukça basit konular ve yapabiliriz. Bilgisayar öğretmenlerinin bunu yapabilmesi gerekiyor. Ağda dosya paylaşma, yazıcıyı açma ve bu yazıcıyı kullanma bunları da yapabilmemiz gerekiyor. Bunlar zaten Windows’un temel işlevleri içerisinde ki bunları da yapıyoruz. Onun dışında Office programlarını tabii ben halk eğitimde çok aktif bir şekilde kullandığımdan dolayı çok iyi biliyorum yeterli düzeyde biliyorum. Bu tarz programları da çok rahat bir şekilde istenilen materyali oluşturabiliyoruz”.

BTÖ28: “Genel olarak şöyle; bizim burada bilgisayar ağlarında sorun oluyor, kabloları değiştiriyoruz onun dışında sorunumuz yok teknik donanım olarak. Fazla bir şey yapmıyoruz yani. Yazılım varsa yazılım yüklüyoruz. Burada öyle değil milli eğitim hattı olduğu için gelmek istemiyorlar hem de öğleden sonralarını farklı yerlerde

değerlendiriyorlar. Lisede öğrencileri fazla çekemiyoruz laboratuara. Web sayfalarını biz güncelliyoruz zaten. Yapamadığım şey şimdi internet kabloomuz kopmuş dışarıdan kırk elli metre var bunda servis çağıracağız. Donanımlarda sorun çıkmadığı sürece ben müdahale ediyorum. Şu anda elektronik olarak ne varsa bizden sorumlu. Elektronik bir alet mi bozuldu hemen bilgisayar öğretmenini çağırıyorlar. Kameralar mı bozuldu bilgisayar öğretmene anlamadığımız konular da olduğu için”.

BTÖ29: “Haftada hiç gelmezse beş altı tane bilgisayar geliyor. Kimseyi de kıramazsın. Haftada bir kere web sayfası güncellenir yarım saatini alır. Bu hafta okulda uğraştım üç dört saat dün gece bire kadar da web sayfasıyla uğraştım. Öğretmenlerin DYNET’e giriş siteleriyle ilgili programımız sene başında yapılıyor. DYNET mümkün olduğunca ben öğretmenin yanında olmaya çalışıyorum çünkü öğrencinin yaşadığı teknik bir sıkıntı öğretmen müdahale edemiyor. En azından dersin ilk on-on beş dakikası bile olsa başka bir işim olsun bütün öğrenciler DYNET’e girene kadar, çalışmaya başlayana kadar sınıfta bulunurum. Daha sonra ya idarede oluyoruz idarenin işlerine yardımcı oluyoruz ya öğretmenler odasında öğretmenlerin işlerine yardımcı oluyoruz. İdareyle de o şekilde. Mesela idarenin işlerinde de bu iş idarenin bu beni ilgilendirmez demiyorsunuz. Elinden geldiğince yardımcı oluyorsun çünkü onlar da yeri geldiğinde sıkışıyorlar. Bir de artık Milli Eğitimde birçok konu internet üzerinden yapılıyor. Geçen sene başladı. İki yüz elli, üç yüz tane öğrenci seçmiş ve bizim veli potansiyelinin evinden bilgisayarı yok yine büyük bir çoğunluğunun bilgisayar okuryazarlığı yok. Bu yüzden biz üçten sonra laboratuvarımıza velilerimize yönlendirdik ve zaman çok kısıtlıydı. İki hafta onunla geçti. Öğrenci kolay oluyor sınıfça alıyorsun fakat öğrenci bile problem ben buraya on beş bilgisayar var on beş öğrenci sokup hemen başlatamıyorsun çalışmaya”.

BTÖ30: “Bilgisayar öğretmeni aslında ağda konu varsa tabi yazı paylaşımı çocuklara laboratuardaki ders konusunu etkinlikle destekleme yükümlü. Ama okuldaki bilgisayar ağının yapacağı işleri, senle ilgili değil sorumluluğu yok aslında. Öğretmenler de var böyle bir yargı bilgisayar öğretmeni ona yaptırılm diye bütün ıvır zıvır işler. O yüzden bize de geliyor. Ben şu an formatörüm o konulara bakıyorum da”.

BTÖ31: “Okulda ister istemez bilgisayar konusunda herkes biliyorum, yazıyorum, ediyorum diyor ama iş bilmediği bir şeye gelince yine danışıyorlar. Şu an okulumuz büyük bir okul olduğu için her yere ben ulaşımı sağlamaktansa burada çeşitli yazılımlar

ve ağı kullanarak herkesi birbirine bağıyorum mesela. Ben de burada bunu sağladım yani kendi çalıştığım ortamda çünkü bu benim iş yükümü azaltacak bir şey. Herkesin hem ayağına gitmektense oturduğum yerden ağı kontrol ediyorum. Bu benim için daha kolay. Sınıflarda projeksiyon ve bilgisayar olanlarda hocalarımızın karşılaştığı sorunlar oluyor, bağlantı kuramıyorlar o an herhangi teknik sorunlar oluyor onların sorunlarına yardımcı oluyoruz”.

BTÖ33: “Biz okuldaki yazılımla ilgili bütün sorunları çözüyoruz. Makinenin işletim sistemi çökmüş, makineye virüs bulaşmış, format atma, veri yükleme kurtarma aklınıza ne geliyorsa. Donanımla ilgili olanlarında da hasar tespiti bu makinenin Ramı sorunlu, bu makinenin ekran kartında sorun var ama bunun çözümü için deneme yanılma yapman lazım. Mesela projeksiyon montajı var. Bunlar bizim yapacağımız şeyler değil”.

BTÖ34: “Birinci öncelik ben zaten okulun web sayfasını sürekli güncellediğim için okulun web sayfasını ilgileniyorum. Okulda ise genelde tüm sınıflarımızda projeksiyon olduğu için projeksiyonlarla ilgili problem oluyor. Bilgisayarda programlarda sorunlar oluyor, bilgisayarları çöküyor arkadaşların. Bunlarla uğraşıyoruz”.

BTÖ35: “Bilgisayarları devamlı hazır halde tutmaya çalışıyorum, format atıyoruz ayda bir, öğretmenlere bazen bireysel olarak yardımcı oluyorum. Word, Office programlarında yardımcı olmaya çalışıyorum arkadaşlara. Her türlü bilgisayar işinde yardımcı olmaya çalışıyorum. Her türlü. Görev olarak geliyor. Ben satın alma konusuyla alakalı fotokopiyle alakalı her türlü işleri elinde bir parça olur siz bu işlerden anlarsınız, siz bunu bilirsiniz her türlü elektronik parça bunların hepsinde yardımcı olmaya çalışıyorum. Bilgisayarları da sorun olduğunda bakıyoruz bilgisayarlarımız da eski, web sayfasını hazırlıyoruz. Bilgisayarlar eski sık sık sorun çıkartıyorlar”.

BTÖ36: “... derse girerken sadece çocuklara anlatacağımız kadar yazılım kısmını kullanıyorduk sorun olursa bilgisayarlarda donanıma bakıyorduk. Benim bu sene hiç dersim yok. Bilgisayar dersi seçmedik bütün sınıflarda akıllı tahtamız, projeksiyonumuz var, bilgisayarlarımız var onlarla ilgili her şeye ben bakıyorum. Çıkamadığım donanımsal sorunlarda mutlaka bilgisayarın servisiyle görüşüyoruz onun dışında yüzde doksanını çözmeye çalışıyoruz okulda.

Görüşülen bilişim teknolojileri öğretmenlerinin formatörlük işleri ve derse girme dışında idari yazı işleri dahil okuldaki tüm bilgisayar, internet ve tüm teknolojik alt yapıyla ilgili işleri yapmak zorunda kaldıkları ifade edilebilir.

Zümre içinde işbirliği

Bilişim teknolojileri öğretmenleri ile yapılan görüşmelerde bilişim teknolojileri öğretmenlerinin kendi branş arkadaşlarıyla birlikte nasıl iletişim kurdukları ve beraber neler yaptıklarına ilişkin görüşlerini belirtmişlerdir. Konuyla ilgili olarak görüşülen; BTÖ3, BTÖ4, BTÖ5, BTÖ6, BTÖ7, BTÖ8, BTÖ9, BTÖ10, BTÖ11, BTÖ13, BTÖ14, BTÖ15, BTÖ16, BTÖ17, BTÖ18, BTÖ19, BTÖ20, BTÖ21, BTÖ22, BTÖ23, BTÖ24, BTÖ25, BTÖ26, BTÖ27, BTÖ28, BTÖ29, BTÖ30, BTÖ31, BTÖ32, BTÖ33, BTÖ34, BTÖ35 ve BTÖ36 olmak üzere otuz üç (33) bilişim teknolojileri öğretmeni görüşlerini aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir.

BTÖ3: “... bir web sitesi açıldı. Bu site daha yeni bu on beş günlük bir olay. İldeki bütün eğitici bilgisayar öğretmenlerinin, eğitici formatörlerinin, bilgisayar formatörlerinin ve normal bilgisayar öğretmenlerinin hepsinin üye olabileceği, yazılar yazabileceği hatta belki de tartışacağı ve iki ayda bu sitenin elemanlarının üyelerinin bir dergi çıkarmayı planladığı şu an ortada bir gerçek olarak duruyor. Bu şekilde mesleki gelişimle ilgili bilgisayar öğretmenlerinin toplandığı yeni bir sosyal alan olarak planlanıyor”.

BTÖ4: “O tarz bir haberleşmemiz, dışarıda hepimiz birbirimizi tanıyoruz, sorunlarımızı paylaşıyoruz, iletişimimiz var. Hepimizin adresleri, telefonları birbirinde var. Herhangi bir sorun olduğunda birbirimize rahatça soru sorabiliyoruz, yardımcı isteyebiliyoruz ama bilişim teknolojilerini o anlamda çok fazla kullanmıyoruz”.

BTÖ5: “Bizim zaten ildeki zümreler olarak belli başlı toplantılarımız var branş öğretmenleriyle. Bir araya geldiğimizde sorunlarımızı, sıkıntılarımızı ya da bilgilerimizi paylaşıyoruz. Onun dışında sürekli takip ettiğim teknoloji forumları ya da bilgisayar öğretmenlerinin forumları var en çok o forumlardan yararlanıyorum”.

BTÖ6: “İlde formatör öğretmenler olarak bizim ayrı bir portalımız var. Oradan mümkün olduğunca haberdar oluyoruz. Bunun dışında e-mail adreslerimiz kendi üçüncü bölge oluyoruz biz. Üçüncü bölge olarak ayrı haberleşiyoruz. Bunun dışında

çok sık olmuyor ama zümre toplantıları dışında da birlikte olduğumuz, toplandığımız zamanlar oluyor. Oralarda tabii bilgi alışverişleri yapılıyor”.

BTÖ7: *“Her okulda az sayıda bilgisayarlı olduğu için herkes birbirini tanıyor. Öyle bir şey yok şu an”.*

BTÖ8: *“O anlamda msn’yi çok etkin kullanıyordum şimdi daha farklı yazılımlar google’in uygulamaları çok fazla arttı oradan da kullanabiliyoruz. Sürekli iletişim halinde olmaya çalışıyoruz belge, dosya ve yazılım konusunda arkadaşlarla bu benim için çok olumlu ve destekleyici bir şey. Her zaman her yere yetişemeyebiliyoruz o açıdan güzel. Mesela Milli Eğitim sınırlandırmaları, bağlantı sınırlandırmaları, nasıl olur bunların yaygınlaştırılması engelleyici olabilir doğru o zaman bize küçük bir oda tutulacaksa biz formatör olarak o odada şahsi bir bilgisayarımız olmalı diye düşünüyorum”.*

BTÖ9: *“E-mail adreslerimizi aldık zümre toplantısında okullarda olan toplantılarda birbirimize soru soruyoruz ama fazla öyle aktif olmadı yani. Pek öyle etkileşimimiz yok yani toplantıdan toplantıya”.*

BTÖ10: *“Şimdi eğitim bölgeleri var bir iki üç diye bizim okulumuzda birinci bölge sene başlarında bölge zümreleri yapılıyor o zümrenin öğretmenleriyle. O zaman bir araya geliyoruz sıkıntıları bire bir yüz yüze konuşuyoruz ama onun haricinde şu ana kadar ama e-posta ama başka yolla iletişim kurma ihtiyacı hissetmedik. Öyle bir girişim ne benden ne diğer bölgedeki arkadaşlarımdan olmadı”.*

BTÖ11: *“... arkadaşları tanıyoruz bölge toplantılarından bilgisayar öğretmenleri toplantılarından arkadaşım hepsi zaten ama toplu bir şeyimiz dergi gibi olmadı hiç”.*

BTÖ13: *“... ilde olduğumuz için EBİTEF olarak bu alanda çalışmalar yapıyoruz biz yeni web sitemizi geçtiğimiz aylarda hizmete soktuk. Bilgisayar öğretmenleriyle ihtiyaçları karşılayacak ciddi şeyler yaptık. Bir de dergi planlıyoruz önümüzdeki aylarda ilk sayısını çıkartacağız. Bilgisayar öğretmenleri de kendi arasında iletişim kurması için bir şeyler yapıyor. Toplantılar planlıyoruz, kendi görevli olduğumuz okullara ya da ilçelere gidiyoruz toplantılar düzenliyoruz buralarda. Bu alanda elimizden geldiği kadar bir şeyler yapmaya üretmeye çalışıyoruz”.*

BTÖ14: *“... bir çalışmamız yok. Sadece rutin bölge toplantıları, zümre toplantıları var”.*

BTÖ15: “ Zorunlu zümreler ki biz zümrelere sürekli şikâyetlerimizi yazıyoruz. Hiçbir şekilde bize geri dönen olmadığı için, dikkate alınmadığı için ondan artık arkadaşlarla orada ne var ne yok muhabbetler ediyoruz yarım saat, bir saat. Zaten yazacağımız şeyler sürekli aynı oluyor, aynı şikâyetler aynı şeyler mevcut bir form ile geliyor ancak biz sürekli bir şeyler yazıyoruz aynı şekilde bize geri geliyor”.

BTÖ16: “... bilişim öğretmenleri olarak kendi içimizde bir çalışmamız yok. Bu ilde kendi aramızda şöyle bir çalışma var; eğitici bilişim teknolojileri formatör öğretmenlerinin tasarladığı bir web sayfası var”.

BTÖ17: “... bilgisayar öğretmenlerinin zorunluluk dışında ben bir araya geldiklerini ya da bir iş yaptıklarını görmedim. Mesela mail grubu oluşturuluyor her zümrede buraya mail atalım deniyor kimsenin mail attığı da yok. Beden eğitimi öğretmenlerinin ders saati düşürülecekti adamlar eylem yaptılar derse girmediler, okula girmediler beraberlik yaptılar. Ama bilgisayar öğretmenlerine desem ki mesela hepimiz formatörlükten istifa edelim öğretmenlik yapalım sadece kaç dersimiz varsa bizi görsünler artık bu sıkıntımızı”.

BTÖ18: “... bizim en büyük iletişim aracımız bölge zümresi”.

BTÖ19: “ Yok ama internette bilgisayarbilisim.net var. Türkiye genelinde onu takip ediyorum da. Tanıdığım da bilgisayar öğretmeni yok açıkçası. Ben buraya yeni geldim. Zümrede tanıştık. Zümreden sonra da görüşmedik buradakiler iletişim halinde olabilirler ama ben buraya yeni geldiğim için çok da tanıdığım yok”.

BTÖ20: “Toplantı, yemeğe gitme şeklinde değil genelde dönem arkadaşları dönem arkadaşlarıyla o şekilde ve yakın biz kömürçüde bir hocamla yakınız o da zümreden dolayı. Paylaşım açısından zümreden zümreye görüşüyoruz. Resmi toplantılar dışında şunu da birlikte yapalım dediğimiz şey web sitesi dışında pek oluşmuyor. Ben şöyle bir şey yaptım yararını gördüm arkadaşlar siz de paylaşır mısınız ya da şöyle bir plan oluşturdum bakmak ister misiniz tarzında paylaşımlar pek olmuyor”.

BTÖ21: “Mail grubumuz var öğretmen arkadaşlarla zümreden oluşuyor. Sorunlar ortak sorunlar zaten. Burada altı bölge var. Bizim bölgemiz ikinci bölge oluyor. İkinci bölgedeki bütün öğretmenlerle bizim mail grubumuz var zaten bir şey olduğunda paylaşabiliyoruz cep telefonlarımız var en azından ortak bir çalışmamız yok

ama sorunlarımızı en azından paylaşabiliyoruz. Ortak sorunumuz şimdi herkes norm fazlası durumunda herkes kendimizi kurtarmanın peşine düştü artık”.

BTÖ22: *“Bizim bilgisayar bilişim.net var Türkiye genelinde belki biliyorsunuzdur. Biz orada yapıyoruz ne yaparsak. Mustafa hoca var Namık kemalde onunla sendikalara gittik görüştük. Onlar da bir şey bilmiyor onlarda düzeltilecek diyorlar. Benim burada bir zümrem de var. ... diye bir arkadaşım daha var. O mesela norm fazlası olarak köyde görevlendirildi şu anda formatör. O okulun altı saat dersi var bu okulda on beş saat ders var. Bu okulda ben de norm fazlasıyım iki tane norm fazlasıyız biz, altı saatlik okulda norm açılıyor burada norm yok. Bizim her şeyden öte önce mesleğimiz yok”.*

BTÖ23: *“Biz sık sık beraber bir şeyler paylaşıyoruz şu anlamda; sınıfta ne yapabiliriz mesela Windows XP var bilgisayarlarımızda Windows 7 yüklemek nasıl olur bilgisayarlar kaldırır mı deneyelim veya şu programı kullanalım onu gerektiğinde kullanıyoruz. Okul çıkışlarında bunu ayarlıyoruz. Hiç işimiz bitmiyor o konuda devamlı konuşuyoruz, fikir paylaşımında bulunuyoruz”.*

BTÖ24: *“Sosyal olarak mesleğin başında bu tür şeyler yapıyorduk. Buluşuyorduk, ortak projeler hazırlıyorduk, Denizli’de birkaç toplantı yaptığımız oldu birkaç forum forum zaten bilgisayar bilişim bu işi yapıyor çalışmalar oluyordu ama artık olmuyor. Neden? Zaten öğretmenler canından bezdiği için sekiz beş dolu. Formatör hiç boş zamanı yok zaten sıkılmıştı. Biz bilişim teknolojileri öğretmenleri arkadaşlarıyla Cumartesi veya Pazar günleri oturduğumuz zaman bu konuları artık açmıyoruz çünkü insanları canı sıkılıyor”.*

BTÖ25: *“Bilgisayarlıların bir durumunu görüşmek için toplanma noktasında bir şeyimiz yok. Bizim ilimizde birlik yok, sorunlar için”.*

BTÖ26: *“Zorunlu zümreler yapıyoruz bir de küçük yerde olduğunuz zaman etkinlikler biraz daha olabiliyor çünkü herkes birbirini tanıdığı için. Şu an benim zümremde on, on beş tane öğretmen varsa ben bunların bir ya da iki tanesi tanyorum ya da tanımıyorum o yüzden kopukluk var. Okullar bir de kalabalık herkesin işi gücü var boş zamanım da yok çok fazla. Aslında tanışılacak bir grup ortamı olursa biz zümre toplantısında grup oluşturduk bu sene de. Özellikle bizim formatör öğretmenlikle ilgili bazı sorunlarımız var. O yönde bizim sitemiz var bilgisayar öğretmenlerinin kurduğu*

forum sitemiz var. Türkiye genelinde forum sitesi var bilişim.net diye genelde oradan takip ediyoruz paylaşımlardan takip ediyoruz”.

BTÖ27: “Evet bölge toplantıları, bilgisayar formatörlerinin kendi web sayfaları var ben formatör değilim burada. İki yıldır buradayım birkaç tane bilgisayar öğretmeni tanıyorum”.

BTÖ28: “Bilgisayar öğretmeni az merkezde çok fazla bilgisayar öğretmeni yok. Dört beş kişi biz sene başında zümrede toplandık tanıştık geçen seneden de tanışıyorduk. Hafta sonu görüşüyoruz müsait olursak”.

BTÖ29: “Hatta son zümrede bir talebimiz oldu milli eğitim acaba iletsek mi dedik iletmedik öyle de kaldı. Bilişim teknolojilerindeki bütün formatör öğretmenlerin ders programı ayarlanırken rica edelim Cuma günü öğleden sonra kimse ders almasın. Zaten bu sıkıntı olmaz ders sayımız az. Bunu il zümresinde belirtelim dedik de daha sonra onay çıkmaz diye vazgeçtik. Haftanın bir günü buluşalım. Bu gün Atatürk, öteki hafta Cumhuriyet gibi birisi ev sahipliği yapsın paylaşımlarımızı yapalım iletişimimizi bu şekilde kuralım dedik. O da öyle kaldı onu yapamadık anca mail yoluyla oluyor. Birbirimizden ancak maille oluyor telefonla yeni gelen bilgisayar öğretmenleri çok fazla herkesi tanımıyoruz. Çoğuyla il zümresinde tanışıyorum ben il zümresine bir kısmı katılamıyorum. Mesela şu an yeni gelen bilgisayar öğretmenlerini bilmiyorum hiçbiriyle tanışmadım”.

BTÖ30: “Yok. Olmasını isterdim ama ona fırsat da kalmıyor. Onun için bilinen Türkiye genelinde bir site var o siteyi takip ediyorum. Bilgisayarbilişim.neti takip ediyorum zaten hep bilgisayar öğretmenleri var”.

BTÖ31: “Zümrelerin haricinde hiç bir araya gelmedik. Sadece sosyal platformlarda sorunlarımızı tartışıyoruz internet üzerinde. Kendi sınıf arkadaşlarım haricinde kimseyle görüşmüyorum”.

BTÖ32: “Bizim kendi aramızda zümre toplantıları yapıldı onlara katıldık. Yasal çerçevede ne sunuluyorsa o şekilde yapıldı. Onun dışında herhangi bir şey olmadı. Bizim eğitici formatör öğretmenlerimiz merkezde il koordinatörü ... bey sonra ... bey şube müdürümüz her dönem başında toplantılar yapıldıktan sonra bir durum değerlendirmesi yaparlar. Geçmiş dönemde gelen şikayetler üzerinden o konuda değerlendirme olur. Faydalı olmuyor demek yanlış olur ama rutine bağlanıyor artık her zaman aynı şeyler konuşulduğu için bir anlamı yok”.

BTÖ33: “... sekiz yıldır ben herhangi çalıştığım okullarda bilgisayar öğretmenlerinin normalde toplantılarımız var zümreler şeklinde ama onun haricinde bir araya gelip de bir dergi çıkarma gibi öyle şeyler yok”.

BTÖ34: “Ben kendi alanımızdaki öğretmenlerle futbol maçı yapıyoruz sadece. Bir de kendi alanımla ilgili dışarıya da web sayfası yapıyorum. Bunlarla ilgileniyoruz ama o şekilde ortak dergi falan”

BTÖ35: “... kişisel olarak görüşüyoruz da öyle bir şeyimiz olmadı. Kişisel ilişkilerde görüşüyoruz da hafta da bir futbol maçı yapıyoruz bilgisayar öğretmenleri olarak” .

BTÖ36: “... biz burada ilk atanan üç öğretmeniz biz. Bir şey yapılacak olduğunda mutlaka sıkıştığımız yer oluyor hemen aradığımızda bir araya gelebiliyoruz. Ya da ben bir şey yapamadım şifremi veririm mesela siteyle ilgili ya da başka bir şeyle ilgili güveniyorum çünkü düşünmeden yaparlar o konuda iletişimimiz iyi. Büyük bir yer olsa belki sorun çıkardı da”.

Görüşülen bilişim teknolojileri öğretmenlerin görüşlerine göre; öğretmenlerin kendi branş arkadaşlarıyla yerelde illerde yapılan zorunlu bölge zümre toplantılarında, ülke genelinde ise *bilişimnet* adlı siteyle haberleştikleri, bunun yanında mail gruplarıyla ve kişisel olarak haberleştikleri söylenebilir. İstenilen düzeyde aralarında bir haberleşme ve yardımlaşmanın olmadığını bunun temel nedenin formatör oldukları için iş yüklerinin çok olduğu, 8-5 okulda oldukları için zaman bulamadıkları söylenebilir.

4.8.5. Değerlendirme

Değerlendirme (teması) başlığı altındaki öğretmenlerin görüşleri; *değerlendirme süreci ve not sistemi alt* başlıklarında (kodlarında) toplanmıştır.

Değerlendirme süreci

Bilişim teknolojileri öğretmenleri ile yapılan görüşmede değerlendirme süreci ile ilgili; *BTÖ2, BTÖ3, BTÖ4, BTÖ5, BTÖ6, BTÖ8, BTÖ9, BTÖ11, BTÖ12, BTÖ14, BTÖ15, BTÖ17, BTÖ18, BTÖ19, BTÖ20, BTÖ21, BTÖ22, BTÖ23, BTÖ24, BTÖ25, BTÖ26, BTÖ27, BTÖ28, BTÖ29, BTÖ30, BTÖ31, BTÖ32, BTÖ35 ve BTÖ36* olmak üzere yirmi dokuz (29) bilişim teknolojileri öğretmenini görüşlerini aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir.

BTÖ2: “Kaydediyorlar çalışmalarını ben bakıyorum çalışmalarına nasıl yapmış, düzenli mi, aynı kitaptaki gibi mi yapmış onlara bakıyorum yani yaptığı çalışmalar önemli sonuçta. Değerlendirme anca tamam sen yaptın diyoruz öyle notla bir değerlendirme olmadığı için, ikinci aşamada davranış notu veriliyor evet 6,7,8 de davranış notu olarak veriliyor ama o da çok fazla önemli değil. Davranış notu şöyle etkili oluyor bütün derslerden notları aldığında onların ortalamasına giriyor”.

BTÖ3: “Çocukların kaydettiği ilerlemeyi her öğrenci her hafta bir saatlik ders sürecinde kendi bilgisayarında oturuyor. Bu öğrencilerin bilgisayarın hardisk’inde kendilerine ait klasörleri var ve bu klasörlerin içinde yaptıkları PowerPoint sunuları, Excel dosyaları, Access veri tabanları, Word dosyaları hepsi burada yer alıyor. Bu kaydedilen örneklerde bir şeyi ne kadar öğrendiği ya da sene sonuna geldiğinde Word’ü ne kadar verimli kullanabildiğini görüyoruz. Öğrenci dosyalarında var. Bireysel çalışmalarında da beşer kişilik grup olarak slayt ödevi veriyoruz çünkü ilköğretimden üniversiteye kadar ihtiyaç duyacakları bir program sunu hazırlama programı. O yüzden çok fazla sunu veriyoruz beşer altışar öğrenciye sunu hazırlatıyoruz grup çalışmaları da bu şekilde ve ayrıca şöyle bir şey de var bilişim teknolojileri ders kitabının her ünitenin sonunda öğrenci değerlendirme formları var. Bu formları da biz kullanıyoruz çocuklar kendilerini bu şekilde değerlendiriyorlar”.

BTÖ4: “Değerlendirmeye genelde ben öğrenci ürün dosyaları tutuyorum. Başlangıç aşamasında hazır bulunuşluk seviyelerini kontrol ediyorum ne kadarının bilgisayarı var daha öncesinde bilgisayarla ilgili ne kadar tanışmışlığı var onları tespit ediyorum. Daha sonrasında zaten genelde çocukların bilgisayarla ilgili sadece varsa bilgileri oyunla ilgili bilgileri var. Bildiğimiz anlamda bilgisayar kullanıcısı olarak çok fazla bilgileri yok. Dediğim gibi öğrencilerin hazır bulunuşluklarını tespit ediyorum daha sonra öğrencilerden öğrenci ürün dosyası oluşturmalarını istiyorum bilgisayarın silinmeyen kısmında. Her ünite sonrası onları gözden geçiyoruz. Kontrol listelerimiz var kontrol listelerinde değerlendirme yapıyoruz ama bunlar dediğimiz gibi kayda değer olmuyor çok fazla not olarak yansımıyor. O yüzden de çok fazla değer görmüyor”.

BTÖ5: “... ben ilk geldiklerinde ön değerlendirme testi hazırlıyordum. Onu öğrencileri uyguluyordum bildiği konuları görüyoruz en azından sonra yılsonunda aynı testi tekrar uyguluyordum neler öğrendiğini o şekilde görebiliyordum. Ya da ilk

haftalarda bilgisayarı açma kapatmadan, dosya kaydetmeden belli başlı etkinliklerden hangilerini yapabildiklerini bakıyorum tespit ediyorum. Yılsonunda doğru ya da birkaç dersten sonra onların neler öğrendiğini gözle görebiliyorum. Yazılı olarak pek bir değerlendirme gibi bir şey yapmıyorum çünkü dersim notla değerlendirilmiyor”.

BTÖ6: “Hazır dokümanlarımız var orada puanlıyorum ben. İlk geldiği zamanlarda tabi sınıfların kalabalık olması bu baya bir uzun süre alıyor ama mümkün olduğunca her öğrenciyi otuza kadar puanlama yapmaya çalışıyorum. Burada kriterler farklı tabii, öğrencinin klavyeyi kullanabilme, fareyi kullanabilme gibi kriterleri var. Bunların da dört puan altı puan gibi değişen puanlamaları var. Tabi bunu ben kendim de yapıyorum. Dersimizde artık hiçbir şekilde notla değerlendirme olmadığı için kendime göre bir puanlama sistemi yapıyorum”.

BTÖ8: “Bizde değerlendirme etkin olmadığı için tutamıyorsunuz öğrenciyi. Öğrenciye ne sunarsanız sunun sınırlı kalıyor üç gün dikkatini çekiyor beş gün dikkatini çekiyor. Şu anda değerlendirme sürecinde basitleşmiş durumda. Çok basit genel olarak altılarda altıncı basamak gibi temel bir anlayışla gidiliyor. İçerik basit olduğu için değerlendirme sürecinde de neyi soruyor internet sayfasını açıp oraya araştıracağı konuyu yazmış mı bulduğunu kullanabilmiş mi? Ona bakmak lazım”.

BTÖ9: “Çocukların yaptığı şeyler her sınıfın kendi klasörü oluyor bilgisayarlarına atıyorlar o klasörlerde kendi isimlerinde klasör oluşturup onlar etkinliklerini onun içine atıyorlar. Orada birikiyor onların etkinliklerini ben flash belleğime alıyorum, değerlendiriyorum. Zaten bizim sene başı raporlarımız oluyor. Önceki senelerde öğrencinin seviyesi neydi, bu sene sonunda geçen seneye göre nereye gelmişler hangi basamağı uygulamamız gerekiyor diye o şekilde raporlarımız oluyor. Müfettişlerde istemişlerdi ona göre hazırlıyoruz”.

BTÖ11: “Kılavuz kitaplarından değerlendirmeye yönelik listeler var. Listelerde öğrenciyi ben yaptığım zamanlarda oldu yapmadığım zamanlar da oldu öğrenciyi tek tek alıyorum şunu yapabiliyor musun, bunu yapabiliyor musun diye üniteyi bitirdikten sonra öyle çizelgeler oluşturmuştum dosyalamıştım onları”.

BTÖ12: “Sınıf ortamı kalabalık olduğundan ve süre az olduğu için ve yasal olarak dersin değerlendirmesinin olmaması değerlendirme boyutunu eksik kalmasını sağlıyor. Daha önceden 2 saat ders varken daha iyi idi öğrencilerinin yaptıklarını dosyada biriktirip kaydettikleri aşamayı değerlendirebiliyordum. Ama şimdi bu kadar

öğrenciyi bir saatlik sürede hazır bulunuşluluk ve geldiği aşama açısından değerlendirmek zor”.

BTÖ14: *“Eğitim öğretim yılının başında hazır bulunuşluğunu ölçmek için mesela web sayfası tasarımı işleyeceksem ben o dönem bakıyorum çocuklarda daha önceden edinilmiş bir bilgi var mı yoksa çocukların seviyesi sıfır hiç bir şey bilmiyor mu diye dönemin başında bakıyorum. Diyelim ki az çok bir şeyler biliyorlar ama biraz daha desteklemek veya biraz daha ilave etmek gerekiyorsa hemen onu not alıyorum. Atıyorum 6-A Word’ü az buçuk biliyor ama biraz daha geliştirmek ilerletmek lazım diye. 7-A Excel’i hiç görmemiş hiç bilmiyor diye not alıyorum. Ona göre ben kendimi hazırlıyorum. Çocuk zaten Word’ü %60 oranında biliyorsa yazının boyutu buradan dediğimde sıkılıyor. Biz bunları biliyoruz geçelim oluyor ama biraz daha Word’de süslü yazabiliriz, şöyle yazabiliriz dediğimde ilgisini çekecek farklı konular geldiğinde hem daha dikkatli dinliyor ilgisini vererek dinliyor ve bilgi dağarcığını artırıyor”.*

BTÖ15: *“Ben not olmasa bile kısa sınav ve yazılı tarzında şeyler yapıyordum çünkü en azından çocuk notu olmadığını bilse bile bir değerlendirmenin olduğunu görmesi çocuğun dersi önemsemesi ve çalışmasını artırıyor. Genelde ben uygulamalı olarak şeyler yaptırıyorum uygulama tarzında sınav diyelim artık ismine. Şu anda Word konusunu işleyeceğiz, ilgili olarak ve en sonunda iki tane uygulamamız var, bu uygulamayı onlar yapacak ders içerisinde ve ben de sınıf içinde gezinerek kontrol edeceğim. Daha sonra da kaydedecekler bilgisayarlarına ve onlardan ben toplayarak bunu değerlendireceğiz notumuz yok ama çok güzel olmuş hatasız olana arkadaşınızı tebrik ediyorum hatasız olmuş”.*

BTÖ17: *“Değerlendirmeye yönelik yaptığım bir şey yok. Çünkü şunu gördüm hep unutuluyor aradan bir hafta geçince çocuk unutuyor sürekli uygulamadığı için. Evde bilgisayarı var hepsinin ama oyun oynuyorlar. Oturup da Word’de Excel’de bir şey yapmıyorlar çocuklar. Uygulamayınca da unutuluyor bunlar. Not olmayınca değerlendirmeye de çok fazla ihtiyaç duymuyor insan”.*

BTÖ18: *“Ben öğrencileri çok fazla bireysel değerlendiriyorum şu anda değerlendirmiyorum. Genelde sınıf olarak değerlendiriyorum. Dersimi izleme şansınız olursa ben öğrencilerde minimumdan maksimuma hepsinde birden belli bir gelişme kat etme minimuma göre ayarlamaya çalışıyorum. Sınıfın en alt düzeyine göre ve iyi olan öğrenci inanılmaz gelişmiyor fazla ama en alttaki öğrenciyi belli bir noktaya getirmeye*

çalışıyorum çabam o oluyor daha çok. Sınıf olarak çalışma yapıyoruz sınıf olarak şunu yaptık şeklinde yapmaya çalışıyorum mümkün olduğunca. Öğrencilerle başka bir yöntem de bulamadık şu ana kadar”.

BTÖ19: *“Seviye tespit sınavları yapıyoruz mesela neyi öğrendi neyi kavrayamamış gibi. Gerçi uygulamalı ders olduğu için yazılı olarak değil de yapıp da bunu yazıya dökemeyenler de var. Belli ediyor zaten fare tutuşundan, tıklamasından anlaşılıyor zaten nerede olduğu. Bilgisayarı bilen bir kişinin pencereler arasında geçişi kapatışı o anda insan anlıyor ne kadar bildiğini tecrübesini”.*

BTÖ20: *“Evet şimdi o listeleri tutuyoruz da ben genelde baz aldığım şeyi söyleyeyim. Sınıf olarak sınıfta iyi öğrenciler de var kötü öğrenciler de var. Ortadan seviyeden gitmeye çalışıyorum ama ben genelde bunların da dışında sınıfın hepsi uygulamayı yapabiliyor mu yapamıyor mu ben onu baz alıyorum. Genelini baz alıyorum ben çünkü dediğiniz gibi bir saat bir saat içinde ben onu yaptırmama uygulamayı bilenler ya da yapabilenler belki önden gitmeye çalışıyor ama onları dizginliyorum ben ötekileri de arkadan gezerekten yaptırmaya çalışıyorum”.*

BTÖ21: *“O kitapların sonunda kontrol listeleri oluyor hangi aşamada olduğunu yapabildiğini yapamadığını tabi kalabalık sınıflarda yapamıyorum açıkçası da daha önceki okulumda iken yapabiliyordum. Tek tek öğrenciyi tanıyordum dörtten itibaren alıp altı yedi sekize kadar okuttuğumuzdan öğrencinin aşamasını da kaydedebiliyordum. Orada kontrol listelerinin her ünitenin sonunda tutuyordum ben mutlaka. Ama hocam hiçbir dersin eğer sınavı yoksa çocuğun hangi aşamada olduğunu belirleyemiyorsunuz. Kesinlikle bilgisayar dersinin bir sınavı olması gerekiyor bire bir”.*

BTÖ22: *“Kılavuz kitaplarımızda her ünitenin sonunda değerlendirme formu var. Ben kendimce onların hepsini doldurtuyorum öğrencilere alıyorum bakıyorum anladı mı anlamadı mı gibisinden sorular yöneltiyorum ona. Anlamadım dediği yerlerde de onlara da birden beşe kadar kendimce bir puanlama yaptım. Elimde onlar var değerlendirmeye yönelik. Diğer türlü dijital ürün dosyaları tutturuyorum. Bilgisayarda siliniyor, silinmiyor mecbur tuttum mesela flash diski ama tabi bu ödül ceza gibi olmazsa maalesef notumuz olmadığı için bağırarak çağırarak dinletiyoruz”.*

BTÖ23: *“Çalışmaları yapınca bizzat kendileri aşama aşama ilerlediklerini kendileri gösteriyor zaten öğrenci. Görüyoruz hangi aşamada olduğunu. Ama sınıflar*

çok kalabalık oluğu için her bilgisayar da en az iki öğrenci oturabiliyor. O yüzden biraz sınırlı oluyor. Kırk dakikalık olunca çok zor”.

BTÖ24: “... öğrenciler her konuyu anlattıktan sonra öğretmen bilgisayarında bir tane test hazırlamıştım uygulama, animasyon yazdığım bir kod vardı orada onu veriyordum orada soruları cevaplıyorlardı otomatik olarak kaydediyordu. Her dersten sonra bu tür uygulamalar yapıp öğrencilerin yaptıkları şeyleri en sonunda not verirken sözlü notu olarak değerlendiriyordum. Tabi artık bunları yapamıyoruz”.

BTÖ25: “... değerlendirme noktasında Milli Eğitimin hazırladığı kontrol listesi yapılırsa ne olacak gözüyle bakıyorum. Yapılırsa bir anlamı var mı yok. Ben bir şeyler kazandırırım bu çocuğa ekstra diğer derslerinde yardımcı olmuş mu yardımcı oluyorsa ben ona bakıyorum. İlla ki kontrol ediyoruz kimin yapıp yapmadığının bilincindeyiz. Ama anında ya da sonradan geliyor zaten diğer derslerinde proje, performans ödevlerinde olsun geliyor anlattığımı bir şekilde uygulamaya çalışıyor. Yapanları oradan da görebiliyorsun. Yani her şekilde onu kullanabilmesi, günlük hayatında da onu kullanabilmesi”.

BTÖ26: “Değerlendirme sıkıntılı oluyor diyebiliriz ama uygulama üzerinden değerlendirme çok net bir şekilde yapılabilir. Sınıfta mesela yaptıkları uygulamaları ben topluyorum ya da kendi bilgisayarlarına kaydetmelerini istiyorum. Sınıfın sonunda dediğiniz gibi zor yanları da kolay yanları da var. Değerlendirme açısından kolay bence yaptığı zaman çocuk ders sonunda değerlendirmeyi net bir şekilde görebiliyorum. Çocuk yazacağı formülleri yazdıysa, etkinliği oluşturduysa bakıyorum değerlendirme net bir şekilde ortaya çıkıyor”.

BTÖ27: “Sekizinci sınıf öğrencilerime teşvik amaçlı diğer öğrenciler görsün teşvik olsun diye. İlköğretimi sekizinci basamaktan ya da yedinci basamaktan hangi basamağı bitirmişse öğrenci o basamağı bitirip mezun olmuştur diye kendi çapımda bir ellerine hak eden öğrencilere sertifika tarzı belge tarzı bir şey veriyordum. Hangi basamağı bitirmişse okul müdürüne imzalatıp kendim imzalayıp belge tarzı bir şey veriyordum teşvik amaçlı. Not olmadığı içi öğrenciler şey de diyebiliyorlardı not yok niye öğrenelim ki tarzında. O zamanda ben bunu not olmadığı için daha rahat öğrenmeniz gerekiyor şeklinde telkinlerle onları teşvik etmeye çalışıyordum”.

BTÖ28: “ilköğretimde notla değerlendirme yok da bir şekilde öğrencinin ne kadar ilerlediğini görebiliyorsunuz yaptığı uygulamalarda. Bir saatlik bir ders ama bir

saatlik derste gözlemleyebiliyorsunuz öğrenciyi yapılan uygulamalarda. Üç dört süreç alan bazı projeler var. Değerlendirmeyi ben hiç sorun etmedim en azından çocuklarda değerlendirme korkusu olmadan bir şeyler yapmalarını istedik. Başarılı oldu mu olmadı mı bilmiyorum ama çocuklarda en azından istekliler. Her bir öğrencinin kontrol dosyası var bilgisayarlarda bütün yaptığı ödevler orada duruyor zaten. Kontrol ediyorduk kitapta değerlendirme formları vardı onları yapıyorduk”.

BTÖ29: “Ünite değerlendirme formlarını öğrencilere doldurturum ben ünite sonlarındaki. Öğretmen bilgisayarında toplanan uygulamayı yapamayan öğrencileri üçten sonra mutlaka müsaitseniz buraya geleceksiniz diyordum. Bazıları erken gidiyor servisi var, bazısının dershanesi var ama eksik çalışma kalmasın mesela her uygulamaya girin her uygulamadan on beşer tane vardır bilgisayar başı. Bazen ikişer kişi oturuyor bazen tek kişi. Ünite değerlendirme formları dışında tuttuğum dosyalar var başka da bir değerlendirme yok”.

BTÖ30: “O konuda ben bireysel olarak çocukları çok fazla takip etmiyorum. Şöyle de bakıyorum ben sonuçta Word’ü, PowerPoint’i, Excel’i gösterdiğimde çocuğun benim verdiğim örneği yapıp yapamamasına bakıyorum yapıyorsa tamam. Genelde yapamadıkları noktalar da sayfanın şekilsel Word için örnek veriyorum ayrıntılarını yapamıyorlar. Benim için işini görece kadar yapıyorsa tamamdır”.

BTÖ31: “Bunun herhangi bir ölçümünü sınavımız olmadığı için veyahut bize sorulmadığı için herhangi bir ölçüm yapmıyoruz. Zaten bir saatlik dersi uygulama olduğu için dersi anlatım sırasında ders içerisinde hadi sen gel bakalım şu uygulamayı da sen göster bakalım deyip çocuğu kendi bilgisayarında yaptırıp arkadaşlarının izlemesini, eksik yönlerini görmesini bu şekilde sağlayabiliyoruz. İkincisi bir de bizim kitaplarımızda öğrenciler için hazırlanmış öğrenci değerlendirme formları var. Dersin sonunda çocuk kendisini değerlendiriyor. Ben şu kadarı biliyorum, bunu biliyorum ne kadarı doğrudur çocuk kendini ne kadar ben biliyorum dese de ne kadar şeydir bilmiyorum”.

BTÖ32: “Bu değerlendirme konusunda öğretmenlerin vicdanına bırakılmış. Bir bilgisayar sınıfında bir öğretmen öğrencilerin değerlendirmesini hiç yapmazken, diğeri dört dörtlük yapabilir. Değerlendirme konusunda da değerlendirme şeklim şu şekildeydi. Çocukları mutlaka ödül ceza yöntemiyle bir şekilde yönlendirmek gerekiyor.

Motive etmek gerekiyor. Maalesef birinci sınıftan itibaren bizlerde de böyle öğrencilerde de böyle. Yani bir şeyin ödülü ya da cezası olmadan o iş zorlaşıyor”.

BTÖ35: *“Ben değerlendirme konusunda bu sene çok bir şey yapmadım geçen sene ölçekler tutuyordum. Formlar düzenliyordum onları düzenli bir şekilde yapıyordum bu sene çok yapmadım açıkçası. Not da olmadığı için. Geçen sene onları değerlendirdik hiçbir hükmü de olmadı. Ben onu bireysel olarak yapmadım”.*

BTÖ36: *“... şu kontrol listelerinde var ya sonlarında ve proje performanslarıyla anlıyoruz onları yaptıkları ve yapamadıklarına göre. Etkinliklerde zaten belli ediyor çocuk aktif olan çocuk beş dakikada verdiğim etkinliği yapıyor ama bilmeyen çocuk da dersin sonuna kadar onu bitiremiyor. Az çok bu şekilde çocukları değerlendirip ona göre konuları işliyorsun”.*

Görüşülen bilişim teknolojileri öğretmenleri değerlendirme işlerinin ciddiye alınmadığı değerlendirmenin sınıfın genel durumuna göre uygulama anında yaptıkları veya ders kitaplarındaki basit değerlendirme formları kullandıkları ifade edilebilir.

Not sistemi

Bilişim teknolojileri öğretmenleri ile yapılan görüşmede değerlendirme notunun olması ile ilgili; BTÖ2, BTÖ3, BTÖ10, BTÖ16, BTÖ19, BTÖ21, BTÖ23, BTÖ28, BTÖ29, BTÖ31, BTÖ32, BTÖ34 ve BTÖ35 olmak üzere on üç (13) bilişim teknolojileri öğretmeni görüşlerini aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir.

BTÖ2: *“..... not yok, not olmayınca çocuklar da aldırış etmiyor. Not olmayacağı için çocuk biliyor ya bunu seçmeli ders diye geçiyor. Seçmeli derste de not olmuyormuş”.*

BTÖ3: *“Değerlendirmede bir zorunluluk yok. Öğrenciler her zaman öğretmenim bu kitapta niye kendimizi değerlendiriyoruz zaten puan ya da not yok diyorlar. Biz o yüzden çoğu zaman puan ya da not olmadığını söylemiyoruz. Bilgisayar öğretmeni sadece davranış puanı verebilir. Çocuklarla ilgili on tane temel alanda örneğin sosyal beceriler, kişisel bakım vb. konularda on tane alanda biz sadece beş üzerinden davranış notu verebiliyoruz. Bilgisayar öğretmeni bu şekilde not verebiliyor onun dışında herhangi bir karneye ya da çocuğa bir etkimiz yok”.*

BTÖ10: *“... öğrencilere yönelik bir değerlendirme çalışması yok. Seçmeli derslerde artık o kaldırıldı. Ders bir nevi ders formatından bizim eğitim sistemimizde*

öğretmenlerde de öğrencilerde de belli bir kalıp vardır. Eğer bir not varsa öğrenciler o derse ders gözüyle bakarlar. Eğer bir notla değerlendirme yani karnede çocuğun önüne somut olarak konulacak üç, beş gibi not olarak konulacak bir şey yoksa çocuk onu ders olarak görmüyor. Böyle bir sıkıntımız var. Doğal olarak ders konusuyla alakalı çok fazla ilgi ve alakaları yok”.

BTÖ16: “... not olmadığında değerlendirme geçersiz bir şey olur”.

BTÖ19: “... not çok etkiliydi önceden ama şimdi not olmayınca öğrenci karnede neden görünmediğini soruyor hala not varmış gibi algılayanlar da var. Lisede gerçi not var da ilköğretimlerde yok”.

BTÖ21: “... not olması gerekiyor. Çünkü ciddiye almıyorlar. Çocuk çok iyiye bile o dersi ciddiye almadığı için motive olamıyor. Yapmak istemeyince yapmıyor yaptırımınız yok, bir şey yapamıyorsunuz. Ama ilgili olan çocuk bütün derslerine ilgili zaten uygulamalı olduğu için öğreniyordu, yapabiliyordu. Kesinlikle not olması gerekiyor”.

BTÖ23: “Hiç yeterli olmuyor bilgisayarda araştırmayı öğretmek istiyorum öğrencinin verimli olması için bilgisayarı kendi amaçlarına uygun kullanmalarını istiyorum ben. O anlamda da bir şey vermek istiyorum ama öğrencilerin çoğu ilgilenmiyor. Notumuz yok, SBS’ de soru çıkmıyor, dersimiz yetişmiyor bir saat öyle fasa fiso ders işliyoruz beden eğitimi dersi bile bizden daha önemli oluyor çünkü notu var en azından”.

BTÖ28: “Not kaygısı yok bizde not kaygısı olmadığı için yapsın bir şeyler öğrensin. Bunlar kademe kademe zorlaşacak tabi sonra bir şeyler ekleyeceğiz”.

BTÖ29: “Öğrenci şöyle düşünüyor aslında bizim dersimizin notla değerlendirilmemesi de problem. Allaktan zevkli bir ders ki bu sıkıntıyı yaşamıyoruz. Notla değerlendirilmeyince öğrenci şöyle diyebiliyor ben bu uygulamayı yapmasam ne olacak yani”.

BTÖ31: “Bir de şu sıkıntı var. Dersin notunun olmaması çok büyük bir sıkıntı ders notu olmayınca çocuk gereksizmiş gibi görüyor, dinlemek istemiyor. Bunun faktör olarak çok olumsuz etkileri var. Çocuk ben zaten bu dersten not almıyorum, hocanın anlattığı zaten önemli değil duygusuna ister istemez herkes kapılabilir”.

BTÖ32: “... bizde not sistemi olduğu için ya da SBS sistemi, ÖSS sistemi olduğu için bizde ders anlatma şu şekilde oluyor. Hedefle sonuç karıştırılmış burada

örtüşmüyor. Çünkü not hedef değildir bence sonuçtur. Asıl hedef gerçekten öğrenme, gerçekten hayatta uygulayabilme”.

BTÖ34: *“Notu yok çünkü her müfettiş geldiğinde ben sürekli şunu söylüyorum söylüyorum notu olmayan bir derse öğrenci katılımını kolay kolay bekleyemezsin. Öğrenciye internete gir demediğin sürece bilgisayarı oyun gibi görüyor”.*

BTÖ35: *“Not olayının olmaması kötü notun kaldırılması. Öğrenciler bazı yaramaz sınıflarda motive olamıyorlar veya çalışkan sınıflarda da problem yaşıyoruz. Dersi dinliyormuş gibi görünüyor dersi o kadar önemsemiyor ders seçiyor. Öyle sıkıntılar oluyor”.*

Görüşülen bilişim teknolojileri öğretmenlerinin değerlendirme sürecinde notun olmamasının öğrencilerin istek ve motivasyonunu düşürdüğünü, öğrencilerin notla değerlendirilmesi sonucu dersi ciddiye almadıkları söylenebilir.

4.8.6.Okul-Toplum İlişkisi

Okul toplum ilişkisi (teması) başlığı altındaki öğretmenlerin görüşleri; *okul-aile işleri, veliye danışmanlık, veli ilgisi ve güvenli kullanım* alt başlıklarında (kodlarında) toplanmıştır.

Okul-aile işleri

Bilişim teknolojileri öğretmenleri ile yapılan görüşmelerde bilişim teknolojileri öğretmenlerinin okul-aile işleriyle ilgili hangi faaliyetlerde bulduklarına ilişkin görüşlerini belirtmişlerdir. Konuyla ilgili olarak görüşülen; *BTÖ1, BTÖ2, BTÖ3, BTÖ4, BTÖ6, BTÖ7, BTÖ8, BTÖ9, BTÖ10, BTÖ11, BTÖ13, BTÖ14, BTÖ15, BTÖ16, BTÖ18, BTÖ19, BTÖ20, BTÖ22, BTÖ23, BTÖ24, BTÖ25, BTÖ26, BTÖ27, BTÖ28, BTÖ29, BTÖ30, BTÖ31, BTÖ32, BTÖ33, BTÖ34, BTÖ35 ve BTÖ36* olmak üzere otuz iki (32) bilişim teknolojileri öğretmeni görüşlerini aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir.

BTÖ1: *“... hem sabahtan hem öğleden sonra okulda olduğum için velilerle okul aile birliğiyle, dışarıdan gelen açık ilköğretim geliyor mesela şu an toplumla diyelim iç içe olabiliyoruz. Onların sorunları olduğu zaman ben formatör olduğum için müdür yardımcısı onlarla ilgili sorun olduğunda direk beni çağırıyor yine de onlara yardımcı oluyorum dolaylı olarak da. Belki bunun içine de bilgisayar kurslarını katabiliriz. Kurs açma şansımız oluyor”.*

BTÖ2: “.... şöyle bir şey var devamsızlık yaptığında onlar sadece e-okula işleniyor. O var. Bir de çocuk devamsızlık yapıyorsa onu arıyorlar idare arıyor. Zaten mailde takip etmiyor artık veliler. Mail takip eden veli çok değil”.

BTÖ3: “Bizim okuldan girdiğimiz ders notları, duyurular, devamsızlık ne istersek veliye e-okul üzerinden mesaj da gönderebiliyoruz. Ya da altıncı sınıflara bir duyuru yapmak istiyorsak bunu e-okul üzerinden altıncı sınıfların öğrencilerinin hepsine dolayısıyla da velilerin hepsine duyuru olarak mesaj olarak gönderebiliyoruz”

BTÖ4: “Ben sunum olarak yapmak istiyorum toplantıyı velilere göstermek istiyorum projeksiyonla ya da bilgisayar kurmak istiyorum farklı bir yere dedikleri zaman yardımcı oluyorum. Halk eğitim kursları açmaya çalışacağız bu sene velilere de bilgisayar konusunda bilgilendirmek istiyoruz. İdare ara sıra yardım istiyor bilgisayarlarında sorun oluyor. Kullanamadıkları, hazırlayamadıkları şeyler oluyor”.

BTÖ6: “Mümkün olduğunca okulun web sitesi üzerinden sağlanıyor ailelerle ilgili olan iletişimler. Onun dışında çok da fazla ailelerle. Okulla ilgili özel şeyleri okulun yapmış olduğu şeyleri de okulun web sitesinden takip ediyorlar”.

BTÖ7: “Sosyal konular hakkında zaten arkadaşlar herhangi ihtiyaçları olduğunda bize dergi hazırladıklarında, etkinlik yaptıklarında mutlaka bize soruyorlar. Biz de o konuda her şekilde yardım etmeye çalışıyoruz. Aslında komisyon var sadece bilgisayar öğretmeni yok işin içinde. Türkçe öğretmeni var. İngilizce öğretmeni var ama genelde o tür işlerde onlar etkin olmuyor genellikle büyük işleri biz yapıyoruz, her şeyi biz hallediyoruz”.

BTÖ8: “Bize daha çok ne geliyor anket doldurulması gerektiğinde velilere doldurtma işi geliyor”

BTÖ9: “Biz web sayfasını şöyle kullanıyoruz örneğin ana sınıfı öğretmeni etkinlik yaptı, bütün hatalarıyla web sayfasına taşıyoruz. Öğretmenlerin zaten eksiği olduğu konularda laboratuara alıyoruz birkaç öğle saatlik seminer, eğitim çalışması oluyor. Bizim web sitemiz var, biz bütün duyurularımızı oradan yapıyoruz. Onun güncelleme kurulumu yine bana ait. Herhangi bir durumda ya da okulda başarılı olursak mesela futbol şampiyonu olmuştu okulumuz birinci bölgede onu biz duyuruyoruz, ya da SBS de başarılı olan öğrencileri oradan duyuruyoruz”.

BTÖ10: “Okulun web sayfasında sadece yapılan etkinliklerle ilgili haberler çocuklar genelde de merak ediyorlar okulun etkinliğin içerisine de girmişlerse ama

bireysel olarak ama sınıf olarak veya kendi sınıflarından bir arkadaşları etkinliğin içerisinde yer almışlarsa fotoğrafları görmek haberi okumak hoşlarına gidiyor. Veli bilgilendirme sistemi bakanlığın tasarrufunda olan bir şey. Biz öğretmenler olarak e-okullarda bize yetkinlik verilen alanlarda öğrencilerle ilgili notlar olsun davranış notları olsun, değerlendirmeler vs. bunlar giriliyor. Veli de çocuğun kimlik ve okul numarasını kullanarak oradan bakıyor. Bakanlık bunun alt yapısını kurdu aslında bir bakıma da güzel oldu. Veli çok rahatlıkla eğer arzu ederse girip öğrencinin son sınavlarda kaç aldığını, sözlü veya yoklamalarda kaç puan aldığını, durumunu rahatlıkla görebiliyor. Duyuru olarak da dediğim gibi internet üzerinden duyuru yapmıyoruz çünkü çoğu veli özellikle de bu bölgedeki velilerin internetle bağlantısı yok. İnternet üzerinden yaptığımız bir duyurunun da geçerliliği yok”.

BTÖ11: “Web sayfasını kuruyoruz aslında da şu anda okullarda diyabet programı var. Onunla ilgili dokümanların arasına sitemize koyuyorum ben ama bu bölgede internet kullanımı çok zayıf yok denebilecek kadar hem de, programlarla ilgili mesela kan bağışıyla ilgili programları ben onlara izletiyoruz az önce dediğimiz diyabette olduğu gibi. Velilere de izletiyoruz.”.

BTÖ13: “Bilgisayar öğretmenin iletişim konusunda yapabileceği birçok şey var. Bilgisayar öğretmenin zaten gelişen teknolojiyi herkesten bir adım daha önde takip etmesi gerek. Veliyle iletişim için e-posta kullanılabilir, web sitesi güncel olabilir bunu sadece kullanan bilgisayar öğretmenidir. SMS sistemi kullanılmasını teşvik edebilir okulda. Bunlarda yol gösterecek olan öğretmendir, anahtar kişi bilgisayar öğretmenidir. Bu rehber öğretmenin işine yarayacak, hem sınıf öğretmenin hem idarenin işine yarayacaktır. Yeri geliyor veli e-okul sistemini kullanmayı bilmiyor yine bilgisayar öğretmenleri rehber oluyor yani veli dönüp dolaşp yine oraya geliyor, nasıl kullanılacağını bilgisayar öğretmeninden öğreniyor”.

BTÖ14: “Bizim SMS paketimiz var önemli günlerde, duyurularda, toplantılarda müdür bey Kenan hocam Salı günü şu saatte şurada veli toplantımız var diyor sen hemen bunu velilerimize mesajla bildir diyor. Ben hemen gidiyorum sayın velimiz okulumuzda şu saatte, şurada veli toplantımız yapılacaktır katılımlarınız bekliyorum gibi hemen SMS atıyorum, mail attığım oluyor. Milli Eğitimden gelen yazılara anında cevap verilmesi gerekiyor hemen onları hazırlayıp tekrar mail yoluyla gönderiyorum. O konuda okul gazetesi çıkarma gibi mesela benim bilgilerimden faydalanıyorlar ben

onlara yardımcı oluyorum. Yine aynı şekilde panolara asılacaklarda yardımcı oluyorum. Okulumuzun web sayfasını güncelliyorum o hemen hemen benim her gün uğraştığım bir şey her gün mutlaka bir etkinlik mutlaka bir haber çıkıyor”.

BTÖ15: “Bizim okulumuzun web sitesi var. Okulumuzun web sitesinden öğrenci velileri ya da kim olursa herhangi bir sorun da yazabiliyorlar ancak bu direk bana geliyor. Ekranda görülmüyor ziyaretçi defteri yok çünkü ziyaretçi defteri olduğunda herkes herkesin ismini görmesin diye bu bana geliyor. Uygun olduğunda eğer mesela üçüncü sınıftan bir öğrenci durumunu sormuş buna cevap olarak ben ya öğretmene yönlendiriyorum ya da veliye mail atıyorum tekrardan. Siz diyorum öğretmeniyile görüşebilirsiniz ya da şu şekilde görüşebilirsiniz diye çünkü ben her öğrencinin durumunu muhakkak bilemeyeceğim. Onun dışında araştırma ödevlerini burada yapmaları. Gerçi Aydın’ın şartlarında çok problem değil kızlarında değil bir internet kafeye girmeleri ancak kız öğrencilerin internet cafelerinde bir ödev araştırması daha zor oluyor. Sosyal olarak okulumuzdaki olan belirli gün ve haftalar, programlar, aynı gün internet sitemizde yayınlıyoruz fotoğraflı bir şekilde. Okulumuzda küçük bir şey olsun mesela geldiğimiz koridorlarımız falan yeni yapıldı onların haberlerini kendimiz de o şekilde uyguluyoruz. Sosyal olarak bizim katkımız okula bu şekilde oluyor”.

BTÖ16: “Öğrencilerimiz okulun duyurularını bunu resmi olarak veriyor. Tabi bunların bir kısmı velilere ulaştırmıyor. Bu noktada web sayfasının işleri ortaya çıkıyor. Yani web sayfasına koyduğumuz duyuruları eğer web sayfasına girip okurlarsa birçok şeyden haberleri olmuş oluyor ama sadece kendi çocuklarına bakıp yani bazı öğrenciler saklayabiliyor bazı şeyleri veli toplantılarını bir takım nedenlerden, notlarını öğrenmesini istememesinden falan. Bu konuda web sayfasını kullanıyoruz. Web sayfasına birçok duyuruyu koyuyoruz güncel tutuyoruz”.

BTÖ18: “ Ben dergi çıkardım burada değil daha önceki okullarımda. Buradaki idareme de açtım ben bunu. Kendimi sadece geliştirme değil ben bu işi yaptığım için zevk aldığım için yaptım fakat diğer öğretmenlerden yeterli ilgiyi göremedim. Hatta biraz tepki görme ihtimali bile var belki görmüşümdür. Ben web sayfasını idareyle ilgili olan ilişkilerde web sayfasını ben tasarlıyorum ben yaptım, ben devam ediyorum bütün planlamaların hepsini. Onun dışında web sayfası dışında veliyle iletişim yok”.

BTÖ19: “Veli toplantısına beni çağırmadılar dersim olmadığı için katılmadım. Benim orada yaptığım donanımsal katkı projeksiyon, bilgisayar hazırlamak, sunu varsa

ses müzik sistemini hazır hale getirmek. Onun dışında başka bir şeyimiz yok. Bundan önceki okulumda halk eğitim destekli kurslar açtım. Orada halka yönelik oldu öğrencilere değil de. Katılım da çok oldu. Çok da verimli oldu bittiğinde word'u, excel'i, bilgisayar kullanabilmeyi, internete girmeyi, mail alıp vermeyi biliyorlardı. Temel bilgilere sahiptiler”.

BTÖ20: “Okulumuzun web sayfası iki yıldır bende. Genelde okulumuzun sosyal kitap dağıtımından olsun, okuma yarışmalarından olsun hepsini çekiyoruz siteye atıyoruz. Onun dışında da okul ailelere katkı olarak genelde bana geldiklerinde danıştıklarında çocuğumuz bilgisayarla çok haşır neşir napalım”.

BTÖ22: “Konuk defterimiz, ziyaretçi defterimiz var oradan mesajlar geliyor. Onlara cevap mutlaka veriyoruz mutlaka kontrol ediliyor yani. Belirli gün haftalar dediğiniz gibi yine iş bize düşüyor fotoğrafları biz çekmek zorunda kalıyoruz. Aslında okulda her öğretmene kullanıcı adı ve şifre verdim ama olmuyor maalesef onu da söyledim çok basit bir şekilde wordpress tabanlı bir sistem. Yazı ekleyerek kendiniz yapabilirsiniz ama maalesef olmuyor. Bir tane öğretmenimiz iki üç tane haber ekledi. Onun dışında toplum olarak mail atıyoruz. Okul sitesini yeniliyoruz yenileyeceğim bir kere daha yapacağım baştan. Bir ara şöyle bir şey oldu öyle bir uygulama niye olmadı bilmiyorum da okullar yakındaki internet cafeleri belki var biz yapmıyoruz onu da bilmiyorum öğretmen olarak okulda komisyon oluşturulup internet cafeler uygun mu değil mi?”.

BTÖ23: “... ben sınıfımla ilgili duyuru yapmak istediğimde veya yeni bir şeyler yapmak istediğimde onları web sitesinden paylaşıyorum dosya paylaşımı olarak veya ben öğrencilerin yararlanması için çalışma etkinlikleri bizzat hazırlıyorum. Diğer branşlarda da geçerli bu, hazırlıyorum onu siteye koyuyorum. Öğrenciler çalışmak isteyenler indiriyor, öyle paylaşıyorlar birbirleriyle çalışmalarını yapıyorlar”.

BTÖ24: “Okulun her türlü alt yapısıyla ilgileniyorsunuz ama sadece web sayfasıyla sınırlı”.

BTÖ25: “İlla ki yani sonuçta sunum yaparken gösteri yaparken ya da bir şey hazırlanacaksa broşür etkinlik hazırlanmışsa öğrenciye bir şey dağıtılacaktır kim hazırlar görsel açıdan bilişim teknolojileri öğretmeni hazırlar. Bu işin hazırlayan kısmındasın belki ama diğer kısımlara bakmaz kim hazırlamış kim dağıtmış hangi öğretmen ya da idare dağıtmış. Yardımcı olan kısım en azından şu tabloyu

oluşturuyorsun, rehberlik servisi broşür hazırlıyor ya da bir kitapçık dağıtıyor bilgisayar öğretmeni yaptı mı ya da başka bir işe geldi mi bir önemi yok”.

BTÖ26: *“... sadece mesaj atılıyor telefon bilgileri olan velilere devamsızlık bilgileri olsun, toplantıyla ilgili olsun bilgilendirme mesajları atılıyor. Bilişim teknolojileri açısından düşünürsek öyle bir uygulama var okulumuzda”.*

BTÖ27: *“Şöyle anlatayım e-okul ilk çıktığı zaman ve veli bilgilendirme sistemi ilk çıktığı zaman hepimiz okul aile birliği toplantıları oluyor. O toplantılarda ben bunu özellikle toplantının son aşamasında projeksiyonu da kurarak anlatıyordum. Velilere şurdan girmeniz gerekir buradan girmeniz gerekir diye. İnternet haftası etkinliklerinde ilköğretimdeyken de ücretsiz kurslar açıyordum o zaman formatör öğretmendim. Üçten sonra okulda oluyordum isteyen veliye ücretsiz kurslar açıp iki haftalık bu tarz programları ya da hastanede o zaman sıra alma sistemleri vardı bu tarz şeyleri bile onlara göstermiştim yani”.*

BTÖ28: *“Web sayfasını güncellemek. Bizde de o sorun var bir iki yüz tane öğrencimiz var bizim. Geçen gün okul aile birliği toplantısında kırk elli kişi gelmişti. Velilerde pek umursamıyor sanırım o yüzden gelen giden de yok. E-okul üzerinden takip ediyorlar mı etmiyorlar mı bilmiyorum ama biz duyurularımızı ya da iletişime geçerken web sitesinden geçiyoruz”.*

BTÖ29: *“Velilerden hatta fazlasıyla geçen oluyor. Form örneği verdim ya hocam benim yanıma gelin diyen de oluyor aslında orada o velinin görüşünü yansıtan bir anket. Velilere biz senede bir kere ikinci dönem bilişim haftasında kurs açıyoruz istekli velilere. Katılım gerçi çok olmuyor dört veya beşi geçmiyor ama bir haftalık iki haftalık kurs açıyoruz gelmek isteyenlere. İnternet kullanımını gösteriyoruz velilere beşten sonra özellikle internet kullanımı, çocuğun e-okulda notlarını nasıl takip edebileceğini bu uygulamalar üzerinde duruyoruz özellikle. Gelenlerin genelde bilgisayar okur-yazarlığı da düşük olduğu için kapsam çok dar ama iki hafta süreç yine de alıyor. Çok amaçlı salonda öğrencilere, veli toplantısı varken velileri yakalamışken velilere veya okul aile birliği toplantısı varsa hemen orada çeşitli sunumlar yapıyoruz bilgilendirici”.*

BTÖ30: *“Onlar zaten yaptığımız işler de web sayfası günceldir bizim okulun en son etkinlik yirmi dört kasım öğretmenler günü tıklayarak okunabilir hemen haber. Bunlar zaten rutin işler onun dışında bizi yıldırان evrak işlerini de bize veriyorlar idareden. Şu an tek bir şey giriyorum ben üç aydır gelirler bir yıldır girilmemiş okulda*

idareyi şikayet etme bazında değil bu. Bu okulda değil her okulda böyle bu. Altı tane makbuz defteri verdiler bana girmesi ayrı çetrefilli bir iş muhasebeden anlamak lazım. Bu iş için sonra gidenleri giriyoruz, makbuzları giriyoruz. Onlarla uğraşıyorum ben birkaç senedir. Bunları geçtim herhangi bir duyuru yapılacak wordde yazıp çıktısını almıyor idare bana söylüyor. Ortak sınav tarihleri yazılacak asılacak onun için beni çağırıyor karşı binaya falan gidiyorum. Ben hepsini yapıyorum da, onlar beni biraz meslekten soğutuyor”.

BTÖ31: “Biz ben daha doğrusu şöyle bir uygulama yaptım. Okul aile birliği toplantısında müdürümüze söylemişim. Çevremizde bilgisayar kullanmayı bilmeyen birisi varsa öğrenmek de istiyorsa okul çıkışlarında dersimiz de yok. Biz onlara kurs verelim ücretsiz olarak. Kullanmayı bilsin yardımcı olsun”.

BTÖ32: “Öncelikle web sayfası konusunda şunu söyleyebilirim. Web sayfası çalıştığım okullarda ortaöğretimde daha çok önemsenir, daha doğrusu okulun büyüklüğüne göre de birazcık değişiyor. Mesela köyde çalışırken bir gün bana müdür bey bana şunu web sayfasına koy şunu yayınla demedi kendi çapımda onu yaptım, güncellemelerimi de yaptım. Her türlü haberi de koyuyordum. Çocukların onu yani dersimde mutlaka bir kere girmelerini de sağlıyordum”.

BTÖ33: “Biz iki sene önce yaptık internet haftasında velilere yönelik ücretsiz kurs düzenledik. Kâğıtlara da yazdık çocuğunuz bilgisayar başında ne yaptığını merak ediyor musunuz, dersim var dediğinde siz buna yabancı kalıyorsanız buyurun gelin diye. Dört beş tane veli getirebildik. Onlara biraz anlattık”.

BTÖ34: “... şu an internet sayfamızda kitap toplama kampanyamız var. Velilerin bilgisi olsun diye oraya bir şey yaptık. Okulumuzda ne varsa velimizin bilmesi gereken ne varsa orada yayın ediyoruz ve o gün etkinlik olduğu an o gün internetten resimleri her şeyleri görebiliyorlar. Birkaç gün zaman geçimi olmuyor. Bugün etkinlik olduysa en geç yarına çok yoğun olursam en geç yarına veli bu resimlere bilgilere ulaşabiliyor. Öğretmenlerimize de etkili olsun diye broşür hazırlıyoruz. Veliler görsün diye kapılara asılıyor. En son kitap toplamayla ilgili broşür hazırladık. Aynısını internete de koyduk”.

BTÖ36: “Web sayfasından mesaj atıyorum. Tabi gösteri olur onunla ilgisi slaytı, müziği gibi bütün her şey bize kalıyor. Bilgisayar kelimesinin geçtiği her şey bize kalıyor”.

Görüşülen öğretmenlerin; okul-aile ile ilgili işler olarak, öğretmenlerin okulun web sayfasının yapımı ve güncellenmesi, mail veya web sayfasından duyurular, veli toplantılarında teknik destek, e-okul sistemine bilgi girme, velilere sunu yapma, broşür hazırlama, veliye anket uygulama, çevredeki aileler için bilgisayar kursu açma faaliyetlerini yerine getirdikleri ifade edilebilir.

Veliye danışmanlık

Bilişim teknolojileri öğretmenleri velilere hangi konularda yardımcı oldukları ile ilgili olarak görüşlerini belirtmişlerdir. Konuyla ilgili olarak görüşülen; *BTÖ4, BTÖ9, BTÖ15, BTÖ17, BTÖ18, BTÖ19, BTÖ22, BTÖ23, BTÖ30, BTÖ31, BTÖ32, BTÖ33, BTÖ34, BTÖ35 ve BTÖ36* olmak üzere on beş (15) bilişim teknolojileri öğretmeni görüşlerini aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir.

BTÖ4: “Geliyor. Onlar da burada soru cevap şeklinde burada yardımcı olmaya çalışıyorum ama çok fazla da bilgisayarını da getirip de falan onlara da girmemek gerekiyor. Çünkü burada iş yükünüz zaten yeterince sizin vaktinizi alıyor başka şeylere çok fazla vakit kalmıyor ama geri de çevirmemeye çalışıyorum”.

BTÖ9: “Danışanlar oluyor mesela dün veli danıştı. İkinci sınıfmış öğrenci bilgisayar istiyormuş alayım mı dedi maddi sıkıntıya sokacak bizi şimdi dedi ben de çocuğun araştırma yapma çağına geldiği zaman alın dedim. Biz öyle tavsiye ediyoruz”.

BTÖ15: “Şöyle oluyor; çocuklar diyor ailelerine bilgisayar alalım diye veli geldiğinde biz bilgisayar alacağız ne yapalım nasıl bilgisayar alalım gibisinden. Benim onlara dediğim tek şey eğer bilgisayar başında ne kadar durduğunu kontrol edebilecekseniz, internete girdiği sitelere kontrol edebilecekseniz öyle alın bilgisayar diyorum. Çünkü internet bir derya ama yok yok olumlu olumsuz çocuğun gelişimiyle ilgili olarak her şey var. Mesela sekizinci sınıf öğrencisi oluyor artık ben bilgisayar alayım mı çocuğa diyor. Ben de çocuk bununla ilgili zaman geçirecek başında kesinlikle ödül olarak alın diyorum. Eğer sen Anadolu lisesini kazanırsan sana bilgisayar alacağım o şekilde ödüllendirin onu çünkü herhangi bir şey yapacaksa çocukların oldukça zamanı oluyor”.

BTÖ17: “Velilerden bana bugüne kadar gelip de danışan olmadı. Bilgisayarı interneti nasıl güvenli kullanırım diye. İdarecilerden de hocam şöyle bu konuda çocukları bilgilendirme toplantısı yapalım, seminer yapalım diye bir şey de gelmedi.

Kitapta müfredatta geçen konuları o konular geldiğinde çocuklara anlatıyoruz o kadar onun dışında zaten MEB hattı olduğu için çok fazla okulda bir problem yaşamıyoruz. Evde de yaşıyorlarsa ancak derste anlattığımız”.

BTÖ18: “Hiç öyle olmadı ama şöyle geldi. Benim öğrencimle ilgilenirseniz sevinirim bilgisayar seviyor ilgilenmeyi seviyor ilgilenirseniz sevinirim diye gelen veli oldu. Yalnız şöyle bir şey var o da iyi bir şey da bir taraftan da dezavantaj nasıl dezavantaj benim alanım daha çok aslında lise kısmında mesleki eğitim alması lazım. Genelde bu tür gelen öğrenciler başarılı öğrenciler benim oraya yöneltmemin çok doğru olmayacağı öğrenciler o açıdan problem var”.

BTÖ19: “Veliler çok muhatap olmuyor ama ilk şikâyetleri şey oluyor. Çocuğu bilgisayar başından kaldıramıyoruz, bilgisayar alsak mı, kontrol edebilir miyiz şeklinde. Mesela ilköğretim beşinci sınıfa kadar almama taraftarı oluyorlar o konuda kontrol sizde olduktan sonra almalarını tavsiye ediyorum. Ama genelde kontrol kaçıyor babalar çalışıyor anneler de evde olduğundan çocuk annesini pek dikkate almıyor. Çocuktan bilgisayarın başına geçtikten sonra kontrol çocukta oluyor”.

BTÖ22: “Önceki görev yerimde çok ilgililerdi. Bilgisayar alayım mı faydası olur mu, internet nasıl, nasıl filtre koyarım diyenler çok oluyordu burada pek yok. Veli toplantısında mecburen gibi soruyorlar. Ben de dolaştığım için sınıflarda ben bilgisayar öğretmeniyim bir sorunuz var mı? Bizim çocuk kalkmıyor hiç bilgisayarın başından. Bu sadece başka türlü de bir soru gelmiyor”.

BTÖ23: “Hocam şunu da öğretin biz de öğrenelim gibi ya da yeni bir sorunla karşılaşmış geliyor soruyor bizzat çocuk ama veli de öğrenmek istiyor. Hocam siz çocuğa anlatın ben ondan öğrenirim tarzı tabir de oluyor. Şikayete geliyor devamlı bilgisayar başında bu çocuk ders çalışmak için odama giriyorum deyip bilgisayarın başından kalkmıyor diyor. Ben de ders çalışıyor sanıyorum diyor. Ben bizzat ilk başlarda bilgisayar almayın diyorum velilere”.

BTÖ30: “Bu konuda ben daha önce kurs da vermiştim. Zaten bir tek ben olduğum için taşımalydı beş altı tane köy biliniyordum beş altı sene orada çalıştığım için sorunu olanlar geliyordu. Zaten çok bilgisayar da yok. Saksak belki yirmi ailenin vardı bilgisayar, sorunlarında direk bana geliyorlardı ve soruyorlardı. Ben de anlatmaya çalışıyordum elimden geldiği kadar”.

BTÖ31: “Biz veliyle irtibatı sağlayamıyoruz. Veli not olmayınca sizinle görüşmek istemez çünkü çocuğun karnesini etkileyen bir şey değil. Veli şunu düşünse benim çocuk evde internet kullanıyor bilgisayar kullanıyor bu iyidir kötüdür nerelere giriyor ben bunun takibini nasıl yapabilirim siz ne tavsiye edersiniz gibi bir soruyla geleni daha bugüne kadar hiç karşılaşmadım”.

BTÖ32: “Veliler öğrencilerin evde bilgisayara çok bağımlı olduklarını söyleyenler var. Verimli nasıl kullanılabilir onu soranlar var”.

BTÖ33: “Evet onun haricinde şöyle istekleri olan oluyor, çocuğum çok oyun oynuyor biraz konuşsanız diye. Tabi biz konuşuyoruz da öğrencilerle oyun oynamanın sakıncalı olduğunu yarım saatle sınırlandırıldığını bunun çok şey olmadığını ama bu farklı bir şey ailenin verebileceği bir yasak. Ama nedir çocuğunun e-okulunu nasıl kullanması gerekiyor. Önceden hastanelerde sıra alınıyordu. Bunlarla ilgili”.

BTÖ34: “Mesela genelde facebookta sorun oluyor. Benim facebookta şifresi çalındı, bilgisayarlara şifre koymayı bilmedikleri için şifre koymayı öğretiyorum, güvenlik ayarlarını değiştirmeyi öğretiyorum da uygulayıp uygulamadıklarını bilmiyorum tabi. En son dün bir velimiz gelmişti. Okul aile birliğinden bilgisayarda donanımsal bir sorun vardı. Bilgisayar çalışmıyordu. Hocam ben yeni bilgisayar alacağım bilgisayar çalışmıyor diyor. Belki çok basittir, hemen hallolacak bir şeydir belki de dedim”.

BTÖ35: “Yardım isteyen bireysel olarak isteyen fikir alışverişinde bulunan oluyor da ama benim çocuğun bilgisayarı nasıl diyen hiç olmadı. Çok nadir belki bir iki tanedir bu sene. Sadece çocuğun davranışını dersteki durumunu dersi dinliyor mu çocuğun daha çok davranışlarıyla alakalı soru soruyorlar”.

BTÖ36: “... söylüyorlar ama söylediklerini de uygulamıyorlar ki. Ben çocuğu bilgisayarın başından kaldıramıyorum. Benim yapabileceğim bir şey yok ki. Sınırlama getireceksiniz, ödev yaptıktan sonra açacağını daha dün toplantıda mesela konuştuk. Bunları söylüyoruz da ne kadar uyguluyorlar zannetmiyorum uyguladıklarını”.

Görüşülen öğretmen görüşlerine göre; bilişim teknolojileri öğretmenlerinin bilgisayar ve internet kullanımı konusunda veliye danışmanlık, ilgili öğrenciye rehberlik etme, velilere de bazı konuların (sunular vs) öğretimi, veliye öğrencinin interneti nasıl verimli kullanacağı, güvenli kullanım gibi konularda velilere yardımcı olmaya çalıştıkları söylenebilir.

Veli ilgisi

Bilişim teknolojileri öğretmenleri velilerin onlarla görüşmeleri konusunda görüşlerini belirtmişlerdir. Konuyla ilgili olarak görüşülen; *BTÖ5, BTÖ7, BTÖ8, BTÖ10, BTÖ11, BTÖ12, BTÖ13, BTÖ17, BTÖ21, BTÖ24, BTÖ25, BTÖ26, BTÖ30 ve BTÖ31* olmak üzere on dört (14) bilişim teknolojileri öğretmeni görüşlerini aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir.

BTÖ5: “Bizim dersimiz zaten belli sınıflarda haftada bir saat olduğu için öğrenci velileriyle bizim çok fazla bir iletişimimiz olmuyor. O konuda aileleriyle ilgili hiç bir şey kullanmıyoruz. Velilerin çoğu bizi tanımıyor bile. Haftada bir saat belli öğrencilere derse girdiğimiz için”.

BTÖ7: “Biz velileri hiç görmüyoruz. Gelmediler, bu zamana kadar gelmedi. Veliler bizim yanımıza uğramıyor bile. Bizi öğretmen yerine koyan bile yok. Bizi ciddiye almıyor çünkü notumuz yok ki bir geçerliliğimiz yok. Notumuz bile olmasa seçmeli ders çocuğun gözünde”.

BTÖ8: “Velilerle de iletişime geçemiyorsunuz”.

BTÖ10: “... hiçbir veliden şikâyet almadım. Bir veli gelipte hoca sürekli öğrencim, oğlum, kızım bilgisayar başından kalkmıyor ne ders dinliyor ne arkadaşlarıyla ilgileniyor şu ana kadar hiç rastlamadım. Daha önce görev yaptığım okulda benzer şikâyetler gelirdi. Birkaç veli gelip şikâyette de bulunurdu. Orada da çalıştım dört sene. Orada benzer şikâyetler geliyordu veya arkadaşlarımdan kendi meslektaşlarımdan çocukları ile ilgili şikâyetler gelirdi. O konuda yol gösterirdik şunu şöyle yapın, bunu böyle yapın, belirleme, bir sınırlama getirin öğrenci yaşı daha küçük neticede. Çocuk çıkacak oynayacak, arkadaşlarıyla sosyalleşecek, bu şekilde ilişkilerini geliştirecek, kendine bir yer edinecek ancak bu şekilde ama bu okulda karşılaşmadım”.

BTÖ11: “Zaten bizim velilerimiz genelde bayanlardan oluşuyor. Eşleri çalışıyor, dışarıda çalışıyorlar, ilgi göstermiyorlar o yüzden bayanlarda da zaten seviyede okuma-yazmada bile sıkıntı var. İnternet kullanımı da yok denecek kadar az. Bizi öğretmen olarak görmedikleri için öyle şey olmuyor. Direkt notla ilişkilendiriyorlar. Çocuk bizi çok az görüyor tabi haftada bir saat dört ve beşinci sınıflar görmüyor artık zaten. Bu anlamda çok fazla gelen olmuyor”.

BTÖ12: “Daha önceki yıl kurs verelim falan dendi fakat merkez okul olduğundan velilerden istek gelmedi. Öğrencilerin kursu var hafta sonu dolu, pek zaman yok.

Okulun laboratuvarı boş kalmıyor. Bu yüzden pek velilerle ilgili etkinlik yapamıyoruz. Veli pek sorun olmuyor. Ayrıca bize hiçbir konuda velinin talebi olmuyor. Arkadaşlarla bölge ve zümre toplantılarında çok konuşuluyor, sorunlar tartışılıyor, çok fazla sorunumuz var. Mmutlu, değiliz”.

BTÖ13: “Bilgisayar dersini velinin de öğrencinin de çok fazla ciddiye almadığını düşünüyorum ben. Bilgisayar dersinin notu da olmadığı için artık hiç ciddiye alınmıyor. Ben birkaç tane veli toplantısına katıldığımda bütün okul genelinde yapılan görüşmelerde her öğretmene bir sınıf veriliyordu. Bilgisayar öğretmeninin olduğu sınıfa pek gelen olmuyordu”.

BTÖ17: “Veli toplantısı oluyor veli seni gelip arayıp sormuyor sen oturuyorsun müdür odasında kimse gelip sormuyor. Veli toplantı günleri oluyor mesela okulda Pazartesi, Salı, Çarşamba günleri haftanın beş günü. Her gün ikişer üçer öğretmen her gün okuldan sonra bekliyorlar veliler de gelip görüşüyorlar. Benim Perşembe günü mesela bir gün gidip oraya oturmadım. Bir gün gelip de kimse sormadı. Veli de önem vermiyor not olmayınca veli niye gelsin ki zaten”.

BTÖ21: “veli, eski okulumda geliyordu da burada pek gelmedi. Burada derslerim olmadığı için belki de.

BTÖ24: “Bugüne kadar hiçbir veli gelmedi hatta veli toplantılarında dersim olduğu dönemde bile veli gelip de hocam çocuğumun bilgisayar dersi nasıldı diye sormazdı bile”.

BTÖ25: “Sınava baktıkları için bir de çalıştığınız bölge itibariyle sosyo-ekonomik durum düşük olduğundan daha önceki görev yerim de aynı şekildeydi. Belki iyi okullarda daha bilinçli veliler olabilir belki farklı olabilir orasını bilemiyorum ama dediğim gibi toplam on kişiyi geçmez. Veli de durumu nasıl diye bir tane adam gelmemiştir şimdiye kadar. İlla ki notla kıyaslandığı için SBS nedir, fen, matematik, Türkçe, sosyal kim? Bunların hocaları gidip onunla konuşuluyor. Not yok şartlar onu gerektiriyor”.

BTÖ26: “Okul çevremizde veliler aslında çok ilgili değil. Bazı yerlerde olabilir. Genelde işçi kesimi ve doğu kesimden olan aileler var. O yüzden çok fazla ilgili değil ama çocukları düşünürsek çocuklar bize geldikleri zaman ders içi zamanlarda her türlü yardımcı olmaya çalışıyorum, ailelerle pek olmuyor”.

BTÖ30: “Buraya ben daha yeni geldim iki ay oldu velilerle tanışmıyoruz”.

BTÖ31: *“Bu nokta da biraz ailelerde aynı sıkıntı var not olmayınca sizinle gelip de bir veli konuşmaz. Bence günümüzde Türkçe dersi ne kadar önemliyse bilgisayar dersi de o kadar önemli”.*

Görüşülen öğretmen görüşlerine göre; olumlu veya olumsuz herhangi bir durumu görüşmek için pek gelmedikleri, gelenlerin de öğrencinin bilgisayara ilişkin ilgi ve durumunu sormadığı, dersin statüsü ve notunun olmamasından dolayı öğretmenlere pek başvurmadıkları söylenebilir.

Güvenli kullanım

Bilişim teknolojileri öğretmenleri bilgisayarın internetin güvenli kullanımı konusunda görüşlerini belirtmişlerdir. Konuyla ilgili olarak görüşülen; BTÖ1, BTÖ3, BTÖ5, BTÖ6, BTÖ7, BTÖ12, BTÖ16, BTÖ17, BTÖ20, BTÖ23 ve BTÖ32 olmak üzere on bir (11) bilişim teknolojileri öğretmeni görüşlerini aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir.

BTÖ1: *“... ders sürecinde onu yapıyoruz zaten dediğiniz gibi zaten MEB’in hatlarında filtreler mevcut artı güvenlik kartları var bilgisayarlarımızda. Laboratuarlardaki öğrencilerin bilgisayarlarında güvenlik kartları var her açıp kapandığında siliniyor. Mesela okul veli toplantısında genelde bilgisayar öğretmenleriyle pek kimse konuşmaz. Olduğu için ama yine bu şekilde soru sormak için gelenler oluyor mesela benim evde bilgisayar var çocuğumun bazı sitelere girmesini engellemek istiyorum ne yapabilirim? O şekilde soran olursa da onlara anlatıyoruz”.*

BTÖ3: *“... gelen soru da bilgisayarı çocuğumuza kaç yaşında vermeliyiz, kullandırmalıyız ya da kaç yaşında çocuğa bilgisayar almalıyız? Ben de onlara şu şekilde cevap veririm bilgisayar alınma yaşı çok önemli değil ancak çocuğun bilgisayarı sınırlı saatte kontrollü kullanabilmesi önemli. Teknolojinin sağlıklı ve güvenli kullanımı için birçok uygulama var. İsterseniz ücretsiz olarak devletin size sağladığı filtreye geçerek terör, şiddet içerikli veya diğer sitelerden çocuklarınızı koruyabileceksiniz. Genelde Türkiye’nin yüzde sekseninin doksanının internet sağlayıcısı olarak kullandığı Türk Telekom’da veli koruma filtresi var bunları kullanabilirsiniz. Ben velilere sürekli anlatırım veli koruma sistemi çocuğunuzun internette saatler bazında iki saat açık kalsın, üç saat açık kalsın, girdiği siteler kaydedilsin gibi yanlış yönlendirmelerden korumak için kullanılabilir”.*

BTÖ5: “Şimdi teknolojinin sağlıklı kullanımından ziyade okulda diyabet diye yeni bir program var onun sunumu bize verildi bilgisayar öğretmenlerine verildi. Veliyi sunumlarla, videolarla o şekilde bilgilendiriyoruz bu konuda. Geldiklerinde de öğrencilerin bilgisayar başında geçirdikleri zamana dikkat etmeleri gerektiğini uyarıyoruz, bunları söylüyoruz. Öğrencilere de belli başlı derslerde nasıl bilgisayar başında oturmalarını, ne kadar kullanmalarını tüm derslerde söylüyoruz zaten”.

BTÖ6: “Veli toplantılarında... konuşma yapmaya çalışıyorum. Velilerin de ilgisi büyük oluyor zaten bilgisayarla ilgili konuştuğum zaman herkesin bir şikâyeti, fikir alma veya bir isteği oluyor yani. Orada mümkün olduğunca öğrencilerin evde de, okulda nasıl dikkat ediyorsak bilgisayar karşısında nasıl oturması gerekiyorsa, prizlerin açıkta olmaması gerekiyor, bilgisayarın nasıl açılması nasıl kapanması gerekiyor, bilgisayarın ışıkları üzerindeki ne anlama geliyor bunları velilere de biraz anlatmaya çalışıyoruz. Sürekli soru soruyorlar benim çocuğum şunu yapıyor ne yapabilirim diye. Nasıl denetleyebiliriz diye bunları konuşuyoruz. Veli toplantılarında özelliklerinde bayağı verimli geçiyor bu konuda velilerin ilgisinden memnunum”.

BTÖ7: “... programın içerisinde geçiyor geçmese de biz zaten internet konusundan başladığımızda internetin büyük olduğu kadar tehlikeli bir yer olduğunu hatırlatıyoruz çocuklara dikkat edin diye belirtiyoruz özellikle. Bununla ilgili bilişimle ilgili güvenlik konusundan slaytlar falan da hazırlıyoruz. Biraz önceki derste aynı etkinliği yaptık. İnternetin kullanımıyla gerekli yerlerde müfredatın dışında da olsa derslerde bunları çocuklara duyuruyoruz, daha dikkatli olmaları konusunda işliyoruz her zaman”.

BTÖ12: “... güvenli ve sağlıklı bilgisayar internet kullanma konusunda öğrencilere bilgi veriyorum elimden geleni veriyorum. Yalnız ben bir şeyi yerleştirdim, laboratuvarında oyun yok, bu konuda ilerleme sağladım”.

BTÖ16: “Ben ilk hafta öğrencilerime teknolojinin güvenli kullanımı, sağlıklı kullanımı konusunda uyarılarımı yapıyorum ama veliler noktasında şu ana kadar öyle bir dönüt gelmedi öyle bir uygun ortamda olmadı”.

BTÖ17: “... bilgisayarlarda ben deepfreze kullanıyorum. Kullanmak zorunda kalıyorum çünkü çocuk masaiüstünü değiştiriyor, dosyaların yerini değiştiriyor, kısa yollarını siliyor, flash diskini takıyor virüs bulaştırıyor. Benim o zaman bunlara format atmam lazım o yüzden deepfreze kurdum bilgisayarlara deepfreze olunca da mesela

çocuk bir ödev yapıyor bir saat olunca ödev bitmiyor haftaya kalıyor kaydedemeyecek çünkü deepfreze var”.

BTÖ20: “... güvenli kullanım programları öneriyorum. Belirli saatler koymalarını öneriyorum kontrollü bu şekilde bilişim teknolojisinde danışıklarında başka şu konuda danışıklar diyemiyorum da genelde bu şeylerle geliyorlar. Çocuğumuz çok bağımlı napalım”.

BTÖ23: “Ben öğrencilere diyorum bilgisayar ileride devamlı karşınıza çıkacak. En basitinden bilgisayar okuryazarlığını öğrenmeniz lazım nelere dikkat etmeniz gerekiyor, etik konusu bilgisayar etiği bana göre çok önemli, internet eğitimi internetten nelere dikkat etmeleri gerekiyor karşılaştıkları zaman soruları geliyorlar bana soruyorlar ama karşılaşmayan bilmiyor o şekilde devam ediyor”.

BTÖ31: “Günümüzde herkesin evinde bilgisayar internet bağlantısı mevcut ama en büyük sıkıntılardan birisi güvenlik dediğimiz olay çıkıyor. Evet. Şimdi çocuklar zekiler bilgisayarı evirip çeviriyorlar ama aile bunun kontrolünü sağlayamıyor ne yaptığını bilmiyor”.

BTÖ32: “Bizim zaten temel amacımız çocukların bilgisayarı sağlıklı ve güvenli kullanmalarını sağlamak bunun için dersleri anlatıyoruz ama bunu yüzde yüz başarıya ulaştırıyor muyuz ulaşamıyoruz. Bu çok zor öncelikle bunu ailenin de mutlaka kontrol altında tutması gerekiyor. Bu yüzden ailenin de bu konuda bilgilendirilmesi gerekiyor ama maalesef bununla ilgili etkinlik yapmamız hem zor hem de yapamadık bu güne kadar”.

Görüşülen öğretmenlere göre; velilere toplantılarda ve fırsat buldukça, öğrencilere ise derslerde ve laboratuvarın genel kullanımında güvenli kullanım konusunda gerekli bilgileri verdikleri ifade edilebilir.

Aydın, Denizli ve Muğla il merkezlerindeki görev yapan 36 bilişim teknolojileri öğretmeni bireysel görüşmelerinin içerik analizi sonuçlarında ortaya çıkan temalara göre özetlendiğinde; öğretmenlerin verilen eğitimin önemli miktarını görev yaparken kullanmadıkları, üniversitede alınan eğitim ile yapılan görevin örtüşmediği, öğretim elemanlarının sayı ve nitelik olarak yetersiz olduğu, donanımla ilgili işlerde bazı yetersizlikler yaşadıkları, bilişim teknolojileri dersinin öğrenci, idareci ve diğer öğretmenler tarafından seçmeli ve notu olmayan bir ders olarak değerlendirildiği, bir saatlik sürenin yeterli olmadığı, öğretmenlerin ortama müdahale edemediği, her

öğrenciye bir bilgisayar düşmediği, okullarda görev yapan diğer branş öğretmenleri ve yöneticilerin aksine öğrencilerin bilgisayar okur yazarlığıyla ilgili temel işlemleri bile tam olarak bilmediklerini, daha çok oyun oynamak, facebook'a girmek gibi değişik amaçla kullandıklarını fakat ödev, araştırma yapma, ders çalışma gibi öğretim konularında yetersizliklerinin olduğu söylenebilir.

Bunu yanında; okullarda görev yapan diğer branş öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanımı konusunda istekli olmadıklarını, bu alan öğretmenlerinin formatör öğretmenliği zorunlu olarak kabul etmek durumunda kaldıkları, görev tanımlarının net olmadığını ve bu durumun okula ve idareciye göre değiştiği, mesleki gelişimin daha çok internetle sağlandığı, formatörlük işleri ve derse girme dışında idari yazı işleri dahil okuldaki tüm bilgisayar, internet ve teknolojik alt yapıyla ilgili işleri yapmak zorunda kaldıkları ve değerlendirme işlerinin ciddiye alınmadığını, öğretmenlerin değerlendirmeyi sınıfın genel durumuna göre uygulama anında yaptıklarını, ders kitaplarındaki basit değerlendirme formlarının kullandıkları, değerlendirme sürecinde notun olmamasının; öğrencilerde istek ve motivasyonu düşürdüğünü, öğrencilerin dersi ciddiye almadıkları, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin okulun web sayfasının yapımı ve güncellenmesi, veli toplantılarında teknik destek, velilere sunu yapma, veliye anket uygulama, bilgisayar ve internet kullanımı konusunda veliye danışmanlık, velilerin herhangi bir durumu görüşmek için pek gelmedikleri, yine öğretmenlerin velilere ve öğrencilere güvenli kullanım konusunda gerekli bilgileri vermeye çalıştıkları ifade edilebilir.

Benzer şekilde alandaki araştırmalarda; bilgisayar dersi verecekleri öğrencilerin sayısının bilgisayar sayısından çok fazla olması, bilgisayar dersinin seçmeli ders olması, bilgisayar ders saatinin yetersizliği, bilgisayarın daha çok oyun aracı olarak görülmesi, öğretmenlerin mesleki yeterliklerin çoğuna sahip oldukları ancak sahip oldukları bu mesleki yeterlikleri, okuldaki teknolojik alt yapının yetersizliğinden dolayı kullanamadıkları, ders notunun olmamasından dolayı öğrencilerin dersi ciddiye almadığı gibi sonuçlar belirlenmiştir (Altun ve Ateş, 2008; Çakır ve Yıldırım, 2009; Özbey, 2011; Topuz, 2010; Türk, 2008; Altun ve Ateş, 2008).

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma sonucunda ulaşılan sonuçlara, temalara ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. SONUÇLAR

5.1.1. Nicel Verilerden Elde Edilen Bulgulara Dayalı Sonuçlar

Öğretmen adayları, öğretim elemanları ve öğretmenlerle yapılan uygulamalar sonucunda elde edilen bulgulara dayalı sonuçlar aşağıdaki gibidir:

1. Öğretim elemanlarının, öğretmen adayları yeterliklerine ilişkin görüşlerinin betimsel istatistik sonuçlarına göre; öğretim elemanları iki yeterlik alanında çok yüksek, beş yeterlik alanında orta, yirmi dokuz yeterlik alanında ise yüksek düzeyde yeterli olarak görmektedirler.

2. Öğretmen adaylarının öğretmen yeterlikleri ile ilgili görüşlerinin genel betimsel istatistik sonuçlarına göre; öğretmen adayları kendilerini üç yeterlik alanında orta, 33 yeterlik alanında ise yüksek düzeyde yeterli olarak görmektedirler.

3. Öğretmenlerin öğretmen yeterlikleri ile ilgili görüşlerinin betimsel istatistik sonuçlarına göre, öğretmenler kendilerini 36 yeterlik alanının 26'sında yüksek, 10'unda ise çok yüksek düzeyde yeterli olarak görmektedirler.

4. Öğretim elemanlarının bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının yeterliklerine ilişkin görüşleri, Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterlik Ölçeğinin beş boyutunda da cinsiyet, unvan ve kıdem değişkenleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

5. Öğretmen adaylarının kendi yeterliklerine ilişkin görüşleri, cinsiyet değişkeni açısından Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterlik Ölçeğinin sadece *teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri* alanında erkekler lehine bir farklılık göstermektedir.

6. Öğretmenlerin kendi yeterliklerine ilişkin görüşleri cinsiyet değişkeni açısından Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterlik Ölçeğinin *teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri* ve *öğretme-öğrenme yeterlikleri* boyutlarında erkekler lehine anlamlı farklılık göstermektedir. Ancak öğretmenlerin kendi yeterliklerine ilişkin görüşleri

Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterlik Ölçeğinin beş boyutunda da kıdem değişkeni açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir.

7. Öğretim elemanları, öğretmen adayları ve öğretmenler üç grup olarak kendi aralarında karşılaştırıldığında Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterlikleri Ölçeğinin beş boyutunda da öğretmen görüşleri ortalaması en yüksek gruptur. Beş boyuttaki karşılaştırmada anlamlı farkın kaynağı incelendiğinde, öğretmenlerin daha yüksek bir sıra ortalamasına sahip olması deneyimle beraber kendilerini daha yeterli olarak görmelerinden kaynaklanabilir. Bunun yanında öğretim elemanlarının mezun olacak öğretmen adaylarından daha yüksek puanlara sahip olması, öğretim elemanlarının kendi yetiştirdikleri öğrencilerini yeterli görmelerinden kaynaklanabilir. Öğretmen adaylarının üç grup içerisinde en düşük sıra ortalamasına puanlarına olmaları ise; deneyimsiz, yeteri kadar uygulama yapmamış olmaları gibi nedenlerden dolayı kendilerini kaygılı hissetmelerinden kaynaklanabileceği ifade edilebilir.

5.1.2. Nitel Verilerden Elde Edilen Bulgulara Dayalı Sonuçlar

Araştırma kapsamında bilişim teknolojileri öğretmenleri ile yapılan görüşmelerin analizinden, öğretmen eğitimi, öğretim sürecini tasarlama, bilişim teknolojileri kullanımı, bilişim teknolojileri öğretmenleri, değerlendirme ve okul-toplum işleri temalarına ulaşılmıştır.

1. Öğretmen eğitimi teması ile ilgili olarak öğretmenlerin görüşleri; alınan eğitimin kullanımı, deneyim kazanma, genel yetersizlikler, öğretim elemanı niteliği, üniversite eğitimi, yeterli eğitim ve yetersiz donanım bilgisi (alt başlıklarında) kodlarında toplanmıştır.

Alınan eğitimin kullanımı adlı kodda, görüşülen bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerinden verilen eğitim ile elde ettikleri bilgilerin önemli miktarını eğitim sistemi içerisinde öğretmen olarak görev yaparken kullanılmadığı, bilgilerin bir kısmının zamanla unutulup köreldiği ve üniversitede alınan eğitimle yapılan görevin tam örtüşmediği saptanmıştır.

Deneyim kazanma adlı kodda, görüşülen bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerinden, görev yapmaya başladıklarında bazı konularda yaşadıkları eksikleri, bazen yapa yapa, bazen kursa giderek veya okul dışında bazı yerlerde çalışarak deneyim kazandıkları, bazı konuları öğrendikleri ve daha yeterli hale geldikleri belirlenmiştir.

Genel yetersizlikler adlı kodda, görüşülen bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerinden, yazılım, donanım gibi alana özgü konuların dışında derslerin teorik verildiği, uygulama gerektirecek öğretmenlik becerileri ile ilgili yeterliklerde bazı eksikliklerin olduğu tespit edilmiştir.

Öğretim elemanı niteliği adlı kodda, görüşülen bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerinden, alanında yetişmiş eleman azlığının ve diğer alan dışı öğretim elemanlarının BÖTE bölümlerinde görev yaptığı, öğretim elemanlarının sayı ve nitelik olarak yetersizliklerin var olduğu saptanmıştır.

Üniversite eğitimi adlı kodda, görüşülen bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerinden, öğretmenlerin lisans eğitimleri esnasında, yeni teknolojik uygulamaları, yazılım-donanım alanındaki yeterlikleri tam öğrenip kazanamadıkları, aldıkları programlama dilleri gibi bazı konulardaki eğitimlerin ise öğretmen olduklarında kullanmadıkları tespit edilmiştir.

Yeterli eğitim adlı kodda, görüşülen bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerinden, yeterlilik alanındaki kapsamın geniş olduğunu ve genel anlamda öğretmen olarak bilişim teknolojileri dersini yürütecek yeterlilikte olduklarını, eksik yönlerini ise deneyim ve hizmet içi eğitimlerle kapatılabileceğini ve bunun yanında derse girmedikleri için bu yeterlikleri kullanmadıkları belirlenmiştir.

Yetersiz donanım bilgisi adlı kodda, görüşülen bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerine göre; özellikle formatörlük görevlerini yerine getirirken donanımla ilgili işlerde bazı yetersizlikler yaşadıkları vurgulanmaktadır.

2. Öğretim sürecini tasarlama teması ile ilgili olarak öğretmenlerin görüşleri; bilgisayar dersi, ders öğretim programı, ders programı basamakları, ders saatinin yetersizliği, kılavuz kitap, ortam sorunları ve öğretimi planlama alt başlıklarında (kodlarında) toplanmıştır.

Bilgisayar dersi adlı kodda, görüşülen bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerinden, bilişim teknolojileri dersinin öğrenci, idareci ve diğer öğretmenler tarafından seçmeli ve notu olmayan bir ders olarak değerlendirilmesinin, öğretmenler ve dersin verimliliği açısından sıkıntılara neden olduğu saptanmıştır.

Ders öğretim programı adlı kodda, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerinden, ders programı konularının güncel olmadığı, yenilenmesi ve haftalık ders

saatinin artırılması gerektiğini ve özellikle de programdaki konu kapsamının karışık olduğu vurgulanmıştır.

Ders programı basamakları adlı kodda, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerinde, dersin öğretim programındaki basamak belirlemenin artık işlevsel olmadığı, basamakların öğrencilerin ve okulun bulunduğu sosyo-ekonomik durumla ilgili olduğu, dersin seçmeli olmasıyla beraber basamak seçmenin karışık bir hal aldığı ve basamaklara göre kitap dağıtıldığı; fakat öğretmene sorulmamasının sorun oluşturduğu belirlenmiştir.

Ders saati yetersizliği adlı kodda, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerinden, uygulamada olan seçmeli bilişim teknolojileri dersi için ayrılan bir saatlik sürenin dersin öğretim programındaki konuların öğretimine hatta öğrenciyi bilgisayar okuryazarı yapmak için gerekli olan basit içeriği dahi öğretmeye yeterli olmadığı tespit edilmiştir.

Kılavuz kitap adlı kodda, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerinde, kılavuz kitapların yenilenmediğini ve etkinlik örneklerinin yeterli olmadığını ve tam olarak öğrenci özelliklerine uygun olmadığını ifade etmişlerdir.

Ortam sorunları adlı kodda, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerinden, kullandıkları eğitim ortamlarının internet alt yapısının sıkıntılı olduğu, öğretmenlerin ortama müdahale edemediği, ortamın aynı olup genelde kurumlarda 15+1 şeklinde bilgisayar bulunduğu ve her öğrenciye bir bilgisayar düşmediği gibi sıkıntıların var olduğu saptanmıştır.

Öğretimi planlama adlı kodda, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerinde, planlamaya pek önem verilmediği, hazır yıllık planlar kullanıldığı, planlama konusunda en çok Milli Eğitim Bakanlığının kılavuz kitap ve CD'lerinin kullanıldığı vurgulanmıştır.

3. Bilişim teknolojilerini kullanma teması ile ilgili olarak öğretmenlerin görüşleri; ders işleme, materyal ve etkinlik kullanımı, öğrenci alt başlıklarında (kodlarında) toplanmıştır.

Ders işleme adlı kodda, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerinden, bu branş öğretmenlerinin genelde ders işlerken bilgisayar üzerinden, sunular ve kontrol programı aracılığıyla uygulamalı olarak ders işledikleri tespit edilmiştir.

Materyal ve etkinlik kullanımı başlıklı kodda, on dokuz bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerinden, ders işlerken etkinliklerini genelde projeksiyon üzerinden PowerPoint sunularıyla ve internet üzerinde buldukları hazır materyallerle ders işledikleri belirlenmiştir.

Öğrenci adlı kodda, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerinden, okullarda görev yapan diğer branş öğretmenleri ve yöneticilerin aksine öğrencilerin bilgisayar okur yazarlığıyla ilgili temel işlemleri bile tam olarak bilmedikleri, bilgisayarı daha çok oyun oynamak, facebook'a girmek gibi değişik amaçla kullandıklarını; fakat ödev, araştırma yapma, ders çalışma gibi eğitsel konularda yetersizliklerinin olduğu saptanmıştır.

4. Bilişim teknolojileri öğretmenleri teması ile ilgili olarak öğretmenlerin görüşleri; diğer öğretmenler, formatörlük işleri, görev tanımı, öğretmenin kendini geliştirmesi, yapılan işler ve zümre içinde işbirliği alt başlıklarında (kodlarında) toplanmıştır.

Diğer öğretmenler adlı kodda, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerinde, okullarda görev yapan diğer branş öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanımı konusunda istekli olmadıklarını, bazen basit işlemleri dahi yapamadıklarını, bu konuda eğitime ihtiyaçları olduğu, ayrıca bazı durumlarda eğitim almalarına rağmen bu işleri yapmadıkları veya yapamadıkları durumlar olduğu vurgulanmıştır.

Formatörlük işleri adlı kodda, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerinden, bu alan öğretmenlerinin genelde formatör öğretmeni olarak görevlendirildikleri, mesai saatlerinin ve bu kapsamda yapacakları işlerin net olmadığını ayrıca bu görevi çoğu zaman zorunlu olarak kabul etmek durumunda kaldıkları belirlenmiştir.

Görev tanımı adlı kodda, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerinden, görev tanımlarının net olmadığı ve bu durumun okula ve idareciye göre değiştiği saptanmıştır.

Öğretmenin kendini geliştirmesi adlı kodda; bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerinden, alanın kendi özelliği nedeniyle mesleki gelişimin daha çok internet, ilgili forum siteleri ve hizmet içi kurslar, internet, ilgili forum siteleri, dergiler ve görsel DVD ve CD'lerle öğretmenlerin kendilerini mesleki olarak geliştirmeye çalıştıkları tespit edilmiştir.

Yapılan işler adlı kodda, yirmi bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerinden, öğretmenlerin formatörlük işleri ve derse girme dışında idari yazı işleri dahil okuldaki tüm bilgisayar, internet ve teknolojik alt yapıyla ilgili işleri yapmak zorunda kaldıkları belirlenmiştir.

Zümre içinde işbirliği adlı kodda, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerinde, öğretmenlerin branş arkadaşlarıyla yerel olarak illerde yapılan zorunlu bölge zümre toplantılarında, ülke genelinde ise bilişimnet adlı siteyle haberleştikleri, bunun yanında mail gruplarıyla ve kişisel olarak haberleştikleri; ancak istenilen düzeyde aralarında bir haberleşme ve yardımlaşmanın olmadığı vurgulanmaktadır.

5. Değerlendirme teması ile ilgili olarak öğretmenlerin görüşleri; değerlendirme süreci ve not sistemi alt başlıklarında (kodlarında) toplanmıştır.

Değerlendirme süreci adlı kodda, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerinden, değerlendirme işlerinin ciddiye alınmadığı, öğretmenlerin değerlendirmeyi sınıfın genel durumuna göre uygulama anında yaptıkları, ders kitaplarındaki basit değerlendirme formlarını kullandıkları saptanmıştır.

Not sistemi adlı kodda, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerinden, değerlendirme sürecinde notun olmamasının öğrencilerde istek ve motivasyonunu düşürdüğünü, öğrencilerin dersi ciddiye almamalarına neden olduğu tespit edilmiştir.

6. Okul-toplum ilişkisi teması ile ilgili olarak öğretmenlerin görüşleri; okul-aile işleri, veliye danışmanlık, veli ilgisi ve güvenli kullanım alt başlıklarında (kodlarında) toplanmıştır.

Okul-aile işleri adlı kodda bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerinden, okulun web sayfasının yapımı, güncellenmesi, veliye mail atma, web sayfasından duyurular yapma, veli toplantılarında teknik destek, e-okul sistemine bilgi girme, velilere sunu yapma, broşür hazırlama, veliye anket uygulama ve çevredeki aileler için bilgisayar kursu açma gibi faaliyetleri yerine getirmek durumunda oldukları anlaşılmıştır.

Veliye danışmanlık adlı kodda, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerinden, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin bilgisayar ve internet kullanımı konusunda veliye danışmanlık, ilgili öğrenciye rehberlik etme, veliye öğrencinin interneti nasıl verimli ve güvenli kullanacağı gibi konularda yardımcı olmaya çalıştıkları saptanmıştır.

Veli ilgisi adlı kodda, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerinden, velilerin olumlu veya olumsuz herhangi bir durumu görüşmek için pek gelmediklerini, gelenlerin de öğrencinin bilgisayara ilişkin ilgi ve durumunu sormadığını, dersin statüsü ve notunun olmamasından dolayı öğretmenlere pek başvurmadıkları belirlenmiştir.

Güvenli kullanım adlı kodda, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin görüşlerinden, velilere toplantılarda ve fırsat buldukça, öğrencilere ise derslerde ve laboratuvarın genel kullanımında güvenli kullanım konusunda gerekli bilgileri vermeye çalıştıkları saptanmıştır.

Sonuçta özet olarak öğretmen görüşlerinden; üniversitede alınan eğitimle yapılan görevin tam örtüşmediği, uygulama gerektirecek öğretmenlik becerilerinin yeterliliklerinde bazı eksikliklerin olduğu, bilişim teknolojileri dersinin öğrenci, idareci ve diğer öğretmenler tarafından seçmeli ve notu olmayan bir ders olarak değerlendirildiği, öğretmenlerin ortama müdahale edemediği, planlamaya pek önem verilmediği, öğretmenlerin genelde internet üzerinde buldukları hazır materyallerle ders işledikleri, öğrencilerin bilgisayar okur yazarlığıyla ilgili temel işlemleri bile tam olarak bilmedikleri, diğer branş öğretmenlerinin bilişim teknolojilerini kullanımı konusunda istekli olmadıkları, bilişim teknolojileri öğretmenlerinin formatör öğretmenliği zorunlu olarak kabul etmek durumunda kaldıkları, mesleki gelişimin daha çok internetle sağlandığı, değerlendirme işlerinin ciddiye alınmadığını, değerlendirme sürecinde notun olmamasının; öğrencilerde istek ve motivasyonunu düşürdüğü bu nedenle öğrencilerin dersi ciddiye almadıkları, velilerin herhangi bir durumu görüşmek için okula pek gelmedikleri tespit edilmiştir.

ÖNERİLER

5.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler

1. BÖTE bölümlerindeki eğitim, öğretmenlerin sistemde yaptıkları görevler düşünülerek teknolojik uygulamalar ve destek yeterlikleri kapsamındaki (ağ sistemleri, dosya paylaşımı ve donanımların bakımı vb. gibi konularda) eksikliklerin giderilmesini sağlamalıdır.

2. Lisans eğitimleri sırasında bu bölümdeki kadın ve erkek öğrencilerin yeteri kadar uygulama yapabilmeleri için fakültelerdeki alt yapı yeterli düzeye getirilmeli ve

öğretmen adaylarının sistemdeki okullarda adaylık döneminde yeteri kadar uygulama yapmalarının sağlanması önerilebilir.

3. Bu alan öğretmenlerinin sistemde ilkökul, ortaokul ve orta öğretim kurumlarında formatörlük görevleri ve değişik projelerde görev almalarından dolayı, eğitim fakültelerinde BÖTE bölümlerinde var olan bilgisayar donanımı gibi derslerin yanında seçmeli alan dersleri ile öğretmen adaylarının istenilen düzeyde yetişip, deneyim kazanması sağlanabilir.

4. Bilişim teknolojileri öğretmenliği alanındaki görev tanımı yeniden yapılarak ilgili uzmanların ve tarafların katılımıyla özellikle alan yeterlikleri yeniden belirlenmelidir.

5. Bilişim teknolojileri dersinin özellikle ortaokul seviyesinde öğrencilere kazandırılarak ilerideki öğrenim basamaklarında ve hayatlarında bu bilgileri kullanmaları sağlanmalıdır.

6. Bilişim teknolojileri alanında özel ilgi ve yeteneği olan öğrencilere gereken önem verilmelidir. Ülkemiz orta öğretim kurumlarındaki ilgili öğrencilerin bu alandaki yüksek öğretim kurumlarına yöneltilmesi sağlanmalıdır.

7. Ortaokul seviyesine 5. ve 6. sınıflarda okutulmak üzere haftada en az 2 saatlik zorunlu bir bilişim teknolojileri dersi konulmalı ve bu dersin öğretim programı, program geliştirme sürecine göre ilgililerin görüşü alınarak geliştirilmelidir.

5.2.2.Yapılacak Araştırmalara Yönelik Öneriler

1. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin yeterlikleriyle ilgili bu çalışmaya benzer ve daha kapsamlı nitel yöntemlerin daha fazla kullanıldığı (görüşme, gözlem, doküman incelemesi) çalışmalar yapılabilir.

2. Ortaokul seviyesinde 5. sınıflar dikkate alınarak bilişim teknolojisiyle ilgili bilgi ve becerilerin öğretildiği bir program tasarlanabilir.

3. Benzer çalışmalar, diğer öğretmenlik alanlarında da yapılabilir.

4. Öğretmen yeterlikleri ve yeterliklerin sistemde nasıl kullanıldığına yönelik karşılaştırmalı çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akkoyunlu, B. ve Orhan, F. (2003) Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) Bölümü Öğrencilerinin Bilgisayar Kullanma Öz Yeterlik İnancı İle Demografik Özellikleri Arasındaki İlişki, *The Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET July 2003 ISSN: 1303-6521*, 2(3), 86-93. Online, [http://www.tojet.net/articles/v2i3/2311.pdf], (Erişim Tarihi: 20. 10. 2012).
- Akyüz, Y. (2006). Türk eğitim tarihi (10. Baskı), PegemA Yayıncılık, Ankara.
- Alkan, C.(2003). “Meslek ve öğretmenlik mesleği-191-231”, Öğretmenlik Mesleğine Giriş. (Editör: Veysel Sönmez), Anı Yayıncılık, Ankara.
- Altun, E. ve Ateş, A. (2008). Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmen Adaylarının Sorunları ve Geleceğe Yönelik Kaygıları, *İlköğretim Online*, 7(3), 680-692, Online: [http://ilkogretim-online.org.tr], (Erişim Tarihi: 12.09.2012).
- Balcı, A. (2011) Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler (9. Baskı) Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- Birgin, O., Çoker, B. ve Çatlıoğlu, H. (2010). Investigation of first year pre-service teachers’ computer and internet uses in terms of gender. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2, 1588-1592.
- Bursalıoğlu, Z.(1981). Eğitim yöneticisinin yeterlikleri, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayını, Ankara.
- Büyüköztürk Ş.; Çakmak, E.K.; Akgün, Ö. E.; Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (2. baskı), Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- Cumhuriyet Gazetesi (2011). Eğitim fakülteleri masada (18 Şubat 2011 Cuma), s. 4.
- Çakır, R. ve Yıldırım S. (2009). “Bilgisayar Öğretmenleri Okullardaki Teknoloji Entegrasyonu Hakkında Ne Düşünürler?”, *İlköğretim*, 8(3), 952-964, Online: [http://ilkogretim-online.org.tr.], (Erişim Tarihi: 07.08.2012).
- Çakır, R.(2008). İlköğretim bilgisayar öğretmeni ve öğretmen adaylarının öğretmenlik algıları ile pedagojik ve konu alanı bilgisi yeterlikleri bakımından mesleki gelişmeleri, yayınlanmamış doktora tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çavuş, H. ve Gökdaş, İ. (2006). Eğitim Fakültesi’nde Öğrenim Gören Öğrencilerin İnternette Yararlanma Nedenleri ve Kazanımları, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, III(II), 56-78.

- Çelen, F.K; Çelik, A. ve Seferoğlu, S.S. (2011) Türk Eğitim Sistemi ve PISA Sonuçları, *Akademik Bilişim'11 - XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri 2 - 4 Şubat 2011 İnönü Üniversitesi, Malatya*, 765-773.
- Çokluk, Ö; Şekercioğlu, Güçlü ve Büyüköztürk, Ş. (2010) Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik: SPSS ve Lisrel Uygulamalı, Pegem Akademi, Ankara.
- Darling-Hammond, L. (2006). Powerful teacher education: lessons from exemplary programs. San Francisco, Jossey-Bass, CA.
- Davis, N., Preston, C. & Şahin, İ. (2009). ICT teacher training: Evidence for multilevel evaluation from a national initiative. *British Journal of Educational Technology*, 40(1), 135-148.
- Dede, Y. ve Yaman, S. (2008).Fen Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen Ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*. 2 (1), 19-37.
- Doğan, C. (2005). Türkiye’de Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Politikaları ve Sorunları. *Bilig*, (35), 33-149. Online: [<http://www.yesevi.edu.tr/bilig/biligTur/pdf/35/133-149.pdf>], (Erişim Tarihi: 12.08.2012).
- Erdoğan, Y. (2008) Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Mesleki Beklentilerinin İncelenmesi, *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 27(1), 135-144.
- Eurydice (2012-b). Key Data on Learning and Innovation through ICT at School in Europe-2011, Online: [http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/key_data_series/129en.pdf], (Erişim Tarihi: 11.10.2012).
- Eurydice (2011-a) Avrupa’da Okullarda BİT Aracılığıyla Öğrenme ve Yenilikler Üzerine Temel Veriler-2011 Baskısı, Online: [http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/key_data_series/129tr_h1.pdf], (Erişim Tarihi: 01.06.2012).
- Gal-Ezer, J. and Stephenson, C. (2010). Computer Science Teacher Preparation is Critical, *ACM Inroads*, 1(1), 61-66, Online: [<http://csta.acm.org/research/sub/projects/researchfiles/teacherscienceprep.pdf>], (Erişim Tarihi: 01.04.2012).

- Gal-Ezer, J. and Zur, E. (2007). Reaching out to CS teachers: certification via distance learning, *Mathematics and Computer Education*, 41(3), 250-265.
- Guasch, T., Alvarez, I., & Espasa, A. (2010). University teacher competencies in a virtual teaching/learning environment: Analysis of a teacher training experience, *Teaching and Teacher Education*, 26, 199–206.
- Gündoğdu, Kerim; Kızıldaş, Emine ve Çimen, Nesrin(2010) Seviye Belirleme Sınavına (SBS) ilişkin Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri (Erzurum il örneği), *İlköğretim Online*, 9(1), 316-330,Online, [<http://ilkogretim-online.org.tr>], (Erişim Tarihi: 25.09.2010).
- Hopkins, D., & Stern, D. (1996). Quality teachers, quality schools: international perspectives and policy implications. *Teaching and Teacher Education*, 12 (5), 501–517.
- Johnson, R. B., Onwuegbuzie, A. J., & Turner, L. A. (2007). toward a definition of mixed methods research. *Journbal of Mixed Methods Research*, 1(2), 112-133.
- Kabakçı-Yurdakul, I. (2011). Öğretmen Adaylarının Teknopedagojik Eğitim Yeterliklerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerini Kullanımları Açısından İncelenmesi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40, 397-408.
- Karacaoğlu, Ö. C. (2008) Öğretmenlerin Yeterlilik Algıları, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*. 5(1), 70-97.
- Karasar, N. (2009) Bilimsel araştırma yöntemi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Karlı, M. D. ve Güven, S. (2011) Öğretmen yetiştirme politikaları, 3. Bölüm (Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme-Editör: Songül Ayna Kilimci), 53-83. Pegem Akademi Yayınları, Ankara.
- Kavcar, C. (2002). Cumhuriyet döneminde dal öğretmeni yetiştirme, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 35(1-2), 1-14.
- Kılıçer, K. (2007). *Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Öğretmen Adaylarının Bireysel Yenilikçilik Profilleri, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.*
- Kızıldaşoğlu, A. (2005). Eğitim Fakültelerinde yeniden yapılandırma sürecine ilişkin eleştiriler ve öneriler, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,8(14), 132-140.

- Kleinhenz, E., & Ingvarson, L. (2004). Teacher accountability in australia: current policies and practices and their relation to the improvement of teaching and learning. *Research Papers in Education*, 19(1), 31–49.
- Korkut, E. ve Akkoyunlu, B. (2008). Yabancı dil öğretmen adaylarının bilgi ve bilgisayar okuryazarlık öz-yeterlikleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34, 178-188.
- Küçükahmet, L. (2007). 2006-2007 Yılında uygulanmaya başlanan öğretmen yetiştirme lisans programlarının değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 203-218.
- Larose, F.; Grenon, V.; Morin, M.-P.; & Hasni, A. (2009) The impact of pre-service field training sessions on the probability of future teachers using ICT in school, *European urnal of Teacher Education*, 32(3), 289-303.
- Malm, B., & Löfgren, H. (2006). Teacher competence and students' conflict handling strategies. *Research in Education*, 76, 62-73.
- MEB (2008). Öğretmen yeterlikleri: öğretmenlik mesleği genel ve özel alan yeterlikleri. Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü, Ankara.
- MEB Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü (Tarih Bilinmiyor) Bilişim teknolojileri öğretmeni özel alan yeterlikleri, Online, [http://otmg.meb.gov.tr/alanbt.html], (Erişim Tarihi: 14.12.2010).
- MEB Personel Genel Müdürlüğü (2011). Bilişim Teknolojileri öğretmenleri için basın açıklaması, Online: [http://personel.meb.gov.tr/basinaciklamasi/3-Basin%20Açiklamasi%20_Bil.%20Tek.%20Öğret.-23.02.2011_.pdf], (Erişim Tarihi: 23.01.2011).
- MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı (2012). Online: [http://ttkb.meb.gov.tr/www/ilkogretim-kurumlari-ilkokul-ve-ortaokul-haftalik-ders-cizelgesi-ve-kurul-karari/icerik/76http://ttkb.meb.gov.tr/www/ilkogretim-kurumlari-ilkokul-ve-ortaokul-haftalik-ders-cizelgesi-ve-kurul-karari/icerik/76], (Erişim Tarihi: 30.09.2012).
- MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2009). “Millî eğitim bakanlığına bağlı eğitim kurumlarına öğretmen olarak atanacakların atamalarına esas olan alanlar ile mezun oldukları yükseköğretim programları ve aylık karşılığı okutacakları derslere ilişkin çizelge”, Online:

- [http://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/ogretmenokut/80_esaslar.pdf], (Erişim Tarihi: 21.12.2010).
- MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Şura Genel Sekreterliği (2010). 18. milli eğitim şurası kararları (17 Aralık 2010 tarih ve 0008861 sayı ile Basın Ve Halkla İlişkiler Müşavirliğine gönderdiği yazı), Online: [http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2010/ttkb/18sura_kararlari_tamami.pdf], (Erişim Tarihi: 20 Şubat 2011).
- MEB Tebliğler Dergisi (2006) Öğretmen yeterlikleri, Cilt: 69, Sayı: 2590,
- Menzi, N., Çalışkan, N. ve Çetin, O. (2012). Öğretmen Adaylarının Teknoloji Yeterliliklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 2(1), 1-18.
- Numanoğlu, G ve Bayır, Ş. (2009) Bilgisayar öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine ilişkin görüşleri, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 10(1), 197-212.
- Odabaşı, H. F.; Kurt, A. A.; Haseki, H. İ.; Mısırlı, Ö.; Ersoy, M.; Karakoyun, F. ve Gününç, S. (2011). Öğretmenlik Uygulamasında Alan Faktörü: BÖTE Bölümü Örneği, *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 1(1), 24-40.
- Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (2007). ÖSYS yükseköğretim programlarının merkezi yerleştirmedeki en küçük ve en büyük puanları kitabı, Online: [<http://www.osym.gov.tr/genel/belgegoster.aspx?f6e10f8892433cff404f9755767d76ff1578f4e5e296e410>], (Erişim Tarihi: 11.11.2010).
- Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (2010). 2010-ÖSYS Yükseköğretim programları en küçük ve en büyük puanları listesi (tablo 4), Online, [<http://dokuman.osym.gov.tr/2010/2010osysminmax/tablo4.pdf>], (Erişim Tarihi: 23.09.2010).
- Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (2012). 2012 Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu, [<http://www.osym.gov.tr/belge/1-13589/2012-osys-yuksekogretim-programlari-ve-kontenjanlari-ki-.html>], (Erişim Tarihi: 12.10.2012).
- Öksüz, C. ve Ak, Ş. (2009). Öğretmen Adaylarının İlköğretim Matematik Öğretiminde Teknoloji Kullanımına İlişkin Algıları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 1-9.

- Özbey, N. (2011). İlköğretim bilgisayar dersi (1-8. sınıflar) öğretim programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi: Kars ili örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- Özder, H. ve Konedralı, G. (2010). Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Öz-Yeterlik Algılarının İncelenmesi: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Örneği, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 41–59.
- Palaniandy, S. (2009) A study of student perceptions of teacher characteristics and its influence upon the management of student behaviour in four Malaysian secondary schools, Doctoral Thesis, University of Leicester, United Kingdom.
- Panagiotis, G.; Adamantios, P.; Efthymios, V.; Adamos, A. (2011) Informatics and Communication Technologies (ICT) and In-service Teachers' Training, Online: [<http://www.ccsenet.org/journal/index.php/res/article/view/9636>], (Erişim Tarihi: 05.04.2012).
- Resmi Gazete (1973). 1739 Sayılı millî eğitim temel kanunu. (24 Haziran 1973), Sayı: 14574.
- Resmi Gazete (2002). Bakanlar Kurulu Kararları-Bölgesel istatistiklerin toplanması. (22 Eylül, 2002), Sayı: 24884.
- Saracaloğlu, A. S. ve Kaşlı, A. (2001). Öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumları ile başarıları arasındaki ilişki. *Ege Eğitim Dergisi*, 1, (1), 112-127.
- Saracaloğlu, A. S., Yenice, N. ve Karasakaloğlu, N. (2009) “Öğretmen adaylarının iletişim ve problem çözme becerileri ile okuma ilgi ve alışkanlıkları arasındaki ilişki”, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, VI (II), 186-20.
- Saracaloğlu, A. S. (2006). 21. Yüzyılda öğretmen adaylarının nitelikleri. Atatürk ve Cumhuriyete Armağan (Editörler: Adil Adnan Öztürk, Günver Güneş), Cilt; I, Adnan Menderes Üniversitesi Yayını, Aydın.
- Sevindik, T. ve Kayak, S. (2012) “Kayak Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi”, *Eğitim Teknolojileri Araştırmaları Dergisi*, 3(1).
- Smith, E. (2008). Raising standards in american schools? problems with improving teacher quality. *Teaching and teacher education*, 24, 610–622.

- Stokking, K., Van der Schaaf, M., Jaspers, J., & Erkens, G. (2004). Teachers' assessment of students' research skills. *British Educational Research Journal*, 30 (1), 93-116.
- Şahinkayası, H. ve Şahinkayası, Y. (2004). "Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) Bölümü Lisans Programında Bulunan "Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme" Dersinin Analizi", XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz 2004 İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Şahin-Taşkın, Ç. ve Hacıömeroğlu G. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının özyeterlik inançları: nicel ve nitel verilere dayalı bir inceleme. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 21-40.
- Şişman, M. (2000). Öğretmenlik mesleğine giriş, Pegem Akademi Yayınları, Ankara.
- Temelli, D. (2011) Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik ve Bilgisayar Öğretimi Öz Yeterlilik Algıları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 18 Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Topuz, A.C. (2010). Bilgisayar öğretmenlerinin meslek hayatında karşılaştıkları sorunlara yönelik nitel bir araştırma, yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Tosun, N. ve Özgür H. (2011). "Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü Öğretmen Adaylarının Yeterlik Algıları Üzerine Bir Çalışma" International Educational Technology Conference, (25-27 May 2011 İstanbul University), proceedings book volume-2, 1385-1390.
- Tutkun, Ö. F. ve Aksoyalp, Y. (2010) 21. Yüzyılda Öğretmen Yetiştirme Eğitim Programının Boyutları, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24, 361-371.
- Türk Dil Kurumu (BT) Büyük Türkçe sözlük, Online, [<http://tdkterim.gov.tr/bts/>], (Erişim Tarihi: 29.12.2010).
- Türk Eğitim Derneği (2009). Öğretmen yeterlikleri(özet rapor), Ankara.
- Türk, Ö. (2008). "Bilgisayar Öğretmenlerinin Mesleki Yeterliliklerini Çalışma Ortamlarında Kullanabilirliklerinin Değerlendirilmesi", Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Türkoğlu, A. (2005a). Avrupa birliği sürecinde eğitimi etkileyen faktörler, *Milli Eğitim Dergisi*, yıl: 33 (167), 8-15.

- Türkoğlu, A. (2005b). 109 Soruda öğretmenlik meslek bilgisine giriş, Kare Yayınları, İstanbul
- Türkoğlu, A. ve Sarı, M. (2006). “Cumhuriyetten günümüze Türkiye’de program geliştirme çalışmaları- (328-366)”, Türkiye’de Eğitim Bilimleri: Bir Bilânço Denemesi (Editörler: Muhsin Hesapçıoğlu-Alpaslan Durmuş), Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Uşun, S. (2000). Özel öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- Uşun, S. (2006). Uzaktan eğitim, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Varış, F. (1988a). Eğitimde program geliştirme. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayını, Ankara.
- Varış, F. (1998b). Temel kavramlar ve program geliştirmeye sistematik yaklaşım. Ayhan Hakan (Editör), Eğitim bilimlerinde yenilikler (3-19). Anadolu Üniversitesi, Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.
- Westera, W. (2001) Competences in education: A confusion of tongues, *Journal of Curriculum Studies*. 33 (1), 75-88.
- Whitty, G. (1996), “Professional competences and professional characteristics: the northern ireland approach to the reform of teacher education” in D. Hustler and D. McIntyre (eds), *Developing Competent Teachers: Approaches to Professional Competence in Teacher Education*, David Fulton, London.
- Wilson, C.; Ann- Sudol, L.; Stephenson, C.;Stehlik, M. (2010). Running On Empty: The Failure to Teach K–12 Computer Science in the Digital Age: 9-10), Online: [<http://www.acm.org/runningonempty/fullreport.pdf>], (Erişim Tarihi: 04.04.2012).
- Yeh, S. S. (2009). The cost-effectiveness of raising teacher quality. *Educational Research Review*, 4, 220-232.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Yılmaz, K. ve Çokluk-Bökeoğlu, Ö. (2008). İlköğretim okulu öğretmenlerinin yeterlilik inaçları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 41(2), 143-167.
- Yüksek Öğretim Kurulu (2007). Öğretmen yetiştirme ve eğitim fakülteleri (1982-2007), Yayına Hazırlayanlar; Yüksel Kavak; Aydan Aydın ve Sadegül Akbaba Altun), Yüksek Öğretim Kurulu Yayını 2007-5, Ankara.

- Yüksek Öğretim Kurulu (2010). Devlet üniversiteleri, Online: [http://www.yok.gov.tr/content/view/531/lang,tr/], (Erişim Tarihi: 19.10.2010).
- Yüksek Öğretim Kurulu (Tarih Bilinmiyor). Bologna süreci, Online: [http://bologna.yok.gov.tr/?page=yazi&c=0&i=91], (Erişim Tarihi: 20.02.2011).
- Yüksel, S. (2010) Türk üniversitelerinde eğitim fakülteleri ve öğretmen yetiştirme, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.

EKLER LİSTESİ**EK- 1. ÜNİVERSİTELER ÖLÇEK UYGULAMA İZİNİ****Ek-1. 1. Adnan Menderes Üniversitesi Rektörlüğünden Üniversitelere Giden Yazı**

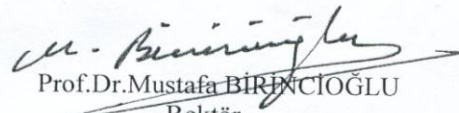
T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

SAYI : B.30.2.ADÜ.0.00.00.00/605.01
KONU : Anket Uygulama İzni

19.04.2011* 2843

Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Doktora Öğrencisi Fevzi DURSUN, "*Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterliliklerinin Öğretim Elemanı, Öğretmen Adayı ve Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*" konulu tez çalışması kapsamında, Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterlik Anketlerini (Öğretim Elemanı Formu ve Öğretmen Adayı Formu), Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümlerinde çalışan öğretim elemanları ve 4. sınıf öğrencilerine uygulama çalışması yapmak istemektedir. Çalışmaya ilişkin belgeler ekte gönderilmektedir.

Söz konusu anket uygulama çalışmasının yapılabilmesi için gerekli iznin verilmesini arz ederim.

Prof. Dr. Mustafa BİRİNCİOĞLU
Rektör

Ekler:

- Ek 1-** Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterlikleri Anketi
Öğretim Elemanı Formu (4 sayfa)
- Ek 2-** Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterlikleri Anketi
Öğretmen Adayı Formu (4 sayfa)
- Ek 3-** Dağıtım Listesi (1 sayfa)

DAĞITIM :
Ekli Liste

Ek-1. 2. Diğer Üniversitelerden Gelen Cevap Örneği

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Personel Daire Başkanlığı

Sayı : B.30.2.ABÜ.0.71.01.00/200- 366
Konu : Anket Uygulama İzni

ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
09100/AYDIN

İlgi : a) 19/04/2011 tarihli ve 2848 sayılı yazınız.
b) Eğitim Fakültesi Dekanlığının 02/05/2011 tarihli ve 652 sayılı yazısı.

İlgi yazı ile Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim doktora öğrencisi Fevzi DURSUN'un; "Bilim Teknolojileri Öğretmen Yeterliliklerinin Öğretim Elemanı, Öğretmen Adayı ve Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi" konulu tez çalışması kapsamında, Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümünde çalışan öğretim elemanları ve 4. sınıf öğrencilerine uygulama çalışması yapılmasının uygun görüldüğüne dair Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Dekanlığının ilgi (b) sayılı yazısı yazımız ekinde gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Hayri Coşkun
Prof.Dr.Hayri COŞKUN
Rektör

GELEN DURAK	
TARİH	27.05.2011
SAYI	625
BOSYANO.	302

EK-1 Yazı

26.05.11
605.01
8028
Yanılı Mh
Sosyal Bilimler Mod.
[Signature]

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Fakültesi Dekanlığı

Sayı : B.30.2.ABÜ.0.12.00.00/302.14-652
Konu : İzin

02/05/2011

REKTÖRLÜK MAKAMINA
(Personel Daire Başkanlığına)

İlgi :28.04.2011 tarih ve B.30.2.ABÜ.0.71.01.00/200-3155-4450 sayılı yazınız.

Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim doktora öğrencisi Fevzi DURSUN'un, "Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterliliklerinin Öğretim Elemanı, Öğretmen Adayı ve Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirmesi" konulu tezi kapsamında Fakültemiz Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitim Bölümünde görev yapan öğretim elemanları ve 4. sınıf öğrencilerine yönelik anket uygulama talebi fakültemizce uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla arz ederim.

Prof .Dr.A.Canan ÇETİNKANAT
Dekan.

EK-2. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINDAN ALINAN İZİN VE EKLERİ

Ek-2. 1. Milli Eğitim Bakanlığı İzin Yazısı

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.08.0.YET.0.00.00.00.605.99-704-3677
Konu : Araştırma İzni

17.../10/2011

ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

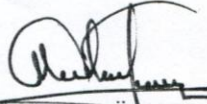
- İlgi : a) 07.09.2011 tarih ve B.30.2.ADÜ.0.00.00.00/044-5369 sayılı yazı,
b) 14.10.2011 tarihli Araştırma Değerlendirme Komisyon Kararı,
c) 28.02.2007 tarih ve B.08.0.EGD.0.33.05.311-311/1084 sayılı Makam Onayı ile Uygulamaya Konulan "Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Doktora öğrencisi Fevzi DURSUN'un "Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterliliklerinin Öğretim Eleman, Öğretmen Adayı ve Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi" konulu projesinde kullanılacak veri toplama araçlarını Aydın, Muğla ve Denizli illerindeki merkez ilçe ilköğretim okullarında görev yapmakta olan Bilişim Teknolojileri öğretmenlerine uygulama izin talebi incelenmiştir.

Üniversiteniz tarafından kabul edilerek onaylı bir örneği Bakanlığımızda muhafaza edilen 5 sayfa 56 sorudan oluşan veri toplama araçlarının Aydın, Muğla ve Denizli illerindeki merkez ilçe ilköğretim okullarında görev yapmakta olan Bilişim Teknolojileri öğretmenlerine gönüllülük esas olmak kaydıyla uygulanmasında bir sakınca görülmemektedir.

İlgi (c) Yönergenin 5. Maddesinin (o) bendi uyarınca teslim tutanağının imzalanarak araştırmanın bitiminde sonuç raporunun iki örneğinin Bakanlığımıza gönderilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Mahmut TÜNCEL
Bakan a.
Genel Müdür

EK :
Veri Toplama Aracı (1 Adet-5 Sayfa)

GELEN EVRAK	
TARİH	25.10.2011
SAYI	1404
DOSYA NO.	

Veri Toplama Aracı (1 Adet-5 Sayfa)	
Tarih	26.10.2011
Dosya No	605.01
Sayfı No	14429
Yazı İçeriği	Yazı İşleri

IV 4 Sosyal Bilimler. Msd

Tel : (0 312) 230 36 44
Faks : (0 312) 231 6205
E-posta : earged@meb.gov.tr
İnt.adresi : http://earged.meb.gov.tr
Eğitim Portalı : http://www.egitim.gov.tr
GMK. Bulvarı No:109
06570 Maltepe – ANKARA .Ayrıntılı bilgi için :

Ek-2. 2. Öğretmen Görüşme Formu

GÖRÜŞME FORMU

Araştırmanın Problemi: Bilişim teknolojisi öğretmenlerinin, bilişim teknolojileri öğretmen yeterliklerine ilişkin görüş ve önerilerinin neler olduğunu belirlemektir.

Görüşme Ortamı:

Tarihi- Saat:.....

Görüşülen Kişi:

Yönerge

Bu araştırmanın temel amacı; bilişim teknolojileri öğretmen yeterliklerinin öğretim elemanı, öğretmen adayı ve öğretmen görüşlerine göre değerlendirmek için nicel ve nitel ölçme teknikleri kullanılarak tarama modeliyle gerçekleştirilecektir. Araştırmanın nitel verileri, fakültelerin BÖTE bölümlerinden mezun ve ilköğretim okullarında çalışan öğretmenlerle yapılan görüşmelerden toplanacaktır. Bu nedenle siz öğretmenlerimizin bu konuda ki görüş ve önerilerini belirlemek amaçlanmıştır.

Bu araştırma sonucunda bilişim teknolojileri öğretmen yeterlikleri açısından araştırma bulgu ve sonuçlarının ilgili literatüre ve uygulamalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu kapsamda siz öğretmenlerin konuyla ilgili görüşleri oldukça önemlidir.

- Görüşme sürecinde söylediklerinizin tümü gizli tutulacak bir başkası tarafından kesinlikle öğrenilmeyecektir. İsmizin araştırma kapsamında hiçbir şekilde kullanılmayacaktır.
- Görüşmeye başlamadan önce, söylemek veya sormak istediğiniz herhangi bir konu var mı? Görüşmeyi kaydetmeme izin veriyor musunuz?
- Görüşme süremizin yarım saati geçmeyeceğini düşünüyorum, izninizle görüşmemize başlayabilir miyim?

Görüşme Soruları

Soru1. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin yeterliklerini nasıl tanımlarsınız? Söz konusu yeterlikler öğretmen olarak sizin ve öğrencilerinizin başarılarını nasıl etkiler?

- a) Öğrencilerinizin başarılı olması için nasıl faaliyetler gerçekleştiriyorsunuz?
- b) Üniversitede almış olduğunuz 4 yıllık lisans programı sürecini nasıl değerlendiriyorsunuz?
- c) Sizin öğretiminizi yaptığımız dersin öğretim programı hakkındaki görüş ve önerileriniz nelerdir?

Soru2. Öğretim sürecinizi planlarken bilişim teknolojilerini nasıl kullanıyorsunuz?

- a) Öğretim sürecini nasıl planlarsınız?
- b) Öğretim ortamını nasıl düzenlersiniz?
- c) Öğretim sürecini planlarken ve öğretim ortamını düzenlerken öğrencilerin hangi özelliklerini göz önünde bulundurursunuz?

Soru3. Bilişim teknolojisi öğretmeni olarak alanınızla ilgili bilgilerinizi nasıl kullanıyorsunuz?

- a) Bilişim teknolojilerinin donanım konusuyla ilgili bilgilerinizi nasıl kullanırsınız?
- b) Bilişim teknolojilerinin yazılım konusuyla ilgili bilgilerinizi nasıl kullanırsınız?
- c) Bilişim teknolojilerinin ağ ve dosya paylaşımı konusuyla ilgili bilgilerinizi nasıl kullanırsınız?

Soru4. Bilişim teknolojilerini öğretim sürecinizde nasıl kullanıyorsunuz?

- a) Öğrenenlerin farklı gereksinimlerini karşılayabilecek teknoloji destekli uygulamaları nasıl düzenliyorsunuz?
- b) Bilişim teknolojilerini kullanarak öğretme-öğrenme materyallerini nasıl hazırlıyorsunuz?
- c) Bilişim teknolojilerini kullanarak öğrencilerin özelliklerini dikkate alarak öğrenme uygulamalarını (etkinlikleri) nasıl yapıyorsunuz?

Soru5. Bilişim teknolojilerini, öğretim sürecinizi değerlendirme aşamasında nasıl kullanıyorsunuz?

- a) Öğrencilerinizin hazır bulunuşluk düzeyini nasıl tespit ediyorsunuz?
- b) Öğrencilerinizin kaydettiği ilerlemeyi nasıl takip ediyorsunuz?
- c) Öğrencilerinizi bireysel ve grup olarak değerlendirirken nasıl hareket ediyorsunuz?

Soru6. Bilişim teknolojilerini okul-aile ve toplum ilişkileri sürecinde nasıl kullanıyorsunuz?

- a) Aile ile olan iletişimi (ilişkilerinizi) nasıl sağlıyorsunuz?
- b) Teknolojinin sağlıklı ve güvenli kullanımı hakkında nasıl uygulamalar yapıyorsunuz?
- c) Bir bilişim teknolojisi öğretmeni olarak sosyal konularla ilgili olarak neler yapıyorsunuz?
- d) Mesleki gelişim konusuyla ilgili nasıl faaliyetler yapıyorsunuz?

Ek-2. 3. Öğretmen Ölçeği

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ ÖĞRETMEN YETERLİK ÖLÇEĞİ (ÖĞRETMEN FORMU)

Değerli meslektaşım,

Bu ölçek ile elde edilecek bilgiler, Aşağıda "Bilişim Teknolojileri Öğretmen Yeterliklerinin Öğretim Elemanı, Öğretmen Adayı ve Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi" adlı çalışmada kullanılacaktır. Ölçme aracı üç bölümden oluşmaktadır. Bunlar kişisel bilgiler, ölçek maddelerinin yer aldığı bölümdeki sorular ve açık uçlu bir sorudan meydana gelmektedir.

Ölçekteki soruları öğretmenlik eğitiminiz sırasında aldığınız öğrenim yaşantılarınızı ve öğretmenlikle ilgili görevlerinizi yaparken gerçekleştirdiğiniz faaliyetleri göz önünde bulundurarak cevaplayınız. Ölçekte bulunan ifadelerde size uygun olan seçeneğe (X) işareti koymanız yeterli olacaktır. Ölçeğe vereceğiniz cevaplar araştırmanın verilerini oluşturacağından titizlikle cevaplandırmanız araştırmanın güvenilirliğini artıracaktır. Lütfen size uygun olan seçeneklerden yalnızca birini seçiniz ve hiçbir ifadeyi yanıtsız bırakmayınız.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Arş Gör. Fevzi DURSUN

BÖLÜM 1- Kişisel Bilgiler

Cinsiyet () Erkek () Kadın

Mezun olduğunuz Üniversite

Meslekte çalışma yılınız (kıdem).....

Görev yaptığınız kurum.....

Varsa diğer Unvanınız (Formatör, yöneticilik vb. lütfen yazınız).....

BÖLÜM 2- Ölçek Maddeleri

Maddeler	YETERLİK İFADELERİ	Yeterlik Düzeyleri				
		Çok az düzeyde (1)	Az düzeyde (2)	Orta düzeyde (3)	Yüksek düzeyde (4)	Çok Yüksek Düzeyde (5)
A	Öğretim Sürecini Ortamını Tasarlama, Planlama, Düzenleme					
1	Öğretime uygun planlama yapabilme					
2	Öğretim hedeflerine uygun teknolojik kaynakları seçerek kullanabilme					
3	Uygun teknolojileri kullanarak öğrenme ortamlarını tasarlarken özel gereksinimli öğrencilerin ihtiyaçlarını dikkate alma					
4	Bilişim teknolojileri uygulamalarını öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirecek şekilde tasarlayabilme					
5	Çalışma ortamını farklı sınıf seviyelerinin özelliklerini dikkate alarak düzenleyebilme					

Maddeleler	YETERLİK İFADELERİ	Çok az düzeyde (1)	Az düzeyde (2)	Orta düzeyde (3)	Yüksek-düzeyde (4)	Çok Yüksek Düzeyde (5)
B	Teknolojik Kavramlar ve Uygulamalar					
6	Bilişim teknolojileriyle ilgili kavramları yerinde kullanabilme					
7	Amaca uygun olarak bilgisayar sistemlerini kurabilme					
8	Yazılımların temel bakımlarını yapabilme					
9	Donanımların temel bakımlarını yapabilme					
10	Ağ sistemlerinin temel bakımını yapabilme					
11	Teknolojik öğrenme uygulamalarını kullanabilme					
12	Farklı uzantılı dosyaları uygun programlar ile kullanabilme					
13	Dosya paylaşımı ile ilgili temel bilgisayar uygulamalarını kullanabilme					
14	E-posta hesapları üzerinden dosya yönetimi ile ilgili temel bilgisayar uygulamalarını kullanabilme					
15	Belirli amaçlar için hazırlanmış yazılımlarını kullanabilme					
16	Ağ uygulamalarını yerinde kullanabilme					
17	İnternet uygulamalarını yerinde kullanabilme					
C	Öğretme-Öğrenme-Program					
18	Öğrenenlerin farklı gereksinimlerini karşılayabilecek teknoloji destekli uygulamalar düzenleyebilme					
19	Bilgisayar laboratuvarının ağ ortamını, dosya paylaşımı amacıyla kullanılmasına yönelik etkinlikler tasarlayabilme					
20	Bilgisayar laboratuvarının ağ ortamını, zaman yönetimi amacıyla kullanılmasına yönelik etkinlikler tasarlayabilme					
21	Bilişim teknolojilerinden yararlanarak veri toplayabilme					
22	Bilişim teknolojilerinden yararlanarak verileri değerlendirebilme					
23	Bilişim teknolojilerini kullanarak öğretme-öğrenme materyalleri hazırlayabilme					

Maddeler	YETERLİK İFADELERİ	Çok az düzeyde (1)	Az düzeyde (2)	Orta düzeyde (3)	Yüksek-düzeyde (4)	Çok Yüksek Düzeyde (5)
24	Paket programları kullanarak öğrenme materyalleri geliştirebilme					
25	Öğrencilerin çalışmalarını bilgisayar ağlarını kullanarak paylaşma becerilerini geliştirebilme					
26	Özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan uygulamalar yapabilmeye					
D	Gelişimi İzleme ve Değerlendirme					
27	Yapacağı ölçme- değerlendirme uygulamalarının amaçlarını belirleyebilme					
28	Öğrencilerin bilişim teknolojileriyle ilgili hazır bulunuşluk düzeylerini, belirleyebilme					
29	Öğrencilerin bilişim teknolojilerini kullanımıyla ilgili kazanımlarını ölçebilme					
30	Bilişim teknolojilerinden ölçme ve değerlendirme sürecinde yararlanabilme					
31	Öğrencilerin öğrenmelerini izlemek için bilişim teknolojilerinden yararlanabilme					
32	Öğrencilerin geliştirdikleri teknolojik ürünleri eleştirmeleri için bireysel değerlendirme uygulamalarına rehberlik edebilme					
33	Grup performansını değerlendirmek için bilişim teknolojilerinden yararlanabilme					
E	Okul Aile Toplum İlişkileri, Etik ve Sosyal Konular-Mesleki Gelişim					
34	Bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanırken sağlık ile ilgili gerekli önlemleri alabilme					
35	Bilgisayar ve diğer teknolojileri kullanırken güvenlik ile ilgili gerekli önlemleri alabilme					
36	Bilişim teknolojilerinin kullanımında etik kurallara uyabilme					
37	Bilişim teknolojilerinin kullanımında yasal kuralları bilme					
38	İnternet uygulamalarını güvenli kullanabilme					
39	Ağ uygulamalarını güvenli kullanabilme					
40	İnternet üzerinden gelebilecek tehditler hakkında öğrencileri bilgilendirme					
41	Zaman yönetimi ile ilgili okul genelinde kullanılacak uygulamalar geliştirerek yönetici ve öğretmenlere kullanımında rehberlik edebilme					

Maddeler	YETERLİK İFADELERİ	Yeterlik Düzeyleri				
		Çok az düzeyde (1)	Az düzeyde (2)	Orta düzeyde (3)	Yüksek-düzeyde (4)	Çok Yüksek Düzeyde (5)
42	Dosya paylaşımı ile ilgili okul genelinde kullanılacak uygulamalar geliştirebilme					
43	Dosya paylaşımı ile ilgili okul genelinde kullanabilecek uygulamaların kullanımında yönetici ve öğretmenlere rehberlik edebilme					
44	Ağ üzerinden gelebilecek tehditlere karşı gerekli önlemleri alabilme					
45	Öğrencilerin ulusal bayram ve törenlerin anlam ve öneminin farkına varmalarını sağlayabilme					
46	Öğrencilerin ulusal bayram ve törenlere aktif katılımlarını sağlayabilme					
47	Atatürk'ün düşünce ve görüşlerini öğretim sürecindeki uygulamalarına yansıtabilme					
48	Bilişim teknolojilerinden mesleki gelişim için yararlanabilme					
49	Bilişim teknolojilerini iletişim amaçlı kullanabilme					
50	Yeni teknolojilerin öğretim uygulamalarında kullanılmasına öncülük edebilme					

Teşekkürler!!!

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Fevzi DURSUN

Doğum Yeri ve Tarihi: Tokat, 06.12.1968

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Eğitim Programları ve Öğretim Bölümü

Yüksek Lisans Öğrenimi: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim (Eğitim Teknolojisi) Anabilim Dalı

Bildiği Yabancı Diller: İngilizce

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar:

1. Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde çeşitli illerde öğretmen lisesi Meslek Dersleri Öğretmenliği
2. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü
3. Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü

İletişim

e-posta Adresi: fevzidursun@yahoo.com

Tarih: 04.03.2013